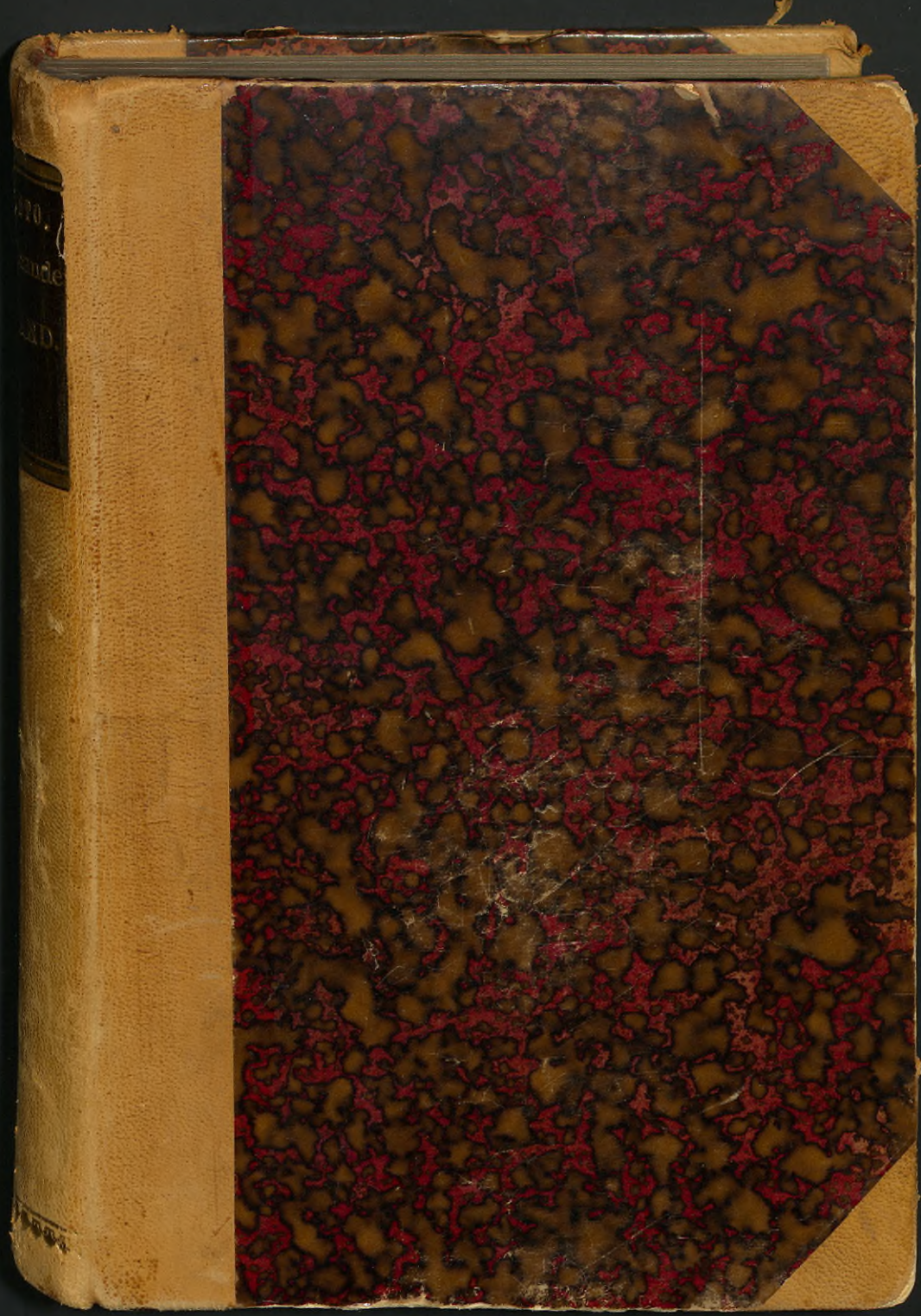

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

170.
ende
A.D.

170-174

Allmänna Sektionen

Litt.
Ital.
Övers.

DEN RASANDE ROLAND

AF

LODOVICO ARIOSTO.

ÖFVERSATT

AF

CARL A. KULLBERG.

FÖRSTA DELEN.

STOCKHOLM, 1865.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,
KONGL. BOKTRYCKARE.

F.R.

Förord.

Då Ariosto's verldsberömda dikt Den Rasande Roland egentligen ansluter sig som en fortsättning till Bojardo's L'Orlando Innamorato (Den Förälskade Roland), så torde måhända, till läsarens ledning, böra förutskickas några korta antydningar om Ariosto's lif och uppkomsten af hans verk.

LODOVICO GIOVANNI ARIOSTO föddes i Reggio d. 8 September 1474. Hans fader var Niccolò Ariosto, en adelsman från Ferrara, kommendant på citadellet i Reggio, och hans moder Daria Malaguzzi. Lodovico var den äldste ibland fem bröder och lika många systrar. Ganska tidigt uppenbarade sig hans lifliga naturgåfvor och poetiska anlag. Redan som barn sammansatte han små dramatiska stycken, i hvilkas framställande han inöfvade sina bröder och systrar. Ämnet för det första af detta slag skall ha varit Pyramus och Thisbe. Han besökte skolan i Ferrara, der han med synnerligt bifall lär ha hållit ett latinskt tal. Vid sexton års ålder blef han, i likhet med flera andra poetiska snillen, af sin fader, som säges ha varit en sträng och oböjlig man, nödgad att studera juridiken, och i hela fem år måste han, nolens vo-

lens, svettas vid Corpus Juris och Pandekterna samt slika hans lynne och anlag föga tilltalande ämnen. Men sångmön blef afundsjuk på Justinianus, och äfven under denna för hans poetiska sinne så sterila tid kunde han ej försaka hennes lockande tjenst. Bland annat sysselsatte han sig emellanåt med dramatiska produktioner och skref tvenne komedier: *La Cassaria* och *I Suppositi* på prosa, dem han vid en sednare tid omarbetade på vers. Om den fria själsstämning och hängifvenhet för sitt ämne, hvarmed han öfverlemnade sig åt dessa sysselsättningar, vittnar följande anekdot. Då en gång fadren, hvilken dessa snedsprång från fru *Justitia ingalunda voro i smaken*, af denna eller annan anledning, för honom höll en lång och allvarsam straffpredikan, så stod unge herr *Lodovico* med spänd uppmärksamhet och afhörde honom, utan att yttra ett ord. Då fadren aflägsnat sig, så dristade hans broder *Gabriel*, som varit vittne till scenen, sig äfven fram för att i sin ordning moralisera honom, men då visste *Lodovico* att försvara sig på ett så grundligt och lysande sätt, att brodern förundrad frågade honom, hvarför han ej sagt allt detta till fadren. *Lodovico* svarade att han just var som bäst sysselsatt med sitt lustspel *Cassaria* och att han för sin hjelte i stycket, *Erophilo*, som befann sig i samma belägenhet som han sjelf, behöfde en faderlig straffpredikan, så att vid denna oföväntade dramatiska studie, som var honom rätt välkommen, han af lutter uppmärksamhet förgätit att andraga något till sitt försvar. Då fadren, efter många fruktlösa försök, omsider insåg omöjligheten att binda sin son vid rättsvetenskaperna, så gaf han honom äntligen frihet att

följa sin egen böjelse. Nu hängaf han sig med ifver åt de klassiska studierna, under ledning af Gregorio da Spoleto, en utmärkt grek och latinare, och, sedan denne åtföljt hertiginnan af Milano till Frankrike, dels på egen hand, dels i sällskap och täflan med en släkting och förtrogen vän, vid namn Pandolfo. Med synnerlig förkärlek studerade han de Romerska skalderna och, vägledt af sitt lyckliga snille, blef han med desamma så förtrogen, att han ej blott inträngde i deras anda och upptäckte deras mest förborgade finheter, utan äfven med framgång sjelf idkade latinsk poesi.

Så lefde han några lyckliga år, del i föräldrarnes hus, dels i en tjusande villa vid Reggio hos sin moders släktingar. Men till hans stora sorg varade ej länge denna lycka. Genom döden förlorade han sin förtrogne vän Pandolfo och sedermera äfven sin far (1500).

Nu började en pröfningens tid för den tjugosex-åriga Ariosto. Den af fadren efterlemnade förmögenheten var icke betydlig, och omsorgen för moder, fyra yngre bröder och fem oförsörjda systrar förorsakade honom många husliga bekymmer. Dock författade han under denna tid åtskilliga dikter både på italienska och latin. Genom dessa blef han bekant för huset Este i Ferrara, och kardinal Hippolyt, broder till den regerande hertigen Alfons, dem han båda så förherrligat i sitt stora skaldeverk, erbjöd honom en plats vid sitt hof. Dock synes det som den furstlige gynnaren, långt ifrån att gifva honom ledighet till poetiska sysselsättningar, tagit hans tjenst i anspråk för åtskilliga andra bestyr och befattningar af både

ringare och förnämligare slag. Bland de sednare voro, utom andra liknande uppdrag, tvenne vigtiga beskickningar till påfven Julius II i Rom. Den första var i December 1509, för att af påfven utverka bistånd i penningar och hjälptrupper mot Venetianarne, som hårdt ansatte Ferrara. Julius II var härtill föga benägen, ehuru han, genom anslutningen till ligan i Cambray, dertill förbundit sig; men Ariosto's vältalighet besegrade den motvillige påfven och, efter välförrättadt ärende, återvände han till Ferrara, der kardinalen emellertid genom eu lysande seger på Po-floden på sätt och vis förekommit honom och till en del betagit resultatet af hans lyckade underhandling dess vigt. Vid något tillfälle under dessa tvistigheter med Venedig synes Ariosto sjelf, hänförd af patriotism, ha gripit till vapen och jemte några andra behjertade ädlingar från fienden eröfrat ett välbemannadt proviantskepp. Sommaren 1510 blef han för andra gången skickad till Rom för att söka blidka påfven, som numera öppet affallit från de förbundna och icke blott slungat bannstrålen mot furstarne af Este, som blifvit fördragen trogna, utan äfven hotade dem med krig. Uppdraget, som ingen amman hofman vågat åtaga sig, var kinkigt och förenat med faror; ty vägarne voro osäkra och i Rom hade han icke godt att vänta af den förbittrade påfven. Också råkade denne vid hans anblick i sådant raseri, att han ville kasta honom i Tibern; så att vår poetiske ambassadör fann rådligast att packa in och skyndsamt och hemligt åter begifva sig från Rom.

Imellertid hade Ariosto, omkring 1505, börjat sin stora dikt *L'Orlando Furioso*, hvartill han förbe-

redt sig genom studium af de Spanska och Franska romanserna och riddarromanerna, af hvilka han öfversatt åtskilligt på italienska. Före honom hade BOJARDO (Matteo Maria, grefve af Scandiano, † 1494), en ingalunda föraktlig diktare, fast hans glänsande efterföljare bragt honom i förgätenhet, utgifvit den fantastiska riddardikten *L'Orlando Innamorato* (Den Förälskade Roland). Ämnet för denna dikt tog Bojardo ur de i Italien vidt utbredda Carls- och Rolands-sagorna. Redan tidigt blefvo Carl d. Store och hans pairer eller paladiner och deras strider mot Saracener och hedningar, i likhet med kung Arthur och hans taffelrund, ämne för legender och ballader, dem kringvandrande rhapsoder sjöngo för folket på gator och offentliga platser. Dessa folksånger blefvo vidlyftigt bearbetade i riddarromaner och krönikor, bland hvilka den månglästa riddarboken *Reali di Francia*, samt åtskilliga otympliga och vidtsväfvande diktningar. Ur dessa, och enkannerligen ur den historia om Carl d. Store och Roland, hvilken, ehuru som det vill synas oriktigt, tillskrifves Turpin, erkebiskop i Rheims och Carl d. Stores samtida, hemtade Bojardo ämnet för sin *Förälskade Roland*, som döden hindrade honom att avsluta. Efter Dante, Petrarca och Boccaccio ty-nade den Italienska poesien under matta efterbildningar och slafvisk härmning af de gamle, på samma gång den röjde en vaknande lust för folkpoesi och riddardikt. Bland idkarne af dessa framstår Bojardo, hvars *Förälskade Roland*, med alla sina vidunderligheter, utmärker sig för liflig fantasi och uppfinningsförmåga, ehuru den lider af vårdslöshet i versbyggnaden och hvimlar af provinsialismer och föråldrade språkfor-

mer o. s. v.; ett lyte som mindre vidlåder hans öfriga dikter, som äro skrifna på renare toscanska och i öfrigt utmärka sig för ursprunglighet och sjelfständig och sann känsla. Trots sina fel vann Bojardos dikt anklång hos hans samtida, hvartill i ej ringa mån torde bidragit det ämne han besjög. Carl d. Store var alltid populär i Italien för sina segerrika strider mot Morerna, och en så liflig skildring af dessa kunde ej annat än anslå en tid, då Turkarne stodo så hotande öfver Europa, isynnerhet Italien, och då man allmänt var betänkt på ett korståg mot dessa fredsstörare. Som sagdt, hann ej Bojardo att fullborda sin dikt. Ariosto föll nu på den tanken att upptaga tråden, der Bojardo låtit den falla, och, anslutande sig som en fortsättning till dennes verk, uppstod sålunda denna oförlikneliga lek med hela riddarväsendet, som bär titeln af Den Rasande Roland, en af de beundransvärdaste diktskapelser, som någon tid och något land har att framvisa. Lekfull, sprittande, full af den eldigaste fantasi, outtömlig på situationer och förvecklingar, i hvilkas labyrintiska nät han insnärjer läsaren, under det han tycks le åt hans otålighet, på en gång plastisk och pittoresk, grotesk och fin, naiv och ironisk, slösande med de lyckligaste bilder, rik och målande i skildringar, öfverträffad i glänsande diktion och versifikatorisk virtuositet, har Ariosto alltid varit och är Italienarnes förtjusning, af hvilka mången ger honom företräde för Tasso. I tio år arbetade han på sitt verk, som han började i terziner, men hvilket versslag han sedan utbytte mot ottave rime. Första upplagan utkom 1516 i 40 sånger, och den andra 1532 i omarbetning och tillökt med de sex sista sångerna.

Oaktadt han i sin stora dikt förhärliqat huset Este, blef densamma af kardinalen icke uppskattad efter förtjenst. Tvärtom blef den med köld emottagen, och redan arbetandet derpå hade ofta ådragit honom kardinalens förebråelser, som gjorde anspråk på hans verksamhet för egen räkning och tyckte det vara bättre att maestro Lodovico arbetade, än skref böcker. Detta, jemte åtskilliga andra skäl, bland hvilka den ringa pekuniära lön han åtnjöt för sina tjenster, hade gjort den finkänslige skalden missnöjd med sin höge, men sjelfviske gynnare. Då därför denne 1517 begaf sig till sitt erkebiskopsdöme i Ungern, för att dröja der en längre tid, och ville hafva Ariosto i sitt sällskap, så undskyllade sig denne med sin svaga helsa (han led ofta af katarr) och omsorgen för sin familj. Detta ådrog honom kardinalens onåd och vrede och åstadkom en fullkomlig brytning dem emellan.

Då öppnade kardinalens broder, den regerande hertig Alfons, för den berömde skalden sitt hof. I dennes tjenst kunde han nu några år mera ostördt öfverlemna sig åt sina älsklingsysselsättningar; men ehuru hans förhållande till denne ädle och bildade furste var det bästa, så tyckes denne, lika litet som brodern, kardinalen, tillräckligt hafva tillgodosett skaldens timliga behof. Af den förmögenhet, som fadren efterlemnadt, hade, efter delningen bland en talrik familj, blott obetydligt fallit på hans lott; några gods, som han ärft, invecklade honom i process med den hertiglīga fiscus, och de inkomster, som han åtnjöt af sin furste, bestodo ej i kontanta penningar, utan i anvisningar på tullar och andra under dessa oroliga tider osäkra källor. På några vänners inrådan begaf han sig till

Rom för att försöka sin lycka och vistades der någon tid. Men ehuru han af den store beskyddaren af konster och vetenskaper Leo X var högt uppburen och omfattad med förtrolig vänskap, fann han sig dock ej länge i Rom, utan återvände till Ferrara. I sitt ekonomiska betryck vände han sig slutligen till hertigen och anhöll att antingen bli entledigad ur hans tjänst eller ock aflönad så att han kunde lefva utan bekymmer. Följden af denna anhållan, ehuru ärofull och hedrande för Ariosto, motsvarade dock ingalunda hans önsknningar. Hertigen utnämnde honom nemligen på trenne år till ståthållare öfver den lilla oroliga provinsen Garfagnana. Man kan lätt ana huru poeten skulle finna sig till mods i denna bergstrakt bland ett laglöst folk och vilda röfvarskaror, dem han var satt att styra och hålla i tygeln. Till denna period af hans lif hör den bekanta anekdoten om hur Ariosto, ridande bland bergen, stötte på ett beväpnadt röfvarband, hvares anförare, då han af någon bland sitt folk fick höra att det var Ariosto, med aktningsfulla vördnadsbetygelser helsade den berömde skalden. Ehuru föga angenäm denna befattning för honom var, afslog han dock under denna tid ett anbud att afgå som hertiglig ambassadör till påfven Clemens VII i Rom, och det försäkras att han lyckats återställa lugn och ordning bland det vilda bergsfolket, så väl till inbyggarnes som hertigens belåtenhet.

Sedan Ariosto återvändt till Ferrara, blef det honom förunnadt att sorgfritt och i lugn njuta återstoden af sitt lif. Hos hertigen, som var en stor älskare af theatraliska föreställningar, fick den förne ståt-

hållaren nu tjenstgöra som theaterdirektör, en befattning i hvilken han fann sig mera hemmastadd. Enligt Ariostos plan och under hans ledning uppfördes i palatset en präktig theater, der ädlingar uppförde hans komedier och öfversättningar från Plautus och Terentius. Det var nu som han omarbetade sina första lustspel och äfven skref några andra. Nu mera, befriad från alla hoftjenster och slika befattningar, blef Ariosto en af hertigens förtrognaste vänner och vann alltmera hans tillgifvenhet. Dessutom var han firad öfver hela Italien och stod i förbindelse med alla sin tids litterära storheter. Europas furstar, af hvilka flere förgäfvos inbjödo honom till sina hof, påfvar och kardinaler täflade om att visa honom sin aktning och kejsar Carl V, då han 1532 var i Mantua, visade honom de högsta ärebetygelser och säges (hvad dock blifvit motsagdt) med egen hand ha satt lagerkronan på hans hufvud. Af markisen del Vasto skall han ha åtnjutit ett årligt underhåll af hundra guld-dukater utom inkomsterna af ett slott, äfvensom han njöt understöd af hertigens son och sedermera efterträdare Herkules, en stor älskare af italiensk och latinsk poesi samt en oinskränkt beundrare och vän af Ariosto. På sista åren bodde den frihet och oberoende älskande skalden i ett hus, som han sjelf byggt (han egde dock ett fäderneärfdt) och som, uppfördt i en enkel och anspråkslös stil, pryddes med denna inskrift:

*Parva, sed apta mihi, sed nulli obnoxia, sed non
Sordida, parva meo sed tamen ære domus.*

(Litet är huset, bekvämligt likväl och i vägen för ingen;
Köpt för mitt eget guld, är det tillräckligt för mig.)

På detta hus gjorde han ständiga ändringar och förbättringar, liksom på sina vers, och i den omgivande trädgården hade han sitt nöje att gräfva och plantera; men som han mindre förstod sig på trädgårds- än verskonsten, så hände ofta att han förstörde i stället för uppbyggde och skördade ogräs i stället för de väntade blommorna. Knappt hade han här hunnit ombesörja utgifvandet af den andra, förbättrade och tillökta upplagan af sitt verk, då han angreps af den sjukdom, som lade honom i grafven. En halssvulst, behandlad med för starka medikamenter, öfvergick till en tvinsjukdom, som ändade hans lif d. 8 Juni 1533, då han var nära 59 år gammal. Han ligger begrafven i Ferrara, der en hans ättling i tredje led, med samma för- och tillnamn som han, öfver honom upprest en präktig minnesvård.

Utom Orlando Furioso och de nämnda lustspelen, har Ariosto författat åtskilliga lyriska dikter, canzoner, poetiska bref och satirer i terze rime, utgifna efter hans död, der han ofta ger luft åt sin misstämning, klagar öfver de höga herrarnes njugghet samt gisslar hoflifvets skuggsidor och sin tids lyten och fel.

Om ock Ariosto ej sjelf naivt bekände det i sina dikter, så skulle dessa ändå förråda, att han ej var känslolös för den bevingade gud, hvars trollmakt han skildrat i så glödande färger, och att han bragt sina offer på hans altare. På hans skrifbord stod ett skönt arbetadt bläckhorn, som uppbars af tvenne sfinxer och på hvars lock stod en Amor, med sönderbruten båge, och med fingret på läpparne, liksom bjudande tystnad. I sina sednare år äktade han Alessandra Strozzi,

en adlig enka från Ferrara, som han länge tillbedt. Han hade en son, Virginio, som han kort före sin död insatte till sin hufvudarfvinge: han blef sedan kanonikus och har om fadren efterlemnad biografiska notiser. En annan son, Giambatista, ingick i hertigliga arméen.

Ariosto var af en hög, välbildad gestalt, med ädla, uttrycksfulla anletsdrag, mörka blixtrande ögon under höghvälfda ögonbryn, en örnnäsa och svart krusigt hår och skägg. Han skildras som en rättskaffens, välvillig och angenäm man, af ädel och fin belevnhet, hofsam ock aktningsfull mot en hvar, måttlig i anspråk på ära och lifvets bekvämligheter, liflig sällskapsman och dock älskare af enslighet, begrundan och arbete, fiende till tomt prål och lismande hofsmiecker, samt innerligt tillgifven sitt fädernesland och sina vänner. Qvick och sprittande, var han dock sparsam på ord och log ej oftare än det höfdes en man. Det torroliga allvar, hvarmed han maskerade sina lustiga infall, var i synnerhet i hertigens smak, som sällan kunde undvara honom, hemma eller på resor. Hans landsmän benämnde honom den gudomlike; men mera träffande har Goethe skildrat honom i denna korta lakonism: »han var i sanning en menniska.»

Då Ariosto skref den Rasande Roland, så voro hans samtida förtrogna med Bojardo's dikt och de händelser och personer, han skildrar. Deraf de här och der förekommande anspelningarna på föruttimade händelser, hvilka Ariosto kunde förutsätta så-

som för sina läsare bekanta. Då detta ej är fallet med svenska läsare, så kommer hvarje del att åtföljas af korta anmärkningar till de ställen af ofvannämnda beskaflenhet, der sådana kunna vara af behöfvat påkallade.

DEN RASANDE ROLAND.

DEIN REZINDE ROLAND

Första Sången.

1. Om damer, riddare jag ämnar sjunga,
Om kärlek, bragder, fina seders flor,
Från tid då Morerfolket, att betunga
Det sköna Gallien, öfver hafvet for,
Uppeldadt af kung Agramant, den unga,
Som i förmäten kämpavrede svor
Att Romarkejsarn Carl i fred ej lemna,
Förr'n han sin faders död fått blodigt hämna.
2. Om Roland ock jag vill förtälja våga
Hvad ej i prosa eller vers man sett:
Hur han blef galen rent af kärleks låga,
Han som så vis och klok sig städs betett;
Om *hon*, som bragt mig nästan samma plåga
Och mer och mer förtär mitt lilla vett,
Dock så pass mycket låter mig behålla,
Att hvad jag lofvat har jag mäktar hålla.

3. Tag gunstigt mot, du Herkul's ädle son,
 Du våra tiders stolta glans och ära,
 Tag, Hippolyt, hvad ödmjukt kommer från
 Min hand, hvad blott jag vill och *kan* förära.
 Min skuld till dig jag blott i ringa mån
 Med ord och skrift förmår att återbära.
 Att gåfvan ringa är, ej klandre du:
 Se, hvad jag eger, allt jag ger dig ju.
4. Bland de förnämsta af de hjeltar fler',
 Dem jag besjunga vill, skall du få höra
 Om denne Rudiger, från hvilken ner
 Igenom sekler dina anor föra.
 Hans höga mod, hans bragder återger
 Jag här, om du vill låna mig ditt öra
 Och bland de djupa tankar i din själ
 Ge åt min vers ett litet rum jemväl.
5. Gref Roland, som af kärlek länge brunnit
 För skön Angelika och med sin lans
 Bland Indier, Meder och Tartarer vunnit
 För henne mång' odödlig segerkrans,
 Till Vestern åter nyss med henne hunnit,
 Till Pyrenéerna, der, krigets dans
 På nytt att öppna, Carl nu läger slagit
 Och Franska, Tyska skaror sammandragit.

6. Marsil och Agramant han ämnar tvinga
 Till ånger öfver sitt förmättna värf:
 Den ene, att, hvad svärd och lans kan svinga,
 Från Libyens stränder han fört öfver djerf;
 Den andre, att han djerfts i harnesk bringa
 Hispaniens folk till Frankrikes förderf.
 Och så, att Roland kom, just lägligt föll sig;
 Men snart han ångrar, han ej undan höll sig.
7. Sin sköna miste han (hur ofta händer,
 Att människans beräkning vilse tar!).
 Hon, till hvars skydd på Österns, Vesterns stränder
 Så mången blodig lager förr han skar,
 Nu utan svärdsslag rycks hon ur hans händer
 I eget land — der vänner rundt han har.
 Den kloke kejsarn var det, som, att släcka
 En häftig brand, lät så hans kärlek gäcka.
8. Helt nyss en tvist sig mellan Roland tände
 Och hans kusin Rinaldo; begge två
 En häftig lidelse i hjertat brände
 För denna tjuserska, så skön som få.
 Men Carl, som önskar se på tvisten ände,
 Att deras hjälp han ej beröfvas må,
 Förtror den sköna, som har vållat striden,
 I vård hos Bayerns hertig under tiden.

9. Åt *den* af dem hon lofvas — så han sagt —
 Som på den dag, då kamp blir företagen,
 De flesta hedningar om lifvet bragt
 Och med sin arm lagt bästa prof i dagen.
 Men annat hade ödet förelagt,
 Ty kristna hären blef på flykten slagen,
 Och fångad hertigen på stridens fält,
 Med många fler', och öde stod hans tält.
10. Här dröjde ensam qvar den sköna skatt,
 Som nyss till pris åt segrarn lofvad blifvit.
 Vid slagets början hon i sadeln satt,
 Och i beläglich stund hon sporren gifvit
 Och flytt derfrån, ty väl hon anat att
 I dag de kristnas ofärd ödet skrifvit;
 Hon flytt till skogs, der på den trånga stig
 En riddare till fots nu visar sig.
11. Hans hufvud hjälm, hans skuldra stål belastar,
 Vid sidan svärd han bär och sköld på arm;
 Mer lätt han dock sitt lopp bland träden hastar,
 Än bonden för sitt pris, halfnaken, varm.
 Ej skrämmd herdinna sig åt sidan kastar
 Så snabbt och flyr för ormen, som med harm
 Angelika nu hästens tygel vände,
 När riddaren till fots igen hon kände.

12. Det var den tappre krigarn, Haimons son,
 Montalbans herre, som hon plötsligt funnit;
 Från hvilken nyss, till riddarns harm och hån,
 Hans häst Bajard på sällsamt sätt försvunnit.
 Han kände strax igen, re'n långt ifrån,
 Så snart den sköna väl han varsna hunnit,
 Det fagra anlete, de engladrag,
 Som honom fångslat så med sitt behag.
13. Hon svänger hästen om och börjar jaga
 Med lösa tyglar genom skogens snår;
 Den väg, som bäst är, vet hon ej att taga,
 Och ej hon ser hur gles, hur tät han står.
 Blek, utom sig, hur hästen vill behaga,
 Hon låter honom leta sina spår;
 Och upp och ned i vilda skogen rider
 Hon så, och kommer till en flod omsider.
14. På stranden der sig Ferragù befann,
 Hvars lemmar dam och ymnig svett betäckte.
 Af trötthet drifven och af törst som brann,
 Ur stridens gny sin kosa hit han sträckte;
 Och mot sin vilja här nu dröjde han,
 Ty, bäst som ifrigast han törsten släckte,
 Hans hjälm i vattnet plötsligt föll, och än
 Han ej förmått att finna den igen.

15. Den unga damen kom, i hejdlöst sken,
 Och skrek förfärad allt hvad hon förmådde.
 Upp sprang vid denna röst vår Saracen,
 Och knappt hans blick den sköna flykting nådde,
 Förr'n hennes drag han känt igen allre'n;
 Fast blek, förställd, hon sällsam skräck förrådde,
 Och fast ej nyss om henne sport han har,
 Han såg att skön Angelika det var.
16. Som han var ridderlig och kärlek kände
 Kanske ej mindre än de andra två,
 Till hennes bistånd strax han käckt sig vände,
 Fast utan hjälm — det tänkte han ej på —;
 Med draget svärd han mot Rinaldo rände,
 Som föga fruktar att till mötes gå.
 De sett hvarandra förr der huggen föllo,
 Och mången dust de med hvarandra höllo.
17. Till fots, så som de stå, de voro snara
 Att börja nu en grufflig strid och lång.
 I stycken plåt och ring för huggen fara,
 Mot dem ett städ ej hölle ut en gång.
 Men bäst de så hvarandras hugg besvara,
 Får hästen öfva sina ben i språng;
 Hon sätter sporren in allt hvad hon hinner
 Och utåt skog och fält i hast försvinner.

18. När desse mödat länge nu hvarann
 Och fåfängt sökt att få på striden ände —
 Ty ingen var den andres öfverman
 I vapnens bruk, och samma mod dem tände —,
 Så bröt först tystna'n herrn till Montalban
 Och till den Spanske riddarn talet vände;
 Ty sådan eld uti hans hjerta brann,
 Att han för den sig knappast berga kan.
19. Han talte så: »Att *mig* du skadar, håller
 Du för, och skadar med detsamma *dig*.
 Sker detta därför, att din låga våller
 Den nya sol, hvars prakt här tedde sig,
 Hvad blir din vinst om du mig uppehåller?
 Om ock du dödar eller fångar mig,
 Skall du ej vinna dock den sköna ros;
 Ty, bäst vi nappas här, hon flyr sin kos.
20. »Långt hellre då — om samma kärlek brinner
 Hos dig — vi henne följa, om du vill,
 Och så med lämpor, förr'n för långt hon hinner,
 Förmå den sköna vackert hålla still.
 När sedan i vårt våld hon sig befinner,
 Afgöre svärdet då hvem hon hör till.
 Ty eljest vi, så vidt som jag kan finna,
 Af mycket bråk blott harm och skada vinna.»

21. Förslaget Saracenens bifall vann;
 Uppskjuten alltså blef den grymma striden,
 Och sådan fred de gjorde med hvarann,
 Så hat och vrede glömdes undertiden,
 Att hedningen till fots ej lida kan
 Se Haimons son, då sjelf han är beriden:
 Han artigt honom tog på länden opp
 Och red i tärnans spår i friskt galopp.
22. O du den gamla riddartidens heder!
 Rivaler voro de, af åtskild tro,
 Och smärtan kände de i alla leder
 Af bistra huggen, som man väl kan tro;
 Men dock' på väg, der dunkel skog sig breder,
 De utan misstro färdas fram i ro.
 Af fyra sporrar eggad, hästen skenar
 Framåt, tills vägen sig i två förgrenar.
23. Och som ej säkra tecken dem bebåda
 Hvad väg den sköna tagit, ty ännu
 Der syntes färska spår uppå dem båda,
 Som liknade hvarann, så valde nu —
 Ty här var bäst att låta slumpen råda —
 Rinaldo en, den andra Ferragù,
 Som hit och dit sin häst kringtrafva låter,
 Tills på sin gamla plats han fann sig åter.

24. Han åter sig befann på samma stranden,
 Der hjälmen föll som låg i floden än;
 Och då att tärnan nå ej hopp förhanden
 Här fanns, så vill han ha sin hjälm igen
 Och steg så ända ned till vattenranden,
 Just på den plats der han förlorat den;
 Men han så djupt i botten sand försvunnit,
 Att det vill möda till förr'n han den funnit.
25. En väldig gren utaf ett träd han letar
 Sig ut och qvistar af den till en stång,
 Och se'n med den i flodens botten petar
 Och trefvar kring och stöter gång på gång.
 Med detta värf, som mäktat grymt förtretar
 Den harmsne riddarn, gör han tiden lång;
 Då se, till midjan, sig ur vågen höjer
 En krigare, med blick som vrede röjer.
26. På hjessan när, hans lemmar stål omgifver,
 En hjälm han håller i sin högra hand;
 Densamma just, som Ferragù här gifver
 Så lönlöst göra uti flodens sand.
 Till denne talar han med vredgad ifver:
 »Ha! du, som ingen tro och lofven band,
 Förvägrar du mig än den hjälm, som redan
 Du bort mig återge för längesedan?

27. »När brodern till Angelika — och jag
 Är han — du slog, du svor uppå din heder
 Att, till de andra vapnen, någon dag
 I floden kasta denna hjelmen neder.
 Om slumpen nu gör efter mitt behag
 Och, hvad du mig förvägrat, mig bereder,
 Så var ej gramse, eller gramse var
 Fast hellre, att ditt ord du brutit har.
28. »Men önskar du en hjälm dig, fin och rar,
 En annan sök och med mer ära bär den.
 En sådan Roland, paladinen, har,
 En slik Rinaldo, och väl bättre är den:
 En bar Almont, Mambrin den andre bar;
 Gå, vinn dig en af dem vid klang af svärden!
 Men denne, som du svor att ge igen,
 Bäst är du låter mig behålla den».
29. När vålna'n plötsligt han framför sig fann,
 Ur vågen rest, då stod hvart hår på ände
 På Saracenen, från hans kind försvann
 All färg, och rösten han förlamad kände.
 När se'n af Argalí — så hette han,
 Som här i dödens kalla famn han sände —
 Sitt löftesbrott så kärft han förebrås,
 Af skam och vrede kan han mest förgås.

30. Ej tid han har att ursäkt förebringa,
 Och väl han vet att sant den andre sagt;
 Så stod han stum och ord han egde inga.
 Men blygseln stinger så hans själ med makt,
 Att vid Lanfusas lif han svor att tvinga
 På hjessan ingen hjälm, förrän han bragt
 I sina händer den, som från Almont
 Den tappre Roland tog på Aspramont.
31. Och denna ed han mera trogen blifver,
 Än den åt fallne riddaren han svor.
 Han red sin väg, men ro ej honom gifver
 På mång' god dag den harm, i hjertat gror.
 Blott paladinen söker han med ifver
 Än här, än der, hvarest han honom tror. —
 Ett annat äfventyr Rinaldo hände,
 Som åt ett annat håll sin kosa vände.
32. Ej långt han kommen var, då han fick se der
 Sin vilda stridshäst springande framför:
 »Halt, min Bajard! Halt, stanna då, jag beder!
 Ty dig att sakna stort besvär mig gör.»
 Men hästen, döf, vill nu ej lära seder,
 Fastmer än fortare han benen rör.
 Rinaldo följer, harmsen och förlägen;
 Men skådom hvart Angelika tog vägen.

33. Hon flyr igenom mörk och dyster skog,
 I trakter vilda, obebodda, stela.
 Vid minsta prassel, när en vindpust drog
 Igenom träden och lät löfven spela,
 Hon greps af plötslig skräck och flykten tog
 Än hit, än dit, der alla vägar fela;
 Vid minsta skugga, som der gick och kom,
 Hon trodde sig Rinaldo ha bakom.
34. Så flyr en liten råget, när hon fått
 Bland löfven i den skog, der hon såg dagen,
 Sin moder se af parden fattad brådt
 Och re'n i bröst och sida klöst och slagen;
 Hon söker räddning från den grymme blott
 Och flyr, af ångest och af skräck betagen;
 Och om hon snuddar vid den minsta gren,
 I vilda djurets gap hon tror sig re'n.
35. Dag, natt och andra dagens hälft försvinna,
 Och ännu irrar hon, den unga mön,
 Till dess hon lyckades en lund att hinna,
 Af lena vindar smekt och sval och skön.
 Två klara bäckar sorlande här rinna,
 Som hålla gräsets matta frisk och grön;
 Och med en huld musik de örat smeka,
 Der mellan kiselstenar fram de leka.

36. Här tror hon ändtligen sig trygg och vidt
 Som tusen mil ifrån Rinaldo vara.
 Af hettan tröttad och den vilda ridt,
 Hon här vill hvila några timmar bara.
 Hon steg bland blommor af, och hästen fritt
 Hon beta lät vid silfverbäcken klara;
 Och denne, lös från tygeln, frossar här
 Ibland det friska gräs som stranden bär.

37. Af blomrikt törne och af rosors mängd
 En vänlig löfsal här hon danad finner;
 Mot solens brand af höga ekar stängd,
 Den speglar sig i vågen som der rinner;
 I midten, der som mest är sammanträngd
 Den svala skuggan, sig ett hvalf befinner,
 Der löf och grenar sammanflätas så,
 Att blicken ej, ej solen dit kan nå.

38. En bädd derinne bildar gräset gröna,
 Som hvila bjöd åt tröttad vandringsman.
 På detta läger lade sig den sköna
 Och snart i sömnens armar sig befann.
 Men länge fick hon ej dess ro här röna,
 Förr'n ljud af hofslag hennes öra hann.
 Hon reser tyst sig upp och ser med häpnad
 Vid bäckens strand en riddare beväpnad.

39. Om vän han är, om ovän, ses han dölja;
 I hennes hjerta hopp med fruktan stred.
 I tyst förbidan på hvad som skall följa,
 Hon med en suck ej störer tystna'ns fred.
 Från hästen riddarn steg vid bäckens bölja
 Och lutade sin kind i handen ned,
 Så djupt försjunken i *en* tanke bara,
 Att som till sten förvandlad han tycks vara.
40. Så, herre, väl en timme riddarn stod
 Och tankfull lät sitt hufvud dystert hänga;
 Se'n göt af klagan han en ymnig flod
 Och lät så sorgligt fram dess toner tränga,
 Att ömkan gjort en tiger mild till mod,
 Ja, kunnat hårda hälleberget spränga.
 När så han suckar, gråter utan tröst,
 En flod hans kind, ett Ætna tycks hans bröst.
41. »O tanke — sad' han — som förvandlar rent
 Mig än till is, än eld, och fräter, gnager!
 Hvad skall jag göra, då jag kom för sent,
 En annan tog den frukt som sken så fager?
 Mig har hon nästan blick och ord förment,
 Och hela rika bytet denne tager!
 Om frukt, som blom, jag mig beröfvad ser,
 Hvi då för henne plåga hjertat mer?

42. »Den unga jungfrun hon är rosen lik,
 Som moderliga törnen skydd förläna,
 Der i sin park hon sitter trygg och rik,
 Och hjord och herde nalkas ej den väna;
 Auroras dagg och vestanvinds musik,
 Jord, vatten henne hyllande betjena;
 Mång' fager yngling, mången tärna skön
 För bröst och tinning önska den till lön.
43. »Men knappt hon är från gröna stammen tagen,
 Knappt har hon bort från moderstängel'n gått,
 Förr'n hon förlorar glansen och behagen,
 Den hyllest hon af himmel, menskor fått.
 En mö, som af den ros, som mer än dagen
 Af ögats ljus är värd och lifvets lott,
 Åt *en* ett offer gör, skall snart hos alla,
 Som älskat henne förr, i värde falla.
44. »Ringaktad af de andra, må hon blifva
 Af den blott älskad, som hon offret gör.
 Ack, grymma öde, hvart vill du mig drifva?
 De andra frossa, och af brist jag dör.
 Kan då mitt eget lif jag öfvergifva?
 Och att jag älskar, rår jag väl därför?
 Ha! Förr i dag jag lifvets gräns vill nå,
 Än lefva och ej *henne* älska få.

45. »Om någon frågar mig, hvem han kan vara,
 Som gjuter tårars flod i bäcken här:
 Cirkassiens konung, vill jag honom svara,
 Den kärleksranke Sakripant det är.
 Jag säger ock, att till hans qval är bara
 Den första, enda grund, att han är kär;
 Ja, bland de kära, hvilka *hon* förryckte,
 Och väl hon känt en gång den sorgbetryckte.
46. »Till trakt der sol går ned, att henne leta,
 Han kom från nejd der hon går upp i prakt.
 I Indien fick han till sin hjertsorg veta,
 Att hon med Roland följt till vesterns trakt;
 I Frankland se'n, att kejsarn från de heta
 Tillbedjarne den sköna skiljt och sagt
Den henne till, som, när det vederborde,
 De gyllne liljor bästa tjensten gjorde.
47. »Han var i striden, i den vilda runden,
 Såg Carl på flykten slagen med sin här.
 Han sökt Angelika alltse'n den stunden,
 Men har ej kunnat spana hvar hon är.
 Se der den sorgeliga sagan, grunden
 Till allt hans kärleksqval, till att han här
 Så höres sucka, klaga, ödet banna,
 Att solen sjelf af ömkan kunde stanna.»

48. Bäst så han öser klagovisor långa,
Att ögat blir till källa småningom,
Och yttrar dessa ord och andra många,
Dem jag ej aktar nödigt tala om,
Vill lyckan nu, att hennes öron fånga
Hans jämmerklagan upp. Och så der kom
En stund, ett ögonblick, som ej måhända
På tusen år och mer skall återvända.
49. Den sköna damen akt uppmärksamt gifver
På klagan, jämmerspråket denne för,
Som henne älskar med otröttlig ifver;
Och ej är första gång hon honom hör.
Men hård och kall som marmorn hon förblifver,
Och ingenting till miskund henne rör;
Ty hela världen trotsigt hon föraktar,
Och ingen är som hon sig värdig aktar.
50. Dock vill hon dennes bistånd ej försaka,
Så öfvergifven som hon här sig ser;
Ty den, som står i vattnet till sin haka,
Halsstarrig är, om han om hjälp ej ber.
Ett sådant tillbud får hon ej tillbaka,
Så trogen ledsven ej hon finner mer;
Ty utaf många prof hon vet att denne
Är framför alla trogen emot henne.

51. Men från hans hjerteqval hon dock ej tänker
 Befria älskarn, huru grymt det sved,
 Och vedergälla med de ljufva skänker,
 Som kärlek åtrår mest, allt hvad han led.
 Hon vill blott nyttja list och fina ränker
 Att hålla hans förhoppning vaken med,
 På det hon fördel af hans tjänst må draga,
 Och se'n sin köld och stolthet återtaga.
52. Och plötsligt trädde ur sin dunkla vrå
 Hon fram, att all sin skönhet uppenbara —
 Så ses Diana eller Venus gå
 Ur skog, ur grotta fram på scenen klara.
 »Frid med dig! — genast hon begynner så —
 Må genom dig min ära Gud försvara
 Och ej tillåta att, mot allt förnuft,
 Så falska tankar du om mig ger luft.»
53. Med sådan fröjdfull häpnad aldrig höjde
 En mor sin blick mot käre sonen än,
 Den hon som död begråtit, när han dröjde
 Och ej med krigarne vändt hem igen;
 Som den nu Saracenen plötsligt röjde
 Vid denna hulda englasyn, när den,
 Med åtbörd ljuf och later himmelskt höga,
 Stod liksom trollad fram inför hans öga.

54. Af känslor drucken, som hans åtrå väckte,
 Mot henne, sin gudinna, flög han fort,
 Som kring hans hals de runda armar sträckte,
 Hvad i Katay hon näppeligen gjort.
 Till fosterjorden, när sin famn hon räckte
 Åt honom, tanken flög, till hemmets ort,
 Och denna stunden henne hoppas låter
 Att snart sitt sköna slott få skåda åter.
55. Hon reda gör med många ord så kära
 För allt som skett, se'n bort hon honom sändt
 I fjerran Österland att hjälp begära
 Af Serikaners kung, och hur det händt
 Att Roland ofta värnat hennes ära
 Och död och olycksfall från henne vändt;
 Och att jungfrulighetens ros hon bar
 Så ren, som den från moderlifvet var.
56. Kanhända var det sant, men föga för
 Den som besinning har det troligt låter;
 Men han, som värre villa ger gehör,
 Han håller saken alltför möjlig åter.
 Ty hvad man ser, osynligt Amor gör,
 Och hvad osynligt är, han se oss låter.
 Det här vardt trodt; ty en olycklig plär
 Så gerna tro hvad honom önskvärdt är.

57. »Om i sin enfald riddarn af Anglant
 Om rätta ögonblicket var förlägen,
 Är skadan hans — det är då visst och sant —
 En sådan lycka hittas ej på vägen
 (Så talar tyst inom sig Sakripant);
 Men honom likna är ej jag benägen:
 Att släppa ur min hand en sådan skatt,
 Och sedan gräma mig båd' dag och natt.
58. »Jag vill den friska morgonrosen plocka,
 Ty dröjsmål bringar härvidlag förlust.
 Jag vet att ingenting kan qvinnan locka
 Med större tjusning och mer ljuflig lust,
 Fast hon sig ställer vred, den sköna docka,
 Och stundom dårar oss med gråt och pust.
 Ej trots, ej låtsad harm mig hinder blifver,
 Att åt min plan ej form och färg jag gifver.»
59. Så talar han. Men bäst han sig bereder
 Till anfall ljuft, ett väldigt brak helt när'
 I skogen hörs, som honom föranleder
 Att öfverge hvad han i sinnet bär.
 Han sätter hjälmen på, till alla leder
 För öfrigt väpnad, som hans vana är;
 Han lopp till hästen, fattar den i tygeln,
 Och, lans i hand, han svingar sig i bygel.

60. Då, se, ur skogen kom en riddersman,
 En stolt och tapper en, som man kan tycka;
 Med snön hans drägt i hvithet täfla kan
 Och hvita fjädrar hjelmen öfverst smycka.
 Furst Sakripant, som högst förtretligt fann
 Att se sig störd vid början af sin lycka
 Af denne, som i vägen honom gick,
 Ser honom an med vred och hotfull blick.
61. Han manar honom ut, när fram han hann,
 Och tror sig lätt ur sadeln honom stöta.
 Men denne, som ej tror sig sämre, han,
 Och vet sitt vapen lika kraftigt sköta,
 Högg skrytet af, med lansens lade an
 Och sporrade sin häst att honom möta.
 Fram rusar Sakripant som en orkan,
 Och vildt de stöta hop på ängens plan.
62. Så vildt ej lejon eller tjurar spände
 Ihop och stötte samman i sitt språng,
 Som desse två nu mot hvarandra rände
 Och klöfvo sköldarna på samma gång.
 Så höjd som dal från ofvan neder kände
 Den hårda stöten i en dallring lång;
 Väl, att nog starka voro deras pansar,
 Att brösten skydda mot de fasta lansar.

63. Förgäfves lupo hästarna ej heller;
 Som tvenne vädrar mot hvarann de rännt.
 Den ene död till marken slaget faller,
 För styrka prisad, innan detta händt;
 Den andre föll också, men upp sig ställer
 På benen strax, så snart han sporren känt.
 Men Saracenens utsträckt låg, dess värre,
 Med hela tyngden ofvanpå sin herre.
64. Den obekante, som satt upprätt qvar
 Och såg den andre ligga der förlägen,
 Tror att han nog af denna dusten har
 Och är ej om en ny just angelägen.
 Med lösa tyglar han från stället far
 Och ilar genom skogen raka vägen;
 Och förr'n ur klämman kom vår Saracen,
 En mil till vägs, jag tror, han hunnit re'n.
65. Som plöjarn, när förbi är blixstens våda,
 Bedöfvad reser sig och helt förskräckt,
 Der tordönsslaget nyss bredvid hans båda
 Nu döda oxar plötsligt honom sträckt,
 Och ser det träd, som förr han pläгат skåda
 Från fjerran re'n, beröfvadt krona, drägt:
 Så reste hedningen sig nu med möda —
 Angelika bevittnat fallet snöda.

66. Han suckar, pustar, icke därför att
 En arm, ett ben han vrickat eller krossat;
 Af blygsel blott, hvaraf ej så besatt
 I all sin dar hans anlet hade blossat;
 Så mycket mer, som damen honom satt
 På benen och från tunga bördan lossat.
 Han stum förblifvit, tror jag, om ej hon
 Åt honom återgifvit röst och ton.

67. »Ah! — sad' hon — låt ej detta er förtryta,
 Ty skulden hästens var och icke er;
 I stället att så hårda knuffar byta,
 Han rast och foder hade kräft fastmer.
 Och ej må denne öfver seger skryta,
 Då han som öfvervunnen sjelf sig ter;
 Så påstår jag och håller vid den satsen,
 Då han den förste var att rymma platsen.»

68. Så lugnar hedningen hon småningom.
 Då kom der, horn och väska vid sin sida,
 Uppå en klippare en budsven, som
 Bekymrad tycktes och af trötthet lida.
 Han sporde Sakripant, när fram han kom,
 Om ej han sett igenom skogen rida
 En krigare med snöhvit sköld och på
 Sin hjälm en fjäderbuske, hvit också.

69. Han svarte: »Som du ser, han nyss mig fällt
Till marken här och lemnat se'n i sticket.
Var nu så god och säg mig namnet snällt
På den, som bragte mig i detta skicket.»
Och denne då: »Du skall få tillfredsstäldt
Ditt vetbegär, och det på ögonblicket;
Så vet att den som bragte dig i mark,
Det var en ädel jungfru, skön som stark.
70. »Hon tapper är, men skön ännu långt mer;
Ej vill jag dölja namnet på den djerfva:
Det Bradamante var, som nyss slog ner
Den ära all, du hunnit dig förvärfva.»
Så sagdt, han spränger bort och öfverger
I föga glädtig stämning riddarn kärfva;
Han råd ej visste sig, han ord ej fann,
Och blygselns flamma på hans kinder brann.
71. När väl och länge på hvad händt den dagen
Han fåfängt grubblat, och så mycket fann,
Att af en qvinna han var nederslagen —
En sak som han omöjligt smälta kan —,
Förstämd och stum, af grämelse betagen,
Den andra hästen tyst bestiger han,
Den sköna bakom sig, den han vill spara
För strid mer ljuf, der han i ro får vara.

72. En half mil ej de hunnit än att rida,
 Då brak och dån förnimmes på en gång,
 Att rundtom darra tyckes skogen vida,
 Ett så förfärligt larm det var och bång.
 Snart kom en ståtlig häst från denna sida,
 Guldsmyckad rikt; han far i vilda språng
 Utöfver bäckar, busksnår oförvägen,
 Och krossar träd och allt som är i vägen.
73. »Om dunkelheten ej och trädens grenar —
 Så jungfrun sade — villa här min blick,
 Är det Bajard som genom skogen skenar
 Och väg sig bryter med så våldsamt skick.
 Det är Bajard, det ser jag nu; jag menar
 Att visst vår nöd till hjertat honom gick.
 En häst ej lämpar sig rätt väl för tvenne;
 Sin tjenst att bjuda oss nu kommer denne.»
74. Cirkassern stiger af och går försigtigt
 Emot Bajard, att taga honom fast.
 Med länden denne ger ett svar, ett viktigt,
 Se'n som en blixtn han vändt sig om i hast.
 Men hofven träffade ej målet riktigt —
 Ve riddarn, om ej miste gått hans kast!
 Ty i sin hof han eger kraft så mycken,
 Att ett metallberg gått för den i stycken.

75. Se'n, tam och undergifven utan tvång,
 Med muntra hopp han sig till tärnan vänder;
 Som hunden gör kring herren fröjdesprång,
 När efter två, tre dagar hem han länder.
 Bajard har än i minnet, hur en gång
 Han i Albracca åt ur hennes händer,
 Den tid hon älskade Rinaldo så,
 Rinaldo, hjertlös och otacksam då.
76. Med venstra handen hon i tygeln tar
 Och med den högra smeker hals och bringa;
 Och som ett lam han undergifven var,
 Ty hästen hade ett förstånd, ej ringa.
 Nu passar riddarn på, i sadeln far
 Och kan med sporre, tygel honom tvinga.
 Men tärnan, när sin häst hon lättad ser,
 Från länden makar sig i sadeln ner.
77. Hon såg sig om: i vapen, hvilka döna
 Kring honom, kommer der till fots en man;
 Och harm och vrede månne strax hon röna,
 Ty det var Haimons son och ingen ann'.
 Mer än sitt lif han älskade den sköna;
 Som falk af trana, skys af henne han.
 En tid han hatat henne mer än döden,
 Hon honom älskat; nu de vexlat öden.

78. Det härrör af två källor, högt i pris,
 Ibland Ardennerna, ej fjerran skilda,
 Fastän de verka på helt motsatt vis:
En fyller själ'n med kärlekslågor vilda;
 Den af den andra dricker, får till is
 Sin eld förbytt, till hat de känslor milda.
 Af en Rinaldo drack och blef helt kär;
Hon af den andra, och blott hat hon bär.
79. Dess vatten, som ett gift den kraften gifver
 Att uti hat förvandla ömt begär,
 Gör att hon knappt Rinaldo varseblifver,
 Förr'n hennes klara blick förmörkad är.
 Bedröfvad, darrandé, med ångstfull ifver
 Hon Sakripant anropar och besvär
 Att ej den krigarn, som sig närmar, bida,
 Men taga flykten strax vid hennes sida.
80. »Kan jag — så svarar stucken Saracen —
 Kan jag af er så ringa ansedd vara,
 Att ni mig tror för svag, min arm för klen,
 Att mäkta er emot den der försvara?
 Har ni förglömt de vilda strider re'n
 Uti Albracca och den natt af fara,
 Då ensam, värnlös jag er sköld var der
 Mot Agrikan och mot hans hela här?»

81. Hon svarar ej och vet sig ej besked,
Ty städse närmare Rinaldo rände,
Som re'n på afstånd hotar vild och vred,
Så snart sin häst Bajard igen han kände
Och dessa engladrag, hvarest sig spred
Den glans, som lågan i hans hjerta tände.
Hvad se'n sig tilldrog mellan dessa två,
Det till en annan sång besparas må.
-

Andra Sången.

1. **S**äg, grymme Amor, hvi så sällan stämmer
Du våra önskningar, att ens de bli?
Den söndring, som två hjertan djupt beklämmer,
Trolöse, säg hvad fröjd du har deri?
Från grunda, klara vadet du mig skrämmer,
Och störtar mig det blinda djupet i;
Från den min kärlek åtrår du mig drifver,
Att den mig hatar älska med all ifver.
2. Du gör att för Rinaldo synes skön
Angelika, misshaglig han för henne.
När hon fann honom värd sin kärleks lön,
Då henne hatade af hjertat denne.
Nu grämer han sig fåfängt; samma rön
Han gjort, och lika deltes åt de tvenne.
Ett hat så bittert hon till honom bär,
Att döden vore henne mera kär.

3. Rinaldo ropar stolt till riddarn: »Laga
 Dig ned, du röfvare! Från hästen stig!
 Att *min* man tar, det plär jag ej fördraga,
 Och, tro mig, dyrt han köpes utaf mig.
 Jag denna damen ock vill från dig taga;
 Ett brott det vore lemna henne dig.
 Så präktig häst, så skön och ädel tärna,
 Ej för en röfvare de passa gerna.»
4. »Du ljuger, att en röfvare jag är —
 Ej mindre stolt hörs Saracenen svara —
 Mer sanningsenligt (så mig ryktet lär)
 Man kunde dig för röfvare förklara.
 Snart skall sig visa, hvem utaf oss här
 Bör anses dam och häst mer värdig vara;
 Fastän, hvad henne rör, jag rätt dig ger,
 Att ej dess like man i verlden ser.»
5. Som tvenne hundar (såsom ofta händer),
 Hos hvilka afund eller vrede brann,
 Med sneda ögon, rödare än bränder,
 Och ilsken morrning närma sig hvarann;
 Och se'n i raseri med skarpa tänder
 Och borstig rygg till bett de falla an:
 Så efter rop och skymford spände bälte
 Till kamp Cirkassern här och Clermonts hjelte.

6. En är till häst, till fot den andre blott;
 Nu tror ni fördel'n Sakripant tillhöra?
 O nej! En oerfaren pilt här godt
 Förmått att segern honom stridig göra.
 Den drift, som hästen af naturen fått,
 Ej honom tillät att sin herre röra.
 Med hand, med sporre ingenting förmår
 Cirkassern, ej han lydlig honom får.
7. När han vill honom hålla, ses han springa,
 Men står orörlig, när han sporren ger;
 Se'n kör han hufvudet emot sin bringa
 Och slår bakut och gör krumbugter fler'.
 När Saracenen ser han ej kan tvinga
 Det stolta djuret, frestar han ej mer;
 Han fattar sadelbommen, svänger klacken,
 Och med ett språng han åter står på backen.
8. När Saracenen sig befriat har
 Ifrån Bajard, som så hårdnackadt krängde,
 Så börjar här en strid, väl värd det par
 Af hjeltar, som hvarann på lifvet trängde.
 Med rassel stålet upp och neder far;
 Så fort sin hammare Vulkan ej svängde,
 När uti grottans rök i sotig skrud
 Han smidde viggarna åt dundrets gud.

9. Af deras hugg och finter kan man sluta,
 Att mästare i konsten äro de.
 Än gå de upprätt fram, än ned sig luta,
 Än skydda sig, än anfallspunkter te;
 Än dra de sig tillbaks, än fram de skjuta,
 Bemöta hugg och blixtsnabbt vika ge;
 Sig svänga om; och der den ene drager
 Tillbaks sin fot, den andre platsen tager.
10. Mot Saracenen nu Rinaldo far
 Med svärdet lyft till hugg i högsta taget;
Han sträcker skölden fram till sitt försvar,
 Som var af ben, med stålplåt öfverdraget.
 Fusberta klyfver den, så tjock han var,
 Och skogen klang och suckade vid slaget.
 Så ben som stål likt is i stycken brast,
 Och Saracenens arm blef lam i hast.
11. När jungfrun ser hvad ryslig verkan gått
 Utaf det grymma hugg Rinaldo gifver,
 Af skräck då blekna hennes kinder brådt,
 Likt syndarns, som till straffet hän man drifver.
 Att längre dröja finner hon ej godt,
 Att ej ett rof hon för Rinaldo blifver,
 Rinaldo, den, till hvilken hat hon bär
 Så djupt, som denne nu förälskad är.

12. Hon vänder springarn, inåt skogen hastar
 På trång och ojemn stig, och ser sig om
 Alltjemt och blick förskrämd tillbaka kastar,
 Och tror sig städs Rinaldo ha bakom.
 Hon långt ej hunnit, då hon plötsligt rastar,
 Ty i en dal en eremit der kom,
 Med skägg, som ned på halfva bröstet räckte,
 Och med en uppsyn from, som vörndnad väckte.
13. Af år och fastor vorden tunn och mager,
 Han på en åsna red i makligt tåg;
 Och tycktes — så vidt skenet ej bedrager —,
 Om någon, samvetsgrann och ren till håg.
 Men knappt nu denna mö, så fin och fager
 Om kind, han sig till mötes komma såg,
 Förr'n han, fast svag och skröplig, lifligt kände,
 Hur kärleks eld hans fromma sinne tände.
14. Hon spørjer munken, utaf ångst beträngd,
 Hvad väg som till en hamn kan henne föra;
 Ty hon vill öfvergifva Galliens ängd,
 Att ej Rinaldos namn hon mer må höra.
 Den fromme, som i trolldomskonst är slängd,
 Ej spar på tröstegrunder: han vill göra,
 Att strax från hvarje nöd hon fri sig ser;
 Och grep i en af sina fickor ner.

15. Han drog derur en bok, som under bringar,
 Ty knappt han läst den första sidan än,
 Förr'n, tjenarlik, en ande fram der svingar,
 Och hvad han göra skall, han säger den.
 Han ilar brådt, ty skriften honom tvingar,
 Dit, der i kamp de tvenne riddersmän
 I skogen väl, men ej i svalkan stå;
 Och dristigt sågs han mellan begge gå.
16. »Af gunst — han sade — säg mig, en af er
 Hvad gagn han har af att den andre döda?
 Ty huru stridens utgång än sig ter,
 Hvad blir väl lönen för er myckna möda,
 Om Roland, utan att ett hugg han ger,
 Helskinnad, ostörd utaf tvister snöda,
 Nu mot Paris som bäst med *henne* far,
 Som till så häftig strid er narrat har?
17. »En mil härifrån, på väg som ditåt leder,
 Jag med Angelika gref Roland fann,
 Vid bästa lynne skrattande åt eder,
 Att gagnlöst här I tvisten med hvarann.
 Nej, bättre paret följa — på min heder —
 I spåren, innan det för långt försvann;
 Ty får han till Paris den sköna bara,
 Så lär han sedan *henne* nog förvara.»

18. Nu skulle riddarne ni sett. Vid denna
Berättelse de rent bestörta stå;
De utan ögon, sinnen sig bekänna,
Då dem rivalen kunnat gäcka så.
Men till sin häst nu ses Rinaldo gå
Med suckar, hvilka hett som lågor bränna;
Han svär i raseri med vredgad röst
Att rycka hjertat utur Rolands bröst.
19. På sin Bajard, som väntar lugnt, med ifver
Han springer upp och flyr i vildt galopp.
Åt riddaren till fots ej ens han gifver
Farväl, än mindre bjuder sitta opp.
Den stolte springarn, hvilken sporren drifver,
Förkrossar allt, som hämma vill hans lopp;
Af floder, grafvar, stubbar eller stenar
Han hindras ej, men rakt framåt han skenar.
20. Ej må ni undra, herre, att det var
Rinaldo nu så lätt att hästen fånga,
Den han förgäfves, utan att han har
Fått fatt i tygeln, följt i dagar många.
Ty hästen, som förstånd likt menskan har,
Af elakhet ej sprang den vägen långa,
Men för att leda honom blott på spår
Af henne, som han hört han eftertrår.

21. När hennes bråda flykt från tältet skedde,
 Såg henne klok Bajard och akt han gaf.
 Hans sadel tom för tillfället sig tedde,
 Emedan riddarn hade suttit af
 Och till en strid på lika fot sig redde
 Mot en, som ej i vapen eftergaf.
 I hennes spår han sedan loppet vänder,
 Att henne bringa i sin herres händer.
22. Att hennes åsyn riddaren bereda,
 Han före honom sprang i denna skog;
 Men att ej denne annan väg må leda
 Hans lopp, han honom ej i sadeln tog.
 Så tvenne gånger fick Rinaldo reda
 På tärnan, dock ej för sin lycka nog,
 Emedan Ferragù först honom störde,
 Och sedan Sakripant, som nyss ni hörde.
23. Den anden, som, för att Rinaldo villa,
 På rätta spåret honom ej gjort vis,
 Den trodde ock Bajard och stod helt stilla
 Och till sin herres tjenst på vanligt vis.
 Af harm och kärlek tänd, ej riddarn spilla
 Vill en minut, men jagar mot Paris
 Med sådan fart, att för hans längtan vore
 Hvar häst för trög, för sakta stormen fore.

24. Om natten knappt han någon ro sig gaf,
Att Roland träffa åtrån honom brände;
Så blindt han tror den dikt han hörde af
Det bud, som sluge nekromanten sände.
Och sent och bittida han höll sin traf,
Till dess han ändtligt för den staden lände,
Der kejsar Carl, på flykten snöpligt bragt,
Nu återstoden af sin här förlagt.
25. Och som han väntar se förnyad striden
Och sig belägrad här, han sammandrar
Så proviant som manskap under tiden,
På mur och grafvar ingen möda spar
Och oförtruten ej förhalar tiden
Att skaffa allt som länder till försvar;
Han vill till England sända, för att yrka
På hjälp, att åter få en samlad styrka.
26. Ty än en gång han vill ett fältslag våga
Och se om lyckan honom gunst beskär.
Nu skall Rinaldo till Britannien tåga,
Britannien, som England nämndt nu är.
Väl månde detta uppdrag riddarn plåga:
Ej att han hat till detta landet bär,
Men därför att just nu han sänd skall blifva,
Och Carl ej uppskof för en dag vill gifva.

27. Ej i sitt lif Rinaldo mindre gerna
 Gjort någonting; ty nu han får ej tid
 Att efterspana denna ljufva tärna,
 Som stal hans hjerta och hans sinnesfrid.
 Dock kan han ej mot Carls befallning spjerna,
 Men ger sig strax i väg, fast föga blid;
 Han till Calais på några timmar hinner
 Och går ombord på första skepp han finner.
28. Skeppsfolkets varning ej i akt han tar;
 Af stort begär att snart få återvända,
 Han gick till sjös, fast hafvet upprördt var
 Och hotade hvar stund en storm att sända.
 Förtörnad, att den stolte trotsat har
 Hans makt, nu Vinden reste högt på ända
 Hvar våg och vräkte rundtom hafvet opp
 Så vildt, att böljan kysste mastens topp.
29. De kloka sjömän hasta nu att draga
 De större seglen in och vända brådt,
 Att kosan åter in i hamnen taga,
 Hvarur det varit bättre de ej gått.
 »Stopp! — sade Vinden — jag vill ej fördraga
 Ett sådant trots; ha'n I mig ej förstått?»
 Han blåser, tjuter, hotar att dem dränka,
 Om ej de gå dit han vill kosan länka.

30. Hans raseri, som växer vildt alltmer,
 Än bakom, än på sidan de få pröfva.
 För låga segel, vräkta upp och ner,
 Än hit, än dit på hafvets rymd de ströfva.
 Men som jag många trådar, förr'n jag ser
 Min långa väfnad färdig, tör behöfva,
 Så lemnar jag Rinaldo vind för våg,
 Till Bradamante vändande min håg.
31. Jag talar om den mö, beryktad vida,
 Som Sakripant så qvickt ur sadeln stött.
 Som syster värd stå vid Rinaldos sida,
 Åt Haimon henne hans Beatrix födt.
 Dess arm, dess mod, hvarhelst det gäller strida,
 Ej mindre lof af Carl och Gallien mött
 (Och prof derpå hon lät dem ofta röna),
 Än hans, Rinaldos, egna bragder sköna.
32. Utaf en riddare hon älskad var
 (Med Agramant han kom från Libyens stränder),
 Som Agolants osälla dotter bar
 Af Rudigers, af den begråtnes länder.
 Och som ej björn, ej lejon fostrat har
 Den sköna, hon ej ryggen honom vänder;
 Fast ödet fogat så, att hon och han
 Blott en gång sett och talat vid hvarann.

33. Och vida kring hon drog att söka se'n
 Sin älskare, som fadrens namn fått ärfva;
 Så trygg, fast utan sällskap och allen',
 Som om hon tusen haft till skydd, den djerfva.
 När Sakripant hon slungat som en sten
 I allmors anlete med stöten kärfva,
 Hon öfver skog och berg sin kosa tar
 Och kommer slutligt till en källa klar.
34. Ned åt en äng dess silfvervåg sig stal
 I skuggan af de träd, som smycka randen;
 Hon bjuder vandrarn på en läskdryck sval,
 Med vänligt sorl, och på en bädd å stranden.
 Ett litet berg till venster hennes dal
 Ger skydd mot hettan utaf^m middagsbranden.
 Knappt har den sköna vändt ditåt sin blick,
 Förr'n der en riddare hon skåda fick.
35. På stranden, prunkande af rosors mängd,
 Blå, hvita, gula, röda, här i lunden
 Satt riddarn tankfull, tyst och sorgbeträngd,
 Der klar kristallen flöt på perlsandgrunden.
 Helt när sågs hjälmen jemte skölden hängd
 Uti den bok, hvarvid hans häst var bunden.
 Hans öga fuktigt var och sänktes matt,
 Och sorg och grämelse på pannan satt.

36. Den böjelse, vi mer och mindre känne,
 Att forska efter det som andra rör,
 Beveker jungfrun nu att spörja denne
 Om hvad som så hans tysta smärta gör.
 Och strax han uppenbarar allt för henne,
 Bevekt utaf de blida ord han hör
 Och af det stolta skick, som honom bådard,
 Att han en tapper hjelte för sig skådard.
37. »Jag drog med fotfolk, herre, — så han sade —
 Och ryttare framåt, det fält att nå,
 Der Carl vid bergets fot sin här förlade,
 Marsil att hindra ned åt slätten gå.
 En tärna skön jag vid min sida hade,
 Som jag med gränslös saknad tänker på;
 Då nära vid Rodonna till min häpnad
 Jag såg på vingad häst en man beväpnad.
38. »Knappt röfvarn — om han nu en dödlig var,
 Om en af afgrundsandarna måhända —
 Min hulda sköna varsnat, förr'n han far,
 Som falcken skjuta ses med klorna spända,
 I blinken ned och den förskrämda tar
 Med utsträckt arm, att pilsnabbt återvända;
 Jag varsnar knappt det anfall som han gör,
 Förr'n hennes skri uppöfver mig jag hör.

39. »Så plär den rofbegifne höken taga
 En kyckling, trippande vid hönan snällt;
 Hon ängsligt hörs sin sorglöshet beklaga
 Och fåfångt efter honom skrockar gällt.
 En man som flyger jag förmår ej jaga,
 Helst berg och klippor rundtom hinder ställt;
 Min häst är trött och tyckes knappt benägen
 Gå fot för fot på stenbemängda vägen.
40. »Men såsom den, som hellre skulle sett
 Sitt hjerta slitet ur sitt bröst, än detta,
 Jag lemnar utan herre dem jag ledt,
 (Sin färd de få på egen hand fortsätta)
 Och tar den väg, mig kärleken ingett,
 Der fjellen, mindre branta, underlätta
 Min gång, och dit jag trodde röfvarn flytt,
 Som all min tröst och fröjd i sorg förbytt.
41. »Sex dagar utan rast med ifrig håg
 Jag öfver vilda klippestalper klängde,
 Der ingen väg och ingen stig jag såg
 Och intet spår af menskor, hvart jag trängde.
 Till slut en öde dal framför mig låg,
 Som fasansfulla klyftor innestängde;
 Ett fjell i midten med ett slott stod krönt,
 Starkt, välbeläget, till förundran skönt.

42. »På afstånd glänste det som lågor bara,
Ej som af tegel, marmor sammanbragt.
Ju mer jag närmar mig dess murar klara,
Dess mer beundransvärd mig syns dess prakt.
Demoner flinka — fick jag se'n erfara —
Af rök betvungna och besvärjnings makt,
Den sköna borgen rundt med stål omgifvit,
Som uti Stygens eldvåg härdadt blifvit.
43. »Hvart torn der lyser af ett stål så glatt,
Att ingen rost, ej fläck det kan oskära.
Och röfvarn, se'n han ströfvat dag och natt.
Kring landet rundt, plär dit sitt byte bära.
Förloradt är hvad helst som han får fatt:
Ej hjälper se'n beskärma sig och svära.
Min mö, mitt hjerta der han håller qvar,
Som intet hopp att återse jag har.
44. »Ve mig! Hvad kan jag göra mer än skåda
Mot denna borg, som sluter in mitt hopp?
Räfhonan lik, den ungens skrik bebåda,
Att örnen honom fört i trädets topp:
Hon löper kring och vet sig ej att råda,
Ty ej hon vingar har att nå dit opp.
Så brant är klippan, borgen så belägen,
Att blott en fågel dit kan hitta vägen.

45. »Bäst så jag dröjer här, jag ser anlända
 I sällskap med en dvärg ett riddarpar.
 De för min längtan åter hoppet tända,
 Men hoppet, ack! min längtan blott bedrar.
 De voro krigare, för mandom kända:
 Gradass den ene, Serikanarn, var;
 Den andre Rudiger, på bragd begifven,
 Vid Afrikanska hofvet högt anskrifven.
46. »De komma — dvärgen sade — för att föra
 En strid mot egarn utaf detta slott,
 Som genom luften (sällsamt nog att höra)
 På fyrafotad fågel jagar brådt.»
 »Ack, herrar, må till miskund eder röra —
 Jag säger nu — mitt ödes grymma lott!
 Om, som jag hoppas, segern väntar eder,
 Så återgifven mig min mö, jag beder.»
47. »Hur hon blef röfvad, jag förtäljde sedan,
 Min sorg bekräftande med tårars flod.
 De strax sitt bistånd lofva mig, och redan
 För berget klättra de med dristigt mod.
 På afstånd såg jag deras kamp dernedan
 Och bad till Gud för dem om seger god.
 En slätt sig nedanföre borgen sträckte,
 Som tvenne stenkasthåll i vidden räckte.

48. »När klippans fot de nått, en hvar vill gå
 Att bli den förste uti stridens fara.
 Gradass det blef; — om lottning fogat så,
 Om Rudiger försmått att envis vara.
 Gradass för munnen sätter hornet då,
 Och borg och klippa klangen gällt besvara;
 Då se, beväpnad riddarn spränger fort
 På vinghästen utom slottets port.
49. »Han småningom i höjden upp sig svingar,
 Som vidtberesta tranan bruka plär,
 Som löper först och se'n med bredda vingar
 Från jorden höjer sig en famn så der,
 Och när hon spännt dem riktigt ut, dem bringar
 I pilsnabb fart och luften genomskär.
 Så högt re'n trollkarln uti skyn försvinner,
 Att örnen knappt så högt i flygten hinner.
50. »I lämplig stund han vänder hästen, som
 Mot jorden skjuter lodrätt vägen raka,
 Som falken störtar ned ur höjden, om
 En and, en dufva han ej kan försaka.
 Med spjutet sträckt framför sig riddarn kom
 Igenom luften susande tillbaka.
 Gradass knappt varsnat huru ned han sköt,
 Förr'n i sin rygg han kände lansens stöt.

51. »Emot Gradass sin lans besvärjarn bröt,
 Men dennes fick blott tomma luften röna.
 Och strax den flygande mot höjden sköt
 På nytt, och susande hans vingar döna.
 På länden segnar för den hårda stöt
 Det tappra stoet ned i gräset gröna.
 Det skönsta sto dock Serikanarn har,
 Det bästa som ännu en sadel bar.
51. »Besvärjarn upp mot stjernorna sig höjer
 Och vänder se'n och skjuter plötsligt ner
 Och träffar Rudiger, förr'n denne röjer
 Sin fara, ty han på Gradass blott ser.
 För stöten Rudiger sig undan böjer
 Och hästen far tillbaks ett steg och mer;
 När han sig vänder att hans knuff besvara,
 Då ser han honom högt mot himlen fara.
53. »Nu än Gradass, och Rudiger han än
 I rygg och bröst och panna hårdt betränger;
 Och träffas ej af deras hugg igen,
 Ty snabb som blixten han sig undansvänger.
 I vida kretsar han sig svingar, *den*
 Han ger det hugg, som öfver *denne* hänger,
 Och bådas ögon han förbländar så,
 Att ej de se hvar huggen komma frå'.

54. »Två krigare på jorden, en i skyn
 Så kämpade nu här, tills natten vingen,
 Den dunkla, svepte omkring jordens bryn
 Och färgen stal från alla sköna tingen.
 Sant är på håret allt: med egen syn
 Jag sett det, vet det, fast jag än för ingen
 Det yppa djerfts; ty detta under har
 Mer sken af lögn än utaf sanning klar.
55. »En präktig sidenduk sågs rundt betäcka
 Den sköld, luftriddaren på armen bar.
 Jag vet ej, hvarför han lät striden räcka
 Så länge och i tyget höll den qvar;
 Ty han behöfver blott att ohöljd sträcka
 Den fram, så slås med blindhet en och hvar
 Och faller genast liksom död till jorden,
 I trollkarlns våld ohjelpigt lemnad vorden.
56. »Den skölden strålar med rubinens glans;
 Ej ges ett sken som sådan klarhet breder.
 Sanslösa riddarne — ty värn ej fanns
 Mot denna blix — till marken föllo neder.
 Jag ock, på afstånd, miste syn och sans;
 Och när jag ändtligt mina sinnen reder,
 Jag ser ej mer till riddare och dvärg,
 Men fältet tomt, i dunkel dal och berg.

57. »Jag slöt deraf, med grämelse och smärta,
 Att han dem fångat båda i ett drag
 Och medelst kraften utaf glansen bjerta
 Beröfvat frihet dem, mig hoppets dag.
 Så från den ort, som inneslöt mitt hjerta,
 Med mångt sorgset afsked skildes jag.
 Döm nu, om, alstrade af kärleks pina,
 Det gifves qual, jemförliga med mina.»
58. Här riddarn slöt. Se'n han fått ^{allt} det förklara,
 Han återföll i dystert drömmeri.
 Gref Pinabel, från Mainz, han månde vara,
 Son af Anselm utaf Hauterive. Som i
 Hans hela släkt der funnos skurkar bara,
 Vill *han* ej ensam dygdemönster bli;
 Och uti allt hvad lastbart man kan kalla
 Han liknade, nej öfvergick dem alla.
59. Med anletsuttryck, vexlande, sitt öra
 Den sköna lånade åt riddarns ord.
 Ty när hon först om Rudiger fick höra,
 Då tycktes hon den sällaste på jord;
 Men när de se'n hans olycksfall beröra,
 All kärleks oro vardt i dragen spord.
 En gång och tvenne måste han berätta
 På nytt, och knappt hon nöjer sig med detta.

60. När allt till slut hon tror sig klarligt fatta,
 Hon säger: »Riddare, tag mod till dig!
 Ty väl du denna dag må lycklig skatta
 Och prisa ödet att du träffat mig.
 Kom, skyndom fort till borgen, den besatta,
 Som girigt sluter skatten inom sig!
 Och ej förgäfves spilld skall mödan vara,
 Är lyckan ej mig alltför vidrig bara.»
61. »Du vill — han svarar — att jag skall ledsaga
 Dig dit och åter in bland bergen gå.
 Om jag min väg förlorar, är att klaga
 Ej lönt, då jag förlorat allt ändå;
 Men du bland vilda klyftorna skall draga
 Blott till ditt fängelse; och vare så.
 Du intet skäl att se'n mig klandra eger;
 Du vill gå dit, trots hvad jag förutsäger.»
62. Så sagdt, han åter sig på hästen svänger,
 Att föra djerfva mön dit han befalls,
 Som, då en fara Rudiger betränger,
 För fångenskap och död ej fruktar alls.
 Då se, bakefter dem budbärarn spränger
 Och: »vänta, vänta!» ropar med full hals;
 Budbärarn, som för Sakripant upptäckte,
 Hvems arm det var, i gräset honom sträckte.

63. För Bradamante han förkunnar brådt,
 Att Montpellier, Narbonne sig väpnat båda
 Och till Castiliens fanor öfvergått,
 Samt med Aiguesmortes strand, hvart man vill skåda;
 Och att Marseille, när hon, som det har fått
 Sig anförtrodt, der saknas, i sin våda
 Nu honom sändt att be om hjälp och råd,
 Till sköldmön vädjande i fara bråd.
64. Ty denna stad, och allt som mellan Var
 Och Rhone och hafvet milsvidt ut sig sträckte,
 Åt Haimons dotter kejsarn gifvit har,
 Hvars tapperhet hans hopp och tillit väckte;
 Ty städse jungfrun hans beundran var,
 Närhelst sitt svärd hon drog, en lans hon bräckte.
 Nu från Marseille, som sagdt, att bedja om
 Den tappas bistånd, detta budskap kom.
65. Den unga tveka tycks hvad hon bör göra
 Och vacklar mellan ja och nej ett grand;
 Åt ett håll pligt och heder henne föra,
 Åt annat drifs hon af sin kärleks brand.
 Hon stannar sist vid att sin plan utföra
 Och frälsa Rudiger ur trollkarlns hand;
 Och skulle hon sitt företag förfela,
 Vill hon åtminstone hans bojor dela.

66. Och skäl så talande hon förebar,
 Att tillfredsställd budbärarn återvände.
 Se'n svänger tygeln hon och återtar
 Sin väg med Pinabel, som oro kände;
 Ty nu han vet att af den slägt hon var,
 Till hvilken hat, osläckligt, honom brände.
 Han ser förut hvad honom väntar här,
 Om hon får veta att från Mainz han är.
67. Emellan husen Mainz och Clermont brann
 Ett häftigt hat och groll se'n gamla tider.
 De ofta bräckta pannor gett hvarann
 Och öst hvarandras blod i många strider.
 Och därför i sitt onda sinne han
 Försåt mot oförvägna jungfrun smider;
 Åtminstone han tänker passa på
 Att smyga bort, om det sig lämpar så.
68. Och medfödt hat och tveksamhet förlägen
 Och fruktan taga så hans tankar opp,
 Att oförsedt han villar sig från vägen
 Och hejdar i en dunkel skog sitt lopp,
 Uti hvars midt en bergshöjd var belägen,
 Som slöt sig i en naken klippetopp.
 Och Haimons dotter tätt i spåren drifver
 Sin häst alltjemt och aldrig försprång gifver.

69. När Mainzarn kom i skogen, höll han still
 Och tänkte uppå medel att försvinna.
 Han sade: »Förrän himlen mörknar till,
 Är bäst att söka någon boning hinna.
 Bortom det berget, om jag ej far vill,
 Ett präktigt slott skall sig i dal'n befinna.
 Mig vänta här; jag snart skall spetsen nå
 Och mig förvissa om det ej är så.»
70. Så sagdt, med sporrarna han hästen drifver
 För branta berget upp och spetsen når,
 Och spejar efter någon väg, som gifver
 Beqvämlighet att undgå jungfruns spår.
 Då se, en grotta här han varseblifver,
 Som tretti alnar djupt i berget går.
 Ur fjellet huggen, ses hon lodrätt stupa,
 Och nederst syns en dörr i bottnen djupa.
71. En vid och rymlig dörr der nere leder
 In till ett större rum i bergets sten,
 Hvarfrån ett skimmer sig i grottan breder,
 Som om der inne lyste facklors sken.
 Bäst här han tveksam står och ser dit neder,
 Kom jungfrun, som, af fruktan att allen'
 Bli lemnad, följt på afstånd upp för fjellet,
 Och öfverraskar honom här på stället.

72. När så förrädarn ser om intet gå
 Sin första plan, han spinner nya ränker.
 Ur vägen röjd, ja död, att henne få,
 Han nu en ny och sällsam list upptänker.
 Han skyndar fram och förer henne så
 Dit upp, der grottan sig i berget sänker,
 Och säger att han sett i djupet der
 En mö så huld, till anlet skön och skär.
73. Att tärnan var af stånd, han trott sig finna
 Af ädla dragen och den drägt hon bar;
 Men af de sorgens tårar, han sett rinna,
 Han slöt att här med våld hon instängd var.
 Och för att närmre reda härpå vinna,
 Han klättrat ned i öppningen; då har
 En man han sett ur inre grottan träda,
 Som med sig drog i raseri den späda.
74. Som Bradamante modig var, men föga
 Försigtig, tror hon hvad han föreger.
 Att tärnan bistå längtar strax den höga,
 Men undrar blott hur hon skall komma ner;
 Då, som hon kom att kasta här sitt öga
 Uppå en alm, en väldig gren hon ser;
 Den hugger genast hon med svärdet neder
 Och honom ner i grottans öppning leder.

75. Den huggna ändan Pinabel hon ger
 Af grenen, sjelf hon fattar se'n i denne;
 Så först hon halar sina fötter ner
 Och hänger se'n i sina armar tvenne.
 Nu frågar Pinabel — och styggt han ler —
 Om hon kan hoppa; se'n han släpper henne
 Och säger: »Hade jag din hela ätt
 Blott här, att rotas ut på samma sätt!»
76. Men ej som Pinabel, den arge, tänkt,
 Den unga oskuld ödet ville löna;
 Ty när hon föll dit neder oförtänkt,
 Fick starka grenen första stöten röna.
 Han bräcktes väl; men så pass stöd han skänkt,
 Att han från döden frälsade den sköna.
 Hon låg en stund i dvala, men ej lång,
 Som jag förtälja vill i nästa sång.
-

Tredje Sången.

1. **H**vem ger mig röst och ord, att värdigt sjunga
Det höga ämne, jag mig förelagt?
Hvem ger åt versen vingar, till att gunga
I flygt nog högt att nå min urbilds prakt?
En eld mer stark nu måste genomljunga
Mitt bröst med lågande hänrycknings makt;
Ty denna sång jag åt min herre bringar:
Den om hans anor, om hans ursprung klingar.

2. Bland alla dem, som spirorna och svärden
Af himlen fått för jordiskt herrskarkall,
Du ser ej, Phœbus, du som lyser verlden,
En ätt mer ärorik i något fall,
Och ingen, som sin adels höga värden
Bevarat längre, och bevara skall
(Är sann den siarkraft, mig genomtränger)
Så länge himlen sig kring polen svänger.

3. Att ära ge den till sitt fulla mått,
 Ej höfs mig *min*, men hellre *denna* lyra,
 På hvilken du hembar Olympens drott
 Ditt pris, när kufvad var Giganters yra.
 Om du en gång mig gifver verktyg blott,
 Att värdigt mejsla denna stenen dyra,
 Så vill jag på de sköna bilders prakt
 Uppbjuda all min konst, mitt snilles makt.
4. Imellertid med oerfarna händer
 Jag sätter mejseln till mitt verk; kanske,
 Om mera flit och omsorg jag använder,
 Skall jag en dag det mer fulländadt se. —
 Men nu till denne jag tillbaka vänder,
 Som ingen sköld, ej harnesk värn kan ge:
 Jag menar Pinabel från Mainz, som tänkte
 Att sköna jungfrun i dess graf han sänkte.
5. Förrädarn, som sig smickrar med det hopp
 Att hon i fallet har förlorat lifvet,
 Från ort, som han så grymt beffäckt, lopp,
 Med brottet på sin bleka panna skrifvet.
 Han skyndsamt svänger sig i sadeln opp,
 Och som hans sinne är på knep begifvet,
 Så, för att lägga brott till brott, jemväl
 Från Bradamante hennes häst han stjal.

6. Men lemnom denne, som sin död bereder,
 Då han med svek en annans lif begär,
 Och vändom oss till jungfrun, som föll neder
 Och död och graf på en gång fann hardt när.
 Hon upp sig reser, styf i alla leder
 (Ty mot den hårda klippan föll hon der),
 Och ingår i den dörr, som öppnar vägen
 Till större grottan, innanför belägen.
7. I fyrkant danad vid, för jungfruns öga
 Den lik ett helgadt, vördigt tempel var;
 En rad af alabasterpelrar höga,
 I konstskön ordning ställda, hvalfvet bar.
 I midten stod ett altare; och föga
 På afstånd framför det en lampa klar,
 Som dagens skimmer här i natten tände,
 Till båda rummen sina strålar sände.
8. Af ödmjuk andakt hon berörd sig kände,
 När på det helga rum hon satt sin fot;
 Hon föll på knä och varma böner sände
 Med hjerta, mun till Gud i stilla bot.
 En liten dörr nu knarrande sig vände,
 Ur hvilken kom en qvinna henne mot;
 Barfotad, hår och gördel löst hon hade,
 Och, jungfrun helsande vid namn, hon sade:

9. »O ädla Bradamante, hit du hunnit
 Ej utan ledning af en högre makt;
 Ty många dagar kommit re'n och svunnit,
 Se'n Merlins ande mig profetiskt sagt,
 Att till det rum, der ro hans ben ha funnit,
 Du skulle på en sällsam väg bli bragt.
 Och här jag stannat, för att dig förkunna
 De öden himmelen dig vill förunna.
10. »Den gamla grotta, mångberömd, är här,
 Som Merlin, vise trollkarln, byggt (mång' saga
 Du torde hört, som minnet derom bär),
 Der han sig lät af sjöfruns list bedraga.
 Härunder är hans graf och benen der
 Förmultna nu, der han, för att behaga
 Den, af hvars lockelser han dårad var,
 Sig lade lefvande, och död blef qvar.
11. »Hos stoftet är hans ande dömd att rufva,
 Tills englarnas basunklang honom når,
 Då han, allt som han korp blir eller dufva,
 Från himlen jagas eller dit ingår.
 Hans stämman lefver; huru klart den ljufva
 Ur marmorn klingar, snart du höra får:
 Ty om hvad var och om hvad en gång blifver,
 Åt den som frågar, städse svar han gifver.

12. »Re'n har en tid förgått, se'n hit jag lände
 Till denna graf från långt aflägsen ort,
 Att i den konst, hvaråt min håg jag vände,
 Af Merlin få ett dunkel tydliggjordt.
 Och som att träffa dig jag längtan kände,
 Jag dröjt en månad längre än jag bort;
 Ty Merlin (aldrig blef jag än bedragen)
 Har för din ankomst utsatt denna dagen.»
13. Förvånad Haimons dotter lyss till orden;
 Så sällsamt talet för dess öra let,
 Och så af häpnad är hon fattad vorden,
 Att, om hon drömmar, vakar, hon ej vet.
 Förlägen slår hon blicken ned mot jorden,
 En bild af huld och ädel blygsamhet,
 Och svarar: »Hvad förtjenst kan jag väl ega,
 Att siare min ankomst förutsäga?»
14. Af så ovanligt äfventyr betagen,
 Var jungfrun snar att följa trollmön se'n
 Till denna graf, som intill domedagen
 Omsluter Merlins ande och hans ben.
 En enda klippa hård är sarkofagen;
 Glatt, klar och röd, den som en flamma sken
 Och i det rum, dit aldrig solen sände
 En stråle ned, en glans lik dagens tände.

15. Om nu natur'n åt visst slags marmor ger
 En glans, som mörkret fackellikt fördrifver;
 Om genom rök och troltsång detta sker
 Och tecken, dem man efter stjernor skrifver —
 Hvad jag för min del håller troligt mer —:
 Allt nog, den glans, som stenen från sig gifver,
 Lät skåda här i choret rundtomkring,
 I bild och färg, mång' undersköna ting.
16. Knappt Bradamante öfver tröskeln trädt
 Dit in, förr'n anden, som om än han slöte
 Sig i det stoft, som honom förr omklädt,
 Lät stämman klinga henne klar till möte:
 »Må lyckan gynna dig på alla sätt,
 Du ädla, kyska jungfru, ur hvars sköte
 Skall gå den ätt, som en gång blifver värd
 Att prisas af Italien och en verld.
17. »Af Trojas gamla blod du strömmar två
 Till en förena skall, och sedan bär den
 För alla ätter blomman, kronan på
 Allt hjerteskönt, som solen sett på färden,
 Der Indus, Tajo, Nil och Donau gå,
 Från nord till söder rundt kring hela verlden.
 Din ätt med ära skall åt häfden ge
 Markgrefvar, hertigar och kejsare.

18. »Dess hjeltar, höfdingar skall häfden fira,
 Som återvinna hvad förloradt var
 Och kring Italias panna åter vira
 Den segerkrans, hon förr okufvad bar.
 Rättvisa drotter föra mildrik spira
 Och, som i Numas, i Augusti dar,
 De skola åter genom visa lagar
 Åt jorden bringa gyllne ålderns dagar.
19. Att därför himlens vilja måtte blifva
 Fullbordad, som beslöt för längese'n
 Att dig åt Rudiger till maka gifva,
 Gå modigt fram den väg du valde re'n.
 Dig intet skall förmå ur banan drifva,
 Och intet hinder skall dig bli till men,
 Att ej den röfvarn du till marken fäller,
 Som tog hvad högst för dig i lifvet gäller.»
20. Nu Merlin tystnar, när han detta sagt,
 Och låter trollmön styra och befalla,
 Som ämnar visa med besvärjnings makt
 För jungfrun hennes ätteleder alla.
 Från afgrund eller någon annan trakt
 En mängd af andar hit hon låtit kalla;
 Hon på *ett* ställe samlat deras lag,
 Till drägter skilda och till anletsdrag.

21. Hon kallar jungfrun till kapellet åter,
 Der hon förut en cirkel dragit har,
 Så vid, att henne armarna han låter
 Fritt sträcka ut, och än ett spann var kvar.
 En amulet hon icke underlåter
 Kring ungmöns hals att hänga till försvar.
 »Var tyst — hon säger — se på mig nu bara!»
 Se'n ur en bok besvärjer hon sin skara.
22. Då se, ur första grottan hvilken skock
 Af andar nu kring helga kretsen svärmar!
 Att tränga inom, den förhindras dock;
 En mur, en graf, det tycks, den rundt beskärmar.
 Då drar sig till det rummet deras flock,
 Der Merlins grafvård sig befann; dock fjermar
 Den ej sig förr, än på tillåten grund
 Tre gånger den kring cirkeln gjort sin rund.
23. »Om jag till *alla* min beskrifning sträckte —
 Besvärjerskan för jungfrun utlät sig —,
 Till namn och bragd, som genom andars slägte,
 Långt för sin tid, nu träda fram för dig,
 Så vet jag ej hur länge talet räckte,
 Och natten blefve då för kort för mig;
 Jag dock om några, dem jag ut skall välja,
 Vill efter tid och lägenhet förtälja.

24. »Se denne förste, som till sköna drag
 Och ädelt skick dig liknar som en broder!
 Din ätt i Wälskland grundar han en dag,
 Se'n genom Rudiger du blef hans moder.
 Igenom dennes arm förväntar jag
 Af Poitier's blod se jorden dricka floder,
 Och svek och orätt hämnade med makt
 På dem, som lömskt hans far om lifvet bragt.
25. »Han Desiderius skall från thronen jaga,
 De Longobarders konung, och till lön
 För bragden Calaon och Este taga
 Af höga riket, en förläning skön.
 Se Hubert, sonen, efter honom draga,
 Hesperiens hjelte, prydd med lager grön;
 Han helga kyrkan mot barbarers skara
 Skall mer än en gång med sitt svärd försvara.
26. »Se Albert komma der, den höfding djerfva,
 Som fyller templen upp med krigstrofé'r;
 Se Hugo der, hans son, som skall förvärfva
 Sig Mailand och slå ut sitt ormbanér;
 Och Azzo, som skall efter brodern ärfva
 Insubrers rike, der du komma ser;
 Der Albertaz', som kloka råd skall gifva
 Och från Italien Berengar fördrifva.

27. »Och kejsar Otto honom värd skall akta
 Hans dotter Alda att till äkta få.
 Se der, en annan Hugo nu betrakta!
 I fadrens spår han skall med ära gå.
 De stolta Romarne att fara sakta
 Han lära skall och uti frihet så
 Den tredje Otto jemte påfven föra
 Och på belägringen en ända göra.
28. »Se Folco der, som skall åt brodern gifva
 Allt hvad han i Italien innehar,
 Och fjerran inåt Tyskland sig begifva,
 Der han i arf ett hertigdöme tar.
 Åt huset Saxen skall ett stöd han blifva,
 Som fallet re'n på ena sidan var;
 Och moderarfvvet, leder efter leder,
 Hans ätt skall bringa se'n på nytt till heder.
29. »Der kommer andre Azzo; milda seder
 Han älskar mer än krigarns bistra kall;
 Två söner, Berthold, Albertaz' han leder.
 Den andre Henrik *en* besegra skall;
 Och Parmas slätt, så långt den ut sig breder,
 Skall tyska blodet dränka i sitt svall.
 Den andre skall till äkta få Mathilda,
 Den visa, kyska, ärorika, milda.

30. »Hans dygd gör honom värdig denna ära —
 Ej ringa ära för en tid, som då —
 Att, jemte hälften af Italien nära,
 Den förste Henriks sonedotter få.
 Se Bertholds son Rinaldo, som skall skära
 Så mången lager och den ära nå
 Att helga kyrkan med sitt svärd förlossa
 Ifrån den vilde Fredrik Barbarossa.
31. »Se der en annan Azzo, som Verona
 Tar i besittning med dess sköna ängd;
 Han nämnas skall markgrefve till Ancona
 Af fjerde Otto och Honor'. Den mängd
 Utaf din stam, som skall åt kyrkan låna
 Sin arm, att nämna, tröttsamt blef i längd,
 Och att de segrar alla här förkunna,
 Som under Roms banér af dem bli vunna.
32. »Obizzo, Folco, fler' som Azzo heta
 Och Hugo, se, Henrikar, son och far;
 Två Welfer; en skall Umbrien kufva veta,
 Spolettos furstemantel stolt han drar.
En der i fröjd skall vända tårar heta
 Och läka all den nöd, Italien bar:
 Den femte Azzo, som med kamp och möda
 Skall Ezzelin besegra, fånga, döda.

33. »Ty Ezzelin, den gräslige tyrann,
 Som man en son af satan sjelf skall tänka,
 Så hejdlöst vildt skall ställa blodbad an
 Och så i nöd Ausoniens land försänka,
 Att, bredvid honom, Marius, för sann,
 Ja Sylla, Nero såsom helgon blänka.
 Och andre Fredrik, kejsarn, trots sin makt,
 Af samme Azzo skall på fall bli bragt.
34. »En mera lycklig spira han skall bära
 I sköna landet, vattnad af den ström,
 Der Phœbus höjde klagotoner skära,
 När sonen illa länkat solens töm,
 Der bernsten grets utaf de systrar kära
 Och hvita fjädrar höljde Cygnus öm.
 Den helga Stolen med det landet sköna
 Hans många stora tjenster skall belöna.
35. »Aldobrandini, brodern, kommer sedan.
 Han påfven bistå vill mot Ottos makt
 Och Ghibelliners här, som tältat nedan
 För Capitoli murar, se'n den bragt
 Uti sitt våld hvar ort i nejden redan
 Och tygeln på Picinum, Umbrien lagt;
 Men då ej utan guld han hjälp kan bringa,
 Han skall af Florenz sig ett lån betinga.

36. »Klenoder ej, ej bättre pant han har:
 Sin bror till säkerhet han därför gifver.
 Se'n slår han ut sitt segrande standar
 Och tyska härarne på flykten drifver;
 Han kyrkan ställer på dess plats och tar
 På grefvarne Celano hämd med ifver.
 I öfverherdens tienst hans lefnad står,
 Som lyktas re'n i blomman af dess vår.
37. »Sin broder Azzo han, att oqvaldt njuta,
 I arf Ancona och Pesaro ger,
 Och hvad Isaur och Tronto innesluta
 Från Apenninerna till hafvet ner;
 Själsstorhet, dygd också, som öfverskjuta
 I värde guld och ädelsten. Man ser
 Hur lyckan annat allt än ger, än röfvar;
 Mot dygden ensamt ingen makt hon öfvar.
38. »Se der Rinaldo, som sitt svärd skall draga
 Med samma kraft och glänsa lika stor!
 Men aek, att döden, ödet skola gnaga
 Med afund på en stam, så högt i flor!
 Jag från Neapel hit hör sorgen klaga,
 Dit han som gisslan för sin fader for.
 Se der Obizzo, som i unga åren
 Sin farfar värdigt träda skall i spären!

39. »Sitt sköna väldes vidd förökar han
 Med Modena och Reggio. Sådan ära
 Han får, att honom till sin hufvudman
 Och herre folken med en mun begära.
 Den sjette Azzo der, hans son, se an,
 Som skall det helga korsets fana bära.
 Siciliens Carl, hvars dotter hem han för
 Som brud, till Adrias hertig honom gör.
40. »Se der en grupp, en skön och vänlig, stå
 Af furstar, lysande och ärorike:
 Aldobrandin', Obizzo, Niccolò
 Och Albert, som i mildhet söker like.
 Det blef för långt att här nu genomgå
 Hur de Faenza foga till sitt rike
 Och knyta Adria mer fast, som gaf
 Sitt namn åt det besjungna vilda haf;
41. »Så ock den stad, som, för de rosor sköna
 Han bär, af Greken fick sitt väna namn;
 Och den, som, midt bland fiskedammar gröna,
 Po håller i sin dubbelmynnings famn,
 Hvars åbo gläds att höra hafvet döna
 Och stormen brusa utanför dess hamn.
 Argent och Lugo lemnar jag, tillika
 Med tusen slott och andra orter rika.

42. »Se Niccolò, den folkets röst skall kalla
 Som liten pilt till herre af dess land;
 Tidéos anslag skall till intet falla,
 Som tändt mot honom borgarkrigets brand.
 Hans barndoms lust är svettas under alla
 En krigsmans värf och bära svärd i hand;
 Och af de öfningar, som pilten lifva,
 En blomma han för krigare skall blifva.
43. »Han veta skall med kraft tillintetgöra
 Hvar plan, som upprorsmänner lägga an.
 Ej lätt blir bakom ljuset honom föra,
 Ty hvarje krigslist noga känner han.
 För sent skall tredje Otto derom höra,
 Den grymme Parmas, Reggios tyrann;
 Ty Niccolò skall brådt med djerfva händer
 Beröfva honom både lif och länder.
44. »Och se'n skall riket växa till i lycka
 Och aldrig vika ifrån lag och rätt;
 Och ingen skall det med sin makt förtrycka,
 Om ej förut det rönt en oförrätt.
 Och *Han*, som länkar allt, för godt skall tycka,
 Att för dess tid ej någon gräns blir mätt;
 Men städs det blomstra skall, så länge tingen
 Bestå och himlen hvälfver stjerneringen.

45. »Se Leonell, se prydna'n för den tiden,
 Den förste hertig, Borso! Utan split
 Han fler' triumfer vinner midt i friden,
 Än de som land och lagrar sökt med flit.
 Han stänger Mars i mörker, lyktar striden
 Och binder händerna på raserit.
 Fast glans och makt den höge fursten smycka,
 Hans enda mål är skapa folkens lycka.
46. »Der kommer Herkules; med halfbränd fot,
 Med svaga steg han grannen tycks anklaga:
 Vid Budris ej han stridt dess ovän mot
 Och vändt dess här, som börjat flykten taga,
 Att denne skulle se'n med krigets hot
 Sin vän belöna och till Barco jaga.
 Om uti fredens värf är större han,
 Om uti krigets, jag ej säga kan.
47. »Lucaner, Puglier, Calabreser minnas
 Hans bragders höga ära, evigt ung,
 Der första priset sågs af honom vinnas
 I envigskamp med Catalaners kung.
 Bland största hjeltars namn skall hans befinnas,
 För mången seger, der hans arm föll tung.
 Han med sin kraft det rike vinner sedan,
 Hvertill han trettiårig rätt haft redan.

48. »Gaf någon stad med skäl åt sin monark
 Evärdlig tack, visst honom *hans* det gifver;
 Ej därför att från sank och sumpig mark
 Med skönt och fruktbart fält han den omgifver;
 Ej, att med mur och graf han gör den stark
 Och vidgar ut, så att den rymlig blifver,
 Palatser, tempel den till prydnad ger,
 Theatrar, torg och sköna saker fler';
49. »Ej, att mot vingadt lejons klo och tand
 Han skall den mäktigt värna och försvara;
 Ej, att, när Galliens facklor satt i brand
 Italiens sköna nejder, *den* skall vara
 Allen' i trygghet jemte allt sitt land,
 Från skatt befriad och från allsköns fara:
 Ej så för detta allt och mycket mer
 Sig Herkules hans folk förbundet ser;
50. »Som därför att i arf han det beskär
 Alfons och Hippolyt. *De* låta skåda
 I deras lif hvad gamla sagan lär
 Om Tyndareiska svanens söner båda,
 Som vixelvis försaka sol så kär,
 Att natten ej må öfver brodern råda.
 Så skola desse städs beredda stå
 Att för hvarandras lif i döden gå.

51. »Det parets kärlek på dess sköna ban
 En större trygghet skall åt folket skänka,
 Än om af jern, som hamrats af Vulkan,
 En dubbel mur rundtom det skulle blänka.
 Alfons med vishet städse så är van
 Att godhet para, att en tid skall tänka,
 Astræa ned från himlen återkom
 Dit, hvarest köld och hetta vexla om.
52. »Väl han behöfver vishet ta i akt
 Och fadrens mod, der stridens lurar skalla.
 På ena sidan, sjelf med ringa makt,
 Han mot sig har Venedigs skaror alla;
 På andra *henne* — jag vill ej ha sagt,
 Om man bör mor, om styfmor *henne* kalla;
 Om mor, mot honom föga mer dock blid,
 Än Procne och Medea på sin tid.
53. »Så ofta som, om natten eller dagen,
 Han drager ut med sina trogna män,
 Så ofta blir hans ovän sprängd och slagen,
 Till lands och vatten städs besegras den.
 Romagnas folk får pröfva nederlagen
 I kampen mot en granne, förr dess vän;
 Det illa fördt, skall med sitt blod begjuta
 Det fält, som Po, Santern, Zanniol omsluta.

54. »Erfara skall detsamma der med rätta
 Spanjoren, påfvens legohjon, när han,
 Se'n han sig lyckats i besittning sätta
 Af fästningsskansen, slog dess höfdingsman,
 Då i hans våld han kommit; ty för detta
 Skall, från anförarn ned till lägsta man,
 Ej *en* bli qvar, som bud till Rom kan skaffa
 Om hur han grundligt vetat dådet straffa.
55. »Och sedan skall han ärans lof förnimma,
 När på Romagnas fält hans kraft och mod
 Förskaffa Gallien segrens stora timma,
 Der det mot Julius och Spanien stod.
 Till buken skola hästarne der simma
 På vida slätten uti menskoblod;
 Spanjorer, Tyskar, Fransmän att begrafva,
 Italier, Greker, skall man rum ej hafva.
56. »Se, han med purpurhatt på helga lockar,
 Som presterliga drägten ger sitt val,
 Är Hippolyt; en här af dygder flockar
 Sig omkring kyrkans store kardinal.
 Ur alla tungomål hans ära lockar
 Berömmets pris och qväden utan tal;
 Och himlen, som med gunst på honom tänker,
 Som åt August, en Maro honom skänker.

57. »Sin glans af honom sköna ätten har,
 Som solen glans åt verdens byggnad gifver
 Långt mer än månen och hvar stjerna klar:
 Hvert ljus af hennes öfverstråladt blifver.
 Med föga folk till häst och fot han drar
 Bedröfvad ut, men glad sig hem begifver;
 Ty femton präktiga galärer han,
 Och tusen andra skepp, i byte vann.
58. »Den ene och den andre Sigismund
 Se der! Se Alfons' söner fem, de kära,
 Af hvilkas rykte fylles verdens rund,
 Trots berg och haf, när lagrar rikt de skära.
 Med Galliens kungadotter gör förbund
 Den andre Herkules; och (att du lära
 Må känna alla) Hippolyt står fram,
 Farbrodern lik, en prydnad för sin stam.
59. »Den tredje heter Frans; de andra två
 Alfons benämnas. Men, som jag dig sade,
 Om, förr'n jag visat dig hvar gren, som på
 Din stam slår ut, mitt värf jag ned ej lade,
 Så finge solen upp och neder gå
 Än månget hvarf, förrän jag slutat hade;
 Och därför är det tid, om du så vill,
 Att släppa skuggorna och tiga still.»

60. Med tärnans bifall visa sierskan
 Nu slöt sin bok, och verkan strax sig röjde:
 Ty andeskaran i en blink försvann
 In i det rum, der Merlins graf sig höjde.
 Men Bradamante, när hon fritt nu kan
 Sin stämman höja, ej med talet dröjde:
 »Säg, hvilka voro de så sorgsna två,
 Vi med Alfons och Hippolyt sett gå?
61. »De kommo suckande och blicken slogo
 De ned, beröfvade allt mod, all ståt;
 Och bort från dem sig deras bröder drogo,
 Som om de skytt att af dem följas åt.»
 Vid denna fråga trollmöns kinder togo
 En annan färg och ögat brast i gråt.
 »Osälle — ropar hon — hvad sorg och leda
 Skall onda menskors tubbning er bereda!
62. »O milde Herkuls milda söner! Må
 Ej deras skuld mer än er godhet väga.
 De arma äro af ert blod ändå;
 Må ömkan försteg framför rätten ega.»
 Hon talar se'n med lägre stämman så:
 »Om detta ämne får ej mer jag säga.
 Behåll den söta smak och tacksam var,
 Att ej med bittert jag den sist förtar.

63. »När första gryning sig kring öster breder,
 Så följ mig på den väg, som rakast bär
 Till klara borgen uti dalen neder,
 Der Rudiger i fångenskap nu är.
 Jag beledsagar dig och kosan leder,
 Tills du är utom vilda skogen här;
 Se'n, när vi hafvet nå, jag visar vägen
 Så klart, att du ej mer kan bli förlägen.»
64. Så hela natten här vid Merlins graf
 Den djerfva dröjde och med vise anden
 Sig underhöll, som henne rådet gaf
 Att Rudiger med första räcka handen.
 Se'n ut ur bergets sal hon sig begaf,
 När glans på nytt sig spred kring himlaranden,
 På väg, som länge skum och dyster var,
 Och sierskan hon städs vid sidan har.
65. Se'n ur en klyfta mellan stalper trånga
 De trädde ut, der aldrig fot än kom;
 Och rastlöst hela dagen färden långa
 Gick öfver fjell och strömmar småningom.
 Och för att lätta resans mödor många,
 Med angenämt, förtroligt samspråk om
 Hvad dem på hjertat låg och ämnen andra
 De ljuft förkorta vägen för hvarandra.

66. Men visa qvinnan låter först och sist
 Mång' kloka råd den tappra jungfrun höra,
 Hvad medel bör begagnas och hvad list,
 Om fri hon Rudiger vill åter göra.
 »Ack vore — sad' hon — Pallas du förvisst,
 Ja Mars också, och egde du att föra
 I striden fler', än Carl och Agramant,
 Du höll ej stånd mot denne nekromant.
67. »Ty utom att hans borg omgifven är
 Af stål och oåtkomligt högt belägen;
 Och utom att den häst, som honom bär,
 Igenom luften ränner oförvägen;
 Han skölden har, hvars glans i ögat skär
 Med sådan kraft på hvem som står i vägen,
 Och så med ens båd' syn och sans förtar,
 Att liksom död man blir på stället kvar.
68. »Och tror du att, ifall du blundar bara,
 Du utan men till denna kamp kan gå,
 Hur skall du veta under stridens fara
 När du skall vika, när din ovän slå?
 Men att mot sköldens trollglans dig bevara
 Och mot all annan trolldomskraft också,
 Jag om ett medel vill dig underrätta;
 Ett annat ges i verlden ej än detta.

69. »Kung Agramant en ring (i förra tider
Den från en Indisk drottning stulen var)
Åt en, vid namn Brunell, som just nu rider
Framför oss några mil, förlänat har.
Af trolldomskonster ej det minsta lider
Hvem helst den ringen på sitt finger drar.
På stöld och svek Brunell är så begifven,
Som sköldens egare i trollkonst drivven.
70. »Den här Brunell, så listig och förslagen,
Som jag dig sagt, utaf sin kung är sänd
Att med sin slughet, ofta lagd i dagen,
Och medelst ringen, hvilkens kraft är känd,
Ur denna borg, dit han med svek blef dragen,
Befria Rudiger; hans håg är spänd
På detta nu, sitt ord han kungen gifvit,
Den Rudiger för alla kär har blifvit.
71. »Men att nu Rudiger må bli *din* hand,
Ej Agramant, för denna tjänst förbunden
Att se sig frälsad ur besvärjarns band,
Jag visa vill ett medel, lätt i grunden.
Gå trenne dagar utmed hafvets strand —
Det skall sig visa för oss strax på stunden —
På tredje dagen i ett värdshus du
Skall träffa den, som eger ringen nu.

72. »Hans växt — du kan ej honom lätt förfela —
 Är knappa sex spann hög, och dunkel hyn;
 Hans hår är svart och ses i bucklor spela,
 Oformligt skägget, blek är han i syn;
 Hans blodansvällda ögon listigt skela,
 Platt näsa har han, tjocka ögonbryn.
 Hans dräkt — på det du allt må riktigt lära —
 Är kort och snäf, likt den kurirer bära.

73. »Med honom lätt anledning du dig tar
 Att dessa trolldomsting på talet bringa;
 Då visa lust — du deri ej bedrar —
 Att mot besvärjarn pröfva få din klinga;
 Men låtsas icke om hvad hört du har
 Om denna ring, som kan hans makt betvinga.
 Han vägen visa skall med villigt nit
 Till denna borg och dig ledsaga dit.

74. »Följ bakom du; och när din blick kan spana
 Den höga borgen, målet för din stig,
 Gif honom döden; låt ej miskund mana
 Dig från att göra hvad jag råder dig.
 Men låt blott ej ditt uppsåt honom ana,
 Att han får tid med ringen dölja sig;
 Ty han försvinner för dig samma stund
 Han sticker helga ringen i sin mund.»

75. Så talande, till hafvets kust man hann,
 Der vid Bordeaux Garonne med böljor bråda
 Sig gjuter ut; och mången tår nu rann,
 När här de skildes åt, de ädla båda.
 Men Haimons dotter, som af åtrå brann
 Att snart sin Rudiger befriad skåda,
 Fortsatte raskt sin väg; tills om en qväll
 Hon till ett värdshus kom och fann Brunell.
76. Hon kände honom strax vid första blick,
 Ty i sin själ hans bild hon preglat hade.
 Hvarfrån han kom, hon sporde, hvart han gick,
 Och i sitt svar han ljög hvart ord han sade.
 Af jungfrun, förberedd, betaldt han fick
 Med samma mynt: förstaldt hon orden lade,
 Ljög namn och kön och slägt och tro och land,
 Och ögat höll hon flitigt på hans hand.
77. Hon på hans händer ögat höll — hon är
 I fruktan städs att han en stöld skall göra —
 Och lät ej honom komma sig för när,
 Se'n om hans fula vanor hon fått höra.
 Så stodo de på detta sättet, när
 Ett rysligt buller nådde deras öra.
 Men derom, herre, mera nästa gång,
 Se'n jag gjort skyldig paus i min sång.
-

Fjerde Sången.

1. **H**ur mycket än förställning tadlas bara
Och om ett elakt sinne vittne bär,
Den dock i många, många fall setts vara
Påtagligt gagnelig, som pröfvadt är,
Och afvärjt skada, skymf och dödlig fara:
Ty ej med vänner städs vi umgås här
I detta mörka mer än ljusa lifvet
I dödligheten, hem för hatet, kifvet.
2. Om endast långa pröfningar dig föra
Med möda till en sann, pålitlig vän,
Den du kan fritt din tanke låta höra
Och utan misstro öppet röja den;
Hvad skall nu Rudigers väninna göra
Med en, som aldrig var uppriktig än,
Men på förställning jemt och svek begifven,
Så som han var af sierskan beskrifven?

3. Hon sig förställer ock, och detta var
 Med denne lögnens fader rätt tillåtligt;
 Och, som jag sade, ögat jemt hon har
 På skälmens hand, som lurade försåtligt;
 Då ett förfärligt larm dess öra skar:
 »Glorrika Moder! — ropar hon förlåtligt —
 O himlens herre, hvad var det för då?» —
 Och skyndar dit der larmet kom ifrån.
4. Hon värden ser med allt sitt folk der stå,
 I fönstren somliga, på vägen andra,
 Och se uppåt, som om de gapat på
 En solförmörkelse, i skyn sett vandra
 En stor komet. Ett under tér sig då
 (Den som ej trott det, var ej just att klandra):
 Hon ser en vingad häst, och på dess rygg
 En väpnad man i luften tumla trygg.
5. I skiftrik glans han sina vingar breder,
 Och midt på hästen satt en riddersman,
 Af stålblank rustning höljd kring alla leder;
 Och hän mot vester styrde kosan han.
 Han sänkte sig och dök bland bergen neder.
 Det var, sad' värden (och han var nog sann),
 En nekromant, som ofta oförvägen,
 Än längre bort än närmre, tog den vägen.

6. Än i sin flygt han stjernorna tycks nå,
 Än ses han nästan utmed marken fara;
 Och hvarje fager mö, han träffar på,
 Han röfvar med sig bort på färden snara;
 Så att de många stackars jungfrur små,
 Som äro eller tro sig sköna vara,
 (Och alla tar han utan undantag)
 Ej ut sig våga på Guds klara dag.
7. »På Pyrenéerna en borg han har,
 Som han med trollkonst byggt — förtäljer värden —;
 Den är af stål, så lysande och klar,
 Att maken ej till under finns i verlden.
 Väl mången riddare till borgen drar,
 Men ingen ännu gjorde återfärden;
 Så att jag fruktar, herre, och med fog,
 Att deras frihet, om ej lif han tog.»
8. Allt detta jungfrun hör, i tysthet glad;
 Hon hoppas bringa (hvad ock nog skall hända)
 Med ringen sådant underverk åstad,
 Att trollkarln och hans slott få snöplig ända.
 »Må en utaf ditt folk — hon värden bad —
 Som bättre vägen vet, med mig du sända;
 Jag kan ej härda ut: en sådan lust
 Jag har att snart med trollkarln få en dust.»

9. »Dig skall ej fattas ledare — nu svarar
 Brunell — till borgen jag dig sällskap gör.
 Jag vägen har upptecknad och förvarar
 Ock annat smått, som dig behaga tör.»
 Han mente ringen, men han ej förklarar
 Sig närmre, rädd att plikta få därför.
 »Ditt sällskap är mig kärt» — nu jungfrun säger;
 Hon ville säga: snart jag ringen eger.
10. Hvad tjenligt var att säga, blott hon sade,
 Men teg om allt som fara innebar.
 I smaken föll en häst som värden hade,
 Som så för strid som resa duglig var;
 Den köpte hon, och sadeln på hon lade,
 När nästa morgon uppsteg skön och klar.
 Och genom trånga dalen fram de skredo,
 Och ömsevis framför hvarandra redo.
11. Och öfver berg och skog till kammen höga
 Af Pyrenéerna se'n hunno de,
 Der, om blott klar är luften, för ens öga
 Frankrike, Spanien, tvenne haf sig te.
 Från Apenninens höjd, på afstånd föga
 Ifrån Camaldoli, man så kan se
 Slavoniens, Tusciens haf. Der fjellen stupa,
 De sedan trängde ned i dalen djupa.

12. I midten reser sig ett fjell, hvars panna
 En mur af stål liksom en krona bär;
 Så högt det lyfter diademets granna,
 Att lägre syns rundtom hvar bergtopp här.
 Den som ej flyga kan, får vackert stanna
 Der nedan; fäfang all hans äflan är.
 »Se — sade nu Brunell — den ort, der mången
 Så riddare som tärna hålles fången!»
13. Slåthuggen klippan var och på hvar kant
 Som efter vattenpasset lodrätt skuren;
 Och ingen trappa ses, ej gångstig brant,
 Som leda kan upp till den höga muren.
 Att här ett näste var, tycks alltför sant,
 Blott för en varelse, af vingar buren.
 Nu är det tid, så tänkte nu vår mö,
 Att ringen ta', nu måste junkern dö.
14. Dock tyckes henne fegt, om lifvet bringa
 En lumpen värnlös karl, ej värd ett grand;
 Ty nog hon egde makt att till sig tvinga
 Hans ring, och dock ej bloda ned sin hand.
 Brunell på dessa saker tänkte ringa,
 Då brådt hon honom grep och stadigt band
 Invid en gran, som högt sin krona lyfte;
 Men först hon ringen tog, sitt enda syfte.

15. Brunell han gråter, jämra sig och ber,
 Men hon ej villig är att banden lätta.
 Hon ned för berget varligt sig beger
 Och fältet når och tornet midt på detta.
 Och för att locka nekromanten ner,
 Hon skyndar hornet för sin mun att sätta;
 Det klang, och derpå honom ut hon bjöd
 Med hotfullt rop till kamp på lif och död.
16. När hornets klang och ropet trollkarln hörde,
 Han utom porten oförtöfvadt for.
 Vinghästen honom genom luften förde
 Till henne, den en trotsig man han tror.
 Men jungfruns lugn ej någon bäfvan störde,
 Från denne väntar hon ej fara stor:
 Ej lans, ej svärd han för, ej klubba svänger,
 Ej hvad som harnesk krossar, genomtränger.
17. Blott skölden, öfverdragen (som vi känna)
 Med sidenduken, venstra armen bar;
 Den högra handen höll en bok; med denna
 Han månget underspel framtrollar snar.
 Ty än med lansen tyckes fram han ränna,
 Hvad mången till att blinka kommit har;
 Än, tycks det, han med svärd, med klubba drabbar,
 Och är långt bort och fienden begabbar.

18. Naturlig hästen är, ej villa blott,
 Ty af en grip, ett sto han aflad blifvit.
 Hans fjädrar, vingar fadren har bestått,
 Framfötter, hufvud, nos har denne gifvit;
 Men annat allt han utaf modren fått,
 Och kallas Hippogryf. Ty slika drifvit
 Till de Rifeiska bergen någon gång
 Från polens ishaf neder vägen lång.
19. Han derifrån den fört med trolldoms-makt,
 Och se'n med flit och möda han omsider
 Inom en månad det så vida bragt,
 Att betsel han och sadel tåligt lider.
 Och nu på jord, i luft, i hvad för trakt
 Som helst han honom obesväradt rider.
 Ej bländsken var han, som allt annat här,
 Men sann och verklig, som han syns, han är.
20. Allt annat var hos trollkarln bländverk bara
 Och hexeri, som gjorde hvitt till svart;
 Men jungfrun fångas ej i denna snara,
 Ty medelst ringen ser hon allting klart.
 Dock lät hon huggen blindt i luften fara
 Och svänger hästen hit och dit med fart
 Och mödar sig och fäktar som för lifvet;
 Ty detta råd förut var henne gifvet.

21. Och när hon tumlat sig på hästen om
 En stund, så steg hon af, att bättre föra
 Sin stridslist ut och nyttja medlet, som
 Hon af den kloka sierskan fått höra.
 Trollkarlen nu till mästerknepet kom --
 Han anar ej att hon kan motstånd göra:
 Han blottar skölden och tror fullt och fast,
 Att hon till marken dimpa skall i hast.
22. Han kunde strax väl bruka detta spratt
 Mot riddarne och skölden genast blotta,
 Men under striden är han road att
 Se hur de lanser föra, huggen måtta;
 Så som vi stundom se en listig katt
 På lek sig underhålla med en råtta;
 Och när ej nöjet roar honom mer,
 Han med ett bett den stackarn döden ger.
23. Besvärjarn var lik katten — som jag sade —
 I striden förr, de andra råttan lika.
 Men nu höll liknelsen ej streck: han hade
 Nu mot sig mön med ringen underrika.
 Hon, på sin vakt, till allt nu märke lade,
 Att ej af trollkarln låta sig besvika;
 Och just som denne blottar sköldens rund,
 Hon ögat slöt och föll till mark på stund.

24. Ej att af glansen från metallen klara
 Hon, som de andra, någon skada led,
 Men så hon gjorde för att locka bara
 Till sig besvärjarn ifrån hästen ned.
 Och ej förgäfves sågs den listen vara:
 Ty knappt hon låg orörlig i hvar led,
 För'n hippogryfen med utspända vingar
 I vida kretsar sig till marken svingar.
25. Trollkarlen skölden, inhöljd i sitt siden,
 Vid sadeln lemnar, stiger af och går
 Till jungfrun fram, som lurar under tiden,
 Som på en råbock vargen i ett snår.
 Så snart han nalkas för att ända striden,
 Hon rusar upp och fatt i honom får.
 Den bok han låtit ned till marken falla,
 Som var hans vapen uti strider alla.
26. Hon med en kedja honom fram sett ränna,
 Den han för sådant bruk kring lifvet bar;
 Och lika lätt han trott sig binda denna,
 Som han de andra alla bundit har.
 Hon snart lät honom hårda marken känna —
 Att han ej värjde sig, ursäktligt var;
 Ty alltför olik lär ni striden finna:
 Han svag och gammal, hon en stark hjeltinna.

27. Att ta' hans hufvud var hon just i draget
 Och lyfte handen re'n med mordisk håg.
 Men vid hans anblick hejdar hon dock slaget,
 Liksom försmådde hon en hämd så låg.
 En gubbe vördnadsvärd med sorgbetaget
 Och dystert anlet hon framför sig såg;
 Med pannan full af skrynklor, silfverhårig,
 Han syntes som en man väl sjuttiårig.
28. »Vid Gud, o yngling, tag mitt lif!» Så sade
 Den gamle, i hvars öga harmen brann;
 Men hon ej lust dertill ådagalade,
 Hur villig att det ge hon honom fann.
 Ty starkt begär att veta jungfrun hade,
 Hvem nekromanten var, och hvarför han
 På denna vilda ort byggt denna borg,
 Att öfver hela verlden bringa sorg.
29. »I elak afsigt ej, som man kan tycka,
 — Så under tårar gubben utlät sig —
 Jag denna borg lät höga klippan smycka,
 Och girighet till rof ej lockar mig.
 Men kärlek blott mig dref att söka rycka
 En ädel riddare från dödens stig,
 Som snart — så stjernorna mig sagt hans öden —
 Förrädiskt skall, som kristen, finna döden.

30. »Från nord- till sydpol, fjerran eller nära,
 Så skön och ädel yngling sol'n ej såg,
 Som Rudiger; jag fostrat har den kära —
 Jag Atlas är — se'n han i vaggan låg.
 Af ödet drifven och begär till ära,
 Han följde Agramant på dennes tåg.
 Han var mig mer än son; jag frälste gerna
 Från Gallien honom, från hans olycksstjerna.
31. »Blott därför sköna borgen byggde jag,
 För att mer säkert Rudiger bevara,
 Som fångad blef af mig, så som i dag
 Jag tänkte dig att fånga i min snara.
 Af damer, riddare ett brokigt lag
 Jag sedan hit har bragt, en ädel skara;
 På det att, när han frihet ej kan få,
 Han den i sällskap mindre sakna må.
32. »Blott man ej frihet äskar, finns der mycken
 Beqvämlighet, hvar fröjd dem unnad är;
 Ja, allt hvad helst som jordens krets åt nycken
 Hembjuda kan, det finns i slottet här:
 Sång, spel och lekar, läckerheter, smycken,
 Hvad hjertat drömma kan, hvad mun begär.
 Jag sått så väl, jag börjat frukten skörda;
 Men du har kommit, all min fröjd att mörda.

33. »Ack, är så som ditt anlet skön din själ,
Så hindra ej min plan, ty väl jag menar.
Tag skölden, jag dig ger den; tag jemväl
Min vingehäst, som genom luften skenar.
Men stör mig ej inom min borg likväl;
Tag en med dig, tag två, jag ej förmenar
Dig det; tag alla, alla ger jag dig,
Om blott min Rudiger du unnar mig.
34. »Men vill ock denne bort från mig du föra, —
Ack, förr'n med honom du till Gallien går,
Så lös min sorgsna själ utur dess sköra
Och murkna hydda, som till fall re'n står.»
»Just honom — sade hon — jag fri vill göra;
Och gnäll och sladdra du, bäst du förmår.
Men bjud mig sköld och häst ej såsom skänker,
Ty mig tillhöra de, ej dig, jag tänker.
35. »Och stod det i ditt skön att ge och taga,
Jag ingen lust till detta byte har.
Hans stjernas onda verkan att försvaga,
Du alltså Rudiger här håller kvar.
Men du ej vet, och ej du kan förtaga,
Om du det vet, hvad honom ämnadt var.
Du såg ej eget ofall, fast så nära;
Hvad kan dig väl då andras öden lära?

36. »Ej mig om döden be; din bön skall blifva
 Förgäfves dock. Men står din håg dertill,
 Och nekar hela verlden att den gifva,
 Den starke finner honom när han vill.
 Men förr'n du går att lifvet öfvergifva,
 Släpp dina fångar först och tid ej spill!»
 Så sade hon och förde vänligt föga
 Den fångne trollkarln emot klippan höga.
37. Och med sin egen kedja bunden så
 Gick Atlas nu och jungfrun vid hans sida;
 Ty knappast så hon litar honom på,
 Fast han all håg tycks mist att längre strida.
 Ej många steg de gått, förrän de nå
 En öppning invid bergets fot; här skrida
 De på en vindeltrappa långsamt opp
 Och hinna borgens port på klippans topp.
38. Här Atlas lyfte nu från tröskelns grund
 En sten, med tecken ristad undersamma.
 Derunder stodo kärll med skapnad rund,
 Som röko jemt af en förborgad flamma.
 Besvärjarn krossar dem; i samma stund
 Stod fjellet öde, vildt, ej mer detsamma;
 Och mur och torn och allt försvunnit brådt,
 Som om en borg der aldrig hade stått.

39. Från jungfrun slet sig trollkarln lös tillika,
 Som stundom trasten ses ur nätet gå,
 På samma gång hans slott försvann, det rika,
 Och lät de många gäster frihet få.
 De efter praktgemaken fåfängt kika,
 Der de på backen, herrar, damer, stå;
 Och mången är som häråt sig bedröfvar,
 Ty sådan frihet dem mång' fröjd beröfvar.
40. Här står Gradass, här Sakripant ses stå,
 Och här Prasild, den ädle riddarn — denne
 Från östern följt Rinaldo —, äfvenså
 Irold med honom, dessa trogna tvenne.
 Här sköna Bradamante träffar på
 Till slut sin Rudiger, så kär för henne,
 Som, när han sig förvissat hvem hon är,
 Sin hjertligaste helsning henne bär.
41. Han henne älskat som sitt ögonpar,
 Ja mera än sitt hjerta, mer än lifvet,
 Allt från den dag hon aftog hjelmen klar
 För hans skull, då ett sår blef henne gifvet.
 Att säga hur, af hvem, ej tid jag har;
 Och äfven må det lemnas obeskrifvet,
 Hur dag och natt i vildan skog hvarann
 De sökt, och nu först träffats, hon och han.

42. Nu, när han henne ser och veta får
 Att hon allena var hans räddarinna,
 Af så osäglig fröjd hans hjerta slår,
 Att han ej ord kan för sin sällhet finna.
 Från klippan nu man ned i dalen går,
 Der Bradamante nyss blef segrarinna,
 Och hvarest hippogryfen än stod kvar
 Och skölden, fast betäckt, vid sadeln bar.
43. Hon gick att tygeln fatta; och han var
 Helt stilla, tills hon närmat sig hans sida.
 Då slog han plötsligt ut sitt vingepar
 Och flög ett stycke bort, att åter bida.
 Hon honom följer; men han undanfar
 På samma sätt, dock flög han icke vida:
 Som kråkan narra plär en hund ibland
 Än hit, än dit uppå den torra sand.
44. Gradass och Rudiger och Sakripant
 Och alla riddarne man nu fick se der
 Än upp, än ned, åt hvarje håll och kant
 Sig skynda, allt som hästens flygt förleder.
 Och när han än till högsta klippors brant,
 Än i de sumpiga morasen neder
 De andra låtit löpa fåfängt om,
 Till slut till Rudiger han villigt kom.

45. Den gamle Atlas hade tillstållt detta,
 Hvars varma nit ej någon minskning fått,
 Att utom fara Rudiger försätta;
 Han derpå tänker, därför sörjer blott.
 Nu hästen skall hans afsigt underlätta
 Och ur Europa skaffa riddarn brådt.
 Vid tygeln Rudiger vill honom föra,
 Men han står still och vill ett steg ej göra.
46. Nu från Frontin den djerfve hoppar snar
 (Frontin, så nämns den häst han plägar rida)
 Och steg på den, som genom luften far,
 Och satte sporren genast i hans sida.
 Han lopp en stund, men se'n en sats han tar
 Och jagar upp mer snabbt mot rymden vida,
 Än falcken, när hans herre kappan hof
 Ifrån hans ögon, skjuter på sitt rof.
47. När jungfrun såg i skyn der ofvanom
 I sådan fara Rudiger, bedröfvad
 Hon vardt och så bestört, att ej hon kom
 På länge till sig, men stod som bedöfvad.
 Hvad förr hon hört om Ganymedes, som
 Af Ijungarns örn till himmelen blef röfvad,
 Det, tänker hon, blir visst ock dennes rön,
 Ty Ganymedes var ej mera skön.

48. Hon oafbrutet blicken uppåt vänder,
 Så länge hon kan honom se; men när
 Ej ögat mer kan honom följa, sänder
 Sin själ hon efter den hon har så kär.
 Hon suckar, gråter, vrider sina händer,
 Hon tröstlös är och ingen tröst begär.
 När Rudiger försvunnit i det höga,
 Föll på hans häst Frontin nu hennes öga.
49. Hon vill ej lemna honom här allen',
 Ett byte, lätt för hvem som helst att vinna;
 Men honom med sig tar, att ge den se'n
 Åt Rudiger, som än hon hoppas finna.
 Och fågeln stiger, kan ej tyglas; re'n
 Ser Rudiger inunder sig försvinna
 De höga berg så djupt, att ej han ser
 Att skilja mellan slätt och höjder mer.
50. Och när han kom så högt, att honom blott
 Man som en punkt från jorden skönja mäktar,
 Han mot den trakt, der solen, när hon nått
 I kräftan, sänker sig, nu kosan jägtar;
 Och luften klöf han som ett skepp så brådt,
 När gynnsam vind i svällda seglen flägtar.
 Men lemnom honom — resan bra nog gick —
 Och till Rinaldo vändom nu vår blick.

51. En dag och två Rinaldo hafvet plöjde,
 Och skeppet fart, af vinden jagadt, tog,
 Som blåste lika dag och natt och böjde
 Mot vester än och än mot norr dess bog.
 Till slut man kusten utaf Skottland røjde
 Och nådde land vid Caledoniens skog,
 Som ofta mellan sina gamla ekar
 Hör vapenbrak och vilda bardalekar.
52. Britanniens riddare med lans och plit
 Här ströfva kring att bragdens rykte hinna;
 Från när och fjerran strömma hjeltar hit,
 Från Gallien, Tyskland, Norge väg de finna.
 Den ej är tapper, våge sig ej dit:
 Han äran söker, men skall döden vinna.
 Här stora ting uträttat ha Tristan,
 Galass och Arthur, Lancelot, Galvan;
53. Och många andra riddare också
 Af gamla och af nya taffelrunden.
 Af mången bragd troféer qvar än stå
 Och minnen från de krigiska förbunden.
 Rinaldo med Bajard, från topp till tå
 Beväpnad, skyndade i land på stunden
 Och skepparn bjöd att lägga ut och, när
 Han Berwick nått, invänta honom der.

54. Och utan väpnare nu oförvägen
 In i den vida skogen riddarn går,
 Och styr än hit, än dit på måfå vägen,
 Att söka äfventyr. Den dagen når
 Han till en klosterboning, här belägen,
 Som af sitt goda ger hvad den förmår,
 Att gästfrihet i sköna salar öfva
 Mot riddare och damer, som här ströfva.
55. Gästvänligt här abbot och munkar taga
 Rinaldo mot, och dessa frågar han
 (Dock ej förrän han låtit sig behaga
 En riklig måltid, som han för sig fann),
 Hur väl en riddare, som önskar draga
 På äfventyr, här slika finna kan,
 Der i en tapper bragd en man kan visa,
 Om han är värd att tadla eller prisa.
56. »Väl denna skog — så hör han svaras då —
 Kan månet sällsamt äfventyr dig gifva;
 Men, liksom stället, bragden höljs också
 I dunkel, sällan plär bekant den blifva.
 Gå, sade de, der du kan räkna på
 Att tystnans skuggor ej din bragd omgifva,
 Men faran följs af ryktet, och hvad stort
 Du har uträttat, blir rättvisligt spordt.

57. »Och om du lägga vill ditt mod i dagen,
 Den skönaste bedrift du för dig har,
 Som än af någon man blef företagen
 I forntids eller uti nutids dar.
 Vår konungs dotter, djupt af sorg betagen,
 Är i behof af hjälp och af försvar
 Mot en baron — Lurcan sig kallar denne —
 Som lif och ära vill beröfva henne.
58. »Hos fadren har han klagat henne an
 — Mer utaf hat än giltig grund kanhända —
 Att upp till henne på balkongen han
 En nattlig älskare sett stegen vända.
 Från bål hon enligt lag ej räddas kan,
 Om ej inom en månad — och till ända
 Är denna snart — en riddare står fram,
 Som kommer djerft belackaren på skam.
59. »Af Skottlands lag, omensklig i sitt tvång,
 Hvar qvinna, till hvad stånd hon än må höra,
 Till döden döms, om af en man en gång
 Hon, utom äkta bädd, lät sig förföra.
 Och ej hon räddas kan från undergång,
 Om ej en tapper man står fram att göra
 Dess sak till sin och visa med sitt svärd,
 Att hon är skuldlös och ej döden värd.

60. »Och kungen, som sig ingen ro vill unna
 För skön Ginevra (hon det namnet bär),
 Kring land och rike låtit högt förkunna,
 Att hvem för henne uti stål sig klär
 Och visar sig förtalet stäcka kunna,
 Han skall — så vidt af ädel börd han är —
 Till äkta henne få, och rang och ära,
 Som med en sådan brud han kan begära.
61. »Men kommer ingen inom utsatt dag,
 Och segrar han ej, kommen, dör hon genast.
 Dig bättre höfs ett sådant företag,
 Än irra här i skogen kring allenast.
 Ty utom rykte af evärdligt slag,
 Som ej förklinga skall i tider senast,
 Du vinner dig den skönsta jungfruos
 Från Indus till Gibraltar, så det tros.
62. »Du rik förläning får och furstelig,
 Som skall dig högt på lyckans tinnar sätta,
 Och kungens ynnest, om hans ära sig
 Ånyo låter genom dig upprätta.
 Ja, riddarskapet re'n förbinder dig
 Att sådan fläck från jungfruns rykte tvätta,
 Som gäller allmänt öfver stad och bygd
 Som mönster utaf blygsamhet och dygd.»

63. Rinaldo teg en stund, se'n svarte han:
 »En mö alltså är dömd att döden bida
 För det hon för en älskad vän, som brann
 Af trånad, öppnat sina armar blida?
 Förbannad den som sådan lag uppfann,
 Förbannad den som kan den tåligt lida!
 Den dör med rätt som hård och grym sig ter,
 Ej den som lifvet åt sin älskling ger.
64. »Om sannt, om falskt, att skön Ginevra inne
 Hos sig sin älskling haft, det mig ej rör.
 Om hon det haft, hon allt mitt bifall vinne;
 Blott att det kunnigt blef, mig ledsen gör.
 Till hennes räddning står mitt hela sinne;
 Blott gifven mig en ledare, som för
 Mig fort till den, som hennes graf vill bädda;
 Vid Gud, jag nog skall skön Ginevra rädda.
65. »Jag säger ej, hon ej det gjort; jag torde
 Då kunna ljuga, då jag intet sett.
 Jag säger blott, för sådan handling borde
 Man ingalunda sådant straff beredt;
 Jag säger, att den slika lagar gjorde
 Var mäktas orättvis, ja från sitt vett;
 Att de, som vrånga, återkallas böra,
 Att man en ny med mer förstånd bör göra.

66. »Om samma eld och längtan könen draga
 Och tvinga under känslans öfvermått
 Till kärleks ljufva mål — en gammal saga —
 Hvad dumma hopen tycks ett grufligt brott;
 Hvi skall man qvinnan straffa och anklaga,
 Om hon med en, ja två den synd begått,
 Som mannen gör med hvarje ros han bryter,
 Och strafflös går, ja öfver bragden skryter?
67. »I denna lag af partiskhet och villa
 Sker alla qvinnor orätt uppenbart.
 Jag visa skall, vid Gud, att man gjort illa,
 Som lät bestå ett bud af sådan art.»
 Rinaldos ord de fromma munkar gilla:
 De gamle vrångvist handlat, det var klart,
 Som så obillig lag sitt bifall unnat,
 Och kungen, som ej häft den, fast han kunnat.
68. När hvit och rosenröd sin klara dager
 Den andra morgonen kring östern strör,
 Sin häst och sina vapen riddarn tager
 Och med en vapenknekt, som sällskap gör
 Från klostret, ut i vilda skogen drager
 Och vandrar många mil på väg som för
 Till denna stad, der för den skönas heder
 Skall stånda denna strid, som han bereder.

69. De tagit af, för att en genväg göra,
 Från stora stråten, då ett skri liksom
 Af ångst och klagan de få plötsligt höra,
 Som fyller skogen med sitt ljud rundtom.
 Strax begge flitigt sina sporrar röra
 Att nå en dal, från hvilken ropet kom;
 Och mellan tvenne rövare de båda
 Nu se en mö, på afstånd skön att skåda.
70. Men sådan sorg och ångest tycks hon röja,
 Som nånsin fru och flicka, der hon stod.
 De tvenne öfver henne stålen höja,
 Att färga gräset rödt med hennes blod.
 Med bön beveklig söker hon fördröja
 Sin död och röra dem till ädelmod.
 Då kom Rinaldo; högt sitt svärd han svängde
 Och fram med rop och hotelser han sprängde.
71. Och ryggen vände rövvarne på stunden,
 Så snart de sågo hvilket bistånd som
 Hon fick, och gömde sig i djupa lunden;
 Att dem förfölja bryr han sig ej om.
 Han nalkas mön och frågar efter grunden
 Hvi hon i så förtviflad ställning kom.
 Att vinna tid, han väpnarn henne låter
 På hästen lyfta, och red framåt åter.

72. Hur skön, hur ädel uti skick hon är,
Han under ridten nu kan bättre skåda,
Fast för den död, som nyss hon sett så när,
Än skräck och bäfvan öfver henne råda.
På nytt han nu att veta få begär,
Hur hon har kommit i en sådan våda.
Med stämma svag hon hörs förtälja då
Hvad som till nästa sång uppskjutas må.

Femte Sången.

1. **D**e andra alla djur på jorden vida,
De trampa fredligt fram sin lefnads stig,
Och om de också sinsemellan strida,
Ej hannen plär mot honan föra krig.
Björninnan vandrar trygg vid björnens sida,
Vid lejon lejoninna lägrar sig,
Varg och varginna äro städse vänner,
Och qvigan ej för tjuren bäfvan känner.
2. Hvad afgrundspäst, hvad vild Megära då
Har kommit väl att menskors bröst förvända,
Att man ser man och qvinna ofta så
Med bittra skymford arga vreden tända,
Hvarandras kinder klösa svarta, blå
Och helgad bädd med gallans tårar skända?
Och ej med tårar blott; i vredesmod
Det händt att de befläckt den med blod.

3. Det är ej illa blott: *den* man sig vänder
 Mot Gud, natur och hädisk synd begår,
 Som på en fager kind kan bära händer,
 Ja på en qvinna kröka ens ett hår.
 Men den som henne ner i grafven sänder
 Med snöre, gift, med dolken henne slår,
 Den är omöjligt menniska, och bär han
 Än menskodrag, en afgrundsande är han.
4. Så voro utan tvifvel dessa två,
 Dem vi Rinaldo sett på flykten jaga,
 Som jungfrun fört i denna dal, att få
 Från henne lifvet utan vittnen taga.
 Jag henne lemnade, när hon höll på
 Att börja just sin sorgeliga saga
 För riddarn, som sig viste som en vän;
 Nu tar jag upp berättelsen igen.
5. »Du höra skall — de orden tärnan fäller —
 Om grymhet värre, om ett brott mer stort,
 Än Thebe, Argos sett, Mycene, eller
 Hvad annan plats, der grymma dåd man sport.
 Om solen hellre strålefärden ställer
 Åt andra trakter än åt denna ort,
 Hon hit, jag tror, ej gerna loppet sträckte,
 Att slippa se så grymt, förhärdadt slägte.

6. »Att mot sin ovän menskan grym kan vara,
 Det har man sett i alla tider väl;
 Men att ge döden åt den vän, som bara
 Ditt bästa sökt, det är för slemmt likväl.
 Dock för att kunna tydligt mig förklara,
 Hvi dessa tvenne velat utan skäl
 I blomman af min vår mig döden gifva,
 Jag vill från början noga allt beskrifva.
7. »Så vet, min herre, att i späda dar
 Jag blef i tjenst hos kungens dotter tagen,
 Med henne växte upp och hedrad var
 Vid hofvet, der jag säll förlefde dagen.
 Men Amor till min lycka afund bar:
 Jag af hans lockelser, thy värr, blef dragen;
 Och så bland riddare och svenner jag
 Albaniens hertig skönast fann en dag.
8. »Som han i mig sig viste djupt betagen,
 Var snart mitt hjerta ock i låga bragt.
 Ack, talet hör man, skådar anletsdragen,
 Men hvem kan skåda ned i hjertats schakt?
 Jag trodde, älskade och tog, bedragen,
 I bädden honom mot; och gaf ej akt
 Att just det rum, der tyst vår kärlek flammnar,
 Var skön Ginevras lönligaste kammar.

9. »Här gömde hon hvad kärast henne var,
 Här sömnen oftast fick dess ögon sluta.
 Från det en dörr utåt altanen bar,
 Som sågs ett stycke utom muren skjuta.
 Hit lät jag älskarn smyga tyst och snar,
 Hvar gång jag önskade hans sällskap njuta,
 Och sjelf jag släppte från balkongen ned
 Den stege, hvarpå han upp till mig skred.
10. »Så ofta som Ginevra frihet gaf,
 Jag städs var van att honom här förbida;
 Ty, än att undfly sommarvärme qvaf,
 Än vinterköld, hon sof på annan sida.
 Och osedd städs han sig dit upp begaf,
 Ty denna delen af palatset vida
 Mot några öde hus belägen var,
 Dit, dag som natt, ej någon vägen tar.
11. »I många dagar, månader så räckte
 Min tysta och förstulna kärleks fröjd,
 Som städse växande inom mig väckte
 En eld, som steg till obetvinglig höjd.
 Så blind jag var, att jag ej alls upptäckte,
 Hur mer för svek än kärlek han var böjd,
 Fast tusen tecken hade bort mig lära,
 Hur hycklande han var och utan ära.

12. »Snart fann jag se'n, att han sin kärlek gifvit
 Åt skön Ginevra. Jag ej säga kan,
 Om den först då begynt, om den förskrifvit
 Sig från en tid, förr'n han min kärlek vann.
 Nu hör, om han mot mig förmäten blifvit,
 Om i sitt våld mitt hjerta hade han;
 Ty utan rodnad han det sjelf bekände
 Och just till mig med bön om hjälp sig vände.
13. »Men denna kärlek — hördes han förklara —
 Var icke sann, lik den till mig han bar;
 Han endast låtsade förälskad vara,
 Ty så att henne äkta hopp han har.
 Om hon sitt bifall honom skänkte bara,
 Att kungens bifall vinna svårt ej var;
 Ty ej, näst kungen, uti detta rike
 Till börd och ställning någon var hans like.
14. »Om med mitt bistånd blott han så bedrefve,
 Att han sin herres dotter kunde få —
 Och det var klart att ingen närm're klefve
 Till thronens trappa, än han gjorde då —
 Han städse tacksamt mig förbunden blefve
 Och skulle rikligt löna mig också;
 Han svor att älska mig framför sin maka
 Och hvarje annan städs för mig försaka.

15. »Jag, som var villig till hvad än han sagt
 Och aldrig kunde ens om motstånd drömma,
 Som blott den dag mig tyckte säll tillbragt,
 Då han var nöjd med mina tjänster ömma,
 Jag tog hvar stund, hvart tillfälle i akt
 Att honom nämna, prisa och berömma;
 Jag sparade ej möda och besvär,
 Att få Ginevra huld den jag höll kär.
16. »Af hjertat gjorde jag, af all förmåga
 Allt hvad jag kunde, det vet himlen väl;
 Dock tycktes jag Ginevra endast plåga,
 Emot min hertig blef hon kall likväl:
 Och detta därför, att med häftig låga
 Dess hjerta, tanke och dess hela själ
 En riddare, en skön och ädel, tändt,
 Som från en fjerran trakt till Skottland ländt.
17. »Med en sin bror helt ung han kommen var
 Till detta hof ifrån Italiens stränder.
 I vapen så han sig fullkomnat har,
 Att maken finns ej i Britanniens länder.
 För honom kungen mycken vänskap bar;
 Derpå bevis han strött med fulla händer,
 Gett honom slott och städer, land och fält,
 Och högt bland sina riksbaroner ställt.

18. »Mot Ariodant — så riddarn hette — god
 Var kungen; mer till honom hjertat vände
 Hans dotter dock, så för hans djerfva mod,
 Som mest emedan hon hans kärlek kände.
 Vesuven ej, Siciliens berg ej stod
 I låga så, ej Troja, när det brände,
 Som hon nog visste att af kärlek han
 För henne af sitt hela hjerta brann.
19. »Den kärlek, som hon gaf i rikligt mått.
 Åt denne, trogen, sann från hennes sida,
 Den gjorde hertigen misshaglig blott,
 Och fåfängt fick på gynnsamt svar jag bida.
 Ju mer jag manade för honom godt
 Och sökte stämma hennes känslor blida,
 Ju mer i harmset tadel för hon ut
 Och fattade till honom hat till slut.
20. »Jag ofta bad min älskare upphöra
 Med denna äflan, som till intet ländt,
 Och att ej hoppas hennes sinne röra,
 Som var så starkt till annan kärlek vändt.
 Jag sökte städse klart för honom göra,
 Hur Ariodant så hennes hjerta tändt,
 Att hafvet ej med alla sina vågor
 En gnista kunde släcka af dess lågor.

21. »När Poliness (det var hans namn) så sport
 Alltjemt, att i sitt hopp han var bedragen,
 Och sjelf han sett och sig förvissad gjort,
 Hur illa denna kärlek blifvit tagen;
 Då ej blott qväfde han sin kärlek fort,
 Men att en annan se sig föredragen,
 Det sårade hans stolta högmod så,
 Att den i bittert hat sågs öfvergå.
22. »Nu tänker han att split och tvedrägt väcka
 Och skön Ginevra söndra från dess vän
 I fiendskap, som ingenting kan släcka,
 Som aldrig mer försonas kan igen;
 Ginevras namn han vill med skam betäcka
 Så stor, att lifvet ej, ej döden den
 Kan plåna ut. Åt ingen han förtrodde
 Den grymma plan, som inom honom grodde.
23. »Du vet, Dalinda (detta namn jag bär) —
 Så sade han, se'n sitt beslut han tagit —
 Hur trädet städs från roten skjuta plär,
 Fast yxan fem, sex gånger ned det slagit;
 Så mitt osaligt envisa begär,
 Fast ödet städse det så grymt bedragit,
 Vill oafåtligt åter grönska opp
 Och slutligt vinna målet för sitt hopp.

24. »Och ej så mycket jag af kärlek brinner,
Som af begär att vinna mitt parti.
Om jag i verkligheten ej det vinner,
Med blott inbillningen jag nöjd vill bli.
Och därför, då Ginevra sig befinner
Uti sin säng, och åter mötas vi,
Så snappa kläderna från hennes bädd,
Och kläd dig så som hon plär vara klädd.
25. »Som hon sig pryder, ordnar håret, så
Gör äfven du, och sök i allt dig kläda
Just såsom hon; se'n till altanen gå
Och stegen fäll, hvarpå jag upp plär träda.
Jag söka vill att mig inbilla då
Att du är hon, det skall mitt hjerta gläda.
Så, dårande mig sjelf med denna list,
Jag hoppas kufva mitt begär till sist.»
26. »Så sade han. Jag, som ej egde välde
Mer öfver mig, af kärlek blind, ej såg
Att i den bön, som han så ifrigt ställde
Till mig, en list, en alltför tydlig, låg;
Och, som Ginevra klädd, jag stegen fällde,
Den han besteg så ofta, falsk i håg.
Och ej jag märkte hur han grymt bedrog mig,
Förr'n olycksföljden med förfäran slog mig.

27. »Vid denna tid till Ariodant nu hade
 Min hertig sig med dessa orden vändt
 (De vänskap för hvarann ådagalade,
 Förrän Ginevra bådas hjertan tändt):
 »Det mig förvånar högligen — han sade —
 Att, då för alla, dem jag närmre känt,
 Du fått min aktning städs och kärlek röna,
 Så illa du min vänskap skulle löna.
28. »Jag vet att obekant dig ej kan vara
 Den kärlek mig vid skön Ginevra band;
 Jag står just i begrepp att mig förklara
 För kungen och begära hennes hand.
 Hvi stör du mig? Du äflas fåfängt bara
 Att egna henne så din kärleks brand.
 Vid Gud, med dig så icke jag förföre,
 Om jag i din, du i min ställning vore.»
29. »Och mig — så svarar Ariodant nu denne —
 Än större skäl du till förvåning gett;
 Ty jag var re'n förälskad uti henne,
 Långt förr'n du hade ens den sköna sett.
 Jag vet du vet, hur våra hjertan tvenne
 En gränslös kärlek sammansmält till ett;
 Hon har *en* önskan blott: att min få heta;
 Att du ej älskad är, du måste veta.

30. »Hvi vill ej du åt mig den rätt då gifva,
 Som sjelf du kräfver enligt vänskaps lag
 Af mig, och som ej skulle nekad blifva,
 Om du för henne funnit mer behag?
 Så högt som du kan jag mitt anspråk drifva,
 Om du ock här är rikare än jag;
 Så högt som du i kungens gunst jag hunnit,
 Men mer än du jag dottrens kärlek vunnit.»
31. »O, — svarar hertigen — hur djupt bedragen
 Du af din blinda kärlek blifvit har!
Du tror dig gynnad mer; *jag* föredragen
 Tror mig; bevis må göra saken klar.
 Hvad du hos henne vann, lägg du i dagen,
 Och jag min hemlighet i ljust drar;
 Och den af oss, som mindre vann, må ge sig
 Besegrad och på annat håll förse sig.
32. »Och, om du vill, jag svär att aldrig bära
 För någon fram hvad än du yppa må;
 Dock vill af dig detsamma jag begära
 För hvad jag nu dig låter veta få.»
 Och så de kommo öfverens att svära
 Och hand på bibel lade båda två.
 När tysthetseden så var gifven vorden,
 Tog Ariodant af båda först till orden.

33. »Och oförstäldt och sanningsenligt han
 Beskref sin ställning till Ginevra sköna:
 Hur han med mun och skrift dess löfte vann,
 Att aldrig någon annans kärlek löna;
 Och om hon kungen obeveklig fann,
 Han aldrig skulle hennes bifall röna
 Till annat giftermål; beredd hon var
 Att lefva ensam då i all sin dar.
34. »Och för den tapperhet i många strider
 Han visat re'n med mod och kraftig hand,
 Och var beredd att visa alla tider,
 Till ära och till gagn för kung och land,
 Han hoppades att stiga så omsider
 I dennes gunst, att genom äkta band
 Han aktar honom värd belönt att blifva
 Med dotterns hand, när hon den sjelf vill gifva.
35. »Han lade till: »Så ser du saken stå,
 Och ingen, tänker jag, framför mig hinner.
 Jag söker ej, och längtar ej att få
 Mer klart bevis, att blott för mig hon brinner;
 Och ej jag önskar mer, än lagligt nå
 Som äkta man hvad himlens bifall vinner.
 Och fåfängt ginge längre mitt begär,
 Ty öfver alla uti dygd hon är.»

36. »Så sanningsenligt Ariodant beskref
 Hvad lön han kunde för sin sträfvan bida.
 Men Poliness, som lömskt sin plan bedref
 Att tvedrägts gift i deras hjertan sprida,
 Nu börjar så: »Du långt bakom mig blef,
 Snart skall du sjelf ej kunna det bestrida;
 När jag min sällhets grund dig visa fått,
 Du tillstå skall att *min* är lyckan blott.
37. »Hon hycklar blott, hon ingen kärlek bär
 Till dig; med ord och löften hon dig spisar.
 Din kärlek, när om den hon tala plär,
 Som dårskap hon med löjets gyckel risar.
 Men att hon uti mig förälskad är,
 Mig annat än blott ord och fabler visar;
 Hvad på vår ed jag nu förtälja vill,
 Fastän det vore bättre tiga still.
38. »Ej går förbi en månad, då ej jag
 Tre, fyra, sex, ja tio gånger finner
 I hennes armar denna fröjds behag,
 Som ensam stillar kärleks eld som brinner.
 Döm nu, om njutningar af sådant slag
 Ej öfvergå det lappri som du vinner.
 Rym fältet då, dig annorstäds förse,
 Då här för mig du måste vika ge.»

39. »Jag vill ej tro till dessa orden sätta —
 Den andre svarar — det är lögn i grund;
 Du sjelf förrädiskt diktat hop allt detta,
 Att skrämma mig att bryta vårt förbund.
 Men som för mycket henne förorätta
 De ord du sagt, bevisa dem på stund!
 Du är en lögnare; ej det allenast:
 Du är en skurk, det vill jag visa genast.»
40. »Ej vore — gentog hertigen — försvarligt,
 Att här vi skulle kämpa med hvarann
 Om hvad för dina ögon uppenbarligt,
 När helst du vill, och klart jag ställa kan.»
 Nu först tog Ariodant det rätt allvarligt,
 Bestört han stod, en frossa kände han;
 Om han till fullo trott hvad denne sade,
 Det honom lifvet strax beröfvat hade.
41. »Med genomborradt hjerta, bleka kinder,
 Med röst som darrar, bittert utlät sig
 Han nu: »Så framt du låter utan hinder
 Mig se så sällsam ynnest, unnad dig,
 Jag strax att henne lemna mig förbinder,
 Mot dig så slösande, så njugg mot mig.
 Men tänk ej att jag tro till dig vill sätta,
 Förr'n jag med egna ögon skådat detta.»

42. »När tid det blir, så skall en vink du få» —
 Så, förr'n han gick, sig Poliness utlåter.
 Två nätter, tror jag, blott förflutit, då
 Till mig min hertig skulle komma åter.
 Att låta nu rival'n i snaran gå,
 Som ut han lagt, han honom veta låter,
 Att nästa natt han borde dölja sig
 Bland dessa hus, dit ingen styr sin stig.
43. »En plats han visar ut, som sig befann
 Gent mot altanen, mörk och välbelägen.
 Men Ariodant nu saken misstänkt fann
 Och var för stället icke rätt benägen;
 Han fruktar att den platsen valde han,
 Blott för att röja honom lömskt ur vägen,
 Fast förebärande att visa här
 Hvad dock — så tror han än — omöjligt är.
44. »Väl att till stället gå han sig beredde,
 Dock så att han mot faran fattad var,
 Så att, om der ett plötsligt anfall skedde,
 Han emot döden egde ett försvar.
 En bror, som städse klok och djerf sig tedde,
 Den bästa klingan vid vårt hof, han har,
 Benämnd Lurcan; med denne han sig känner
 Mer trygg, än följd af tio andra männer.

45. »Försedd med vapen, denne han beställer
 Till sig, och se'n till platsen honom för.
 Dock om sin hemlighet han icke faller
 Ett ord, den ingen han vill bikta för.
 Ett stenkast långt från sig han honom ställer:
 »Kom fram — han sade — när mitt rop du hör;
 Dock må du ej, förr'n du fått ropet höra,
 Om kär du har mig, dig från stället röra.»
46. »Gå, tvifla ej på mig — så brodern bad;
 Och tyst sågs Ariodant sin väg fullfölja
 Till de förfallna hus, som med sin rad
 Stå gent' mot min balkong, att der sig dölja.
 Från andra sidan kom förrädarn, glad
 Att få Ginevras namn med nesa hölja.
 Det kända tecknet nu åt mig han gaf,
 Som detta grymma svek ej visste af.
47. »Och hölj'd i klädnad hvit, med border tvära
 Af guld rundtom bebräm'd, fram jag går;
 Ett gyllne nät, med sidenfransar skära
 Och rosenröda, bar jag om mitt hår —
 En dräkt som blott man såg Ginevra bära,
 Och ingen annan. Så nu klädd jag står
 Uppå balkongen, hvilken så sig höjde,
 Att man mig lätt från trenne sidor röjde.

48. »Imellertid Lurcan — om för att akta
 Sin bror, ifall en fara vore när;
 Om drifven blott af åtrå att betrakta
 Hvad andra vederfars, som vanligt är —
 Sin broder följt i spåren sakta, sakta,
 Af mörkret dold och djupa skuggan här;
 Knappt tio steg bakom han stannat sedan
 I samma hus, der denne gömt sig redan.
49. »Jag, som om detta ingen kunskap har,
 Steg, som jag sagt, så klädd ut på balkongen,
 Som förr så mången gång jag kommen var
 Till lyckligt möte, ack ja, mången, mången.
 Min dräkt i månens skimmer lyste klar;
 Och som till anletsdrag, till växten, gången
 Jag med Ginevra temlig likhet bär,
 Så kunde lätt man oss förvexla här;
50. »Så mycket mer som mellan slottets mur
 Och dessa hus var en betydlig sträcka.
 De tvenne bröder, stående på lur,
 Blef därför hertigen det lätt att gäcka
 Och föra bakom ljuset. Tänk er hur
 En sådan syn måst Ariodant förskräcka,
 När Poliness i stegen griper fast,
 Som ned jag släppt, och klänger upp i hast.

51. »Strax om hans hals jag mina armar slog,
Ej troende att här jag sedd kan vara,
Och kyss på kyss på mun och kind jag tog,
Så som jag städse brukat utan fara.
Mer varmt än vanligt han mig till sig drog
Och smekte ömt, att öka listen bara.
Den andre stod på afstånd tyst och såg
Det bittra skådespel med gramse håg.
52. »Så gränslös sorg han i sitt hjerta kände,
Att han beslöt att dö på ögonblick;
Han knappen af sitt svärd mot jorden vände,
Mot hjertat udden, i förtvifladt skick.
Lurcan, som med förvåning sett hvad hände,
Sett huru hertigen upp till mig gick —
Fast ej han honom känt — nu, då han blifver
Sin broder varse, skyndar fram med ifver;
53. »Och honom hindrar att sig genomstinga
Med egen hand, som han i yran ment.
Om ej så snabb han varit fram att springa,
Ej stått så när, det varit re'n för sent.
»Ha, broder, hvarthän låter du dig bringa? —
Han ropar — Har du mist förståndet rent?
Vill för en qvinna på ditt svärd du falla?
Må de förgås som rök för vinden alla!

54. »Låt henne dö, som dö förtjent, och spar
 Din egen död, tills han ger dig mer ära.
 Då du ej kände hennes svek, då var
 Det tid att älska, nu blott hat att bära,
 Då hvad för sköka som hon är du har
 Af egna ögon till din harm fått lära.
 Ja, spar det stål, som mot dig sjelf du vändt,
 Att göra hennes brott för kungen kändt.»
55. »När Ariodant sin broder känt igen,
 Han hejdar sig uppå den väg han ilar;
 Men det beslut att dö ej svalnat än,
 Som re'n han tog, fast det för stunden hvilar.
 Han går, med hjertat ej blott såradt, men
 Igenomborradt utaf smärtans pilar.
 Dock inför brodern han ett sken sig ger,
 Som om det vilda qval ej brände mer.
56. »Knappt morgon gryr, förr'n bort han ilar brådt—
 Åt ingen ens ett afskedsord han sände—
 Af dödlig förtviflan jagad blott;
 Och ej på flere dar han återvände.
 Hvad honom till så brådskad färd förmått,
 Allena hertigen och brodern kände:
 Vid hofvet och kring hela Skottland snart
 Om hans försvinnande det taladt vardt.

57. »Om åtta dagar, eller fler', der lände
 En resande till hofvet, hvilken bar
 Ett bud, som hjertequal Ginevra sände:
 Att Ariodant i hafvet drunknad var;
 Ej genom vindarne dock detta hände,
 Sjelfvilligt, fritt han sökte död så snar.
 Högt från en klippas spets i hafvet djupa
 Han med ett språng sig störtat hufvudstupa.
58. »Men förr'n derhän — berättar han — det kom,
 Till mig (ty af en slump vi möttes båda)
 Han sade: »Följ mig, att Ginevra om
 Mitt ödes slut den sorgsna sagan båda;
 Och henne säg, att skälet till hvad som
 Nu hända skall och som du strax får skåda,
 Allenast var att jag för mycket sett.
 Ack, att mig himlen aldrig ögon gett!»
59. »Vi oss befunno på en klippas topp,
 Som står i hafvet ut mot Irlands stränder.
 När så han sagt, han störtar med ett hopp
 I vågen ned på hufvud och på händer.
 Jag honom sjunka såg och genast lopp
 Att bringa dig det bud, med mig han sänder.»
 Från skön Ginevras kind vek all dess blod
 Och halfdöd utaf skräck och sorg hon stod.

60. »O Gud, hvad sade och hvad gjorde hon,
 När i sin trogna bädd hon var allena?
 Hon ref sin dräkt, sin barm, behagens thron,
 Hon slet de gyllne lockarne, de lena;
 Och städs upprepar hon med sorgse ton
 Hans sista ord och undrar hvad de mena:
 Att grunden till det sorgliga som skett
 Allena var, att han för mycket sett.
61. »Snart höjde ryktet öfverallt sin stämna,
 Hur riddaren af sorg sig döden gett.
 Ej kunde kungen sina tårar hämma,
 Ej vardt ett öga torrt vid hofvet sedt.
 Men mest af alla sorgen sågs beklämma
 Hans bror, den hon så djupa qval beredt,
 Att han, för att få dela broderns öden,
 Med egen hand hardtnär sig gifvit döden.
62. »Väl hundra gånger till sig sjelf han sade,
 Att till hans död Ginevra skulden var,
 Och att det brott, hon för hans ögon lade
 Så fräckt, till döden honom drifvit har.
 Ett blindt begär att hämnas blott han hade,
 Och sorg och vrede så hans själ betar,
 Att kungens ynnest han vill från sig kasta
 Och sig med hans och landets hat belasta.

63. »Och fram för kungen, när i salen inne
 Var fullt af folk, han steg och ordet tog:
 »Vet, herre, att min broder från sitt sinne
 Så blef, att lifvet han ej mer fördrog,
 Dertill vi skulden hos din dotter finne;
 Ty sådan gränslös sorg hans själ betog,
 Att henne se mot kyskhets lagar bryta,
 Att lifvet han mot döden ville byta.
64. »Han henne älskat; som af ärbart slag
 Hans kärlek var, vill jag den ej förtiga.
 För tapperhet och trogen tjenst, en dag
 Han hoppats få sitt lif vid hennes viga.
 Men bäst han bladens doftande behag
 På afstånd njöt, han såg en annan stiga
 I trädet upp, hans träd, och utan tukt
 Från honom röfva all dess sparda frukt.
65. »Han hade sett — så hörs han se'n beskrifva —
 Ginevra sänka vid altanens kant
 En stege ned, han upp på den sett klifva
 En man, hvars namn var honom obekant;
 Ty denne hade, för att okänd blifva,
 Förklädt sig och sitt hår fördolt. Att sant
 Var detta, påstod han och djerfdes yrka
 Att få med svärdet sina ord bestyrka.

66. »Nu tänk dig hvilken sorg det fadren gjorde
 Att höra dottren grymt anklagas så;
 Dels därför att hvad han om henne sporde,
 Han aldrig kunde drömt, ej tänkt uppå;
 Dels därför att han enligt lagen borde —
 I fall en riddare ej fram vill stå,
 Som kan till lögnare anklagarn drifva —
 Sin egen dotters dödsdom underskrifva.
67. »Jag gissar, herre, att bekant dig är
 Den lag hos oss, som grymt till döden faller
 Hvar fru och tärna, som en mans begär,
 Den hon ej tog till äkta, tillfredsställer.
 Hon dör, om ej inom en månad här
 För henne fram en riddare sig ställer
 Och mot anklagarn styrker med sitt svärd,
 Att hon är skuldlös och ej döden värd.
68. »Att henne frälsa, kungen lät förklara —
 Ty städs han tror att falskt hon klagats an —
 Att hon, med hemgift rik, beskärd skall vara
 Åt den, som hennes ära rädda kan.
 Än ingen har stått fram att den försvara,
 Försagda se de tappra på hvarann;
 Lurcan så fruktansvärdt vet vapnen sköta,
 Att ingen, tycks det, dristar honom möta.

69. »Nu ödet vill, att just vid denna tid
 Ej hennes bror, Zerbin, skall sig befinna
 I landet; ty se'n månader i strid
 På fjerran kust han gått att lagrar vinna.
 Om blott den tappre vore mellertid
 Oss mera när, om honom kunde hinna
 I tid ett bud, för hopp då vore grund,
 Till systemns hjälp då flöge han på stund.
70. »Men kungen nu, — som vill sig underrätta
 Af fler' bevis, än dem som svärdet ger,
 Om sant är klagomålet, om med rätta
 Hans dotter dör och här ej orätt sker, —
 Har låtit några kammarfruar sätta
 Uti förvar, som böra veta mer.
 Jag insåg då att, skulle man förvara
 Mig ock, så jag som hertigen lopp fara.
71. »Och samma natt jag smög från hofvets skara
 Och mig begaf till hertigen i hast
 Och honom föreställde, i hvad fara
 Vi båda komme, om man tog mig fast.
 Han mig berömde, bad mig lugn att vara
 Och rådde mig att fly förutan rast
 Till en hans borg, i denna trakt belägen,
 Och två ledsagare han gaf på vägen.

72. »Du nu har hört, o herre, hvad bevis
 Jag på min kärlek Poliness har gifvit;
 Och nog du ser, om ej för sådant pris
 Sin återkärlek han till mig förskrifvit.
 Nu må du höra ock på hvilket vis
 Han mig belönt och hur jag tackad blifvit;
 Döm se'n, om qvinnan för sin kärlek kan
 Genkärlek nånsin hoppas af en man.
73. »Ty denne grymme, otacksamme ändtligt
 Blir rädd att ej min trohet skall stå bi;
 Han fruktar att jag yppa skall offentligt
 Till slut hans skändliga förräderi.
 Det var blott — så han föreger — egentligt
 Att dölja mig, tills stormen gått förbi,
 Som till sitt fasta slott han mig försänder
 — Och skickar så mig rakt i dödens händer.
74. »Ty hemligt följesmännen uppdrag fått
 Att, när de släpat mig till denna skogen,
 Som trohets lön mig gifva döden brådt;
 Hvad nog ock skett, om du ej redebogen
 Till stället hastat, när mitt rop dig nått.
 Se der den lön, som Amor ger en trogen!»
 Så nu om allt Dalinda gaf besked
 För riddarn, under det framåt man red.

75. Ej något kunde denne mer behagat
 Än att han här den sköna träffat har,
 Af hvars berättelse han klart uppdagat
 Att ren och utan skuld Ginevra var.
 Och var han färdig strax, om än man klagat
 Med rätta henne an, till dess försvar,
 Än större mod han nu till striden vunnit,
 Då tydligt falsk anklagelsen han funnit.
76. Till Sankt Andreas' stad, der undertiden
 Sig kungen med sitt hela hof befann,
 Och der han skulle stånda, envigsstriden,
 Om en försvarare hans dotter fann,
 Rinaldo skyndar färden och ej tiden
 Förhalar, tills han nära staden hann,
 Då med en väpnare han möte gjorde,
 Af hvilken färska nyheter han sporde.
77. En riddare, en främling kommit har,
 För att Ginevra bistå i dess våda.
 För ingen kändt hans vapentecken var
 Och något hemligt tycks hos honom råda;
 Alltse'n han kom, visiret fäldt han bar
 Och ingen fått ännu hans anlet skåda.
 Hans egen väpnare på heder svär,
 Att han ej känner alls hvem riddarn är.

78. Ej långt de ridit, förr'n de staden nå,
 Och re'n vid porten stodo nu de tvenne.
 Dalinda tvekade att längre gå,
 Men mod Rinaldo snart intalar henne.
 Stängd porten var och vakt derofvanpå:
 »Hvad står på här?» — Rinaldo spørjer denne.
 »Allt folket har — så hörs till svar han ge —
 Ur staden dragit ut att striden se,
79. »Som nu en okänd främling mot Lurcan
 Har nyss begynt vid stadens andra sida,
 Hvarest det finns en stor och vidsträckt plan;
 Och re'n ha svärden flugit ur sin skida.»
 Man öppnar nu för herrn af Montalban,
 Och strax bakom dem slöt sig porten vida.
 Rinaldo genom tomma staden drar,
 Men lemnar mön på första värdshus qvar.
80. Han henne bad att stilla dröja här;
 Snart skulle, sade han, tillbaks han vara.
 Och se'n han skyndade till fältet, der
 De tvenne kämpar nu som bäst besvara
 Hvarandras hugg och ge sig stort besvär.
 Lurcan med bittert hjerta söker bara
 Ginevras fall; den andre, lika rak,
 Med tapper arm försvarar hennes sak.

81. Sex riddare till fot med dessa båda,
 I harnesk klädda, inom skranket stå;
 Albanien hertig lät sig äfven skåda,
 En präktig springare han sitter på.
 Som rikets marskalk, eger han att råda
 På platsen och att vakten förestå;
 Hans blick är stolt, af fröjd hans hjerta sväller,
 Då han Ginevras qval sig föreställer.
82. Rinaldo spränger genom hopen fram,
 En bredan väg hans häst Bajard sig plöjer;
 En hvar, som stormen af hans färd förnam,
 Han är ej halt och plats att ge ej dröjer.
 Högt öfver alla nickar hjälmens kam,
 I honom blomman sig af hjeltar röjer;
 Vid kungens thron han håller sedan still,
 Och rundt man trängs att höra hvad han vill.
83. »O höge herre! — så han ordet tager —
 Låt denna strid ej här fortsättas mer.
 Ty hvem af dessa som får segerns lager,
 Med orätt han den andre döden ger.
 Den som sig tror ha rätt, han sig bedrager,
 Han talar falskt, och ej sin lögn han ser;
 Men samma irring, som till dödens stränder
 Hans broder dref, satt vapnen i hans händer.

84. »Om han för rätt, för orätt stålet svingar,
 Den andre vet ej; ädelmod förvisst
 Till kamp så ridderlig den tappre tvingar,
 Att frälsa sådan skönhet utan brist.
 Jag lif och räddning nu åt oskuld bringar,
 Men död åt den, som brukar argan list.
 Befall, vid Gud, med striden upp att höra,
 Och låna se'n mitt ord ett gunstigt öra.»
85. Bevekt af denna värdighet i skick,
 I hållning, ton, som aktning tycks befalla,
 Strax kungen tecken gaf med ord och blick
 Att kämparne från striden återkalla.
 Och nu för denne, när han ordet fick,
 Och för baroner, riddare och alla
 Rundtom, de ränker högt förtäljer han,
 Som Poliness emot Ginevra spann.
86. Att hvad han sagt var sant, han sig förbinder
 Att visa med sitt goda svärd också.
 Man kallar Poliness; med bleka kinder,
 Förvirrad uppsyn, närmar han sig då;
 Dock nekar trotsigt han. »Det gör ej hinder --
 Rinaldo säger — svärdet döma må.»
 Plats var der re'n, i vapen voro båda,
 Och så man genast låter svärden råda.

87. Hur kungen gläds och hela folkets skara,
 Att nu Ginevras oskuld visas kan!
 Ty alla hoppas Gud skall uppenbara,
 Att man med orätt klagat henne an.
 Grym Poliness och stolt är känd att vara,
 En girig, samvetslös, förrädisk man;
 Så att det ingen här förvånar stort,
 Att detta nidingsdåd han äfven gjort.
88. Nedslagen, blek, lik syndarn som sig biktar,
 Står Poliness och hör sitt hjerta slå.
 Tre gånger klang trumpeten, och han riktar
 Sin lans; Rinaldo störtar fram också
 Och rakt mot hjertat han med lansens sigtar,
 Begärlig slut att snart på leken få;
 Och som han önskade, det äfven hände,
 Ty halfva spjutet in i bröstet rände.
89. På lansens spetsad, slungas han till jorden
 Sex alnar långt från hästen, om ej mer,
 Och för all strid han är urståndsatt vorden.
 Förr'n han sig rest, Rinaldo skyndar ner
 Och löser af hans hjälm; med matta orden,
 Med uppsyn jämmerlig, om nåd han ber;
 Och biktar nu, så kung och hof det hörde,
 Det brott, som här till döden honom förde.

90. Men midt i talet, förr'n han sluta hann,
 Så lif som röst har honom öfvergifvit.
 När kungen nu sin dotter återfann,
 Se'n hon från död och nesa frälsad blifvit,
 Långt större fröjd och glädje kände han,
 Än om, se'n kronan man från honom rifvit,
 Han den med land och rike återfått;
 Rinaldo nu han hedrar utan mått.
91. Och när han löst sin hjälm och kungen kände
 Hans drag igen — ty förr han honom sett —
 Han lyfte händerna till Gud, som sände
 Så kraftigt bistånd och sin nåd betett.
 Den andre riddarn, hvilken okänd lände
 Till hofvet och, när alla öfvergett
 Ginevra, manligt sig i striden tedde,
 Afsides stod och åsåg hvad som skedde.
92. Sitt namn att säga kungen honom beder,
 Atminstone visiret upp att slå,
 Att honom visas må den lön och heder,
 Hans ädla afsigt var förtjent att få.
 Och, när man länge bedt, från hjessan neder
 Han hjälmen tar, och uppenbarar så
 Hvad jag i nästa sång vill kunnigt göra,
 Så framt det roar er att derom höra.
-

Sjette Sången.

1. **V**e den, som brott begår och hoppas sopa
Igen dess spår, så att det evigt döljs!
Om annat allt är tyst, skall luften ropa
Det ut, ja jorden sjelf, hvaraf det höljs.
Om Gud det straff, hvars moln sig långsamt hopa,
En tid fördröjer, ofta syndarn följs
Af brottet så, att, fast det ingen sporde,
Helt oförsedt han sjelf det kunnigt gjorde.
2. Så, sjelfbedragen, Poliness sig sade,
Att han sitt brott i evig natt försänkt,
Då han Dalinda röjt ur vägen hade,
Som ensam sitt förtroende han skänkt.
Och då till brottet så ett nytt han lade,
Påskyndade han sjelf helt oförtänkt
Hvad kunnat, om ej undgås, skjutas opp,
Och, sporrande sig sjelf, mot döden lopp.

3. Han miste vänner, lif och gods, och hvad
 Som var en svårare förlust, sin ära.
 Jag sade nyss, att man den riddarn bad,
 Som ingen kände, om hans namn; och nära
 Nödtvungen tog han af sin hjälm, då glad
 Man såg de ofta sedda drag, de kära,
 Af en för alla länge välbekant,
 Af Skottland djupt begråten — Ariodant;
4. Ariodant, som skön Ginevra hade
 Som död begråtit, för hvars skull hans bror,
 Och kung och hof och folk ådagalade
 En sådan sorg, ty saknaden var stor.
 Hvad därför främlingen om honom sade,
 En uppenbarlig lögn en hvar nu tror.
 Dock var det sant, att han från klippan såg
 Hur han sig störtade i hafvets våg.
5. Men som det ofta en förtviflad går:
 Är döden fjerran, ifrigt han begär den,
 Men honom hatar, när han nära står,
 Så svår och bitter tycks den sista färden;
 Så Ariodant, när vågen sammanslår
 Kring honom, lust ej har att lemna verlden.
 Som han var vig och stark i fot och hand,
 Han börjar simma och når åter strand.

6. Nu sitt beslut han ser i annan dager,
Det som en dårskap nu föraktar han;
Och våt och drypande han vägen drager
Framåt, tills han en eremitcell fann.
Och här sin tysta boning nu han tager,
Till dess en tidning hit han spörja kan,
Om åt hans död Ginevra glädt sig, eller
Om hon bedröfvad är och tårar faller.
7. Den första tidning var, som här han hörde,
Att sorgen henne nästan döden gett
(Knappt något annat man på tungan förde,
Kring hela landet ryktet ut sig bredt);
Hvad stridde mot det han, den vilseförde,
Till sin förtviflan trodde sig ha sett.
Se'n fick han veta, att Lurcan, betvungen
Af sorg, anklagat henne inför kungen.
8. Nu mot sin bror han så af vrede brinner,
Som för Ginevra han af kärlek brann;
Ty alltför grymt och hjertlöst han det finner,
Fast det för hans skull skett, det känner han.
Han spörjer se'n, att ingen sig infinner,
Som vill Ginevras sak sig taga an;
Ty så Lurcan i vapen är förfärlig,
Att ingen finner denna strid begärlig.

9. Och de som honom kände, visste nog
 Att han var alltför klok och för försigtig,
 Att, om anklagelsen ej egde fog,
 Blottställa lifvet i en strid så vigtig;
 Och därför i betänkande man drog
 Att kämpa för en sak, kanske ej riktig.
 Så Ariodant nu, efter tvekan stor,
 Beslöt att sjelf sig ställa mot sin bror.
10. »Ack, aldrig — säger han — jag skall förmå
 Att se för min skull henne döden lida;
 För svår och bitter blef min egen då,
 Om jag på hennes graf den måste bida.
 Hon är min älskade, mitt lif ändå,
 Ja, mina ögons ljus hon är, den blida.
 Det vare orätt, eller rätt, min mö
 Jag vill försvara, och för henne dö.
11. »För orätt strider jag — och må så vara!
 Jag dör därför; och *det* min sorg ej gör,
 Men att jag vet att intet kan bevara
 Den skönsta mö från döden, om jag dör.
En tröst i döden återstår mig bara:
 Att nu hon öfvertygad blifva bör,
 Hur i sin kärlek Poliness bedragit,
 Som ej ett steg till hennes räddning tagit.

12. »Och mig, som hon så djupt, så bittert kränkte,
 Hon ser för henne möta dödens slag.
 Och på min bror, som vilda vreden sänkte
 I sådan yra, också hämnas jag.
 Han skall sig ångra, då, mot hvad han tänkte,
 Han slutet skådar på sitt företag:
 Han skall sig tro ha hämnats broderns öden,
 Då han med egen hand gett honom döden.»
13. Och, så beslutadt, nya vapen han
 Förskaffar sig och häst, så god han fann den;
 En vapenrock helt svart han lägger an,
 Svart sköld också, med gult och grönt kring randen.
 En väpnare, som här af slump han fann,
 Han tager med, en främling här i landen.
 Och okänd så, som re'n förtäljt jag har,
 Att strida mot sin bror han kommen var.
14. Jag har förtäljt hvad under striden hände,
 Och hur man känt Ariodant igen.
 Knappt mindre fröjd häröfver kungen kände,
 Än öfver dottrens räddning. Aldrig än,
 Så tänkte han, en tärna himlen sände
 Mer sann och trogen älskare, än den,
 Som, se'n han sådan oförrätt fått lida,
 För henne går mot egen bror att strida.

15. Af egen drift, ty kär han honom har,
 Samt rörd af hofvets böner och den ifver
 Rinaldo visar, som ej orden spar,
 Sin sköna dotters hand han honom gifver.
 Albaniens län, som, se'n dess hertig var
 I striden fallen, åter ledigt blifver,
 I läglig stund till kungen återgick;
 Ty nu hans dotter det i hemgift fick.
16. Dalinda gick från straff för skulden fri,
 Ty ut för henne sig Rinaldo lade.
 Åt Gud nu mer, på verldens gäckeri
 Och nöjen mätt, sin själ hon helgat hade.
 Till Dacien går hon, himlens brud att bli,
 Och Skottland genast sitt farväl hon sade. —
 Men sökom Rudiger nu åter opp,
 Som på sin vinghäst rymden genomlopp.
17. Väl Rudiger ej bleknat, då han rände
 Mot skyn, och djerf han var i högsta grad;
 Dock svarar jag ej för att ej han kände
 Sitt hjerta darra värre än ett blad.
 Re'n åt Europa nu han ryggen vände,
 Långt bakom låg det, der han flög åstad,
 Och långt bakom försvann i rymdens natt
 Det mål, som Herkules för seglarn satt.

18. Så hastigt hippogryfen honom bringar
 I väg, den fågel af så sällsam art,
 Att dundergudens örn, hur fort han svingar
 Sig hän, han lemnade bakom sig snart.
 Ej far en fågel med så snabba vingar,
 Att han med denne täfla kan i fart;
 Ja knappt jag tror, att sjelfva blixten far
 Ur himlens rymd till jorden ned så snar.
19. När hästen lagt ofantlig väg till rygga
 Och aldrig vikit från den raka led,
 I vida kretsar, mätt på luftens brygga,
 Han börjar mot en ö sig sänka ned,
 Lik den, dit Arethusa, nymfen skygga, —
 Se'n månget qval för henne älskarn led,
 Den städs hon undvek — under hafvets bölja
 Smög lönlig väg, men fåfängt, att sig dölja.
20. Ej såg han utur skyn på vida färden
 Ett land, som mera skönt och ljuffigt ler;
 Och ej, om ock han flög kring hela verlden,
 En trakt han funne, som så vän sig ter.
 I vida kretsar nu sig sänkte här den
 Vingsnabba häst med Rudiger sig ner.
 Fruktbara fält han ser och kullar sköna,
 Skuggrika stränder, bäckar, ängar gröna.

21. Palm, ceder, lager, slutande ett nära
 Förbund med hulda myrten, jungfruns gamman,
 Oranger, hvilka frukt och blommor bära,
 I skön omvexling flätande sig samman,
 Här med sin skugga vänligt skydd beskära
 I sommarqvalmet emot middagsflamman;
 Och näktergalarne i ostörd flygt
 Emellan grenarne här sjunga tryggt.
22. Bland rosor och bland liljor, hvilka få
 I evig sommar gjuta här sin ånga,
 I trygghet harar och kaniner gå,
 Och hjortar med de stolta horn än gånga
 På bet och än idislande de stå
 Och frukta ej att jägarn skall dem fånga;
 Dofhjortar, rådjur dansa vigt och lätt
 I mängd omkring på denna gröna slätt.
23. När hippogryfen sina vingar breder
 Så nära jorden, att han våga kan
 Ett hopp, ur sadeln Rudiger sprang neder,
 Och på den gröna planen sig befann.
 Om tygeln knöt han sina fingerleder,
 Att ej mot skyn ånyo rymmer han;
 Och sedan fast han vid en myrten band den,
 Som stod bland fur och lager här på stranden.

24. Och vid en källa, som kring sina stränder
 En krans af cedrar och af palmer bär,
 Han lägger skölden, drar af sina händer
 Stridshandskarne och hjelmen af sig klär;
 Och än åt hafvet, än åt berget vänder
 Sitt anlet han mot svala luften här,
 Som kommer kronorna på bok och lind,
 Att sakta susa, dallrande i vind.
25. Han läskar torra gommen och med handen
 Han plaskar i den friska böljans bad,
 Att svalka i sitt blod den heta branden,
 Som tunga pansardrägten kom åstad.
 Ej under ock, att han besvärlig fann den,
 Ty ej han kom just från en torgparad;
 Men fullt beväpnad, utan rast och hvila
 Tre tusen mil allt fort han nödgats ila.
26. Imellertid hans häst, som här i lunden,
 Der skuggan djupast föll, han lemnat kvar,
 Sig plötsligt stegrar och vill fly på stunden,
 Förskräckt af något som han varsnat har;
 Han rister myrtenträdet, hvarvid bunden
 Han stod, att mängd af löf till marken far;
 Han myrten rister, löfven regna låter,
 Men ej han lyckas sig befria åter.

27. Liksom en trädstam med urhålkadt rör,
 Hvars merg förvittrat, när på eld man lagt den:
 Då starka värmen våta luften gör
 Inom den sjudhet och till jäsning bragt den,
 Det kokar, fräser, knastrar innanför,
 Tills ändtligt utbrott får den vreda makten;
 Så qvider, gnisslar, vredgas myrten nu,
 Tills hårda barken plötsligt brast itu.
28. Och nu en sorglig stämma utgick der,
 Som tydligt hördes denna klagan gjuta:
 »Om du så mild och ädelmodig är,
 Som af ditt ädla anlet man kan sluta,
 Så tag det djuret från min myrten här;
 För egna qual jag ingen ro får njuta,
 Och ej behöfs att lidanden också
 För att mig qvälja komma utifrå.»
29. Knappt första ljudet riddarns öra nått,
 Förr'n upp han sprang och sig mot rösten vände;
 Och när han hört att den från trädet gått,
 En häpnad, såsom aldrig förr, han kände.
 Han skyndar fram att hästen lösa brådt,
 Och blygselns rodnad på hans kinder brände:
 »Hvem ock du är, förlåt mig — sad' han nu —
 Om menskosjäl, om skogsgudinna du.

30. »Jag visste ej att under sträfva barken
 En mensklig själ här kom att boning få;
 Jag då ej strött de sköna blad till marken,
 Din myrten ej jag förorättat då.
 Men säg mig dock, hur du, som saknar hvarken
 En stämman eller själ, kan lefva så
 I denna hårda stam — så visst dess krona
 För blix och hagel himmelen må skona.
31. »Om nu, om framdeles jag kan förmå
 Med någon tienst dig att mitt fel förglömma,
 Jag vid den sköna mö dig lofvar då,
 Som lagt min bättre del i bojor ömma,
 Att jag, så vidt som ord och arm förslå,
 Dig skäl skall ge att bättre om mig döma.»
 Knappt riddarn så besvarat röstens knot,
 Förr'n trädet darrade från topp till rot.
32. Se'n såg man svett ur barken tränga sig,
 Som på en gren, nyss fälld i skogen gröna,
 Som, se'n han fåfängt fört mot elden krig,
 Omsider börjar att dess verkan röna.
 »Din godhet — så nu ljud det — tvingar mig
 Att med uppriktighet dig genast löna;
 Så hör då, hvem jag var, och hvem mig band
 I myrten här på denna väna strand.

33. »Mitt namn var Astolf, jag var paladin
Af Frankrike, och fruktad var min glafven.
Jag till Rinaldo, Roland var kusin,
Af hvilkas rykte ljuda landen, hafven.
Jag skulle kallat Englands thron för min,
När Otto, när min fader, gått i grafven.
Min fägring satte mången barm i glöd,
Men sjelf jag vållade till slut min nöd.
34. »Jag från de fjerran öar återvände,
Som sköljas utaf Indiens östra haf,
Der mig man stängt och andra, med min frände
Rinaldo, i en dyster fångselgraf,
Tills ändtligt Roland, hvilkens arm ej kände
Ett hinder än, oss frihet återgaf.
Mot vester hän vi drogo längs med stranden,
Der nordanvinden rasar uti sanden.
35. »Och som vår väg och grymma ödet ledde,
Vi hade plötsligen en morgon nått
Den sköna nejd, som ut sin fägring bredde
Omkring den mäktiga Alcinas slott.
På hafvets strand hon här för oss sig tedde,
Dit ensam ur sin borg hon hade gått;
Och utan nät och utan krok hon lockar
Till stranden fiskarne i stora flockar.

36. »I hast der kommo löpande delfiner,
 Med öppen mun den tjocka tonfisk samm;
 Sjökalftar tumlade med dumma miner,
 Uppskrämda ur sin sömn, till stranden fram;
 Rödfiskar, rudor, laxar och sardiner,
 Som hoptals skynda fram, man här förnam;
 Hvalfiskar, hafsvidunder utan ände
 Med breda ryggar fram ur hafvet rände.
37. »Bland andra här en hvalfisk nu vi röjde,
 Ej hafvet någonsin en större såg;
 Tolf steg och mer hans vida rygg sig höjde
 Liksom ett berg utur den salta våg.
 Vi oss bedrogo alla, ty han dröjde
 På samma ställe och orörlig låg;
 En liten ö vi trodde här oss skåda,
 Så skilda voro vidt hans ändar båda.
38. »Alcina visste fiskarne att mana
 Till sig med blotta ord och hexeri.
 Alcina syster var till fén Morgana,
 Om äldre, yngre, det må osagdt bli.
 Hon såg på mig, och blicken lät mig ana,
 Att min gestalt hon fann behag uti.
 Med list hon tänkte från mitt sällskap skilja
 Mig nu, och framgång krönte hennes vilja.

39. »Med glädtig min hon oss till mötes kom,
 Och med ett aktningsfullt behag hon vänder
 Sitt tal till oss: »I riddersmänner, om
 Er täcks i dag att gästa mina stränder,
 Jag vill er visa alla fiskar, som
 Af hvarje slag och art mig hafvet sänder,
 Än glatta, än med hår och än med fjäll,
 Och fler' än stjernorna på himlens pell.
40. »Och vill ni skåda en siren kanske,
 Som med sin ljufva sång plär hafvet stilla,
 Då må vi oss till denna strand bege,
 Der hon vid denna stund plär artigt drilla.»
 Och nu hon lät oss denna hvalfisk se,
 Som för en ö vi togo i vår villa.
 Och jag, som städs (thyvärr!) för hastig var
 Och lätt förledd, ett hopp på fisken tar.
41. »Rinaldo vinkade åt mig att dröja,
 Så Dudo ock; men re'n jag gjort mitt hopp.
 Alcina, hvilken detta tycks förnöja,
 Dem lemnar och bakom mig springer opp.
 Hvalfisken, van att för dess vink sig böja,
 Med oss nu genast ut på djupet lopp.
 Jag börjar snart min dårskap ångra sedan,
 Men var för långt från stranden hunnen redan.

42. »Rinaldo sprang i vattnet för att simma
 Ut till min hjälp, och fann hardtnär sin graf;
 Ty sunnan reste sig med storm och dimma
 Och svepte uti töcken himmel, haf.
 Hvad honom händt, jag se'n ej fått förnimma.
 Alcina tröst imellertid mig gaf;
 Och hela denna dag och hela natten
 Vidundret bar oss genom hafvets vatten;
43. »Tills denna sköna ö vi ändtligt hinna,
 Hvaraf Alcina stor del innehar,
 Den af sin syster hon förstått att vinna,
 Som ensam fadrens rätta arfving var,
 Ty blott hos henne äkta blod lär rinna;
 De andra två — så en mig yppat har,
 Som derom noga underrättad blifvit —
 Af skändlig bädd han lifvet hade gifvit.
44. »Som dessa sig med last och brott orena,
 Begifna städs på snöda tidsfördrif,
 Så hon, åt dygden helgande allena
 Sitt hjerta, för ett kyskt och ärbart lif.
 De två sig sammansvurit mot den ena,
 Och väcka städs mot henne split och kif.
 De ofta sökt med härsmakt henne jaga
 Från ön, och hundra slott väl lyckats taga.

45. »Och ej en fotsbredd land mer egdes kvar
 Af Logistilla — så hon nämns, den milda —
 Om af en hafsarm vägen stängd ej var
 På *ett* håll, och på *ett* af bergen vilda
 (Som fjell sig reste, vattnet in sig skar,
 Att Skottars land och Britters hålla skilda).
 Alcina och Morgana dock ej ge
 Sig ro, förr'n allt uti sitt våld de se.
46. »Som dessa åt allt ondt sig öfverlemna,
 De henne hata, såsom kysk och ren.
 Men för att komma till hvad jag vill nämna,
 Så hör hur här ett träd jag blifvit se'n.
 Alcina tycktes mig sin kärlek ämna,
 Ja hon för mig var eld och lågor re'n;
 Och snart jag sjelf af samma låga brinner,
 Då jag så skön och älsklig henne finner.
47. »Jag njöt af dessa tjusande behag,
 Der jag församladt såg hvad, ett i sender,
 Naturen strör omkring i spridda drag,
 Här mer, der mindre, städs med njugga händer.
 Frankrike och allt annat glömde jag;
 Från detta anlet jag mig aldrig vänder..
 Hvar tanke, hvarje ädel sträfvan fann
 Sin gräns hos henne och sitt mål der vann.

48. »Hon älskade mig lika, om ej mer;
 Om andra snart Alcina ej sig brydde;
 Ty före mig hon nog haft vänner fler',
 Men nu tillbedjarne hon alla skydde.
 Mig vid sin sida dag och natt hon ser,
 Och jag blef den, som alla andra lydde;
 Blott mig hon trodde, mig hon höll sig till,
 Och ingen annan mer hon höra vill.
49. »Dock, hvi berör jag sår, som djupet hunnit
 Utaf min själ och aldrig läkas mer?
 Hvi tänker jag på fröjd, som har försvunnit,
 Då här oändligt qval mig trycker ner?
 Ack, då jag trodde jag Alcina vunnit
 Och nått den högsta sällhet, jorden ger,
 Tog hon tillbaks det hjerta hon mig gifvit,
 Se'n af en annan kärlek tänd hon blifvit.
50. »För'sent jag hennes flyktighet upptäckte:
 Hon älskar, hatar i ett ögonblick.
 Två måna'r knappt mitt herradöme räckte,
 En annan då min plats hos henne fick.
 Hon mig förjagade med hån, jag väckte
 Blott hennes leda; så dess gunst förgick.
 Jag erfor se'n, att tusen hon betagit
 På samma sätt, och lika grymt bedragit.

51. »Och att ej dessa må kring alla länder
 Förkunna se'n det snöda lif hon för,
 Hon dem förvandlar här på dessa stränder:
 En till en gran, en till oliy hon gör,
 Till palm och ceder andra hon förvänder,
 En går det liksom mig härinnanför;
 En blifver djur, en annan blifver källa,
 Allt som den stolta fé'n täcks domen fälla.
52. »Och du, som kom på sällsam väg att hinna
 Till detta öland, på förderf så rikt,
 Att för din skull en älskare skall finna
 Sig vänd i sten, i källa, eller slikt,
 Du skall Alcinas makt och spira vinna,
 Ett lif af fröjd, ej någon dödligs likt;
 Men säker var, att snart du står i tur
 Att bli en källa, sten, ett träd, ett djur.
53. »Jag gerna velat ge en vink härom;
 Ej att jag tror den kan till båtnad lända,
 Men bättre är att förberedd du kom,
 Att dig den falskas vanor äro kända.
 Olika äro vett, förstånd, liksom
 Olika menskors anletsdrag, kanhända;
 Och kanske du, hvad tusen ej förmått,
 Skall veta undgå denna grymma lott.»

54. Af ryktet redan Rudiger försport,
 Att Astolf var beslägtad med hans sköna;
 Han därför sörjde, att på denna ort
 Han skulle sådan slem förvandling röna.
 För hennes skull, som så han älskar, fort
 Han fången lossat ur hans fångsel gröna,
 Om blott han vetat hur. Nu, då ej mer
 Han kan, han milda tröstord honom ger.
55. Han ger de bästa som till hands han har;
 Se'n frågar han, om, utan att beröra
 Alcinas land, ej någon väg der var,
 Som kunde fram till Logistillas föra.
 Väl fanns der en, så trädet gaf till svar,
 Fast branta klippor mödosam den göra,
 Om han ett stycke fram till höger tog,
 Och sedan upp åt bergets höjd sig drog.
56. Dock borde han ej hoppas att den vägen
 Få ostörd hinna långt i alla fall;
 En talrik skara, vild och oförvägen,
 Ett mäktigt hinder honom göra skall.
 Alcina mot en hvar, som är benägen
 Att fly dess nät, den ställt som mur och vall.
 Med hjertlig tack farväl han myrten sade
 Och gick, se'n allt nu veta fått han hade.

57. Han gick till hästen, löste honom genast,
 Och för den bakom sig vid tygelns band;
 Han ej bestiger den, att ej, som senast,
 Han åter tager fart mot eterns rand.
 Hans enda tanke var nu att allenast
 Med trygghet hinna Logistillas land.
 Han fast beslutat ingen möda spara,
 Att för Alcinas konstgrepp sig bevara.
58. Väl tänkte han ånyo sitta opp
 Och hästen åter genom luften jaga,
 Men fruktar göra då ett värre lopp,
 Ty illa tygeln denne vill behaga.
 Jag slår mig fram med våld, det är mitt hopp,
 Så tänker han; men han skall sig bedraga.
 Knappt tvenne mil han så tillryggalagt,
 Då glänser fram Alcinas stad i prakt.
59. Han ser en mur i fjerran ut sig sträcka
 Och med sin rund ett vidsträckt fält omge;
 Dess tinnar tycktes upp mot himlen räcka,
 Från ofvan ned af guld han var att se.
 Men här jag torde någons tvifvel väcka,
 Som säger det är blandmetall; kanske
 Han irrar sig, kanske att rätt han har;
 Mig syns det guld, då det har glans så klar.

60. När höga muren närmare han kom,
 Hvars like aldrig sig i verlden tedde,
 Så tog han af från raka vägen, som
 Till stora porten öfver slätten ledde.
 Mot höger drog han sig så småningom
 Och upp för berget stiga sig beredde.
 Men snart han stötte på den vilda mängd,
 Utaf hvars anlopp han fann vägen stängd.
61. Än aldrig var mer sällsam hop att skåda,
 Missfoster, värre än kan tänkas opp;
 Katt-, ap-anleten, komma som af våda
 Att sitta ofvanpå en menskokropp;
 Med bockfot somliga ses marken tråda,
 Centaurer tumla sig med viga hopp;
 Än fräcka ynglingar, än gamla sällar,
 Dels nakna, dels i underliga fällar.
62. En utan tygel på en häst galoppar,
 På åsna, oxe ses en ann' stoltsera;
 En upp på länden på centauren hoppar,
 På strutsar, örnar, tranor rida flera;
 Här sättas horn för mun, der dricks ur koppar,
En qvinna är, *en* man, *en* bådadera;
 En bär repstegen, en bär haken, kilen,
 Bräckjernet en, en annan döfva filen.

63. Med uppsvälld buk och med kindpåsar vida
 Der ses anföraren för denna liga;
 På en sköldpadda ses den gynnarn rida,
 Som trögt sig kraflar fram helt sakteliga;
 En man han har till stöd på hvar sin sida,
 Ty han är drucken, orkar knappast bliga;
 En torkar svetten af hans panna, kind,
 En viftar med sitt skört att skaffa vind.
64. En, som af menniska har kropp och ben,
 Men utaf hunden hufvud, hals och öra,
 Mot riddarn skäller, att han skall, ej sen,
 Sin färd tillbaks till sköna staden göra.
 »Nej — svarar Rudiger, stridsfärdig re'n —
 Ej medan kraft jag har att detta föra.»
 Och udden af sitt svärd i samma stund
 Han satte hotande mot glaffarns mund.
65. Vidundret med en lans åt honom hötte,
 Men riddarn, snabbare än denne tror,
 Sitt svärd på honom genom buken stötte,
 Att det en tvär hand ut ur ryggen for.
 Han skölden grep och flinkt han stålet skötte,
 Men fiendernas skara var för stor;
 Man högg, man stack, och hårdt in på man trängde,
 Men han höll stånd och rastlöst klingan svängde.

66. På en till tänderna han klyfver pannan,
 En han till bröstet klöf i delar två;
 Ty hjälm och sköld och pansar, eller annan
 Betäckning, intet mot hans hugg förmå.
 Men dock de tränga på här om hvarannan
 Så tätt, att han, blott för att svängrum få
 Och hålla från sig packet som så larmar,
 Behöft som Briareus ha hundra armar.
67. Om han blott tänkt på att den sköld använda,
 Som förr i nekromantens ego var —
 Jag menar den, som eger makt att blända,
 Som Atlas lemnade vid sadeln qvar —,
 Han snart då kastat packet öfverända,
 Förblindadt, oförmöget till försvar;
 Men kanske sådant stridssätt han föraktar,
 Och tapperhet, ej list, sig värdig aktar.
68. Dock, hur som helst — förr döden, än den skam,
 Att ge sig fången åt så lumpen skara!
 Då, se, der träder utur porten fram
 Af mur'n, som lyste så af guldets klara,
 Två jungfrur, som — på drägt man det förnam
 Och skick — af ringa stånd ej kunde vara,
 Ej födda upp i armod och i brist,
 Men uti kungliga gemak helt visst.

69. En hvar af dem på en enhörning satt,
 Mer hvit än snöhvít hermelin att skåda;
 Så sköna voro begge, sådan skatt
 Af fågring drägt och skick och drag förråda,
 Att det behöfts gudomlig blick, för att
 Bedöma, hvilken af de hulda båda
 Var skönast. Skönhet sjelf, om dess behag
 Fick kroppslig drägt, blef sådan drag för drag.
70. De nalkas ängen, der så hårdt omsluten
 Af vilda svärmen Rudiger nu var.
 Åt sidan hopen skyndar på minuten;
 Nu räckte riddarn de sin hand en hvar,
 Som med en kind af rosor öfvergjuten
 För tjensten tackade det hulda par
 Och gerna nu, att dem till viljes göra,
 Till gyllne porten lät sig återföra.
71. Prydd porten ofvan var med konst och möda,
 Och smyckad rikt och skönt var frisens kant;
 Den minsta del ses tindra här och glöda
 Af österns ädelstenar rikt och grannt.
 I alla fyra hörnen honom stöda
 Massiva pelare af diamant.
 Om verkligt detta eller bländverk bara,
 Mer skönt och strålande kan intet vara.

72. På tröskeln och bland pelarne man ser
 En flock af vällustfulla tärnor svinga,
 Som varit än mer sköna, om de mer
 Förstått behagens ysterhet betvinga.
 Grön är den drägt som tärnorna omger,
 Kring deras hår sig gröna kransar slinga.
 De bedja riddarn på förbindligt vis
 Att träda in i detta paradys.
73. Ty så man väl må detta ställe kalla,
 Der kärleksguden föddes, som jag tänker.
 Vid dans och lek här nöjets toner skalla
 Och hvarje stund en festlig tjusning skänker.
 Här ingen panna ses i rynkor falla,
 Ej mulen tanke sig i hjertat sänker.
 Här aldrig brist och nöd ha möte stämt,
 Med bräddfyllt horn står Öfverflödet jemt.
74. Och här, der evig Maj i skönhet dröjer
 Och ler med molnfri panna, ses ett lag
 Af tärnor, ynglingar; vid källan höjer
 Här en sin sång af smältande behag;
 I trädens skugga här man sig förnöjer
 Med skämt och dans och lek af annat slag;
 Der, längre bort, förtror åt vännens hjerta
 En annan tyst sin kärleks ljufva smärta.

75. I topparne på pinie, bok och lager
 Och ruggig gran ses amoriner små
 Skalkaktigt flyga kring, en samling fager;
 En gläds åt segrar som han lyckats få,
 En säkert sigte på ett hjerta tager,
 En spänner nätet ut, som snärjer så;
 En ner vid bäcken härdar sina pilar,
 En hvässer dem mot rörlig sten och smilar.
76. En annan häst här Rudiger nu fick,
 Till färgen brun och stolt och stark tillika,
 Hvars sadeltyg var uti präktigt skick,
 Med guld besatt och ädelstenar rika.
 En väpnare med vingehästen gick,
 På hvilken Atlas brukat folk besvika;
 Vid tygeln denne honom för med tvång
 Bakefter Rudiger i sakta gång.
77. Det unga sköna kärleksfulla par,
 Som bistått Rudiger med hjälp benägen,
 Då af det vilda pack han ansatt var,
 Se'n han till höger tagit af från vägen,
 Nu sade: »Herre, du oss visat har
 En tapperhet så djerf och oförvägen,
 Att vi oss drista bedja dig att du
 Vill draga svärdet till vårt bistånd nu.

78. »Snart på vår väg en flod vi skola hinna,
 Som delar denna slätt i hälfter två.
 Dess bro bevakas af en elak qvinna,
 Som Eriphyla nämns; den som vill gå
 Deröfver, städs hon råna plär och skinna;
 En jätte ses hon uti växten nå
 Och långa tänder har, som giftigt bita,
 Och klor och ramar, som likt björnens slita.
79. »Ej nog att så vår väg är full af fara,
 Som vore fri, om hon ej funnes blott;
 Ej ens vår park och trädgård vill hon spara,
 Der månget rån och missdåd hon begått.
 Och vet, att af den fräcka mördarskara,
 Som utom porten anföll dig så brådt,
 En del är hennes barn, de andra bilda
 Dess följe, grymma såsom hon och vilda.»
80. »Jag färdig är — så svarar han — att våga
 Ej en, men hundra strider för er skuld.
 Befallen öfver mig och min förmåga
 Så som er täcks; jag är er tro och huld.
 Ej valde jag att städse jernklädd tåga,
 För att mig vinna länder eller guld,
 Men för att andra stå i nöden bi,
 Helst sköna damer, väna såsom I.»

81. Se'n mången hjertlig tack de riddarn bragt,
Som sådan hjelte höfdes, och till rygga
Så under samtal hade vägen lagt,
De närma sig till floden med dess brygga.
I gyllne rustning, prydd med sällsam prakt,
De skåda nu jättinnan der, den stygga.
Men huru Rudiger med henne stred,
Derom ni får i nästa sång besked.
-

Sjunde Sången.

1. **D**en man, som färdas uti fjerran länder,
Ser ting långt skilda från hvad trott han har;
Och när han se'n förtäljer dem, det händer
Att för en lögnare man honom tar;
Ty endast hvad den ser, med egna händer
Kan taga på, för hopen troligt var.
Den oerfarne därför, kan jag tänka,
Lär föga tro åt mina sånger skänka.

2. Men föga eller mycket: jag kan taga
Helt kallt hvad dumma hopen tänka må.
Ni, vet jag, skall mig ej för lögn anklaga,
Ni hvars förstånd är klart och upplyst så;
Min enda sträfvan är att er behaga,
Må blott min mödas frukt ert bifall få.
Jag lemnade er nyss vid bron, som höga
Jättinnan höll besatt med vaksamt öga.

3. Af fin metall var rustningen, besatt
 Med ädelsten, så rikt man den kan bilda:
 Högröd rubin, smaragd som tindrar matt,
 Topas och hyacinth, i färger skilda.
 Hon var beriden, dock till häst ej satt,
 En varg i stället sporrade den vilda;
 Hon sporrade en varg till brons försvar,
 Och öfvermåttan präktig sadeln var.
4. Ej varg så stor finns bland Apuliens nästen,
 Mer än en oxe tjock och hög var han.
 För intet betsel fradgar sig den hästen,
 Jag vet ej hur hon honom styra kan.
 En drägt af sandfärg den fördömda pesten
 Har ofvan vapenrustningen lagt an;
 Den var utaf det slag, på färgen nära,
 Som biskop och prelat vid hofvet bära.
5. På hjälmens kam liksom på skölden vida
 Man såg en giftsvälld groda. Nu de två
 För riddarn visa hur på denna sida
 Af bron hon höll, beredd att rusa på,
 Att honom skymfa och hans väg bestrida,
 Så som här mången henne förr sett stå.
 Hon ropar högt att han skall vända om,
 Men han med lansens rakt mot henne kom.

6. Sin varg att sporra är jättinnan heller
 Ej sen, och hårdt hon sig i sadeln slöt;
 Hon midt i loppet trotsigt lansen faller,
 Och under henne darrar jordens sköt.
 Men på bar backe mötet henne ställer,
 Ty under hjelmen riddarn gaf en stöt,
 Som henne slungade så våldsamt ner,
 Att hon sex alnar flög tillbaks och mer.
7. Och re'n han svärdet utur skidan drog,
 Att från den stolta hennes hufvud taga;
 Och det var honom lätt, ty den han slog
 Orörlig låg och sågs en pust ej draga.
 Då ropte tärnorna: »Det vare nog
 Med segern; hämd ej höfves mot de svaga.
 Stick in, du ädle riddare, ditt svärd!
 Se bron är fri, fortsättom nu vår färd.»
8. Och på besvärlig väg gick deras lopp
 Inåt en skogstrakt, som här ut sig bredde;
 Ty trång den var, och brant mot berget opp
 Den mellan klippe-ras och stenar ledde.
 Men när de hunnit fjellets högsta topp,
 En vidsträckt blomsterplan för dem sig tedde;
 Och midt på den ett präktigt slott der låg,
 Det skönaste man än i verlden såg.

9. Alcina trädde ut ur porten vida
 Och riddarn några steg till mötes gick;
 Omgifven af sitt hof hon syntes skrida
 Och honom helsade med furstligt skick.
 Och sådan ära från de andras sida,
 Så vördsam hyllning tappre riddarn fick,
 Att ej de kunnat visa större heder,
 Om ock en gud från himlen stigit neder.
10. Ej därför så palatset härligt lyste,
 Att framför andra rikt och prydt det var,
 Som att det inom sina murar hyste
 Det artigaste folk, som verlden bar.
 Blott ungdom, skönhet öfverallt här myste,
 Och ingen priset af den andra tar;
 Alcina blott man måste skönast kalla,
 Som solen öfverglänser stjernor alla.
11. Så skön till växt och till gestalt hon var,
 Att ingen konstnär skönare kan tänka;
 Det blonda håret, som hon uppfäst bar,
 Ses glänsa rikare än guld och blänka;
 Och mjella kinden denna färgglans har,
 Som rosor, mängda med ligustrer, skänka;
 Dess panna är som glättadt elfenben
 Och efter skönhetsmättet tecknad ren.

12. Och under tvenne svarta bågars ränder
 Två svarta ögon, nej två solar klara
 Ömt blicka, och hvar blick, hur sparsam, tänder.
 I dem tycks Amor liksom hemma vara,
 Och dädan han ett regn af pilar sänder
 Och hjertan stjal med medel uppenbara;
 Från dessa näsan ädelt fin sig sänker,
 Den afund sjelf en tyst beundran skänker.
13. Derunder ses, emellan gropar två,
 En mun som af cinober öfvergjuten;
 Der röjs en dubbelrad af perlor små,
 Af hulda läppar ömsom öppnad, sluten;
 Och derifrån de ömma välljud gå,
 Som smälta hårda hjertan på minuten;
 Och der det leende man födas ser,
 Som trollar himmelen till jorden ner.
14. Dess hals är hvit som snö, som mjölk dess barm,
 Och rund är halsen, hög är barmen sköna;
 Två fasta klot, af marmor hvit och varm,
 Gå upp och ned, som invid stranden gröna
 Af vinden böljan vaggas utan larm.
 Ej Argus sjelf förmådde mer här röna;
 Dock väl man gissar, att hvad döljs ej ger
 I skönhet efter för hvad skönt man ser.

15. Sitt rätta mått har armen sammalunda,
 Och hvita handen, lagom smal och lång,
 Hvars mjuka färg de finsta ådror grunda,
 Der ej en svällning röjs, en muskels tvång.
 Och foten se'n, den sirliga och runda,
 Som stöder herrliga gestaltens gång!
 Hvert drag, hvar del tycks himmelskt ursprung röja
 Och fåfängt döljer sig bak någon slöja.
16. I gång, i löje, tal och ton och blick,
 I allt det var som om ett nät hon spände;
 Och då så huld hon nu till mötes gick,
 Hvem undrar att sig riddarn fångad kände?
 Allt hvad af myrten nyss han spörja fick,
 Om hur hon trolös var, till intet lände;
 Förräderi och falskhet, kan han tro
 Att under sådant löje dessa bo?
17. Han tror fastmer att Astolf hade blifvit
 Förvandlad så, blott derföre att han
 Till brottslig höjd otacksamheten drifvit,
 Och att sitt välförtjenta straff han fann.
 Allt hvad om henne han vid handen gifvit,
 Blott som förtal och lögn han anse kan,
 Och tror att han af svartsjukt groll allena
 Och hämbegär så henne djerfts förklena.

18. Den sköna jungfru, som han höll så kär,
Nu har hon ur hans hjerta rent försvunnit.
Ty så Alcina genom trollkonst der
Har släckt hvar gammal kärlekseld, som brunnit.
Nu henne blott han i sitt hjerta bär,
I henne blott ett mål hans kärlek funnit;
Så att man riddarn väl ursäkta bör,
Att han till vankelmod sig skyldig gör.
19. Vid bordet toner ifrån harpor strömma
Och cithror, lutor, strängspel utan tal,
Som sina välljud ut i rymden tömma
Och fylla med sin klang den höga sal.
Ej feltes den, som sjöng i toner ömma
Om kärleks fröjder och om kärleks qual,
Uppfinningsrikt med dikt och saga lekte
Och fantasi'n med ljufva bilder smekte.
20. Så yppig måltid under prakt och sken
Gaf ej Assyrisk kung, att festen kröna,
Och ej så präktig, högtberömd gaf se'n
För segerherrn från Rom den drottning sköna,
Som den, som nu den kärleksdruckna fé
Åt riddarn gaf i denna lustgård gröna;
Ja sådan, tror jag, ges knappt i den sal,
Der Ganymedes fyller Zeus' pokal.

21. När borden se'n man hunnit undan föra,
Man, sittande i ring, en lek der gör:
Den ene frågar i den andres öra
Om något hemligt, hvad som faller för.
Så blef de älskande det lätt att göra
Sin kärleksbikt, så att dem ingen hör;
Och så till sist de mellan sig besluta
Att denna natt hvarandras sällskap njuta.
22. Man snart sig mätt på denna leken känner,
Och så den slöts långt förr än brukligt var.
Nu buros facklor in af sköna svenner,
Som utaf mörkret gjorde dager klar.
Och åtföljd nu af sina fagra vänner,
Som gå framför och efter, riddarn drar
Sig till det rum, der man beredt hans läger,
Det skönsta, svalaste, som slottet eger.
23. Och när konfekt och vin på öflig sed
De åter bjudit här, han bort dem sänder;
Och skaran bugande ur rummet skred,
En hvar nu till sitt eget återvänder.
I doftrikt linne Rudiger sjönk ned,
Så fint som spunnet af Arachnes händer;
Och undertiden lyssnar ängsligt han,
Om ej sin skönas steg han höra kan.

24. Vid minsta knäpp och rörelse han höjer
Sitt hufvud, i det hopp att hon det är;
Han ljud sig röja tror, och intet röjer,
Och suckar se'n när han sitt misstag lär.
Han springer upp, han öppnar dörren, böjer
Sig ut och ser sig kring, men tomt är der;
Och han förbannar timmarne, som skrida
Så långsamt fram och låta honom bida.
25. »Nu går hon ut» — så säger ofta han
Och börjar räkna stegen, som Alcina
Från sitt gemak till hans behöfva kan,
Der han den sköna väntar. Så i sina
Upprörda tankar ingen ro han fann,
Förr'n hon vill komma lindrande hans pina.
Och ofta räds han att ett hinder har
Sig mellan handen ställt och frukt så rar.
26. Alcina, när med välluktqvatten ljuftva
Hon ändtligen sig nog bedoftat har,
När öfverallt nu tystna'n börjar rufva
Och rätta stunden det på natten var,
Hon smyger ur sitt rum, den fagra dufva;
Och genom lönlig gång hon vägen tar
Till Rudiger, som ej kan oron dämpa
Och i hvars hjerta hopp och fruktan kämpa.

27. När Astolfs efterträdare nu ser
 Det sköna stjernepar, som här sig tände,
 Han knappt för fröjd sig kunde berga mer,
 Det var som svafvel i hvar åder brände.
 Han i ett haf af tjusning dykte ner
 Till ögonen och öfversäll sig kände;
 Han sprang ur bädden, föll om hennes hals
 Och gaf ej tid att kläda af sig alls.
28. Dock ingen klädning bar hon eller kjol,
 Blott lätta sindaln syntes mjukt sig vika
 Kring linnet, som, likt silfversky för sol,
 Var obeskrifligt hvitt och fint tillika.
 Vid riddarns famntag manteln på en stol
 Föll ned, och alla dessa former rika
 Ej doldes mera af den tunna gas,
 Än ros och lilja skymmas utaf glas.
29. Murgrönan, när hon om ett träd sig spann,
 Så hårdt ej om dess stam sig sluta mäktar,
 Som dessa två omarma nu hvarann
 Och suga, läpp mot läpp, en blomsternektar,
 Mer ljuf och doftande, än Saba kan,
 Än Indien sända ut med ljumma flägtar.
 Sin tjusning sjelfva de förtälja må;
 I munnen ofta ha de tungor två.

30. I största hemlighet allt detta skedde,
 Och var det känt, så blef det tystadt ner.
 Ty hålla munnen sällan harm beredde:
 För fel det räknas ej, för dygd fastmer.
 Det sluga folket artigt sig betedde
 Mot Rudiger; en hvar sin hyllning ger,
 Man täflar om att honom vörda, tjena,
 Ty så Alcina vill, den älskogsväna.
31. Och intet nöje här i slottet tryter,
 Af alla slag i denna lustgård fanns;
 Om dagen två, tre gånger drägt man byter,
 Med ständig vaxling uti prakt och glans;
 I gästbud och fester den förflyter,
 Tornering, skådespel och bad och dans.
 Än vid en skuggrik källa plats de taga
 Och läsa någon gammal kärlekssaga;
32. Och än på höjd, i dal de möte stämma
 Och jaga haren i dess skygga lopp;
 Och än med kloka hundarne de skrämna
 Ur snåret våpiga fasanen opp;
 Och än med snaran trastens flygt de hämma,
 Med limspöt gillra för bevingad tropp;
 Och än med nät och agnad krok förfölja
 De fisken i hans kära svala bölja.

33. Så riddarn mår som perla uti gull,
 När kamp för Carl och Agramant det gäller.
 Jag får ej glömma dem för dennes skull,
 Och Bradamante ej förgäta heller.
 I flere dagar hon, med själen full
 Af sorg och grämelse, blott tårar faller
 För den, som hon med sådan sällsam fart
 Försvinna såg, hon visste icke hvart.
34. Om henne först jag vill för er berätta,
 Hur flere dagar hon kring landet drog
 Att vännen söka, fast förgäfves detta,
 Kring byar, städer, berg och fält och skog.
 Ej någon vet om riddarn underrätta,
 Då så förskräckligt långt han kosan tog.
 I Morer-hären ofta djerfs hon leta,
 Men intet får om Rudiger hon veta.
35. Hon hundra väl och fler om dagen frågar,
 Men ingen är som gifva kan besked.
 Från ett kvarter hon till ett annat tågar,
 I tält hon söker och baracker med.
 Och detta allt hon utan fara vågar,
 Bland ryttare och fotfolk trygg hon skred;
 Tack vare underringen, hon försvinner
 Så snart han sig i hennes mun befinner.

36. Att han är död, hon kan, hon vill ej tänka;
 Ty ryktet om en sådan hjeltes fall
 Ifrån Hydaspes dit, der solen sänka
 Sitt klot man ser, nog flög med högljudt skall.
 Men hvart, att honom söka, kosan länka?
 Dväljs han i sky, på jord? I alla fall
 Den arma honom söker, rastlöst trägen,
 Af suckar, sorg och tårar följd på vägen.
37. Hon sist beslöt att åter vägen taga
 Till grottan, som förvarar Merlins ben,
 Och att vid grafven der så länge klaga,
 Tills ömkan rör den kalla marmorsten.
 Om riddarn lefver, om det täckts behaga
 Det höga ödet att ha skördat re'n
 Hans unga lif, det skall man der ej dölja;
 Det råd, som gifves der, det vill hon följa.
38. I denna afsigt nu hon styrde vägen
 Åt Poitiers, och till den skog hon drar,
 Der i den vilda bergstrakt var belägen
 Den graf, der Merlins stämma ljud så klar.
 Men denna sierska, som städs benägen
 Hos Bradamante sina tankar har —
 Jag menar den, som uti grottans sal
 För ungmön viste ättlingarnes tal —;

39. Den visa sierskan, hvars hjerta för
 Den sköna städse hulda känslor lifva,
 Och som väl vet att hon en moder bör
 För mången hjelte, mången halfgud blifva,
 Hvar dag vill veta hvad hon säger, gör,
 Och låter dagligt ödet svar sig gifva.
 Att Rudiger var frälst, förlorad se'n,
 Och att han Indien nått, det vet hon re'n.

40. Hon honom sett på denna vinghäst rida,
 Som ej han styra eller tygla kan;
 Hon såg hur ändlöst långt i rymden vida
 På ny och vådlig farled han försvann.
 Hon vet att yppigt nu vid trollmöns sida
 Bland lek och dans och nöjen fråssar han,
 Och att han re'n förgätit har sin herre,
 Sitt hjertas dam, och äran, som var värre.

41. Och blomman så utaf sin ungdomsvår
 Den ädle riddarn kunde lätt förspilla
 I bragdlös njutning, utan frukt och spår,
 Och kropp och själ förtappa i sin villa;
 Och ryktet, som allena återstår,
 När annat allt i grafven multnar stilla,
 Som håller oss vid lif fastän vi dö,
 Det skulle vissna, qväfvas i sitt frö.

42. Men denna visa qvinna, som sig mer
 Om honom vårdar, än han sjelf tycks göra,
 Vill på en väg, som kamp och möda ter,
 Till dygden mot hans vilja honom föra:
 Som läkarn, när ett ondt ej vika ger,
 Med eld, med jern, med gift det plär förstöra,
 Och, om i början han blott plåga gör,
 Dock hjälper sist, och tackad blir därför.
43. Hon var ej eftergifven så, ej så
 Af kärleks öfvermått förblindad nära,
 Att hon, likt Atlas, endast tänker på
 Att värna lifvet åt sin skyddling kära.
 Ty denne hellre önskar att han må
 Få länge lefva, om ock utan ära,
 Än att, för allt det pris en verld består,
 Hans glada lif förkortas med ett år.
44. Han derför honom till Alcina sände,
 Att vapnens värf han må förgåta der;
 Och som han alla trolldomsmedel kände
 Och var en genomdrifven svartkonstnär,
 Han så för honom hennes hjerta tände
 Och snörde så det in i boja kär,
 Att aldrig mera hon den sönderrifver,
 Om äldre Rudiger än Nestor blifver.

45. Men för att till den visa siarinna
 Nu vända åter, säger jag, hon gick
 Den gensta väg att Bradamante finna,
 Och snart den irrande hon möta fick.
 När Haimons dotter varsnar sin väninna,
 Då klarnar genast hennes sorgsna blick
 Och hoppet tänds; nu hör hon, till sin pina,
 Att Rudiger har hamnat hos Alcina.
46. Hon stod mest halfdöd, när hon fick erfara,
 Att hennes älskare så fjerran var;
 Än mer, att hennes kärlek är i fara,
 Så framt ej kommer verksam hjälp och snar.
 Men hulda qvinnan henne lugn ber vara,
 För sår som svider balsam strax hon har:
 Hon svär att, innan många dar förrinna;
 Hon skall sin Rudiger få återfinna.
47. »Du har ju — säger hon — den ringen än,
 Som kan hvar trolldomslist omintetgöra;
 Jag tviflar ej att, om jag bringar den
 Dit, der Alcina vill din fröjd förstöra,
 Jag hennes plan skall korsa och din vän
 Tillbaka snart i dina armar föra.
 Jag denna afton re'n i väg mig ger,
 Och morgonrodna'n mig i Indien ser.»

48. Hon fortfor se'n att för den unga mön
 Sin plan förtälja och det sätt beskrifva,
 Hvarpå från vällustrika trolldomsön
 Till Gallien åter vännen bragt kan blifva.
 Från fingret jungfrun drog den ring så skön;
 Och ej blott den hon gerna velat gifva,
 Hon gett sitt hjerta, ja sitt lif hon gett,
 Om räddning det åt Rudiger beredt.
49. Hon ringen ger och i den visas händer
 Sin sak hon anförtror, men vännens mer,
 Till hvilken tusen helsningar hon sänder,
 Och se'n på väg sig åt Provence beger.
 Åt annat håll besvärjerskan sig vänder,
 Att föra ut sin plan; en vink hon ger,
 Och strax en häst kom ljungande i fart,
 På ena benet röd, men eljest svart.
50. Jag tror hon en, som de fördömda stinger,
 I denna skepnad drog ur afgrunds vrår.
 Lösgörldad, foten bar, hon upp nu springer
 På den, med fladdrande, förspridda hår.
 Men först hon ringen tog utaf sitt finger,
 Att genom den ej trolleri't förgår.
 Se'n bar det af så fort, att re'n hon hinner
 Alcinas ö, förr'n österns purpur brinner.

51. Här hon ett annat underverk bedrifver:
 Ett spann och mer hon nu sig längre gör,
 Och i förhållande derefter gifver
 Åt sina lemmar vidd som vederbör,
 Att växten lik med nekromantens blifver,
 Som städse har så stort bekymmer för
 Sin Rudiger; ett yfvigt skägg ses räcka
 Från kinden ned och skrynklor huden täcka.
52. Till åtbörd, tal och växt och anletsdragen
 Hon visste att besvärjarn härma så,
 Att det var Atlas tydligt upp i dagen.
 Hon se'n fördöljer sig och passar på
 Tills från den vän, i hvilken så betagen
 Alcina var, hon henne bort ser gå.
 En lycklig slump! Ty sällan kan hon lida
 En timme ens att skiljas från hans sida.
53. Hon efter önskan honom fann allena,
 Då han den friska morgonluften njöt
 Utmed en bäck, som mellan kullar lena
 Mot klara spegeln af en insjö flöt.
 En drägt, som sågs med vällust prakt förena,
 Kring riddarn lättjefullt och vekt sig slöt;
 Af guld och siden hade den Alcina
 Konstfärdigt stickat sjelf med händer fina.

54. Ett präktigt halsband om hans hals sig slingar
 Af ädelsten och går på bröstet ned;
 Hans armar, förr så manliga, nu tvingar,
 Dem vekligt fängslande, en gyllne ked;
 Hans öron genomstungits utaf ringar
 Af finsta guldtråd och på qvinnosed
 Två stora perlor hängde der: ej slika
 Arabien skådat har, ej Indien rika.

55. Hans hår, som krusadt föll i lockar rundt,
 Af kostligaste oljor syntes skina.
 Allt andas kärlek, allt är veklig strunt,
 Som om han städs Valencias damer fina
 Betjent; hos honom var blott namnet sundt:
 Allt annat var förskämdt och tycktes tvina.
 Så återfann hon Rudiger nu här,
 Så genom hexkonst han förvandlad är.

56. Och i gestalt utaf besvärjarn höga
 Hon träder fram och värdig uppsyn tar,
 Med detta anlet, strängt och vänligt föga,
 För hvilket riddarn städse vördnad bar,
 Med detta hotande och bistra öga,
 Det han som pilt så ofta fruktat har.
 »Är detta — säger hon — den frukt jag tänkte
 Att skörda af den omsorg, jag dig skänkte?

57. »Har därför jag med merg din barndom närt
 Af lejon, björn, som kämpamodet tänder;
 Har pilten jag bland vilda klyftor lärt
 Att strypa ormarne med egna händer,
 Slå betarne från vildsvin fruktansvärdt,
 På tiger, panter krossa klor och tänder;
 Att efter sådan tukt, med stål uti,
 Alcinas Atys och Adonis bli?
58. »Är detta hvad de stjernor, dem jag sporde,
 De helga fibrer, punkters sammanfall,
 Orakler, drömmar, tecken, dem jag gjorde
 Till föremål för trägen forsknings kall,
 Mig från din barndom re'n om dig kungjorde:
 Att, när du hunnit dessa år, du skall
 Med höga bragder dig ett rykte vinna,
 Så stort, att ej man skall din like finna?
59. »Just härligt börja dina lagrar gro!
 I ryktets tempel lär en dag du skina
 Som Alexander, Julius, Scipio.
 O vel! Att så du skulle åt Alcina
 Bli lydig slaf, hvem kunde detta tro?
 Och att offentligt låta dig begrina,
 Om hals och armar du den kedja bär,
 Hvarmed hon för dig som sin fånge här.

60. »Om du för egen bragd likgiltig var
 Och för den ära himlen vill dig ämna,
 Säg, hvi du dina ättlingar bedrar
 På hvad du hört mig tusen gånger nämna?
 Hvi gör den qved du evigt ofruktbar,
 Som skulle af ditt blod åt verlden lemna
 I arf en hjelteätt, så ärorik,
 Att solen ej i glans är honom lik?

61. »O hindra ej de ädla själar alla,
 Som i en evig tanke daning fått,
 Att följa få de banor, här dem kalla,
 Och skjuta från din stam som friska skott!
 Låt ej de segrars mängd till intet falla,
 Hvarmedelst, efter lidanden och brott,
 Din ätt, från söner och till söners söner,
 Med svunnen glans Italien åter kröner.

62. »Dock, att beveka dig, ej krävas här
 Så många hjeltar, höga, ärorika,
 Dem ryktet genom tidehvarfven bär,
 Som skola blomma från ditt stamträd rika.
 Ett enda par, mig tycks, tillräckligt är:
 Hippolytus och brodern; verlden slika
 Har till den dag som är blott skådat få,
 På alla banor som till dygden gå.

63. »Jag plägar mer om dessa två beskrifva,
 Än om de andra, som du väl förnam:
 Dels därför att de mer berömde blifva
 Och mera glänsande i dygd stå fram;
 Dels därför att mer akt du tycktes gifva
 Ät dem, än åt de andra af din stam.
 Du gladdes att bland ättesöner skåda
 Två hjeltar, så berömda som de båda.
64. »Och hon, som blef ditt hjertas herrskarinna,
 Hvad har hon framför andra skökor fler?
 Hon som re'n var så mångas älskarinna —
 Och till hvad fromma för dem, sjelf du ser.
 Men att du rätt må känna denna qvinna,
 Allt lånadt afklädd och hvad hexkonst ger,
 Med denna ring på fingret sök din sköna,
 Och hur pass skön hon är, du snart skall röna.»
65. Stum riddarn stod och blygsel tungan band,
 Förvirrad blicken han mot jorden sände.
 Nu satte trollmön ringen på hans hand,
 Och från sin långa dröm han återvände.
 När Rudiger sig sansat efterhand,
 Så vildt hans hjerta skam och blygsel brände,
 Att han sig önskar tusen famnar ner
 I jordens djup, att ingen honom ser.

66. Nu all förställning mön å sido lade,
 Sin verkliga gestalt hon återtar;
 Ej mer besvärjarns hon af nöden hade,
 Då ändamålet med den vunnet var.
 Men för att säga hvad jag förr ej sade:
 Melissa är det namn som denna bar,
 Som nu för riddarn sig tillkännagifver
 Och skälet, hvarför hit hon kom, beskrifver.
67. Af henne, som ej lefva kan allena,
 Som honom älskar städs och städs begär,
 Hon blifvit sänd att från de bojor lena,
 Som trollmakt band, befria honom här.
 Gestalt hon tog af Atlas från Carena,
 Då han förtroende för denne bär.
 Nu, då hon återställd ser honom vara,
 Så vill hon allt för honom uppenbara:
68. »Den mö, som så till föremål dig gör
 För all sin kärlek, sjelf din kärlek värdig,
 Som du din frihet har att tacka för —
 Så framt ur minnet ej det fallet är dig —
 Dig sänder denna ring, som strax förstör
 All trolldoms makt; sitt hjerta var hon färdig
 Att sända så, om det förmåga haft
 Att, liksom ringen, bryta trolldoms kraft.»

69. Så for hon fort den kärlek att beskrifva,
 Som Bradamante burit har och bär.
 Den ädlas mod hon ock lät prisadt blifva,
 Som böjelse och sanning henne lär;
 Med ord och uttryck vet hon talet lifva,
 Så som en klok budbärerska det plär,
 Och så förhatlig honom gör Alcina,
 Som ting, som väcka afsky blott och pina.
70. Hans hat till henne vardt ej mindre än
 Hans kärlek förr; och det förundre ingen,
 Då blott ett verk af trolleri var den
 Och nu försvann med detta, medelst ringen,
 Som röjer för Alcinas forne vän,
 Att, var hon skön, hon lånt de sköna tingen;
 Ja allt från fot till hjessa lånadt var:
 När skönhets skum försvann, stod dräggen qvar.
71. Liksom en pilt, som sig ej mer påminner
 Det ställe der en mogen frukt han lagt,
 Om efter flera dar han återvinner
 Den se'n på samma plats öfverlagdt,
 Han sig förundrar att han nu den finner
 Förskämd och möglad, i upplösning bragt;
 Och hvad hans lust och fägnad sågs bereda,
 Han kastar bort med afsky nu och leda:

72. Så riddarn, af Melissa nödgad att
 Uppsöka åter tjuserskan, den sköna,
 Med denna ring, mot hvilken, då den satt
 På fingret, inga trolldomskonster löna,
 Nu mot förväntan finner, för den skatt
 Af skönhet, hvars förtrollning han fått röna,
 En qvinnsperson så led, att jordens ring
 Ej bär så gammalt vederstyggligt ting.
73. Ett skrynkligt, gult och magert anlet ter
 Hon nu, och grå och tunna äro håren;
 Sex spann hon håller knappt i höjd, ej mer,
 Och af hvar tand försvunnit sista spåren;
 Ej sådan ålder Hekuba man ger,
 Ej hon från Cumæ var så böjd af åren.
 Men genom konst, ej känd i våra dar,
 Hon ung och skön ännu att skåda var.
74. Ung, skön hon var igenom hexkonst bara,
 Som Rudiger bedrog likt mången ann';
 Men nu kom ringen att med ens förklara
 Det falska spel som hon så länge vann.
 Ej under då, att alla tankar fara
 På kärlek ur hans själ, då nu han fann
 Alcina sådan, som hon måste låta
 Sig se, när trolldomssvek ej längre båta.

75. Men, att Melissas råd nu troget följa,
 Han ändrar intet uti min och sätt,
 Tills han från topp till tå sig hunnit hölja
 I sina vapen, dem han glömt så slätt.
 Och, att sin afsigt för Alcina dölja,
 Han tycks blott pröfva om de passa rätt:
 Han ville se om han lagt ut — han sade —
 På hullet, se'n han sist dem på sig hade.
76. Och Balisarda han vid sidan spänner
 (Ty det var namnet på hans goda svärd)
 Och tar den underbara sköld, som bränner
 I ögat och förbländar fruktansvärd
 Och så förlamar själen, att den känner
 Ej till sig mer, af dödslik sömn besnörd:
 Den tar han nu och sådan som han fann den,
 I duken höljd, om halsen hänger han den.
77. Han gick till stallet och en häst, mer svart
 Än beck, han sadlade, en stolt och yster;
 Så bad Melissa, ty hans snabba fart
 Hon kände. Om hans namn er veta lyster,
 Så var det Rabikan; och han det vardt,
 Som jemte riddarn, hvilken nu så dystert
 Af vinden vaggas af och an på strand,
 Hvalfiskens bar till detta underland.

78. Han kunde hippogryfen löst också,
 Som stod från Rabikan på afstånd ringa;
 Men trollmön sagt: »Du väl dig akta må;
 Ty svår han är, det vet du, att betvinga.»
 Och hon sin afsigt honom lät förstå,
 Att nästa dag hon ville honom bringa
 Dit, der han skulle lära få ett sätt
 Att honom tygla och betvinga lätt.
79. Och ej för flykt han skulle misstänkt blifva,
 Om hästen lemnas qvar. Han lyder brådt
 Allt hvad han hör Melissa föreskrifva,
 Som städs osynlig vid hans öra stått.
 Så lyckas han med list att sig begifva
 Ur gamla hexans vällustfulla slott;
 Och re'n han närmar sig en port helt stilla,
 Från hvilken vägen för till Logistilla.
80. Här anföll oförsedt nu vakten han;
 Med draget svärd han spränger in och, medan
 En sårad föll, en annan döden fann,
 Han bröt sig väg och öfver bryggan sedan
 Han flög; och förr'n ett bud Melissa hann,
 Långt bort från staden var han hunnen redan.
 Men mer i nästa sång om vägen, som
 Han tog och hur till Logistilla kom.

Åttonde Sången.

1. **O** huru mången trollkarl ges, hur mången
Trollqvinna bland oss, som ej ana vi;
Som mö, som man i kärleksnät tog fången
Med lögnfull anletsmask och liseri!
Ej andar, bundna utaf trolldomssången,
Ej stjernor kräfver sådant signeri;
Men med förställning, lögn och svekfullt sinn'
De oupplösligt snärja hjertat in.
2. Den Bradamantes ring begagna fått,
Än mer, den som förnuftets riktigt pröfvat,
Han genomskådat hvarje anlet brådt,
Om ock i list, förställning än så öfvadt.
Hur månget, som oss synes skönt och godt,
Blef fult och styggt, sitt falska smink beröfvadt!
Det lycka var för Rudiger minsann,
Att medelst ringen sanningen han fann.

3. Förstulet riddarn, väpnad, som jag sagt,
 Till porten kom på Rabikan; der trängde
 Han plötsligt in på dess bestörta vakt,
 Till höger, venster hurtigt klingan svängde,
 Slog ned allt hvad ej blef om lifvet bragt,
 Flög öfver bryggan, gallerporten sprängde
 Och red åt skogen till; men långt ej hann,
 Förr'n en af hexans tjänare han fann.
4. På tjänarns hand en jagtfalk synlig är,
 Den han hvar dag för nöje låter jaga
 På fältet än och än kring insjön, der
 Det rikligt fanns med byte till att taga.
 Ej ståtlig just är hästen, honom bär;
 Den trogna hunden honom ses ledsaga.
 När denne ser hur brådtom riddarn har,
 Han tänkte strax att stadd på flykt han var.
5. Han närmar sig och tycks helt trotsig vara:
 »Hvarthän så brådt? — han spørjer — Hvad står på?»
 Ej riddarn fann för godt att honom svara;
 Och mer förvissad om hans afsigt då,
 Han strax beslöt att hindra honom fara;
 Han sträcker armen ut och talar så:
 »Hvad säger du, om nu jag stänger vägen
 För dig? Om fågeln här dig gör förlägen?»

6. Han släpper fågeln lös, och sina vingar
 Han rör mer snabbt än benen Rabikan.
 Från hästen jägarn sig till marken svingar,
 Och när från tygeln fri sig denne fann,
 Han kom med fart som pil'n, när bågen klingar—
 Till hofvar fruktansvärd och bett är han —;
 Och bakom rände tjenarn i det samma
 Så snabbt som jagad utaf vind, af flamma.
7. Och hunden vill ej synas sämre heller,
 Men, snabbt som parden haren jaga plär,
 Han rusar efter Rabikan och skäller.
 Nu riddarn skäms att fly; mot honom der,
 Som kom så käck i benen, han sig ställer;
 Men då han ser han intet vapen bär
 Mer än ett spö, för att till lydnad tvinga
 Sin hund, så vill ej riddarn dra' sin klinga.
8. Nu jägarn kom och anföll hårdt, och hunden
 Högg sina tänder i hans venstra ben;
 Och vilda hästen slår i samma stunden
 Bakut och gör hans högra sida men;
 Kring honom fågeln flaxar, mer ej bunden,
 Och klöser här och der med klo ej sen,
 Och skrämmer så hans häst med skriken höga,
 Att tygeln han och sporren lyder föga.

9. Att svärdet dra han nu sig tvungen ser,
 Och för att detta våld tillbakatränga,
 Mot djuren än och än mot slyngeln ter
 Han egg och spets och börjar stålet svänga.
 Men detta pack besvärligt blir allt mer,
 Och här och der de honom vägen stänga.
 Nu inser Rudiger att skam han får
 Och skada blott, om detta längre går.
10. Han vet att, om han dröjer här, hvar stund
 Kan komma med sitt folk den falska sköna.
 Re'n hör han rop och larm kring dal och lund,
 Hör klockor, trummor och trumpeter döna.
 Mot en oväpnad dräng och mot en hund
 Att bruka svärdet tycker han ej löna;
 Nej bättre då och verkan mera snar,
 Om han från Atlas' sköld här floret tar.
11. Han sträcker skölden fram, i hast beröfvad
 Den röda duk, som länge dolt den har;
 Och verkan dröjer ej, så ofta pröfvad,
 Så snart i ögonen dess eldglans far.
 Ned störtar jägarn, sanslös och bedöfvad,
 Ned falla hund och häst, det vingepar,
 Som fågeln uppehöll, ses maktlöst falla;
 I dvallik sömn så riddarn lemna alla.

12. Alcina, när om Rudiger hon sport,
 Att denne porten sprängt och hinder alla
 Och rysligt nederlag bland vakten gjort,
 Hon kunnat död af sorg på stället falla.
 Hon slet sin drägt, hon slog sin kind, allt fort
 Hon hördes dum och tanklös sjelf sig kalla.
 Hon lät slå larm och gaf sig ingen rast,
 Men samlar allt sitt folk kring sig i hast.
13. Se'n hon det skiljt i hopar två, hon sände
 Den ena i förlupne riddarns spår;
 Till hamnen med den andra hon sig vände,
 Dem för om bord och öppna hafvet når,
 Som svartnade när seglen ut man spände.
 Med dem förtviflad sjelf Alcina går,
 Som efter riddarn trår med sådan ifver,
 Att utan vakt sin stad hon öfvergifver.
14. På slottets vård ej hon, ej någon tänker;
 Hvad åt Melissa, som på lur här stått,
 För att befria dem som genom ränker
 Och trolleri så ömkligt lif här fått,
 Full frihet och bekvämlighet nu skänker
 Att undersöka allt, båd' stort och smått,
 Att bränna bilderna, signeten lossa,
 Och knutar, cirklar, trollfigurer krossa.

15. Till fältet se'n hon skyndsamt sig begifver,
 Och åt den älskarhop, som slet så illa
 Som källor, djur, som sten och träd, hon gifver
 Dess skapnad åter. Dessa ej förspilla
 Sin tid, så snart de frihet fått: med ifver
 I riddarns spår de fly till Logistilla;
 En hvar se'n återvände till sitt land,
 Till Scythien, Persien, Indien, Grekeland.
16. Till deras land Melissa hem dem sände,
 Och så hon dem för evigt sig förband.
 Den förste, hvilkens skapnad återvände,
 Var Astolf, fursten från Britanners land.
 Dels bad för honom Rudiger, hans frände,
 Dels hjälpte honom deras slägtskaps band;
 Ej blott han bad, men ringen åt Melissa
 Han gaf, att mer om framgång sig förvissa.
17. På bön af Rudiger så riddarn får
 Sin skapnad åter och befriad blifver.
 Melissa längre i sin omsorg går
 Och honom ock hans vapen återgifver,
 Och denna gyllne lans, som, hvem han når,
 Vid första stöten utur sadeln drifver;
 Först Argalī, och sedan Astolf den
 Förhjelpt till rykte stort bland Galliens män.

18. Melissa fann den ibland slottets nästen,
 Der den Alcina gömt, samt vapnen, som
 Hon strax beröfvade den unge gästen,
 Så snart till hennes trollpalats han kom.
 Och nu i hast besteg hon vingehästen
 Och lät se'n Astolf sitta upp bakom.
 Till Logistilla, dit hon farten vände,
 En timme före Rudiger hon lände.
19. Bland klippor mellertid och törnesnår
 Mot visa trollmöns land nu denne rider;
 Från stalp till stalp, på väg som slingrig går,
 Vild, öde, ogästvänlig, fram han skriker,
 Tills efter mång' besvärlighet han når
 Vid brännhet middagsstund en strand omsider,
 Klämd mellan berg och haf, mot söder vänd,
 Torr, naken, ofruktbar, af solen bränd.
20. Mot bergets vägg, som om den lågor göte,
 Solstrålen återstudsar; luft och sand
 Så häftigt koka här, att glaset flöte
 Och smälte för en mindre hettas brand.
 Tyst fågeln sitter uti skuggans sköte,
 Gräshoppan blott, som döljer sig ibland
 Den torra ljung, med gällt enformigt gny
 Bedöfvar berg och dal och haf och sky.

21. Så voro hetta, törst och färdens möda,
 Der han i heta sanden framåt drog
 Längs denna öde kust, som tycktes glöda,
 För Rudiger besvärligt sällskap nog. —
 Men för att ej på ett och samma öda
 Mitt tal och klandras så af er med fog,
 Jag Rudiger på stranden svettas låter,
 Och går att söka upp Rinaldo åter.
22. I Skottland stod Rinaldo högt i ära
 Hos kungen, dottern och hos en och hvar.
 När lägligt blef, han dröjde ej att bära
 Det ärend' fram, hvarför han kommen var:
 Att å sin herres vägnar hjälp begära
 Af Skottland och af England, och det snar.
 Till kejsarns böner fogar han tillika
 Fullgoda skäl, att ej i nöden svika.
23. Af konungen han genast fick det svar,
 Att denne utaf yttersta förmåga
 Var färdig att till ära och försvar
 För Carl och riket sina krafter våga;
 Så talrikt rytteri, som möjligt var,
 Han skulle låta med det första tåga;
 Och om ej åren tyngde honom så,
 I spetsen för sitt folk han ville gå.

24. Och detta skulle honom ej förmå
 Att stanna hemma, kunde han ej sända
 En son, som värdig var i spetsen gå,
 Hvars tapperhet och klokhet voro kända.
 Väl funnes han i landet ej just då,
 Men hopp det var han skulle återvända
 Tills hären samlad blef; och denna se'n
 Han vid sin ankomst funne färdig re'n.
25. Skattmästare han så kring landet sänder
 Att skaffa hästar, folk. Med ifver bråd
 Han rustar fartyg ut, på alla händer
 Han samlar pengar, vapen, munförråd.
 Till England mellertid Rinaldo vänder
 Sin färd, och konungen med huldrrik nåd
 Till Berwick följer, dit han kosan ställde;
 Och när de skildes, kungen tårar fällde.
26. Rinaldo här, när gynnsam vind stack opp,
 Gick nu om bord och afsked tog af alla.
 Man ankar lyftade, och skeppet lopp
 I sjön och hann snart dit, der Themis ses falla
 I hafvets salta våg med hejdadt lopp.
 Med höga floden, som nu börjar svalla,
 På säker stråt de in i strömmen gå
 Och London snart med segel, årar nå.

27. Från Carl och Otto — begge två i våda
 Uti Paris, som hårdt belägradt var —
 Nu uppdrag, jemte skrivelser från båda,
 Till prinsen utaf Wales Rinaldo bar,
 Att allt det folk han skulle skyndsamt båda
 I landet upp, som detta stridbart har
 Till häst och fot, och till Calais det föra,
 Att Frankrike och kejsarn bistånd göra.
28. Bemålde prins, som styrelsen nu leder,
 Se'n Otto makten i hans händer lagt,
 Bevisade Rinaldo sådan heder,
 Att ej han kungen skulle större bragt.
 Han efter önskan skyndsamt allt bereder
 Och bjuder Englands hela krigarmakt,
 Och hvad på öarne kan vapen sköta,
 Att på en utsatt dag vid hafvet möta.
29. Jag måste, herre, som en spelman göra,
 Den på sitt instrument man leka såg:
 Han vexlar strängarne och för vårt öra
 Än stämmer tonen hög, än åter låg.
 Bäst om Rinaldo jag er låter höra,
 Mig rinner skön Angelika i håg.
 Jag henne lemnade på flykt från denne,
 Och just som eremiten mötte henne.

30. Vid henne nu jag dröja vill ett grand.
 Till eremiten ängsligt hon sig vände
 Och sporde om en väg till hafvets strand.
 Rinaldo sådan skräck hos henne tände,
 Att hon blott döden såg i detta land,
 Ja, ej ens i Europa trygg sig kände.
 Men eremiten henne uppehöll;
 På läppen hennes sällskap honom föll.
31. Så sällsynt skönhet eld i blodet spridt
 Och frusna hjertat tändt på gamle gäcken.
 Men då han ser att ej hon håller skridt
 Med honom mer och ger hans sällskap necken,
 Då sporrar han sin åsna fort och tidt,
 Och kan med nöd dock henne få ur fläcken;
 Hon knappt höll maklig skridt, än mindre lunk,
 Och vill ej alls i farten med vår munk.
32. Och som sin häst hon hurtigt trafva låter
 Och hennes spår att mista rädd han är,
 Han vänder till sin mörka grotta åter
 Och der en flock af andar frambesvär,
 Och en af dessa mörkrets undersåter
 Han väljer ut och den sin afsigt lär;
 Och se'n han honom i den hästen sände,
 Som bort med jungfrun och hans hjerta rände.

33. Som sluga hunden, när på berget kända
 Han efter harar, räfvor håller jagt,
 Om djuret tar *en* väg, han synes vända
 Sig åt en annan och ej mer ge akt;
 Men plötsligt, när det ses till passet lända,
 Han griper det och sargar med all makt:
 Så eremiten hinna skall omsider
 På annan väg den sköna, hvart hon rider.
34. Jag känner nog hvarom den skalken drömde,
 Och skall det säga, men på annan ort.
 Angelika, som hvarje fara glömde,
 Red dag för dag, än långsamt och än fort.
 I hästen mellertid sig anden gömde,
 Som elden gömmer sig, tills, förr'n man sport
 Derom, han brådt slår ut i skyhög flamma;
 Man släcker den ej mer, knappt flyr densamma.
35. Angelika tog vägen mot det haf,
 Som ses Gascogne med sina vågor skölja,
 Och strandens bädd, hvars fuktighet här gaf
 För foten fäste, tänkte hon att följa;
 Då plötsligt hästen drogs i vattnet af
 Den vilde anden och re'n klöf dess bölja.
 Den skrämde vet sig intet råd i hast,
 Om ej att hålla sig i sadeln fast.

36. Allt längre hästen ut på djupet går,
 Hon kan ej vända den, ej hålla in den.
 Att hålla drägten torr, hon upp den slår
 Och drager foten upp, helt blek om kinden.
 Kring skuldran fladdrar upplöst hennes hår
 Och med dess lockar leker ystert vinden.
 De större vindar tiga still, kanske
 Af häpnad att en sådan skönhet se.
37. Åt land hon fåfängt vänder ögon blida,
 På kind och barm dess tårar strömma ner;
 Hon stranden ser försvinna i det vida
 Och vika undan, minskas mer och mer.
 Nu hästen simmade åt höger sida
 Och efter vidsträckt sväng i land sig ger
 Bland vilda klyftor, dystra hålor sedan;
 Och natten började att skymma redan.
38. När hon sig ensam ser i denna trakt,
 Hvars blotta åsyn kunde fasa väcka,
 Då Febus sjunkit nyss i bleknad prakt
 Och skuggor börjat jord och luft betäcka,
 Hon stannar, i så djup förtviflan bragt,
 Att hvem som råkat henne här upptäcka,
 Ej vetat om en lefvande han sett,
 Om blott en bild af sten, som färg man gett.

39. Orörlig i den lösa sand hon står;
 Med lockar fladdrande kring kinder bleka,
 Med knäppta händer, hon ett ord ej får,
 Men ser mot himlen, liksom att beveka
 Försynen, som — så tycks — hon förebrår
 Att den så grymt med hennes qual vill leka;
 Orörlig stod hon der, tillintetgjord,
 Tills ögat tårar fick och sorgen ord:
40. »Hvad kan, o öde, du väl mer begära,
 Att af mitt lidande din hunger mätta?
 Hvad kan jag väl numera dig beskära,
 Om ej mitt lif? Men du ej åtrår detta.
 Ur hafvets djup du drog det, döden nära,
 Då för dess qual en gräns du kunnat sätta;
 Det synes nog att det ditt nöje gör,
 Att ännu mer mig plåga, förr'n jag dör.
41. »Men då att så mig plåga dig behagat,
 Jag ser ej hur du flere qual kan sända.
 Du från min konungsliga thron mig jagat,
 Dit aldrig mer jag hoppas återvända.
 Jag äran mist, hvad värre, Gudi klagadt!
 Ty om jag ock ej felat, tör nog hända,
 Att om den irrande man säga skall,
 Att äfventyren bragt dess dygd på fall.

42. »Hvad kan en tärna hoppas mer af verden,
Som ej sin oskuld kan för den bevisa?
Min ungdom, ack, min egen ofärd är den,
Och denna skönhet, som man pläгат prisa.
Jag tackar himlen ej för denna gården:
Den vållat all min nöd, det kan jag visa.
Den Argalī, min bror, i grafven stjelpte,
Och inga trolldomsvapen honom hjälpte.
43. »För den Tartaren Agrikan i striden
Min ädle fader Galafron ju slog,
Stor-chan uti Catay; och från den tiden
Jag som en flykting kring i verden drog
Från land till land och sökte fåfängt friden.
Om ära, vänner, gods du från mig tog,
Om du mig gjorde allt hvad ondt du kunnat,
Säg hvilka värre qval du än mig unnat?
44. »Om, att i hafvet dränka mig, kanhända
Nog grymt ej syntes för din vilda ifver,
Välan, så må ett rofdjur hit du sända
Att sluka mig, så att ett slut det blifver.
Det ges ej qval, blott det kan lifvet ända,
För hvilket jag ej hjertlig tack dig gifver.»
Så luft den sköna åt sin smärta ger,
Då eremiten hon bredvid sig ser.

45. Från högsta toppen af en klippa har
 Vår eremit Angelika betraktat;
 Hur nedanför i land hon kommen var,
 Och hennes sorg, han noga har beaktat.
 Se'n hit han kom, förflutit re'n sex dar,
 På spårlös väg en ande honom fraktat.
 Nu kom han fram och tog så helig min,
 Som Paul och Hilarion någonsin.
46. Så snart hon honom ser, hon tager tröst
 Till sig, ty munken ej igen hon kände;
 Och oron stillar sig i hennes bröst,
 Fast kindens färg ej ännu återvände.
 »Förbarma dig — så ljuder hennes röst —
 O fader, öfver mig och mitt elände!»
 Och under snyftningar förtäljer se'n
 För munken hon, hvad denne känner re'n.
47. Att henne lugna börjar genast denne
 Med mången tröstegrund så from och varm;
 Och djerft han närmar sina händer tvenne
 Än till de våta kinder, än till barm.
 Se'n, mera trygg, han vill omfamna henne;
 Då stöter jungfrun, med föraktfull harm,
 För bröstet hycklaren och brådt sig lossar,
 Och kyskhets rodnad på dess kinder blossar.

48. En flaska då, som trollsaft innesluter,
 Han ur sin väska skyndsamt drager, och
 I dessa ögon, hvarur Amor skjuter
 Med sådan kraft de gyllne pilars flock,
 En droppe stänker han, och genast gjuter
 Sig sömnen öfver hennes ögonlock;
 Baklänges ses hon uti sanden falla,
 Priggifven åt den gamles lustar alla.
49. Han henne rör, omarmar, bäst han vill;
 Hon sofver, värnlös, uti famn så äcklig.
 Han kysser mun och barm, hon ligger still;
 Och ingen ser hvad sak han gör förskräcklig.
 Men se, då snafvade hans häst, ty till
 Hvad han begär han har ej kraft tillräcklig;
 Han maktlös är för sina många år:
 Ju mer han vill, ju mindre han förmår.
50. Han allt försöker, men det ej vill löna;
 Den tröge klipparn fås ej i galopp.
 Han låter sporre, tygel honom röna,
 Men ej han reser alls sitt hufvud opp.
 Till slut han somnar in bredvid den sköna,
 Som snart mot nya olycksöden lopp.
 Ty ödet sällan verket halfgjordt lemnar,
 När det en dödlig hån och nesa ämnar.

51. Men förr'n besked härom jag närmre ger,
 Jag måste taga af ett grand från vägen.
 I nordens haf, mot trakt der sol går ner,
 Hinsidan Irland är en ö belägen,
 Ebuda nämnd; der föga folk nu mer
 Fanns qvar, se'n hisklig hvalfisk—så är sägen—
 Och andra hafsvidunder det förtärt,
 Dem vägen dit hämdgirig Protevs lärt.
52. En gammal sägen är — om falsk, om sann —
 Att förr en konung styrde dessa landen,
 Och att så skön en dotter egde han,
 Af sådan fågning (knappt sin like fann den),
 Att Protevs midt i kalla vågen brann,
 När hon sig visade på salta stranden.
 Och denne, då en dag hon ensam gick,
 Den sköna famntog, att hon lifsfrukt fick.
53. Häröfver mäkta vred blef hennes far,
 En grym och hård sint man. Ej böner gälla
 Och ursäkt alls; så häftig vreden var,
 Att han lät genast hennes dödsdom falla.
 Ej hennes tillstånd rör så vild barbar,
 Men grymma domen lät han strax verkställa;
 Den späda ättling, som ej synd begått,
 Han döden gifva lät, förr'n lif han fått.

54. Men Protevs, som, att djupets värf besörja,
 Fått af Neptun hans vilda hjord om hand,
 När han sin skönas grymma lott fick spörja,
 Af vrede bröt all lag, all ordnings band,
 Och sände strax, att hämdeverket börja,
 Sjöhundar, hvalar, all sin tross i land,
 Som ej blott oxar, får till byte göra,
 Men hus och byar, land och folk förstöra.

55. Ja, muromgifna städerna också
 De ofta, hårdt belägrande, omringa.
 Och natt och dag man måste väpnad gå
 På vakt, med ångest och besvär ej ringa;
 Och fälten rundtom öfvergifna stå.
 Att ändtligt något slut på nöden bringa,
 Man till oraklet sig omsider har
 Med spörsmål vändt, och detta gett till svar:

56. »En mö man söke upp, så skön och fager
 Som denna andra, och på havvets strand,
 För den som dömdes ifrån lifvets dager,
 Åt vredgad Protevs bjude hennes hand.
 Om då hon faller i hans smak, så tager
 Han henne mot och stör ej mer ert land;
 Om ej, så måste man en annan gifva,
 Och åter en, tills nöjd han synes blifva.»

57. Och så begynte denna hårda nöd
 För alla tärnor, dem man höll för sköna;
 Ty hvarje dag en mö man Protevs bjöd,
 Tills en han funne värdig att belöna.
 Och allesamman funno så sin död,
 Och samma öde måste alla röna:
 Att slukas af en hvalfisk, som höll vakt
 Vid strand, se'n resten flytt från denna trakt.
58. Om sann, om falsk nu denna sägen var
 Om Protevs, osagdt vill jag lemna detta:
 Allt nog, den gamla grymma sed hölls kvar
 I helgd, att tärnorna i ångst försätta.
 Ty hvarje dag aptit vidundret har
 Och nalkas strand, att sig af offren mätta.
 Väl hårdt och tungsamtt öfver allt det är
 Att vara qvinna född, men värst var här.
59. O arma jungfrur, hvilka ödet vreda
 Med vågen för till denna olycksstrand,
 Der, att till ryslig offerdöd er leda,
 Vid hafvet lurar städs ett röfvarband!
 Ju flera främlingsmör, som de bereda
 Slik lott, ju fler bli kvar i eget land.
 Men som ej vinden städse byten sänder,
 Man går att söka dem på alla stränder.

60. Kring alla haf de efter byten ströfva
 Med kaparskepp och fartyg utan tal,
 Och när och fjerran sköna flickor röfva,
 Att bringa lindring i de sinas qval.
 Än skaffa de med våld hvad de behöfva,
 Och än med guld, och än med fagert tal;
 Och fulla ha de ständigt torn och häkten
 Med sköna mör af alla folk och slägten.
61. Ett deras skepp, som slog vid strand sin lof,
 Just nu förbi den öde bugten svängde,
 Der skön Angelika, förtviflans rof,
 På stranden sof, den klippor öfverhängde.
 Att hemta ved och vatten för behof,
 Det sände folk i land; de långt ej trängde,
 För'r'n se, den skönsta tärna, verlden såg,
 I armarne på fromme munken låg.
62. O, allt för ädla skatt, för att till pris
 Åt ett så rått, barbariskt folk bli gifven!
 O grymma öde, kan då möjligtvis
 Du sådan makt ha öfver menskolifven,
 Att åt ett odjur du kan ge till spis
 Den skönhhet, för hvars skull, mot döden drifven,
 Från Kaukasus till Indien Agrikan
 Med halfva Scythien kom, och slöt sin ban?

63. Den skönhet, som förmer än äran tyckte,
 Mer än sitt sköna rike Sakripant;
 Den skönhet, som fördunklade hans rykte,
 Hans höga själ för riddarn af Anglant;
 Den skönhet, som allt Österland förryckte
 Och band vid sin triumfvagn — är det sannt,
 Att nu hon, öfvergifven, ingen eger,
 Som ens ett ord för hennes räddning säger?
64. Der nu hon låg, af sömnen djupt betvingad,
 För'n upp hon vaknar, fångslas unga mön;
 Med henne blef besvärjarn-munken bringad
 Om bord på sorgeskeppet. Nu i sjön
 Man stack, med hissadt segel, och bevingad
 Flög jakten åter hem till olycksön;
 Der i ett fångseltorn de jungfrun stängde,
 Tills lotten föll, som öfver henne hängde.
65. Men hvad förmår ej skönhets allmakt? Se,
 Till ömkan rör hon denna vilda skara.
 Från dag till dag dess död uppskjuta de,
 För att till högsta nödfall henne spara.
 Så länge andra mör de ha att ge,
 Så länge får i ro den hulda vara.
 Men ändtligt ut hon förs på dödens stråt,
 Af hela folket följd med klagogråt.

66. Medömkan, ångsten, jämmern, ack, hvem kan den
 Beskrifva och det rop, mot himlen ljöd?
 Mig undrar, att ej remnade den stranden,
 Der hon vid klippan stod i sådan nöd,
 Der, hjälplös, fjettrad utaf fängselbanden,
 Hon bidade så grym och hisklig död.
 Jag kan ej dröja här; mig smärtan tvingar
 Att länka annorstäds pegasens vingar
67. Och söka ämne, som ej så bedröfvar,
 Till dess min själ fått hemta sig ett grand.
 Tigrinnan ej, hvars unge bort man rövvar,
 Hur vild hon är, ej orm med ettrig tand,
 Ej hvad i heta sanden giftigt ströfvar
 Från Atlas till det röda hafvets strand,
 Förmått att se förutan sorg den stunden
 Angelika vid nakna klippan bunden.
68. O, hade Roland detta vetat blott,
 Som ilat till Paris att henne skåda,
 Och dessa, som i gubbens snara gått,
 När anden ifrån Styx bedrog dem båda!
 De genom tusen dödar hastat brådt
 Att frälsa hulda engeln ur dess våda.
 Men skilda, ack, så långt från denna ort,
 Hvad kunde de, om ock de derom sport?

69. Paris imellertid var innestängdt
 Af sonen af Trojan på hvarje sida
 Och vardt en dag af sådan nöd beträngdt,
 Att i hans våld hardtnär det föll. Så vida
 Ej himlen, blickad genom löften, dränkt
 Det vida fältet uti skurar strida,
 Den dagen fallit visst för Morens lans
 Det helga riket med förbleknad glans.
70. Hos högste Ledaren af menskors öden
 Den gamle kejsaren sig bönhörd fann;
 Ty med ett plötsligt regn han släckte glöden,
 Som menskomakt kanske ej släcka kan.
 Den vise vänder sig till Gud i nöden,
 Ty ingen vet att hjälpa så som Han;
 Och väl den fromme konungen det kände,
 Att Gud det var som hjälpen honom sände.
71. Om natten Roland på sin bädd med snara
 Och snabba tankarne på irrfärd drar.
 Än hit och dit de flyga och de fara,
 Än han dem samlar, men ej håller kvar:
 Så, återstudsande i vattnen klara,
 Solstrålen eller månens skimmer far
 Med långa språng kring spegeltaket vida
 Än upp, än ned, från en till annan sida.

72. Angelika, hvars bild nu återvänder
 I riddarns själ, nej lemna den ej kan,
 På nytt mer häftigt i hans hjerta tänder
 Den eld, som mattare om dagen brann.
 Han från Catay till Vesterlandets stränder
 Den sköna med sig fört; här hon försvann
 Och hvarje spår af henne, se'n den dagen
 Då vid Bordeaux på flykten Carl blef slagen.

73. Häröfver Roland djupt sig grämde; svag,
 Däraktig var han, det han ser omsider.
 »Mitt hjerta — sade han — hur fegt har jag
 Mot dig betett mig! Hur min ånger svider,
 Att, då jag kunnat se dig natt och dag —
 Din huldhet mig det tillät alla tider —
 Jag dock i Bayrarns hand dig öfverlät,
 Och icke tog ett steg att hindra det!

74. »Månn' jag ej hade skäl att förebringa?
 Och Carl kanhända lyssnat till min röst.
 Och hvarom ej, hvem kunde mig väl tvinga?
 Hvem, mig till trots, beröfva mig min tröst?
 Hvad? Kunde jag ej vädjat till min klinga?
 Förr låtit slita hjertat ur mitt bröst?
 Men Carl och allt hans folk ej mäktat rycka
 Ur mina händer dig, min lefnads lycka.

75. »Om dock uti Paris i säker vakt,
 Om i en borg han henne blott förvarat!
 Se'n han i Bayrarns händer henne bragt,
 Att henne mista har jag städs befarat.
 Hvem kunde värnat henne med den makt,
 Som jag? I döden henne jag försvarat,
 Mer än mitt lif, min ögons ljus. Jag bort
 Och kunnat göra det — och det ej gjort.
76. »Ack, hvar, mitt ljufva lif, säg hvar du dröjer,
 Så ung, så skön, allena, utan mig?
 Lik rädda lammet, som om qvällen röjer,
 Att det bland buskarne förirrat sig;
 I hopp att höras utaf herden höjer
 Det gällt sin röst och flyr från stig till stig;
 Tills vargen hör det i fjerran redan,
 Och arma herden fåfängt klagar sedan.
77. »Hvar dväljs du nu, hvar dväljs du, o mitt hopp?
 Och irrar än du ensam i det vida?
 Ha grymma vargarne dig spårat opp,
 Och trogne Roland får ej för dig strida?
 Den ros, som slöt en himmel i sin knopp,
 Den ros, jag orörd lemnat å min sida,
 För att ej såra, ack, din kyska själ,
 Kanske den nu är bruten, kränkt likväl.

78. »Olycklige, så dö! Hvad vill du mer,
 Om hulda blomman bröts af fräcka händer?
 O Gud, låt hellre drabba på mig ner
 Hvad annat ondt, än att mig detta händer!
 Om det är sannt, jag sjelf mig döden ger
 Och till din dom förtviflad själen sänder.»
 Så klagar suckande med sorgsen håg
 Den tappre Roland, der han sömnlös låg.
79. Re'n alla varelses nu hvilan njuta
 Och sänka trötta sinnena i ro;
 På dun de hvila, de mot sten sig luta,
 Å gräs de sofva och i luftigt bo.
 Du, Roland, knappt kan ögonlocken sluta,
 De bittra tankar städs i hjertat gro;
 Och i sin vilda afund de ej kunna
 Dig ens en kort och flyktig slummer unna.
80. Sig Roland tror, bland drömmens bilder bråda,
 På doftuppfylld och blomstersmyckad strand
 Det mjella elfenben, -den purpur skåda,
 Som Amor målat med sin egen hand,
 Och dessa sköna, klara stjernor båda,
 Hvaraf hans själ sig när i Amors band;
 Det hulda ögonpar, det anlet ser han,
 Som gjort att ej sitt hjerta eger mer han.

81. Den högsta sällhet tyckte han sig smaka,
 Som någonsin en älskare förnam;
 Då hördes brådt en stormvind lunden skaka,
 Som knäckte blomstren, fällde trädens stam.
 Så rysligt plägar ej orkanen braka,
 Då nordan, sunnan, östan tumla fram.
 Det var som om han irrat i en öcken
 Och fåfångt sökt ett skygd bland storm och töcken.
82. Den arme mellertid i mörkret blifver
 (Han vet ej huru) skild från tärnan då;
 Och hennes namn han ropar med all ifver
 Kring fält och skog rundtom, ett svar att få.
 »O ve mig — så han luft åt smärtan gifver —
 Hvem har till gift förvandlat sötman så?»
 Då hör han plötsligt jungfruns stämma skalla
 Och honom ångestfullt till bistånd kalla.
83. Han skyndar dit, der ropet lät sig höra,
 Och söker ifrigt och ej ro sig ger.
 O, hvilka qval det månne honom göra!
 De hulda stjernor han ej återser.
 En annan röst då plötsligt når hans öra:
 »På jorden ser du henne aldrig mer!»
 Vid detta hemska rop han vaknar åter,
 Af tårar våt, dem ögat ymnigt gråter.

84. Han glömmer huru lätt den bild bedrar,
 Som fruktan, hopp till oss i drömmen bära;
 Han för den sköna sådan ångest har,
 Den redan han tror kränkt, ja döden nära,
 Att som en blixtnad han upp ur bädden far,
 Med plåt och brynja skyndar sig bevära
 Från topp till tå och hemtar Brigliador,
 Och hvarje tjenst af väpnare försmår.
85. Och för att kunna alla vägar draga,
 Och ej sin värdighet för nära gå,
 Han vill ej nu den vapenprydnad taga,
 I hvitt och rödt, som var beryktad så;
 En svart nu honom mera vill behaga,
 Den stämmer bättre med hans sorg också.
 Han från en Amostant den tagit hade,
 Den några år förut han nederlade.
86. Vid midnatt tyst och stilla bort han for,
 Och intet afsked han af onkeln tager;
 Från Brandimart, sin trogne vapenbror,
 Den han så kär höll, utan ord han drager.
 Men när, bekrönt med gyllne lockars flor,
 Ur Tithons rika sal gick nyfödd dager,
 Och skuggan flydde för hans stråle klar,
 Då sporde Carl att Roland borta var.

87. Med största misshag kejsaren försporde,
 Att systersonen rest sin väg, då han
 Som mest af nöden var och stannat borde.
 Sin vrede han ej återhålla kan;
 Han bittert honom tadelade och gjorde
 Beskyllningar (knappt starka nog han fann)
 Och svor att, komme han ej åter medan
 Var tid, han dyrt det skulle ångra sedan.
88. Nu Brandimart ej heller dröjer qvar,
 Som kärlek oinskränkt åt Roland skänker:
 Om honom återbringa hopp han har,
 Om detta bittra tadel honom kränker.
 Och knappt så länge honom möjligt var
 Att dröja, tills sig åter skuggan sänker.
 Sin Fleurdelis han ej en vink vill ge
 Derom, att ej sin plan förhindrad se.
89. Det var en mö, för hvilken han är svag,
 Den han har kär och sällan kan undvara.
 Belevfvenhet och skönhet och behag
 Med klokhet och förstånd hon vet att para.
 Och om han intet afsked tog i dag,
 Så var det därför att han hoppas vara
 Tillbaka snart. Men ödet så bedref,
 Att längre än han tänkt han borta blef.

90. Och när hon väntat har en månad nära,
Och än ej honom återvända ser,
Då börjar längtan henne så förtära,
Att helt allena hon sig bort beger;
I månet land hon sökte vännen kära,
Som på sin plats jag skall berätta er.
Nu får ni mer om dessa två ej höra;
Med grefve Roland har jag mer att göra.
91. Som sagdt, Almons berömda tecken lade
Han af, och se'n till porten sig beger.
I örat här på den som vakten hade
Han säger blott: »Jag grefven är». Och ner
Föll bryggan strax, när han de orden sade;
Och nu på första, bästa väg, han ser,
Han spränger rakt mot fiendernas läger.
Hvad sedan följde, nästa sång er säger.
-

Nionde Sången.

1. Hur kan ett hjerta, som han kufvat har,
Den arge skalken Amor dock ej tvinga,
Då från den tro, som Roland skyldig var
Sin kejsare, han kunnat honom bringa?
Förr var han vis och klok och till försvar
För kyrkan färdig städs att dra' sin klinga;
Nu frågar han, blindt lydig Amors bud,
Ej efter Carl, sig sjelf, än mindre Gud.
2. Dock jag urskuldar honom gerna, jag
Åt sådan stallbror gläds uti min villa;
Jag ock är till det goda trög och svag,
Men frisk och stark, gunås, att göra illa.
Helt klädd i svart, från trogna vänners lag
Han liknöjdt flyr och vill ej tiden spilla;
Och snart han hinner dit, der Spaniens här
Med Afrikas på fältet lägrad är.

3. Dock ej i tält; ty regnet blef allt värre
 Och under träd, i hus, än här, än der,
 Dem spridde, tjugo, tio, stundom färre,
 Omkring, än fjerran bort, än mera när.
 Nu sömnen var de trötta kämpars herre;
 En utsträckt låg, en stödd på handen är.
 De sofva; lätt en mängd han kunnat döda,
 Men nu han vill ej Durindana möda.
4. För ädelt Rolands hjerta är och stort,
 Att mörda folk, dem sömnen tynger neder.
 Han ilar brådskande från ort till ort,
 Att söka hennes spår, som han tillbeder.
 Är någon vaken, då han skildrar fort
 Den huldans drägt, gestalt, och se'n han beder
 Att han af ynnest honom säga må,
 Hvarthän, att henne finna, han bör gå.
5. Och när det se'n blef dager ljus och klar,
 Han genomströfvar hvarje Morer-skara;
 Och som Arabisk var den drägt han bar,
 Så kunde han det göra utan fara.
 Och härvid honom ock till nytta var,
 Att han var hemma ej i Franskan bara,
 Men talte Moriskt språk, om dertill nödd,
 Som om i Tripoli han varit född.

6. I trenne dar han sig fördröjer här
 Och bara söker och ej ro sig gifver.
 Se'n alla städer, byar, fjerran, när',
 I hela Frankrike med rastlös ifver
 Han genomströfvar; i Auvergne ej är,
 Ej i Gascogne en fläck, der sökt ej blifver;
 Ja från Provence allt till Bretagne han red,
 Från Picardie till Spaniens gränser ned.
7. Då i Oktobers spår November träder,
 Vid denna tid af frost och dimmor grå,
 Då träden fälla sina gröna kläder,
 Till dess de skälvande och nakna stå,
 Och fågelskaran flyr med himlens väder,
 Sin upptäcktsfärd Rinaldo börjar då;
 Och hela vintern ut han rastlöst ilar,
 Och ej, när våren återvändt, han hvilar.
8. Så bäst från land till land han håller i
 Med färden, till en flod en dag han hinner,
 Som, skiljande Bretagne från Normandie,
 Med stilla våg mot hafvet eljest rinner,
 Men häftig, skummande i raséri,
 Af snö och bergregn svälld, han nu den finner;
 Och bryggan af det svall, som störtar på,
 Var spolad bort och vägen spärrad så.

9. Längs floden riddarn spanar, om ej der
 Åt någon sida finns ett sätt förhanden
 Att (då ej fågel eller fisk han är)
 Sig frakta öfver till den andra stranden.
 Då ser en båt han närma sig, som bär
 En jungfru i sin bakstam; hon med handen
 Tycks gifva tecken att hon nalkas vill,
 Men lägger dock med båten icke till.
10. Hon landar ej; kanhända hon befarar,
 Om bord att nödgas taga honom med.
 Sin önskan Roland henne då förklarar
 Att blifva förd till andra stranden ned.
 »Här kommer ingen öfver — så hon svarar —
 Som först ej lofvar mig med helig ed,
 Att, på min bön, sig i en strid begifva,
 Så ädel, rättvis, som kan kämpad blifva.
11. »Om derför nu, herr riddare, ni menar
 Att med mitt bistånd andra stranden nå,
 Så svärj mig först (jag eljest det förmenar)
 Att, förrän nästa månad setts förgå,
 Ni er med Irlands herrskare förenar,
 Som samlar nu en flotta, för att slå
 Och ödelägga ön Ebuda, denna
 Den grymmaste bland öar, man lärt känna.

12. »Ty vet, att fjerran bortom Irlands stränder,
 Bland många andra, finnes der en ö,
 Ebuda nämnd, som enligt plägsed sänder
 Sitt folk omkring att röfva fru och mö.
 Så många som de få i sina händer
 För ett förfärligt odjur måste dö,
 Som kommer hvarje dag till stranden nära,
 För att en flicka eller fru förtära.
13. »Som kapare, som köpmän ut de gå
 På fångst, och städs de skönsta offren blifvit.
 En för hvar dag — deraf ni kan förstå,
 Hur många re'n i dödens våld de gifvit.
 Men kan af ömkan edert hjerta slå,
 Har ni all kärlek ej derur fördrifvit,
 Så vägra ej att bjuda edert stål
 Med dessa andra för så gagnrikt mål.»
14. Knappt Roland väntar tills hon slutat har,
 Förrän han svär att bland de första vara.
 Ty hvarje grym och nedrig handling skar
 I själen honom, ja att höra bara.
 Dessutom, att Angelika ock var
 Af dessa röfvad, börjar han befara,
 Då öfverallt han sökt sitt hjertas vän,
 Och intet spår af henne träffat än.

15. Den tanken honom så orolig gör,
 Att hvarje annan plan i hast försvinner
 För den, och strax han sig beslutar för
 Att sig till ön bege, så fort han hinner.
 Knappt andra dagens sol i vågen kör,
 Förr'n vid Sankt Malo han ett fartyg finner;
 Han steg om bord, lät hissa seglen opp,
 Och samma natt förbi Sankt Michel lopp.
16. Brieux och Landrillier på venstra handen
 Han lemnar, strykande Bretagne förbi;
 Se'n vänder han sig åt den hvita stranden,
 Af hvilken England Albion nämndt plär bli.
 Men sunnanvinden mistade nu anden,
 Nordvestan blåste upp med raseri
 Och tvang dem alla segel in att draga
 Och honom sjelf i akterstäfven taga.
17. Så långt på fyra dar som skeppet hastat,
 Det flög tillbaks på en, bland böljors ras,
 Och hölls i öppna sjön, att ej bli kastadt
 Mot strandens skär och splittras som ett glas.
 På fyra dar ej vilda stormen rastat,
 Men på den femte in hans vinge dras;
 Och skeppet lät han löpa in till slut,
 Der Schelde ses i hafvet falla ut.

18. Knappt hade trötta skeppet hunnit glida
 I flodens mynning in och stranden nått,
 Förr'n från en ort på flodens högra sida
 En gubbe kom, hvars hår var silfvergrått
 Och tydligt röjde att han hunnit skrida
 Lång väg i lifvet; se'n han närmre gått,
 Han sågs för Roland höfligt hjessan böja,
 I hvilken han anförarn tror sig röja.
19. Och från en jungfru bragte han den bön,
 Att han ett samtal ville henne gifva.
 Han skulle henne finna, utom skön,
 Mer huld och vänlig än man kan beskrifva.
 Och ville han ej sjelf besöka mön,
 Så skulle hon till skeppet sig begifva;
 Man ville hoppas han mer hård ej var,
 Än hvarje annan som förbi här far.
20. Ty ingen annan riddare, som lände
 Till vatten eller lands till denna ort,
 Med mön att tala någon tvekan kände
 Och ge sitt råd, se'n hennes nöd han sport.
 Hvad Roland hör, hans ifver genast tände,
 Och i ett hopp han stod på stranden fort;
 Och, såsom ridderlig, till hjälp benägen,
 Han följer strax, dit gubben visar vägen.

21. Han fördes till ett slott, som nära låg,
 Der, uppför trappan kommen, han fick skåda
 En ädel dam, bedröfvad i sin håg,
 Hvad hennes anletsdrag och ögon båda,
 Ja gallerier, salar, dem han såg
 Med svarta tyger höljda, nog förråda.
 Hon, efter artig helsning, honom bjöd
 Att sitta ned, och sorgset stämman ljöd:
22. »Vet, att af Hollands grefve — så hon sade —
 Jag dotter var; och kär han höll mig så,
 Att, fast ej enda barnet (ty han hade
 Förutom mig tillika söner två),
 Han aldrig, hvad för önskan än jag lade
 I dagen, nånsin lät ett nej mig få.
 Så lefde lycklig jag och säll mig kände,
 Då till vårt land en dag en hertig lände.
23. »Det Seelands hertig var; till Spanien drog
 Han hän att låta Morerblodet strömma.
 Hans skönhet, ungdom och (jag mins det nog)
 Den första tjusningen af känslor ömma,
 Allt detta inom kort mig fången tog;
 Så mycket mer som, att af ytan döma,
 Jag trodde, tror och tror mig än tro rätt,
 Att han mig älskat på uppriktigt sätt.

24. »De dagar, han af vidrig vind hölls kvar,
 För andra vidrig, gynsam mig allena —
 För dem det fjorton dar, för mig det var
 Ett ögonblick, så tycktes tiden skena —
 Vi ofta frågor vaxlade och svar;
 Och så, att oss med kyrkans band förena
 När han från Spanien återvändt, en dag
 Han mig sitt löfte gaf, mitt honom jag.
25. »Knappt jag Biren sett bort ifrån oss fara
 (Så heter han, den jag min tro förband),
 Förr'n Frieslands kung — det skiljs af floden bara,
 Som delar kusten, från vårt eget land —
 Lät sända till min far en utvald skara
 Af landets ypperste, för att min hand
 Åt ende sonen, åt Arbant, begära,
 Den mig till man han önskade beskära.
26. »Den ed jag svurit, att min vän tillhöra,
 Jag icke bryta kan; och kunde jag,
 Dock Amor kan ej derom talas höra
 Att jag det *ville*, otacksam och svag.
 Att så förhandlingen omintetgöra,
 Som nalkas slutet närmre dag för dag,
 Jag bad min far, att hellre ge mig döden,
 Än med Arbants förena mina öden.

27. »Min gode far, hvars huldhet städs jag njöt,
 Som biföll hvarje önskan som jag kände,
 All underhandling, till min tröst, nu bröt
 Tvärt af, och gjorde på min klagan ände.
 Men detta Frieser-kungen djupt förtröt,
 Det så hans hat och bittra vrede tände,
 Att han mot Holland började ett krig,
 Som, ack, min hela släkt har kostat mig.
28. »Han är så stark och sådan skräck han sprider,
 Att knappt hans like ges i något land;
 Arglistig så, att den, mot honom strider,
 Ej båta kraft, förstånd och mod ett grand;
 Och han ett vapen har, som fordna tider
 Ej sett, och vår allenast i hans hand:
 Ett borrhadt jern, mest famnslångt, i hvars rör
 Han ett slags pulver och en kula kör.
29. »I rörets ända, der det hop sig sluter,
 Ett hål, knappt märkbart, han med eld berör:
 Som läkarn rör den punkt, der ådern gjuter
 Sin ström, der sedan den förbindas bör;
 Med brak då kulan ur dess mynning skjuter,
 En blixst man ser, man som en åskknall hör;
 Och hvad den når, som när en ljungeld blossar,
 Den bränner, nedslår, genomborrar, krossar.

30. »Två gånger genom detta knep blef slagen
 Vår här, och mina bröder döden hann.
 Med genomborradt pansar första dagen
 Den ene föll, i bröstet träffad han;
 Den andre, när han flydde skräckbetagen,
 I andra striden brådt sin bane fann;
 Från fjerran kulan in i ryggen trängde
 Och genom bröstet ut en väg sig sprängde.

31. »Min far, som resten af sitt folk förlagt
 Uti en borg, det sista utaf stöden
 (Allt annat re'n var i hans oväns makt),
 På samma lömska sätt fann plötsligt döden;
 Ty bäst han gick på muren och gaf akt,
 Än här, än der, på hvad som var af nöden,
 Förrädarn, som på afstånd sigte fått,
 I pannan honom träffar med sitt skott.

32. »Så fader, bröder var beröfvad jag
 Och stod som Hollands arfving ensam åter.
 Men Frieser-kungen släpper ej sitt tag,
 Han vill ha fasta på mitt land och låter
 För mig förkunna och mitt folk en dag,
 Att fred han ger åt mig och undersäter,
 Om, hvad jag förr ej velat, nu jag vill:
 Hans son Arbant som maka höra till.

33. »Jag — ej så mycket för det hat, hvaraf
 Till honom och hans vrånga slägt jag glödde,
 Som sänkt min far och bröder i sin graf
 Och grymt mitt land med eld och svärd förödde:
 Som att ej *honom* kränka, den jag gaf
 Det löfte, som min varma kärlek födde,
 Att, förr'n han återvändt från Spaniens land,
 Jag ej åt någon skulle ge min hand —
34. »Jag svarar: »Hellre hundra gånger dö
 Och lida allt! Må han sin hämdlust mätta:
 Mig mörda, bränna lefvande, förströ
 Mitt stoft i vinden; aldrig gör jag detta.»
 Mitt folk nu sätter an mig, arma mö,
 Och mig besvär mig ej till motvärn sätta;
 Man hotar lemna mig och borgen ut,
 Förrän mitt trots förderfvat allt till slut.
35. »När desse se att hot och böner röra
 Mig ej, ej rubba mitt beslut ett grand,
 Så låna de åt Frieserns ord sitt öra
 Och lemna mig och fästet i hans hand.
 Han tycks ej vilja något ondt mig göra,
 Men tillförsäkrar mig båd' lif och land,
 Så framt jag endast låter mig beveka
 Och ej min hand hans son Arbant vill neka.

36. »När tvånget så ej något val mig ger,
 Så vill jag hellre dö, än fruktlöst strida.
 Men att ohämnad dö, mig grämer mer,
 Än allt det onda som jag re'n fått lida.
 Jag grubblar länge, men med sorg jag ser
 Att af förställning blott jag hjälp kan bida;
 Jag låtsar ej blott foga mig uti,
 Men önska, att hans sonehustru bli.
37. »Bland mängden af den stora tjenarskara,
 Min fader egt, jag väljer bröder två,
 Som stort förstånd med modigt hjerta para,
 Men trohet uti högre grad ändå.
 De växt vid hofvet upp och fingo vara
 Från barndomsåren i vårt sällskap; så
 Tillgifne voro de mig ock, att gerna
 De skulle vågat lifvet att mig värna.
38. »Åt dessa del utaf min plan jag gifver,
 Och ingendera är till bistånd sen.
 En skyndar sig till Flandern och bedrifver
 Ett skepps utrustning; hemma stannar en.
 Nu bäst man bröllopgäster bjöd med ifver
 Från när och fjerran, spordes att Biren,
 Som rustat ut en väldig flotta, medan
 Han var i Spanien, nalkas Holland redan.

39. »Ty när den första striden ändad var,
 Der ene brodern föll för lömska slaget,
 Till Spanien sände jag en man, som bar
 Biren ett skyndsamt bud om nederlaget.
 Bäst denne rustar sig till mitt försvar,
 Blef allt det öfriga af Friesern taget.
 Biren, som härom ingen kunskap fick,
 Till sjös emellertid med flottan gick.
40. »När denna tidning Frieser-kungen når,
 Han festen öfverlät i sonens händer,
 Och med sin flotta strax till segels går;
 Han träffar, slår Biren, hans skepp antänder
 Och — så vill ödet — honom fången får;
 Men intet bud derom till oss dock länder.
 Arbant min make blir och dela vill
 Min bädd, när solen släcks och allt är still.
41. »Bakom gardinen trogne tjenarn står
 I skuggan dold och rör ej sina leder,
 Förrän min make fram till bädden når;
 Han väntar ej tills denne lagt sig neder,
 Men med en yx i nacken honom slår
 Med sådan kraft, att natt för ögat breder
 Sig ut och lifvet bort med orden far;
 Fram sprang jag då och af hans strupe skar.

42. »Som oxen tungt vid slagtarbänken falla
 Man ser, så föll den arme yngling der,
 Cimosk till trots, den grymmaste bland alla
 (Ty Friesernas tyrann det namnet bär),
 Min faders mördare väl värd att kalla
 Och mina bröders; som, af maktbegär,
 Mig till sin sonehustru ville tvinga,
 Ja kanske ock en dag om lifvet bringa.
43. »Se'n nu, förr'n hinder sig i vägen ställde,
 Vi några dyrbarheter sammanlagt,
 Min vän mig skyndsamt med en lina fällde
 Från fönstret ned till stranden, der på vakt
 Hans broder stod, beredd då stunden gällde,
 Uppå det skepp, som han från Flandern bragt.
 Vi segel nu till hjälp och åror kalla;
 Och så, med Guds beskydd, vi frälstes alla.
44. »Jag vet ej, om mer smärta kungen kände
 För sonens död, om mer af vrede brann
 Mot mig, när hem han andra dagen lände
 Och sig så djupt, så dödligt sårad fann.
 Med hären segerstolt han återvände,
 Biren som fånge med sig förde han;
 Till festligt bröllop hem han komma tänkt,
 Och finner allt i dyster sorg försänkt.

45. »Sorg öfver sonen, hat till mig nu gifva,
Så natt som dag, ej honom ro ett grand.
Men tårar mäktade ej de döde lifva,
Och hämd ger luft åt hatets vilda brand.
De tankar därför, hvilka föreskrifva
Att sucka, klaga, lät han hand i hand
Med hatet gå, för att ett medel skaffa,
Att få mig i sitt våld och sedan straffa.
46. »Dem alla, som han visste vara vänner
Till mig och dessa två, som med all makt
Mig bistånd gett, dels dödar han, dels bränner
Han deras gods, förklarar dem i akt.
Biren han ock vill döda, ty han känner,
Det mer än annat skulle sorg mig bragt;
Se'n tänkte han, att, lät han honom vara
Vid lif, han egde för min fångst en snara.
47. »Men dock ett vilkor grymt han föreskrifver:
Han honom anstånd lemnar på ett år,
Men vid dess slut han nesligt dödad blifver,
Så framt han ej, med allt hvad makt förmår
Och list, med hjälp af slägt och vänner, drifver
Igenom, att han i sitt våld mig får.
Så enda sätt att honom räddning bringa
Är att jag dör, och eljest ges det inga.

48. »Allt hvad, med egen trygghet, görligt var,
Att honom rädda, allt försökt har blifvit.
Sex slott, som jag i Flandern egde qvar,
Jag sålt, och af det guld, jag så indrifvit,
En del jag på försöket användt har
Att vakterna besticka, en jag gifvit
Att mot tyrannen värfva trupper, än
Bland Tysklands folk, och än bland Engelsmän.
49. »Om underhandlarne nu ej förmått
Sin pligt att göra, om de ej det velat:
Allt nog, ej hjälp, men ord de gett mig blott,
Och dra sig undan se'n mitt guld de delat.
Och snart till ända nu har tiden gått;
Hvarefter hvarje medel är förfeladt,
För sen all hjälp i penningar och makt,
Att få ur dödens klor min älskling bragt.
50. »För hans skull, ack, såg jag min fader falla
Samt mina bröder, miste jag mitt land;
För hans skull jag af mina håfvor alla
Gaf sista skärfven, att ur häktets band,
Från död till lif min älskling återkalla.
Nu står ej annat medel i min hand,
Att honom rädda, än att sjelf jag lemnar
Mig i den grymmes våld, hvad än han ämnar.

51. »Om intet annat återstår alltså,
 Ges för hans räddning andra medel inga,
 Än offret af mitt lif — välan, så må
 Det ske, jag gerna vill det offret bringa.
 Blott ett jag fruktar än: att ej förmå
 Med ett fördrag nog tydligt honom tvinga,
 Som mig försäkrar mot tyrannen, att
 Han ej bedrar mig, när han fått mig fatt.
52. »Jag fruktar, när han mig fått fatt uti
 Och väl mig låtit alla marter lida,
 Han därför ej Biren skall lemna fri,
 Så att mitt stoft hans tacksamhet kan bida.
 Så falsk han är, så full af raseri,
 Att han ej nöjs med offret å min sida;
 De qval han mig beredt, dem skall han se'n
 I samma mått bereda åt Biren.
53. »Och skälet nu, hvi jag till er mig vänder
 Uti min nöd, som till hvar riddersman
 Och krigare, som hit till trakten länder,
 Är hoppet att, bland alla som jag fann,
 Mig någon lär, hur, när i sina händer
 Mig kungen fått, jag tryggad vara kan,
 Att ej Biren han längre håller kvar
 Och döden ger, se'n mig han dödat har.

54. »Hvar riddare, som kommer hit, jag beder
 Att jemte mig till Frieser-kungen gå;
 Men lofva måste han på tro och heder,
 Att denna vår utvexling tillgår så,
 Att samma stund, som bojan mig bereder,
 Biren befriar; nöjd jag möter då
 Min egen död, hur qualfull än han blifver,
 Om lifvet åt min älskade han gifver.
55. »Men ingen än jag fann, som redo var
 Att tillförsäkra mig på tro och ära,
 Att, när åt kungen jag mig lemnat har
 Och han Biren ej frihet vill beskära,
 Han då uppträda skall till mitt försvar;
 Så detta vapen mände dem förfära,
 Det vapen, mot hvars kraft ej stål och jern,
 Ej pansardrägt, hur stark, kan ge ett värn.
56. »Om nu det mod, som edra drag förkunna
 Och er gestalt ger an, ni verkligt har,
 Om ni er tilltror att mig lemna kunna
 Och ta' igen, ifall han oss bedrar,
 Välan, så må ni mig ert sällskap unna
 På denna färd; om ni blott med mig drar,
 Så räds jag ej att, om jag sjelf, dessvärre,
 Skall dö, mitt öde dela skall min herre.»

57. Den ädla jungfrun här sitt tal nu slöt,
 Der suckar, tårar ofta in hon lade.
 Och Roland — hvilken aldrig lusten tröt
 Till ädel handling — när hon slutat hade,
 I många ord väl icke ut sig göt
 (Fåordigt merendels var hvad han sade),
 Men på sin heder lofvar han och svär,
 Att göra ännu mer än hon begär.
58. Han ej tillåta vill, att för Biren
 Hon skall sin ovän sig till offer bringa;
 Han räddar båda nog, så visst som en,
 Så framt hans arm står bi och goda klinga.
 Och samma dag de börja färden re'n,
 Ty gynnsam vind den lofvar att bevinga.
 Sig riddarn skyndar; ty han snart vill nå
 Den ö, som hafsvidundret plågar så.
59. Åt höger än och än åt venster hand
 På vida sjön sin kosa seglarn böjer.
 Af Seelands öar skymtar strand på strand,
 En bakom flyr, en frammanför sig höjer.
 På tredje dagen Roland steg i land
 På Hollands kust, men jungfrun qvar än dröjer
 Om bord; han vill ej att hon träda skall
 På stranden, förr'n hon sport tyrannens fall.

60. Beväpnad riddarn sig i land begifvit
 På häst, hvars hår en svartgrå skiftning har;
 Dansk född, i Flandern har han uppfödd blifvit,
 Och stor och stark långt mer än snabb han var.
 När Roland fasta landet öfvergifvit,
 Han i Bretagne sin häst har lemnat qvar,
 Sin Brigliador, så skön och stolt i örlig,
 Att blott Bajard med honom är jemförlig.
61. Till Dordrecht Roland kom och fann dess port
 Bevakad af en talrik krigarskara;
 Ty hvarje välde, helst ett nytt — hur stort
 Och obestriddt — plär städs misstänksamt vara.
 Dessutom hade här man nyss försport,
 Att en kusin till fången, som i fara
 För lifvet var, med en betydlig makt
 Af skepp och manskap ut från Seeland lagt.
62. Nu Roland ber att man skall kungen bringa
 Det bud, att på sin färd en riddersman
 Med honom önskar slås på lans och klinga;
 Men detta vilkor först bestämme man:
 Om kungen lyckas riddaren betvinga,
 Är hans den mö, som drap Arbant; ty han
 Den sköna har på ort helt när intill,
 Och henne lemna kan hvad stund han vill;

63. Men kungen lofva må i motsatt fall,
 Att, om han skulle öfvervunnen blifva,
 Biren han strax i frihet sätta skall,
 Att oqvald hvart han lyster sig begifva.
 Strax budet kungen bars; men denne, kall
 För allt hvad riddarpligter föreskrifva
 Och feg dertill, sin traktan vände blott
 Till list och svek, bedrägeri och brott.
64. Han tror att, får han endast riddarn fatt,
 Han ock får henne, som hans ro förstörde,
 Så framt det sanning är att denna skatt
 Är i hans våld, och budet riktigt hörde.
 Han därför tretti man befaller att
 Gå annan väg, än som till porten förde;
 Att sedan, när de gjort en omväg lång,
 Bak riddarns rygg framkomma på en gång.
65. Förrädarn denne mellertid fördröjer
 Med ord, tills skaran, hvilken omväg tog,
 På utsatt ställe han församlad röjer;
 Sjelf se'n med lika många ut han drog.
 Liksom erfarne jägarn sig ej nöjer,
 Förr'n rundt han slutit in båd' vildt och skog;
 Som fisk och bölja fiskarn har för vana
 Att rundt med nät omsluta vid Volana:

66. Så, att ej riddarn må ur snaran gånga,
 På hvarje väg har kungen utsatt vakt.
 Han endast lefvande vill honom fånga,
 Och det han tror så lätt åvägabragt,
 Att han den jordblix, hvarmed han så många,
 Så många dödat, nu å sido lagt;
 Ty nu han tror sig ej ha den af nöden,
 Då han blott fånga vill, men ej ge döden.
67. Som fågelfångarn, att mer byte få,
 De fåglar skonar, dem han först besitter,
 Att större mängd af fångar dessa må
 I nätet locka med sitt spel och qvitter,
 Så vill Cimosko här till väga gå;
 Men ej lik dessa Roland vara gitter,
 Som låta fånga sig i första drag;
 Den slutna ring han spränger med ett slag.
68. Der folk och vapen tätast hop sig många,
 Der sänker riddarn af Anglant sin lans.
 Han spetsar man på man; den tycktes tränga
 Som genom papp, och intet motstånd fanns.
 Han radar sex der upp, de alla hänga
 På samma spjut; då det för knappt befanns
 För fler, så föll derutanför den sjunde;
 Från dödlig stöt han ej sig resa kunde.

69. Vid brädden så af en kanal, en graf
 Grodfångaren vi se till verket skrida:
 En efter annan, allt som slumpen gaf,
 Han genomborrar dem i rygg och sida;
 Och icke förr han stryker fångsten af,
 Än efter spettets hela längd de rida.
 Den tunga lansen Roland kastar bort,
 Och Durindana hviner innan kort.
70. När lansen brast, han detta svärdet drog,
 Som aldrig ljungat fåfångt än i striden.
 Hvarhelst det högg och stack, det lifvet tog
 Än af en fotman, än af en beriden.
 I rödt förvandlades, hvarhelst det slog,
 Blått, grönt, hvitt, svart och gult. Men undertiden
 Cimosko harmas, att sitt eldgevär
 Han saknar nu, så välbehöfligt här.
71. Han ropar högt att man skall vapnet bringa,
 Han hotar, ber, men det tycks ingen bry;
 Ty hvem som lyckats inom staden springa,
 Ej vågar mer sig ut i fara ny.
 När Frieser-kungen fruktan ser betvinga
 De andra, börjar äfven han att fly;
 Han porten når, han bryggan upp vill draga,
 Men tätt bakom sig ser han grefven jaga.

72. Han vänder ryggen då och öfverlemnar
 I Rolands våld så bro, som dubbelpört;
 Han flyr och bakom sig de andra lemnar,
 Tack vare hästen, hvilken lopp mer fort.
 Blott åt förrädarn Roland döden ämnar,
 Det lägre packet aktar han ej stort;
 Men hästen är så trög, att knappt han tvingar
 Den steg för steg, den andre tycks ha vingar.
73. I hast han flyr bland gator och bland gränder
 Ur riddarns åsyn. Dock han återkom
 På nytt beväpnad snart; i sina händer
 Han eldgeväret fått; och nu, bakom
 Ett hörn förstucken, lurande han sänder
 Sin blick och väntar riddarn in: liksom
 Med spjut och hundar jägaren plär bida
 Ett vildsvin, hvilket rusar åt hans sida,
74. Kringslungar grenar, klippblock, fasa breder
 Och, hvart det vänder vreda pannans hot,
 Gör sådant brak, som vräktes skogen neder
 Rundtom och berget rycktes från sin rot.
 Cimosko står på lur och sig bereder
 Att låta grefven här betala bot.
 Så snart han närmar sig, med eld berör
 Han pipans fänghål — och en skräll man hör.

75. Bakom det flammor till, som blixten ljungar,
 Framför det brakar ut med åsklik knall;
 Och muren darrar, det i jorden rungar
 Och himlen ger förskräckligt återskall.
 Eldskottet, som, hvadhelst det möter, slungar
 I stoftet, krossar, bringar brådt på fall,
 I luften hven; men ej, som mördarn spådde
 Och hade hoppats här, det målet nådde.
76. Om brådskan nu, om alltför stort begär
 Att riddarn döda, skottet vilse drifver;
 Om hjertat, bäfvande som nu det är,
 Åt hand och arm sin egen darning gifver;
 Om utaf himlen, som ej vill att här
 Hans trogne kämpe dör, han skyddad blifver:
 Allt nog, i hästens buk gick skottet; ner
 Till mark han föll, och reste sig ej mer.
77. Till marken tumlade båd' häst och man;
En trycker tungt, den andre rör knappt jorden,
 Men upp han sprang så vig och lätt, som han
 Ny kraft i arm och lungor fått till morden.
 Liksom Antéus städs ny styrka vann,
 Hvar gång han uppstod, nederkastad vorden:
 Så Roland, se'n han knappast vidrört mark,
 Sig reste, som det tycktes, dubbelt stark.

78. Hvem som från himlen såg en ljugeld fara
 Med rysligt brak ur dundergudens hand
 Och tränga dit, der slutna hvalf förvara
 Salpeter, kol och svafvel — knappt ett grand
 Vid stället snuddar han, knappt når det bara,
 Förr'n jord och himmel stå i ljusan brand;
 Han spränger murar, marmorblock på stunden,
 Och slungar stenarne mot stjerunerunden —
79. *Den tänke, sådan paladinen var,*
 När ned till marken skottet honom sände;
 Så vild till blick, så skräckfull upp han far,
 Att sjelfva Mars i himlen bäfvan kände.
 Förfärad, Frieser-kungen nu var snar
 Att tygeln svänga och till flykt sig vände;
 Men Roland är bakom som stormens il,
 Mer snabb än ut från bågen far en pil.
80. Och hvad förut till häst han ej förmått,
 Förmår han nu till fots. Med sådan ifver
 Förföljer kungen han, så hiskligt brådt,
 Att blott för den det sett det troligt blifver.
 Ej töfvar länge, förr'n han honom nått,
 Och åt hans hjälm ett sådant hugg han gifver,
 Att hjessan klufven vardt till halsen ned;
 I mark han föll och sig i dödskamp vred.

81. Men plötsligt hör man åter vapen klinga
 I staden nu, och larm på nytt uppstår.
 Birens kusin, som skyndat sig att bringa
 En här från Seeland, när han porten når,
 Den öppna ser och hinder möter inga,
 Med sina skaror in i staden går,
 Den sådan skräck för Rolands skull betager,
 Att utan minsta motstånd fram han drager.
82. I hopar folket flyr; hvem skaran är
 Det känner ej, och ej dess afsigt heller.
 Men när af drägt och språk det sedan lär,
 Att det är Seeländskt och hvad frågan gäller,
 Det utan alla vilkor fred begär,
 Ja under höfdingen sig sjelfmant ställer
 Och bjuder honom hjälp mot Frieslands makt,
 Som har hans hertig uti bojer bragt.
83. Mot Frieser-kungen och hans anhang var
 Förbittradt städse detta folk, emedan
 Han deras gamle herre dödat har,
 Och än mer för hans grymhet, roflust sedan.
 Bemedlingsverket Roland öfvertar,
 Som vän till båda parterna; och redan
 Förbundna falla Frieserna de an,
 Och döda eller fånga hvarje man.

84. Man fängselportarne till marken rifver,
 Att söka nycklarne man tid ej har.
 Biren med varma ord tillkännagifver,
 Hur Roland evigt han förbunden var.
 Af skaror följd man se'n sig dit begifver,
 Der på sitt skepp otålig dröjde qvar
 Olympia: så hette hon, den sköna,
 Som Holland nu med rätt och fog skall kröna;
85. Hon, som med Roland följt, men aldrig tänkte,
 För henne han så mycket skulle göra;
 Nöjd, om han *henne* i förderfvet sänkte,
 Blott han Biren till frihet kunde föra.
 Sin hyllning henne hela folket skänkte.
 För långt det blefve här att redogöra,
 Hur ömt de båda smeka nu hvarann,
 Och hur de tacka grefven, hon och han.
86. På faderliga thronen sätts hon åter
 Och trohetseden tager af sitt land.
 Biren, vid hvilken med en knut, som låter
 Sig aldrig lösas, kärlek henne band,
 Sig sjelf och riket nu hon öfverlåter.
 Och han, som andra planer har för hand,
 Så stad och land som fasta platser alla
 Uti kusinens vård lät anbefalla.

87. Till Seeland fara han i sinnet väger,
 Och trogna makan skall med honom gå;
 I Frieserlandet sedan — så han säger —
 Han pröfva vill hvad lycka han kan få.
 En underpant uti sin hand han eger,
 Som framgång lofvar, den han bygger på:
 Cimoskos dotter, som bland andra många
 Man hade lyckats taga här till fånga.
88. Han ämnade åt en sin yngre bror
 Till maka henne gifva, så han sade.
 Sin väg den Romerske Senatorn for
 På samma dag Biren från stranden lade.
 Bland mängd af byten, öfvermåttan stor,
 Till intet annat lust den tappre hade,
 Än till det vapen, hvilket, som jag sagt,
 Var blixten likt i hastighet och makt.
89. Men skälet, hvarför han det tog, ej är
 Att han det bruka vill att sig försvara;
 Ty att ha fördel'n på sin sida, när
 I strid man går, det aktar fegt han bara.
 Men på ett rum han vill det kasta, der
 Åt ingen mer det bringar död och fara.
 Och krutet, kulorna och allt, som hör
 Till mordgeväret, bort med sig han för.

90. Och så, när ut han hunnit på det vida
 Och djupa haf, långt bort från ebb och flod,
 Der ej på höger, ej på venster sida
 En skymt af stranden mera återstod,
 Han tog det, sägande: »På det att strida
 Ej mer du må för den, som saknar mod,
 Och att ej skurken med en man af heder
 Må genom dig sig mäta — far dit neder!
91. »O du förbannade, du slemma ting,
 Du snöda verktyg för de lömska brotten,
 Som, för att ödelägga jordens ring,
 Vardt smidt utaf den lede afgrundsdrotten —
 Till helvetet, som födt dig, återspring!»
 Så sagdt, han slungar det till hafvets botten.
 Och svällda seglen flögo öfver sjön
 Imellertid mot den fördömda ön.
92. En häftig längtan riddaren förtär,
 Att veta om den mö sig der befinner,
 Som öfver allt i verlden han har kär
 Och utan hvilken mörk hans dag förrinner.
 Om han i Irland landar, rädd han är
 Att nya hinder i sin väg han finner,
 Så att han se'n sig måste förebrå:
 O ve mig, hvi fördröjde jag mig så?

93. I England ej och ej vid Irlands stränder,
Och ej vid Skottlands, vill han gå i land.
Men låtom honom gå dit honom sänder
Den nakne skytt, som satt hans bröst i brand.
Ej mer derom; till Holland nu jag vänder
Tillbaks, och ber er följa mig ett grand;
Jag vet det er, som mig, till hjertat ginge,
Om vi ej bröllopet bevista finge.

94. Ty skönt och präktigt är det, lofvar jag;
Dock ej så skönt och präktigt de det göra,
Som det på Seeland stånda skall en dag.
Dock dit jag ämnar ej att nu er föra.
Der kom ett äfventyr af annat slag
Att störa dem; hvarom ni skall få höra
I nästa sången mer, så framt ni vill
Benäget lyssna nästa sången till.

Tionde Sången.

1. **B**land all den kärlek, trohet, verlden bar,
Bland alla hjertan, som förstått att tåla,
Bland alla högt berömda kärlekspar
I lust och nöd, dem våra skalder måla,
Olympia visst den främsta platsen tar;
Och skulle hon ej alla öfverstråla,
Jag påstår dock, att större kärlek var
Ej sedd i gamla eller nya dar;

2. Och att hon på så klart och tydligt vis
Har öfvertygat sin Biren om detta,
Att qvinnan gaf ej säkrare bevis,
Fick hjertat, öppet lagdt, i pant hon sätta.
Om återkärlek såsom lön och pris
Så trogen själ begära kan med rätta,
Han henne älska bör, så vidt jag ser,
Ej mindre än sig sjelf, men vida mer;

3. Och ej blott aldrig henne öfvergifva
 För någon annan, var det också hon,
 Som kom Europa att med Asien kiffva,
 Ja, stod än närmre hon till skönhets thron;
 Men hellre solens ljus beröfvad blifva,
 Ja, sinnen, hörsel, smak och stämmans ton,
 Och lif, och rykte, och hvad annat härligt
 Som tänkas kan, för menniskan begärligt.
4. Om nu Biren för henne kärlek kände,
 Som hon för honom; om han trogen blifvit,
 Som hon; om aldrig han sitt segel vände
 Åt annat håll och henne öfvergifvit:
 Det, eller om en annan eld, som tände
 Hans bröst, till trolös grymhet honom drivvit:
 Det skall ni nu med stum förvåning höra,
 Och klämma läpp och stora ögon göra.
5. Och när den grymhet blir bekant för eder,
 Som sådan trohet lönt, må ej bland er,
 I tärnor, gifvas en, som älskarns eder
 Vill skänka tillit här i verlden mer.
 Ty älskarn, jagande dit åtrån leder,
 Glömsk af den Gud som allting hör och ser,
 Svär ed på ed och stora löften gör,
 Dem vinden se'n i luften brådt förströr.

6. Ja eder, löften som en rök förgå,
 Förströs i vinden, som en hägring dårar,
 Så snart den törst, som brände älskarn så,
 Han läska fått och pil'n ej längre sårar.
 Så låten er exemplet varna då,
 Och tron ej strax på böner eller tårar.
 Ty, hulda tärnor, den når lyckans pris,
 Som lär af andras skada att bli vis.

7. Ta'n er i akt för dem, I unga mör,
 De der i lifvets vår med kinder glatta;
 Ty hastigt föds hos dem och hastigt dör
 Begäret, som när lågor halmen fatta.
 Som jägarn jagt på skygga haren gör
 I hetta, frost, på berg, på strandens matta,
 Och när han fått den, ej om den sig bryr,
 Men endast jagar efter den som flyr:

8. Så dessa unga män. Så länge blott
 I visen köld och sätten er på tvären,
 De älska, dyrka er till öfvermått
 Och tjena trognare än I begären.
 Men knappt de skryta att de seger fått,
 För'n I från herrskarinnor plötsligt ären
 Till slafvar gjorda, och från eder så
 Till andra sen den falska kärlek gå.

9. Dock bjuder jag ej er att krig förklara
 Mot hvarje kärlek; sådant gick ej an.
 I skullen då som vilda rankan vara,
 Som saknar stöd der hon sig fästa kan.
 För första fjunet akten eder bara,
 Som städs man flyktigt, obeständigt fann;
 Ha'n ej till sura, hårda frukten lust,
 Dock ej till öfvermogen heller just.
10. Cimoskos dotter följt sin fader hit,
 Som nyss jag nämnde några blad tillbaka,
 Och var, om man till ord kan sätta lit,
 Bestämd utaf Biren till broderns maka.
 Men som hon var en alltför läcker bit,
 Så fick han plötsligt lust att sjelf den smaka;
 Enfaldigt tror han, låta den förbi
 Sin mun få gå, för att en annans bli.
11. Knappt fjorton år hon fyllt, den unga sköna,
 Så frisk och tjusande, man kunde sagt,
 Som rosen, just som hon ur knoppen gröna
 Slår yppig ut i morgonsolens prakt.
 Ej vanlig kärleks brand Biren fick röna;
 Än aldrig elden tändt med sådan makt,
 Ej ens, när, anlagd utaf nidingshänder,
 Den mogna sädens halm han plötsligt tänder:

12. Som han för henne oförmodadt brinner,
 Som lågan honom intill mergen går,
 När öfver faderns lik han henne finner,
 I tårar dränkt de sköna kinders vår.
 Som kokhett vatten snart att svalna hinner,
 Om blott man iskallt i det samma slår,
 Så slocknar brådt den eld, Olympia tände,
 För denna nya, som nu honom brände.
13. Vid henne mätthet han och leda har,
 Så att han knappt kan hennes åsyn lida;
 Och till den andra så begäret drar,
 Att visst han dör, skall han för länge bida.
 Dock till den dag han så i akt sig tar,
 Som han bestämt för att till målet skrida,
 Att han Olympia gränslös dyrkan bär,
 Så tycks, och åtrår blott hvad hon begär.
14. Om han den andra smeker (hvad nog hände,
 Och icke alltid inom gräns och mått),
 Det ingen var som det till ondo vände,
 För huld medlidsamhet man tog det blott.
 Att resa upp den afvögt öde sände
 I nöd, att trösta den som sorger fått,
 Gaf ofta pris, men aldrig tadel gerna;
 Helst då det rör en ung oskyldig tärna.

15. Du store Gud, hur djupt af dimmor täckt
 Det menskliga förståndet ofta blifver!
 Birens uppförande, så syndigt, fräckt,
 Af from medlidsamhet man namn här gifver.
 Sjömännen re'n från trygga stranden käckt
 Lagt ut och svängde årorna med ifver,
 Mot Seeland bringande med hurtig håg
 Biren med följe öfver saltan våg.
16. Bakom re'n fly i fjerran Hollands stränder,
 Ej minsta skymt af dem är mer att se;
 Ty, för att Friesland undgå, man sig vänder
 Åt venster, der sig Skottlands kuster te.
 Då springer plötsligt upp en storm, som sänder
 Dem kring på hafvet uti dagar tre.
 Den tredje, sent mot aftonen, de hunno
 En ö, som öde, obebodd de funno.
17. När i en liten bugt de ankrat här,
 Olympia gick i land på stranden blida,
 Höll glädtigt måltid med sin hjertans kär,
 Den falske maken, skild från misstro vida,
 Och i ett tält, i skuggan upprest der,
 Gick sorgglöst se'n till hvila vid hans sida.
 De andra alla mangrannt åter gå
 Om bord på skeppen för att hvila få.

18. Den möda, ångest, färden med sig förde,
 Som hållit henne vaken flere dar,
 Den stilla skog, der ej ett löf sig rörde,
 Den säkra strand, der nu hon tryggad var,
 Der ej en orons tanke henne störde,
 Då hon den älskade bredvid sig har:
 Allt detta gaf Olympias sömnens gåfva
 Så ymnigt, att ej björn mer djupt kan sofva.
19. Den falske, som hans snöda uppsåt tvingar
 Att vaka, nu, då hon var somnad, smög
 Ur bädden tyst; sin dräkt han med sig bringar
 I hast, tillhopalagd uti en hög,
 Ur tältet träder ut och, som om vingar
 Han haft, tillbaka till sin skara flög;
 Han väcker den och i all stillhet låter
 Från stranden lägga ut på djupet åter.
20. Bakom dem stranden låg, bakom dem dröjde
 I sömn Olympias, och natten skred,
 Tills re'n Aurora väg för dagen röjde
 Och strödde rim från gyllne hjulen ned,
 Och Halcyonerna vid stranden höjde
 Sin gamla klagosång på vanlig sed.
 Halft vaken, halft i slummer, sträcker handen
 Hon efter maken ut — men ingen fann den.

21. Hon drog tillbaks sin hand; ånyo sträckte
 Hon henne ut, men ingen fann ändå;
 En arm, och så den andra, ut hon räckte,
 Ett ben, så ett, men träffar ingen på.
 Förskräckelsen ur sömnen henne väckte,
 Hon såg sig kring, såg ingen—längre då
 Hon trycker enkobädden ej, hon kastar
 Ur sängen sig och ut ur tältet hastar.
22. Hon sprang till hafvet, klösande med ifver
 Sin kind, förvissad om sin lott nu mer;
 Hon slår den mjella barmen, af hon rifver
 Sitt hår, och spanar kring (ty månen ler)
 Om hon ej mer än stranden varseblifver,
 Och intet mer än stranden blott hon ser.
 »Biren!» — hon ropar — och »Biren!» så svara
 De medlidsamma grottor henne bara.
23. En klippa reste sig på stranden opp,
 Den vågorna, som städs hvarandra trängde,
 Urhållat nedan under tidens lopp,
 Att öfver hafvet ut den båglikt hängde.
 Med kraft från hjertat lånad, till dess topp
 I långa språng Olympia skyndsamt klängde
 Och svällda seglet uti fjerran såg,
 Som bar förrädarn öfver hafvets våg.

24. Hon ser det fjerran, eller tror hon ser,
 Ty än ej flyktat nattens skuggor alla.
 Förskräckt hon for tillsamman och föll ner,
 Med kinder vitare än snön och kalla.
 Men kraft att resa sig förtviflan ger,
 I skeppets spår hon låter ropen skalla;
 Hon ropar öfverljuddt, allt hvad hon kan,
 Med ångest namnet på sin grymme man.
25. Och när ej mer förmådde stämman svaga,
 Hon gret och händerna hon sammanslog.
 »Hvart flyr du, grymme, hän? — så hörs hon klaga —
 Ditt skepp ej ännu har fått laddning nog.
 Låt mig ock följa med! Nog kan det taga
 Min kropp om bord, då re'n min själ det tog.»
 Med armarne, med slöjan uti handen
 Hon skeppet vinkade tillbaks till stranden.
26. Men samma vind, som långt i fjerran för
 Bedragarns segel öfver hafvets vågor,
 Bar ock den armas rop, dem ingen hör,
 I rymden bort, dess klagan, böner, frågor.
 Tre gånger ansats hon från klippan gör
 Att uti djupet dränka hjertats plågor;
 Till slut från böljan vände hon sin blick
 Och till sin lägerstad tillbaka gick.

27. Hon kastar sig på den, af sorg betagen,
 Med tårar sköljer den och talar så:
 »I går du mottog två — hur grymt bedragen
 Blef jag! — i dag hvi uppstå ock ej två?
 Förrädiske Biren! O ve den dagen,
 Då jag blef född! O Gud, hvad skall jag då
 Mig företa'? Hvad här allena göra?
 Hvem bistår mig? Hvem kan min klagan höra?
28. »Här ser jag ingen; öde allt jag tycker;
 Ej spår af menniskor, hvarthän jag ser!
 Ej skepp här finns, som ur förderfvet rycker
 Mig hän, ej hopp om räddning finns här mer.
 Af brist jag dör; och ingen är som lycker
 Mitt öga till och som en graf mig ger;
 Så framt ej vargarne, som kring här ströfva,
 En graf mig ge att deras hunger döfva.
29. »Jag fruktar jemt, och re'n jag tror mig se
 Ur skogen björnar, lejon rusa neder,
 Och tigrar, och hvad odjur som sig te
 Med hvassa tänder, klor, dem mordlust leder.
 Dock, hvilket djur kan värre död mig ge,
 Än, grymma vilddjur, du mig här bereder?
 De nöjas att *en* död mig ge, ej mer;
 Men du, o ve, mig tusenfaldig ger.

30. »Men antag ock, att hit en sjöman länder
 Och tar mig med, bevekt utaf min nöd,
 Och frälsar mig från björnars, lejons tänder
 Och hungrens qval och annan ryslig död:
 Skall han väl föra mig till Hollands stränder,
 Der öfver hamnar, fästen re'n du bjöd?
 Skall till det land, der jag blef född, jag draga,
 Då du med svek från mig det lyckats taga?
31. »Du på mitt land, min krona, under sken
 Af skyldskap och af vänskap, handen lade;
 Och att försäkra dig om väldet se'n,
 Du dina härar skyndsamt dit förlade.
 Skall jag till Flandern återgå, der re'n
 Jag sålt det lilla som jag öfrigt hade,
 Att bistå dig och bryta dina band?
 O ve, hvart skall jag fly? Till hvilket land?
32. «Månn' väl till Friesland? Drottning der en dag
 Jag kunnat bli, men för din skull ej velat;
 Hvad fader, bröder gifvit dödens slag
 Och mig beröfvat allt hvad lyckan delat.
 Hvad jag för dig har gjort, behöfver jag
 Det säga, otacksamme? Hvad du felat,
 Dig förebrå? För dig, som mig, det är
 Bekant— och se den lön du mig beskär!

33. »Ack, blott ej en korsar mig måtte röfva
 Och sälja se'n som slaf! Jag hellre ser
 En varg, en björn, ett lejon hitåt ströfva,
 En tiger, eller hvad för rofdjur fler,
 Med klo och tand mot mig sin grymhet öfva
 Och släpa död uti sin kula ner.»
 Så sagdt, med handen i de gyllne lockar
 Hon for och slet dem af i stora flockar.
34. Ut sprang hon åter och till stranden lände,
 Och vildt kring hjessan fladdrar hennes hår.
 Hon tycks besatt, utom sig, som om rände
 Ej en, men tio furier i dess spår:
 Lik Hekuba, som raseriet tände,
 När hon blef varse dödad Polydor.
 Nu sjönk hon på en sten, och stirrar se'n
 I hafvet ned, och tyckes sjelf en sten.
35. Men lemnom henne för en stund på stranden.
 Om Rudiger jag vill förtälja eder,
 Som, matt och tyngd af heta middagsbranden,
 På stranden trafvar, trött i alla leder.
 Mot berget studsar solens glöd, och sanden,
 Den hvita, kokar hvart han färden leder.
 Ja, föga feltes att hans rustning var
 Så glödhet, som när städet henne bar.

36. Så medan törst och mattighet besvära
Hans färd i sanden, som en öcken ter,
Och längs den kust, som solen tycks förtära,
Blott qvalm och omak honom sällskap ger,
I skuggan af ett åldrigt torn, som nära
Vid stranden höjer sig ur vågen, ser
Han tärnor tre, som visade sig vara
I drägt och skick utaf Alcinas skara.
37. I svalkan lägrade, de hvila på
Alexandrinska mattor, yppigt rika;
Vinfyllda flaskor rundtomkring dem stå
Och fina bakverk, lockande, tillika.
Ett litet skepp vid stranden, då och då
Af lena vågor kysst, tycks endast fika
Att gynnsam vind skall breda seglen ut.
Ty ej en flägt nu lyfter minsta klut.
38. När dessa sågo riddarn färdas der
I lösa sanden rakt fram oförtrutet,
Med läppar, hvarest törsten präglad är,
Och sorgset anlet, utaf svett begjutet,
De bådo honom att ej hasta här
Så ifrigt fram sin väg och oafbrutet,
Men åt den svala skuggan sig förtro
Och unna trötta lemmar någon ro.

39. En af dem bygeln fatta vill, i fall
 Han lust att ned af hästen stiga röjde;
 En annan med en bägar' af kristall,
 Der vinet skummar, riddarns törst förhöjde.
 Men han ej dansar efter deras trall,
 Ty för hvart ögonblick han här fördröjde,
 Mer tid att hinna fram Alcina har,
 Som bakom kom och redan nära var.
40. Salpeter ej och svafvel flamma så,
 Af eld berörda, upp i plötslig låga;
 Så rasar hafvet ej, när stormen grå
 Kör ned och hvirflar det mot fästets båga:
 Som nu den tredje, när hon ser ändå
 Sin väg framåt i sanden riddarn tåga
 Och dem förakta (sköna dock försann!),
 Af raseri och hejdlös vrede brann.
41. »Du är ej riddare, är ej af adel —
 Så ropar hon det mesta hon förmår —
 Du vapnen stulit har; och häst och sadel
 Du fick på samma sätt, det vad jag slår;
 Och må så visst, som grundadt är mitt tadel,
 Jag se dig dö en död, dig värdig, svår:
 Fyrdelas, hängas, brännas står dig an,
 Du tjuf, du tölp, du otacksamme man!»

42. Se'n dessa skymford och mång' andra fler
 Den spotska tärnan utöst i sin ifver —
 Fast Rudiger ett ord till svar ej ger,
 Ty föga ära sådant stridssätt gifver —,
 Så skyndar hon med sina systrar ner
 Till skeppet, som dem väntar, fort det drifver
 Med snabba årtag fram längs kustens sand
 Och skarpt bevakar riddaren på strand.
43. Hon hotar, skymfar utaf hjertans grund,
 Ty ej om smädeord är hon förlägen.
 Imellertid kom riddarn till det sund,
 Hvaröfver går till Logistilla vägen.
 En gammal färjkarl ses i samma stund
 Från andra stranden lägga ut, benägen
 Till hjälp, som om han redan kunskap fått
 Och bidat här på riddarns ankomst blott.
44. Så snart han honom varsnat, ut han lade,
 Att honom föra till en bättre strand.
 Fick man om hjertat tro hvad dragen sade,
 Han klok och vänlig var, af hjälpsam hand.
 När Rudiger i båten skyndat hade,
 Han tackar Gud och, ilande från land
 På hafvet ut, han språkar under färden
 Med vise gubben, pröfvad rikt af verlden.

45. Han prisar Rudiger, att han förstått
 I tid Alcina fly och faran bråda,
 Förr'n på trollbägaren han läppja fått,
 Som bragt de andra alla så i våda,
 Och att till Logistilla nu han gått,
 Der rena seder blott han finge skåda
 Och skönhet af ovissneligt behag,
 Som hjertat när, ej leda ger en dag.
46. »Beundran, vördnad — sade han — hon gifver
 I själen in, då först du henne ser.
 Se närmre an den höga: och dig blifver
 Allt annat godt af föga värde mer.
 Man älskar henne ej med häftig ifver,
 Likt andra, hopp och fruktan hon ej ger;
 Hos henne pockar ej begäret, sakta
 Det stillas, nöjdt att henne blott betrakta.
47. »Hon skall dig bättre sysselsättning lära,
 Än spel och dans och vin och fröjd som går:
 Hur tankarne, förädlade, dig bära
 Mer högt än örnen med sin vinge når,
 Och hur på jorden re'n af himlens ära
 Och sällas fröjder man en försmak får.»
 Så talande, den gamle styrer färden
 Mot säker strand, men än på afstånd är den.

48. Då ser han hvimla öfver hafvets flod
 Af skepp, som alla ned mot honom köra.
 Med dem Alcina kom i vredesmod,
 Med allt det folk hon hunnit sammanföra,
 Att vinna sin förlorade klenod
 Tillbaks, om ej, sig sjelf och land förstöra.
 Väl henne kärlek härtill har förmått,
 Men mindre ej den skymf, hon lida fått.
49. Af sådan vrede än hon aldrig brann,
 Se'n hon blef född, som den nu henne tänder.
 Hon låter folket ro allt hvad det kan,
 Att skummet yrde upp mot begge stränder.
 Rundtom ett eko vilda larmet fann,
 Der dåna haf och strand hvart man sig vänder.
 »Fram, Rudiger, din sköld! Nu kräfs den; fram!
 Vill du ej dö, ej fångad bli med skam.»
50. Så Logistillas båtkarl. Och med ifver
 Han fattar sjelf på flygande minut
 I sidenduken, den från skölden rifver
 Och släpper så det skarpa skenet ut.
 Den bjerta trollglans, skölden från sig gifver,
 I fiendernas ögon stack som spjut,
 Att de, när dessa strålar dem förblända,
 Från fram- och bakstam tumla öfverända.

51. Den man, som uti tornet hade vakten,
 Så snart han flottan såg der fram hon skred,
 Stormklockan ljuda lät utöfver trakten,
 Och genast skyndar hjälp till hamnen ned.
 Sitt hagel slunga skjutverktyg, med makten
 Utaf en storm, mot fiendernas led;
 Från alla håll blef bistånd riddarn gifvet,
 Så att han räddar friheten och lifvet.
52. På stranden nu sig fyra sköldmör visa,
 Försända dit i hast af Logistilla:
 Den modiga Andronika, den visa
 Fronesia, rättrådiga Dicilla,
 Och Sofrosyne, värd som kysk att prisa,
 Mer än de andra rädd att tiden spilla.
 En här, förutan like, drager neder
 Från borgen och vid hafvet ut sig breder.
53. I trygga hamnen under borgen der
 En stark och talrik flotta syntes bida:
 Vid första klämtslag, första rop den är
 Beredd alltjemt så natt som dag att strida.
 Och så den vilda kamp begynte här
 Till lands och vatten, bitter å hvar sida;
 Den kamp, som störtade det välde ned,
 Som ur sin systers hand Alcina vred.

54. Hur ofta såg man ej i striden gånga
 Helt annorlunda slutligt, än man spått!
 Alcina ej blott icke lyckas fånga
 Den älskarn, som ur hennes snara gått,
 Men skeppen ock, fast så otaligt många,
 Att hafvet knappast rymma dem förmått,
 Af lågorna förtärdes allesamman;
 På ett med nöd hon räddar sig ur flamman.
55. Alcina flyr; och dels tillfångatagen,
 Dels bränd, fördränkt, förstörd blef hären all.
 Att Rudiger hon mist, af harm betagen
 Hon sörjer mer än annat olycksfall.
 För hans skull suckar hon om natten, dagen,
 Och ögat gjuter bittra tårars svall;
 Och ofta klagar hon, den djupt betryckta,
 Att hon med döden ej sitt qval kan lykta.
56. Af ingen fé än dödens bägar dracks,
 Så länge himlen hvälfts, med stjernor på den.
 Om så ej vore, Parcen med sin sax,
 Af hennes sorg bevekt, väl afklippt tråden;
 Som Dido hon sig genomborrat strax,
 Om hon ej valt att som den stolta Nåden
 Vid Nilens strand sig dödens slummer ge;
 Men dö, som sagdt, det kan ej någon fé.

57. Men åter nu till anherrn för din ätt,
 Och må Alcina vrida sina händer.
 Så vet då att, när han ur båten trädte
 Och satt sin fot på mera trygga stränder,
 Han tackar Gud, som gynnat på allt sätt
 Hans företag, och hafvet ryggen vänder;
 Och på det torra skyndande han når
 Den höga borg, som nära stranden står.
58. En borg mer skön och stark ej dödligt öga,
 Så förr som sedan, skådat någonsin.
 Mer värda äro murarne, de höga,
 Än om de varit af demant, rubin.
 Om slika stenar känner här man föga;
 Och hvem dem känna vill (den tro är min),
 Han gånge dit, ty annorstäds, jag tänker,
 Om ej i himlen, sådan prakt ej blänker.
59. Hvad högre värde denna stenen ger,
 Än hvarje annan, är att den, som dröjer
 Med blicken der, sig in i själen ser
 Och sina fel så väl som dygder röjer;
 Så att han hala smickret tror ej mer
 Än vrånge granskarn, när han tadlet höjer.
 I spegeln skådande, på detta vis
 Han lär sig sjelf att känna och bli vis.

60. Dess sköna ljus, som härmar solen klara,
 Rundt kring sig spred en glans af sådant slag,
 Att den som eger det, hvar han må vara,
 Trots, Febus, dig, har städse ljusan dag.
 Ej stenen är det enda underbara,
 Men konst och ämne blanda sitt behag
 Och täfla så, att du har svårt att säga,
 Hvem af de två må största värdet ega.
61. På bågar, som så djerft mot höjden sträfva,
 Att man kan tycka att de himlen stöda,
 Så sköna, vida blomsterparker sväfva,
 Att jorden sådana blott bär med möda.
 Dofrika träd sitt gröna löfverk väfva
 Emellan tinnarne, som tindra, glöda;
 Och vinter, sommar, alla tider lika,
 De stå med blomster och med frukter rika.
62. Så ädla träd, som i de parker gröna,
 Man ej får se; *der* aldrig stormen hviner;
 Ej rosor, liljor skådar man så sköna,
 Violer, amaranter och jasminer.
 Man eljest blomman ser sin stängel kröna
 Så kort, dess födelse och död beskiner
 En flyktig sol, och snart hon ögat lycker,
 Städs underkastad himmelstreckets nycker.

63. Men utan vaxling grönskan här förblifver,
 Och här sin fågring rosorna ej spilla.
 Ej att naturen särskild gunst dem gifver
 Och herrskar här af egen drift så stilla;
 Men genom konst och kraft, som ej förskrifver
 Sig ifrån himlakloten, Logistilla
 (Hvad ej för någon annan möjligt var)
 Här håller våren för beständigt qvar.
64. Ej ringa glädje Logistilla kände,
 Att sådan ädel herre hos sig se.
 Hon bjöd att taga mot den nyanlände
 På bästa vis och allsköns heder ge.
 Långt förut re'n till slottet Astolf lände,
 Och gladt nu helsa på hvarandra de.
 Och snart har hela skaran samlad blifvit,
 Som dess gestalt Melissa återgifvit.
65. När här de hvilat ut i dagar två,
 Gick Rudiger till borgens herrskarinna,
 Af Astolf följd; ty denne brann också
 Af stort begär att Western åter hinna.
 Melissa talade för begge då
 Och ödmjukt bad den visa siarinna
 Att dem med råd och dåd sitt bistånd ge,
 Att snart sitt land de måtte återse.

66. »Jag tänka vill derpå — så hörs hon svara —,
 Två dar de lägge på begäret band.»
 Se'n öfverlägger hon, hur utan fara
 Hon skall dem båda sända ur sitt land.
 På vingehästen Rudiger skall fara,
 Så hon beslöt, till Aquitaniens strand.
 Men först hon vill ett betsel honom skänka,
 Hvarmed han hästen styra kan och länka.
67. Hon visar hur han skall sig bära åt,
 Att honom få att sänka sig och höja,
 Att flyga i en krets, att rakt framåt
 Än sträcka ut, än still på vingen dröja.
 Och som en ryttare på markens stråt,
 Hur helst han vill, sin goda häst kan böja,
 Så Rudiger i luften snart, hur bäst
 Han vill, kan tygla denna vingehäst.
68. När riddarn hunnit allt i ordning sätta,
 Så tog han afsked af den ädla fé —
 Den städs han varmt förbunden efter detta
 I kärlek blef — och var till färd ej sen.
 Om honom och hans färd vill jag berätta
 Nu först; om krigaren från England se'n,
 Som efter längre tid och flera strider
 Till kejsar Carl och hofvet hann omsider.

69. Bort Rudiger så for; men återvänder
 Ej samma väg, som tvungen nyss han drog,
 När hippogryfen långt från alla stränder
 Vidt öfver hafvet hän sin kosa tog.
 Nu, då han honom har i sina händer
 Och tygla kan hvarthän han vill, med fog
 En annan väg att taga lust han känner,
 Som, att Herodes fly, de vise männer.
70. När hit han kom, han styrt i farten bråda
 Från Spanien rakt till Indien sitt tåg,
 Dit, der han fann i fejd de systrar båda,
 Till ön som midt i österhafvet låg.
 Nu fick han lust att andra trakter skåda,
 Än dem, der Eol hetsar vind och våg,
 Och i den krets, han börjat, styra färden
 Och, liksom solen, fara rundt kring verlden.
71. Här skådar han Catay, der Mangiana,
 När öfver stora Quinsay kosan bär;
 Han öfver Imaus flög, och, Serikana
 Till höger lemnande, han böjer här
 Från Skythien till Hyrkaniens haf sin bana,
 Och till Sarmatien kom; och stället, der
 Europa skiljs från Asien, når han redan,
 Och Ryssland, Preussen, Pommern såg han sedan.

72. Ehuru Rudiger af längtan brann
Att åter snart hos Bradamante vara,
Dock nu, då nöjet att bese sig han
Väl smaka fått, så vill han längre fara.
Till Polen, Ungern se'n sin väg han fann,
Germanerna besökte, och den skara
Af folk som bor i nordens vilda land;
Och så han kom till slut till Englands strand.
73. Men tro ej, herre, att han oupphörligt
Så flackade alltjemt högt ofvan verld;
Härberge sökte han hvar qväll, om görligt,
Och undvek omsorgsfullt en dålig värd.
Som land och haf han ville se tillbörligt,
Så räckte uti månader hans färd.
Till London om en morgonstund han länder,
Och släpper ned sin häst vid Themsens stränder.
74. Här på de ängar, sig vid staden sträcka,
Af fotfolk; ryttare han ser en här.
Vid ljud, som trummor och trumpeter väcka,
På sköna leder ställd, han mönstras der
Utaf Rinaldo, paladinen käcka,
Om hvilken, som ni mins, berättadt är,
Att, sänd af kejsarn, han sig hit begifvit,
Den hjälp att skaffa, som af nöden blifvit.

75. Hit kom nu Rudiger i samma stund
 Den sköna mönstring hölls; och när han kände
 Sig åter ha satt fot på säker grund,
 Han till en riddare sitt spörsmål vände;
 Och strax omständligt svar från dennes mund
 Han fick: att Skottland, Irland, England sände,
 Och öarne rundtom, den stora mängd,
 Här under fanorna sågs sammanträngd.
76. »Och när — så fortfor han — de mönstrats här,
 Vid hafvets kust de alla samlas böra,
 Att på den flotta, som dem väntar der,
 Se'n öfver oceanen färden göra.
 Den hårdt beträngde Franken åter är
 Vid mod, i hoppet på den hjälp de föra.
 Men att du fullt här allting känna må,
 Så vill för dig hvar trupp jag genomgå.
77. »Du kan den stora, höga fanan se der,
 Med liljorna och leoparden på:
 I vinden henne öfverfältherrn breder,
 Och efter henne se'n de andra gå.
 Hans namn, omstråladt här af glans och heder,
 Är Leonet, så tapper som blott få,
 Lancasters hertig, broderson till kungen,
 I rådslag vis, i mod ej än betvungen.

78. »Näst konungsliga fanan *denna* skåda,
 Hon, hvilken fladdrar nu mot berget der!
 För henne ser man Warwicks grefve råda;
 Tre hvita vingar han i grönt fält bär.
Hon med hjorthufvudet och hornen båda,
 Hon hertigens af Gloster fana är.
 Till hertigen af Clarence facklan hörer,
 Och den med trädet der Yorks hertig förer.
79. »Se lansen der, som bräckts i stycken tre!
 Den fanan ser man Norfolks hertig svinga.
 Der grefven utaf Kent med blixten se!
 Med gripen Pembroke's grefve vill betvinga.
 En våg ses hertig Suffolks fana te,
 Och oket, der sig tvenne ormar slinga,
 Hör Essex' grefve till; men kransen, vriden
 I blått fält, för Northumberland i striden.
80. »Gref Arundel man känner der igen
 På båt, som sjunker uti hafvets bölja.
 Se der markisen utaf Barclay! Den
 Ses grefvarne af March och Richmond följa.
 Ett klufvet berg i hvitt för Barclay, men
 En palm för March, ett skepp, som vågor skölja,
 Den tredje. Dorsets, Hamptons grefvar der!
 Den ene vagn, den andre krona bär.

81. »Den falk, som öfver nästet slokar vingar,
För grefven utaf Devonshire, Raimund.
Svartgula fanan der Winchester svingar;
En björn har Oxford, Derby har en hund.
Se korset der utaf kristall! Det bringar
Baths rika biskop med i stridens rund.
I grått fält der en krossad stol du röjer:
Och Ariman af Somersset den höjer.
82. »Väl två och fyrti tusen der du ser
Till häst, med båge eller svärd i händer.
Men dubbelt (hundra mindre eller mer)
Så mycket fotfolk stridsbegäret tänder.
Se der ett grått, ett grönt, ett gult banér,
Och ett, med svarta och med blåa ränder!
Det Gottfrid, Henrik, Herman, Edvard är,
Med fotfolk under hvar sin fana der.
83. »Buckinghams hertig främst i spetsen drar;
Grefskapet Salisbury till Henrik hörer;
Af Burgh den gamle Herman hyllning tar;
I Crossberry befålet Edvard förer.
Allt detta folk, som plats mot öster har,
Är Engelskt. Nu, om du åt vester rörer
Din blick, du trettitusen Skottar ser,
Dem kungens son Zerbin har fört hit ner.

84. »Med silfversvärd i ramen, mellan tvenne
 Enhörningar, ett lejon ser du der:
 Den skottska kungafanan; under henne
 Hans son Zerbin har uppställt der sin här.
 Så skön bland alla ingen finns; när denne
 Naturen skapt, hon bröt sin form isär.
 Han hertig är af Ross; i dygders glans,
 I kraft och i behag, är priset hans.
85. »Der grefve Ottonley sig ger till känna
 Med gyllne bjelken uti högblått fält.
 Den fanan tillhör hertig Marr: på denna
 Ses leopard, som man i spilta ställt.
 Den der, med fåglar prydd, hvars färger bränna
 Så bjert, för tappre Alcabrun i fält;
 Med hertig-, grefve-titel han ej prålar,
 Men främst bland Höglands-hjeltarne han strålar.
86. »Till hertig Strafford hör den fanan, der
 Man ser en fågel djerft mot solen skåda.
 Lurcan, som grefve utaf Angus är,
 För tjuren der med sina hundar båda.
 Albaniens hertig der sin fana bär,
 Der blått och hvitt du ser i fältet råda.
 Och gamen, som i gröna draken slår
 Sin klo, för grefven utaf Buchan går.

87. »I Forbes herrskar kraftige Armand,
 Han som med svart och hvitt sin fana pryder;
 Han Errols grefve har på höger hand,
 Ett ljus i grönt fält der hans plats antyder.
 Se Irlands folk der närmare mot strand!
 Två skaror är det: grefve Kildare lyder
 Den första; grefven utaf Desmond bragt
 Den andra ned från vilda bergens trakt.
88. »Den förste för en tall, som står i låga;
 Rödt band i hvitt fält der den andre har.
 Men ej från England blott, att kampen våga,
 Och Skottland, Irland, folk till kejsarn drar;
 Från Sverge, Norge äfven skaror tåga,
 Från Thule, Island, hur långt bort det var;
 Kort, från hvart land, bland nordens is beläget,
 För freden af naturen obenäget.
89. »Till sextontusen deras antal går,
 Från hålor dragna ut och skogar vida.
 Likt vilda djur betäckas de af hår
 Till anlet, bröst, ben, armar, rygg och sida.
 Liksom en skog af lansar fältet står,
 Der de omkring sin hvita fana bida;
 Så vill Morat den ha, den höfding god,
 Att röd den färga se'n i Moriskt blod.»

90. [¶] Så medan Rudiger den sköna skara,
 För Frankrike bestämd, i sigte tar,
 Och låter denne fanorna förklara
 Och namnen säga sig på en och hvar,
 Der strömmar till en mängd, för att den rara,
 Sällsamma hästen se, som honom bar;
 Man häpnar, af förvåning djupt betagen,
 Och snart en krets var rundt kring honom slagen.

91. Och att förvåningen än större göra
 Och öka nöjet för sig sjelf också,
 Han börjar sakta att på tygeln röra
 Och låter hästen sporen känna få.
 Strax denne börjar att mot himlen köra
 Och låter hopen der förbluffad stå.
 Nu riddarn ser sig om i Britters länder
 Från kust till kust; se'n styr mot Irlands stränder.

92. Han ser det fabelrika land, hvarest
 Den helge gubben visste ned att kalla
 En sådan nådekraft, vid grottan fäst,
 Att menskan renas der från synder alla.
 Se'n öfver hafvet styrer han sin häst
 Dithän, der mot Bretagne dess vågor svalla;
 Och under vägen han, när han ser ner,
 Angelika vid klippan bunden ser;

93. Vid klippan der i detta sorgeland.
 Ty namn af sorgelandet har man gifvit
 Åt ön, der detta vilda rövvarband
 Ett grymt, omenskligt folk, sitt handtverk drifvit,
 Hvars flottor snokade vid hvarje strand
 (Så som jag ofvan i min sång beskrifvit)
 Och qvinnor röfvade på alla vis,
 Att dem ett hiskligt odjur ge till spis.
94. Just denna morgon vardt hon bunden der,
 Och redan närmar sig, att henne sluka,
 Det grymma hafsvidunder, hvilket plär
 Så ryslig föda till sin näring bruka.
 Hur hon ett byte blef, berättadt är,
 För dem som henne sett på stranden mjuka
 I sömn försänkt vid gubbens sida, som
 Med hexeri bedref att dit hon kom.
95. Det råa folk, att grymma seden följa,
 För detta monster satte ut på strand
 Den skönsta mö, den ingen drägt ses hölja,
 Så naken hon kom ur naturens hand;
 Ej ens en slöja har hon för att dölja
 De liljor hvita och de rosors brand,
 Dem ingen vinter härjar eller sommar,
 Och hvilkas prakt i dessa former blommar.

96. Han kunde trott att hon en bildstod var,
 Den konstnärn mejslat ut med flit och möda
 Af alabaster eller marmor rar
 Och se'n förstått att här vid klippan stöda;
 Om ej han sett en tåreström så klar
 Bland rosor och ligustrer ymnigt flöda
 På barmens runda äpplen från dess kind,
 Och gyllne håret fladdra löst för vind.

97. När in han såg i dessa ögon klara,
 I sinnet honom Bradamante rann.
 Medömkan, kärlek honom genomfara,
 Och knappt från tårar han sig hålla kan.
 Så snart han hejdat hästens vingar snara,
 Med stämman mild till henne talar han:
 »O hulda mö, blott värd de bojor kära,
 Dem Amor låter sina trogna bära,

98. »Men icke denna och ej annan plåga!
 Hvem är den grymme, som dig tvingat in
 I dessa band, hvem är som kunnat våga
 Att klämma blå en hand så hvit och fin?»
 Den skönas anlet blef, vid denna fråga,
 Som elffenben, beströdt med karmosin,
 Då intet nu de nakna delar höljer,
 Dem, huru sköna, blygsamheten döljer.

99. Hon gömt sitt anlet strax i sina händer,
 Om ej de fjettrats vid den hårda sten.
 Men höljdt af gråt hon det mot jorden vänder,
 Ty henne unnas tårarne allen.
 Hon några suckar djupt ur barmen sänder
 Och börjar tala matt och sakta se'n,
 Men for ej fort; hon strax i början störcdes
 Af rysligt buller, som från hafvet hördes.
100. Der kommer, se, det stora hafsvidunder,
 Till hälften under, hälften ofvan våg.
 Som skeppet flyr i hamnen, jagadt under
 Nord- eller sydvind, gnisslande i tåg,
 Så kom till framsatt mål med brus och dunder
 Det hemska djur; alltnärmre man det såg.
 Halfdöd af skräck och fasa är den sköna,
 Och inga trösteord nu mera löna.
101. Nu lansen Rudiger ej lägger an,
 Men högt den svänger och mot djuret sänder.
 Vid intet annat jag det likna kan,
 Än vid en massa, som sig vrider, vänder.
 Af djurgestalt blott hufvud skönjer man,
 Som af en fargalt ögon har och tänder.
 I pannan träffar Rudiger sitt mål;
 Det var som sten han träffat eller stål.

102. När första stöten ingen verkan har,
 Han vill en annan låta djuret känna.
 Men detta, när af hästens vingepar
 Det skuggan ser på vattnet, efter denna,
 På stranden lemnande sitt byte qvar,
 Med ilsket raseri nu börjar ränna.
 I många bugter efter den det sköt,
 Och riddarn mellertid ger stöt på stöt.
103. Som örnen, när från höjden han ser glida
 En orm i gräset, eller ser hur han
 På nakna klippan i det solsken blida
 Sig lagt att putsa gyllne skruden grann,
 Ej vill den falla an ifrån den sida,
 Der, hväsande, sitt gift han spruta kan,
 Men bakfrån klöser den, med fart ej ringa,
 Att han ej hinner vända sig och stinga:
104. Så riktar han ej svärdet eller lansen
 Mot gapet, väpnadt innan och utvändigt;
 Mot ryggen än han stormar, än mot svansen,
 Och måttar hugg bak öronen behändigt.
 Om djuret vänder sig, han ändrar dansen,
 Och sänker, höjer sig i tid beständigt;
 Men som om han mot jaspis stålet svängde,
 Så föga hudens fjäll han genomträngde.

105. Närgångna flugan så en hund förföljer
 I het Augusti, eller ock kanske
 I månad som går före eller följer,
 Som, kornax en, den andre must, oss ge.
 Med bett hon ögonen och nosen höljer,
 Kringsurrar jemt och tycks hans harm bele.
 Han ofta gläfsar till med tänder torra,
 Men har han henne nått, han slutar morra.
106. Med stjerten djuret piskar hafvet så,
 Att vattnet stänker upp mot himlabågen.
 Han vet ej om han flyger, eller på
 Sin häst han simmar genom salta vågen.
 Han ofta önskar på ett däck att stå;
 Ty varar länge denna dusch, i hågen
 Han räds att hippogryfen blir så våt,
 Att hvarken gördel hjälper eller båt.
107. Nu på ett nytt, ett bättre råd han fann,
 Med andra vapen vill han striden ända.
 Med glansen, som i täckta skölden brann,
 Han tänker nu att hafsvidundret blända.
 Till mön vid klippan flög tillbaka han
 Och, att ej något misstag här må hända,
 På hennes finger satte denna ring,
 Som gör att trolldom verkar ingenting.

108. Jag menar ringen, Bradamante tog
 Ifrån Brunell, att Rudiger bevara;
 Hvarmed Melissa se'n till Indien drog
 Att honom frälsa ur Alcinas snara.
 Melissa der med den — ni mins det nog —
 Förstod att mången rädda utur fara.
 Åt Rudiger hon gaf den se'n igen,
 Som städs på fingret sedan burit den.
109. Nu åt Angelika han ringen gaf,
 Att den ej skölden hindra må att glimma.
 Och att de ögon skyddas må deraf,
 Som låtit honom re'n sin makt förnimma.
 Mot stranden, täckande det halfva haf
 Med buken, ses nu hafsviidundret simma.
 Han passar på, af skölden floret drar —
 Och som en annan sol han strålar klar.
110. Trollskenet strax i djurets ögon trängde
 Och verkade på sätt, som vanligt var.
 Liksom forellen, när en bergsbo mængde
 I bäcken kalk, med vågen omvänd far,
 Så fruktansvärda monstret om sig svängde
 I hafvets skum och låg uppnedvändt qvar.
 Nu stöt på stöt åt djuret riddarn gifver,
 Men otillgängligt för hans stål det blifver.

111. Den sköna honom bad, som detta såg,
 Att ej förgäfves längre svärdet bruka.
 »För Guds skull, kom och lossa mina tåg,
 För'r'n djuret vaknar — bad den hjertesjuka —
 För bort mig, dränk mig midt i hafvets våg,
 Blott låt ej grymma fisken mig få sluka.»
 Bevekt af denna klagan, som han hör,
 Han tärnan löser och från stranden för.
112. Nu hästen, sporrad, tog en väldig sats
 Mot skyn och rörde snabbt de vingar tvenne.
 I sadeln riddaren har tagit plats
 Och bakom sig på länden har han henne.
 Så på den alltför läckra spis, som satts
 För leda fisken fram, han lurar denne.
 Sig riddarn ofta vänder, älskogsvarm,
 Och tusen kyssar ger åt ögon, barm.
113. Som först han ämnat, står ej nu hans håg
 Att rundt kring hela Spanien kosan taga.
 Till närmsta kusten, der Bretagne han såg
 I hafvet ut sig sträcka, vill han draga.
 En dunkel ekskog der på stranden låg,
 Der Philomela ständigt höres klaga;
 En äng, en källa var i midten der,
 Och rundt af berg den innesluten är.

114. Här riddarn hejdar farten, ty han var
 Af åtrå tänd, och ned på ängen lände.
 Han lät sin häst dra in sitt vingepar,
 Dock icke *den*, som mäktigast dem spände.
 Knappt steg af springarn han, förr'n lust han har
 En annan att bestiga; men han kände
 Sitt tunga harnesk vara till besvär
 Och sätta hinder emot hans begär.

115. I största hast han vapnen af sig rifver;
 I vild oordning sker det. Aldrig så
 Det tagit tid, han tycker i sin ifver;
 Ty om *ett* band han löste, knöt han två.
 Men, herre, alltför lång nu sången blifver,
 Och kanske ledsnar ni att höra på.
 Jag därför nu vill skjuta upp min saga
 Till annan tid, då den kan mer behaga.

Elfte Sången.

1. **V**äl kan den svaga tygeln ofta vända
En modig häst, som midt i loppet är;
Men rasande begären, en gång tända,
Förnuftets tygel sällan hejdar, när
En njutning står till hands, att dem förblända;
Som björnen honungen ej lemna plär,
När lukten en gång i hans näsa flugit,
När blott en droppe han af kärlet sugit.

2. Hur kan förnuftet tygla riddarns sinne,
Att ej med skön Angelika en stund,
Än oklädd, plocka nöjets ros härinne
I denna ensliga, beqväma lund?
Ej Bradamante mer han har i minne,
Som eljest städs han bar i hjertats grund.
Och om han henne mins, en dåre han,
Om ej han denna ock värdera kan;

3. Hos hvilken stränge Xenokrat ej mer,
 Än han, förmått att tygla åtråns ifver.
 Han kastat svärd och sköld, och ro han ger
 Sig ej, förr'n ledig han från vapnen blifver;
 När jungfrun, skådande med blygsel ner
 På sina nakna lemmar, varseblifver
 På fingret denna ring, som, listig nog,
 Brunell från henne i Albracca tog.
4. Det är den ring, hon med till Gallien förde,
 När första gång till detta land hon drog
 I broderns sällskap, som den lans tillhörde,
 Som Astolf, paladinen, sedan tog.
 Med denna ring hon trolleri't förstörde
 Vid Merlins sten och Malegys belog;
 Med den hon Roland lät och många andra
 Ur Dragontinas bojor frie vandra;
5. Med den osynlig ur det torn hon gått,
 Der elak gubbe henne fången gjorde.
 Dock, hvi förtälja allt hvad han förmått,
 Då ni så väl som jag det känna torde?
 Brunell den stal i sjelfva hennes slott,
 När Agramants begär till den han sporde.
 Allt se'n af ödet städs förföljd hon blef,
 Som henne slutligt från dess rike dref.

6. Då nu, som sagdt, hon den på fingret fann,
 Hon så af fröjd och häpnad blef betagen,
 Att knappt sin hand, sitt öga tro hon kan
 Och räds att vara af en dröm bedragen.
 Hon tog den af, i munnen den försvann
 Behändigt — och ur riddarns åsyn tagen
 Hon, snabbt som blixten, vardt i samma stund,
 Likt sol'n, när skyar hölja hennes rund.
7. Åt alla håll förvånad riddarn såg
 Och börjar som en galning kring att fara.
 Men när han plötsligt ringen kom ihåg,
 Han flat och häpen stod i denna snara.
 Sin dumhet han förbannar, mörk i håg,
 Och klagar jungfrun an, som kunnat vara
 Så otacksam och till hans spott och spe
 En sådan lön för hjälpen honom ge.
8. »Du otacksamma, kan du — hörs han klaga —
 Belöna så det bistånd jag dig skänkt?
 Vill hellre genom stöld du ringen taga,
 Än få till skänks? Jag den att ge dig tänkt.
 Min sköld, min häst, så framt de dig behaga,
 Jag ger dig, och mig sjelf helt oinskränkt;
 Blott dölj ej för mig dina ögon klara.
 Du hör mig, grymma, och du vill ej svara.»

9. Så talar han och rundt kring källan hastar
 Och lik en blind han famlar, söker brådt.
 Hur ofta tror han han kring henne kastar
 Sin arm, och famnar tomma luften blott!
 Långt bort hon redan hunnit, och ej rastar
 Förr'n hon omsider till en grotta nått,
 Som vid och rymlig i ett berg gick neder,
 Der föda fanns att stärka trötta leder.
10. En gammal herde uppehöll sig här,
 Som lät af ston en talrik hjord här beta
 I dalen nedanföre, der den plär
 Vid svala bäckarne sin föda leta.
 Rundtom vid grottan funnos stallar, der
 Den sökte skygd mot middagsstrålen heta.
 Angelika här hela dagen låg
 Fördold, och ingen ännu henne såg.
11. Om qvällen, se'n hon här uthvilat har
 Och sig med föda vederqvickt tillika,
 Hon några grofva kläder på sig tar,
 Som här hon fann, men huru föga lika
 De glada drägter, dem hon fordom bar,
 Till form och färger lysande och rika!
 Men huru ringa dräkt hon lägger an,
 Hon ej sin börd och skönhet dölja kan.

12. Tyst om en Amaryllis, en Neära,
 En Phyllis eller flyktig Galatée!
 Ty ingen var så fager, med all ära
 För er, o Tityrus och Melibé!
 Den sköna valde ut, att henne bära,
 Det första bästa sto som hon fick se.
 Ty nu, just nu i tanken henne rann det
 Att återvända hem till Österlandet.
13. Men Rudiger, som länge väntat har
 Förgäfves, att hon skall sig uppenbara,
 Och ändtligt inser att han gäckad var
 Och att hon flytt för långt att kunna svara,
 Till stället går, der hästen lemnats qvar,
 Som jord och himmel lika vet befara,
 Och finner att han tygeln krängt utaf
 Och redan luften klöf i vingadt traf.
14. Det var på hans förlust en bitter råga,
 Att mista hippogryfen nu till sist.
 Det gör ej honom mindre harm och plåga,
 Än att sig dårad se af qvinnolist.
 Men mest dock grämer honom, utan fråga,
 Att han den underbara ringen mist;
 Så mycket ej för kraften just hos denne,
 Som att till skänks han fått den utaf *henne*.

15. Och öfvermåttan gramse och förlägen,
 Han åter väpnar sig och skölden tar.
 Och se'n i mjuka gräset styr han vägen
 Från hafvet till en vidsträckt däld, som var
 Bland skogar, höga, skymmande, belägen,
 Och på den väg mest banad syns han drar.
 Han långt ej gått, då han till höger hörde
 Ett väldigt larm, som skogens tystnad störde.
16. Ett väldigt larm och rysligt vapengny
 Han hör, och skyndar fram och varseblifver
 Två män, som i en tvekamp, sällsam, ny,
 På inskränkt plats här fäkta med all ifver.
 De vildt gå på och inga medel sky,
 Jag vet ej hvad för hämbegär dem drifver.
 En är en jätte, vild och hiskelig,
 En riddare den andre, djerf och vig.
17. Med sköld och svärd sig denne värjer käckt
 Och far än hit, än dit i stridens våda,
 Att ej sin hjessa få af klubban bräckt,
 Som jätten svänga ses med händren båda.
 Re'n ligger död hans häst till marken sträckt.
 Tyst stannar Rudiger att striden skåda;
 Och snart till riddarns fördel känner han
 Sig stämd och önskar han blir öfverman.

18. Ej att han därför bistånd honom ger;
 Att kampen se, han sig afsides ställer.
 Nu på den mindres hjälm sin klubba ner
 Med båda händer grofve resen fäller.
 För slaget riddarn föll. Den andre ser
 Orörlig honom, och är sen ej heller
 Hans hjälm att lösa, för att döden ge;
 Och då fick Rudiger hans anlet se.
19. Han ser af henne, som han har så kär,
 Af hulda Bradamante sköna dragen;
 Han henne känt igen i riddarn der,
 Som jätten döda vill. Af hämd betagen,
 Till kamp han ropar honom strax och är
 Ej sen att rusa fram med klinga dragen.
 Men efter nya hugg ej denne trår,
 Och kring den domnade han armen slår;
20. Och henne kastar på sin rygg och ränner
 Sin väg, som ulfven när ett lam han slog,
 Som örnen när den hvassa klon han spänner
 I dufvan, eller annan fågel tog.
 Fort efter ilar Rudiger, han känner,
 Att här hans bistånd kräfves, mer än nog.
 Men resen med så långa steg försvinner,
 Att knappt med blicken riddarn följa hinner.

21. Så jätten lopp, och Rudiger bakom
 Förföljde häftigt, på den dunkla stigen,
 Som städse vidgar sig så småningom,
 Tills de ur skogen kommo ändteligen. —
 Men nog om detta. Nu till Roland, som
 Det eldgevär, Cimosko bar i krigen,
 I hafvets djupa afgrund kastat ner,
 Att ingen dödlig må det finna mer.
22. Men föga hjälpte det; den ovän leda
 Till menskoslägtet, som till mönster tog,
 När han det smidde, denna ljungeld vreda,
 Som städse ned med brak ur molnen slog,
 För att ej mindre ofärd oss bereda,
 Än då med äppet Eva han bedrog,
 Han lät en trollkarl finna det omsider,
 Vid, eller kort för våra fäders tider.
23. Från hundra famnars djup förvisningsort
 Han efter lång tid lät i dagen föra
 Med trolldom afgrundsvapnet, som jag sport;
 Och först det kom att Tyskarne tillhöra.
 Och se'n med det en mängd försök de gjort,
 Den onde anden, att oss skada göra,
 Hos dessa skärpte tankekraften så,
 Att man till slut dess rätta bruk fann på.

24. Italien, Gallien, andra länder fler
 Om grymma konsten snart sig underrätta.
 I holkad form *en* gjuter bronzen ner,
 Den ugnar glödgade i flytning sätta;
En borrar jernet; mindre eller mer
 Man stora gör dem, tunga eller lätta:
 Bombarder, bössor, efter hvars behag,
 Kanoner utaf enkelt, dubbelt slag.
25. Fältslanga, haubits och falkonett,
 Allt som det mästarn lyster, namnen klinga;
 De bryta väg på omotståndligt sätt,
 Och jern och marmor för dem sönderspringa.
 Gack, arme krigare, din rustning sätt
 Hos smeden in, ja ända till din klinga;
 På axeln bössa, muskedunder tag,
 Ej sold du annars får, det känner jag.
26. Du arga, snöda påhitt, huru fann
 Du nånsin rum uti ett meniskt sinne?
 All krigarära genom dig försvann,
 Ej vapenyrket mer vi hedradt finne;
 Ej tapperhet belönar mer sin man,
 Man för den bättre håller priset inne
 Och ger den sämre; hjeltomod och kraft
 Ej fält för täflan ha, som förr de haft.

27. Hvad riddare och herrar genom dig
 Ha gått och skola gå i grafven neder,
 Förr'n vi få slutet se på detta krig,
 Som verlden — mest Italien — sorg bereder!
 Ja, om jag sagt det, jag ej irrat mig:
 I alla onda andar, ibland eder
 Var ingen mera gudlöst grym än han,
 Som ett så skändligt mordverktyg uppfann.
28. Och väl jag tror att, för att han må lida
 Hvad han förtjent, i afgrunds mörka land
 Guds hämd vid den fördömde Judas' sida
 En så förbannad själ för evigt band. —
 Men följom riddarn nu på färden vida,
 Som längtar snart att nå Ebudas strand,
 Der sköna damer, enligt bruket snöda,
 Ett gräsligt hafsvidunder ges till föda.
29. Men hade riddarn brådtom i sin ifver,
 Var vinden trög att honom bli i lag.
 Om han från höger eller venster drifver,
 Om bakifrån, han städse är så svag,
 Att knappt ur fläcken ens man flyttad blifver;
 Och ofta höll han in sitt andetag.
 Ja understundom rakt emot han blåste,
 Så att man vända, eller kryssa måste.

30. Guds vilja var, att ej han skulle lända
 Till ön, förr'n Irlands konung der lagt till,
 Att mera lätt han skulle se'n fullända,
 Hvad strax på stunden jag förtälja vill.
 När ön de nådde, hördes Roland vända
 Sitt tal till skeppskaptenen: »Dröj här still,
 Och gif mig båten; jag vill ensam vara
 Och utan sällskap dit till klippan fara.
31. »Så vill jag du det gröfsta tåg mig skänker,
 Det största ankar, du på skeppet har.
 Du skall få se hur jag dem bruka tänker,
 När med vidundret der ihop jag tar.»
 Man båten genast uti hafvet sänker,
 Med allt hvad nödigt för hans syfte var.
 Han lemnar vapnen qvar, allenast tar han
 Sitt goda svärd; och så mot klippan far han.
32. Han drager årorna mot bröstet, böjer
 Sin rygg ditåt, der han vill gå i land;
 På samma sätt som hummern väg sig plöjer,
 När från det saltä djup hon söker strand.
 Det var den stund, då skön Aurora höjer
 De gyllne lockarne i solens brand,
 Som, hälften synlig — hälften hafvet täcker —
 Den gamle Tithons afundsjuke väcker.

33. När han till nakna stranden hunnit föra
 Sin båt nu, på ett kraftigt stenkast när,
 Han tycker sig en sakta klagan höra,
 Han vet ej rätt, så matt och svag den är.
 Till venster skyndar han att vändning göra,
 Och när han blickar hän mot stranden, der
 Han ser en mö, vid påle bunden, höljd
 I Evas drägt, med fot af vågen sköljd.
34. Som hon var fjerran än och som hon vänder
 Sitt anlet ned, han såg ej hvem hon var.
 Mot stranden ror han flinkt med båda händer,
 Ty stort begär att veta mer han har.
 Men i det samma dåna haf och stränder,
 Och skog och klyftor gifva återsvar;
 Högt sväller vågen; monstret, som förskräcker,
 Der kommer: se, det hafvet nästan täcker.
35. Som när ett moln ur skumma dalen går,
 Af skurar drägtigt och af dunderslagen,
 Och svartare än natten plötsligt står
 Kring jordens rund och liksom släcker dagen:
 Så kommer hafsvidundret, och det når
 Så vidt, att sjön tycks af dess kropp upptagen.
 Vildt brusar vågen; Roland samlar in
 Sin kraft, ej mod förändrar han, ej min.

36. Och som han fast bestämt hur han vill skrida
 Till verket, fram han rör på ögonblick;
 Och för att skydd åt jungfrun ge och strida
 Mot hafsvidundret på en gång, han gick
 Med båten mellan båda. I sin skida
 Det trogna svärdet ännu hvila fick;
 Han ankaret och tåget tog i handen
 Och bidar monstret lugn, som nalkas stranden.
37. När jättehvalen nu kom när inpå
 Och Roland såg i båten, käftar vida,
 Att honom sluka, upp han spärrar så,
 Att in en man till häst der kunnat rida.
 Fort skyndar Roland in i svalget då
 Med ankaret — och båten ock, så vida
 Jag ej tar fel —; fort ankaret han stött
 I gommen in och tungans mjuka kött;
38. Så att de stora käkarne ej sänka,
 Ej heller höja djuret mer förmår.
 Så plär i grufvan, der metaller blänka,
 Arbetarn stödja schaktet, der han går,
 Att ej ett plötsligt ras må honom dränka,
 När oaktsam han vid sitt arbet' står.
 Så högt är ankaret, att blott med hopp
 Kan Roland nå till öfre spetsen opp.

39. När stödet stod, och han var utan fara
 Att djuret kunde sluta gapet mer,
 Han svärdet drog, och högg och stack se'n bara
 I mörkret hit och dit och upp och ner.
 Så litet man en fästning kan försvara,
 När inom muren fienden man ser,
 Så svagt kan djuret riddaren bekriga,
 Som i dess svalg huserar väldeliga.
40. Af smärtan vildt, det än far upp ur hafvet
 Och visar fjällig rygg och sidor fram:
 Än dyker ned, med buken djupt begrafvet
 I bottnen, högt uppkastande dess slam.
 När Franske riddarn börjar känna qvafvet
 Af myckna vattnet, åter ut han sam.
 Han ankaret lät sitta, men det rep,
 Som hängde ned dervid, han stadigt grep.
41. Med detta sam han qvickt i land, och när
 Han klippan nått, mot den han foten spände
 Och drog så till sig ankaret, som skär
 I djurets svalg och upp dess käftar bände.
 Med tåget följa detta tvingadt är
 Utaf den arm, som ej sin like kände;
 Den arm, som i ett tag uträttar mer,
 Än någon domkraft uti tolf och fler.

42. Som vilda tjuren, när han plötsligt har
 Kring hornet känt hur snaran hårdt sig slingar,
 Ej lös kan bli, hur hit och dit han far,
 Sig tumlar, reser och rundtom sig svingar:
 Så ur det djup, der hemmavant det var,
 Af denna armkraft ryckt, som det betvingar,
 Vidundret, under tusen språng och kast,
 Med tåget följer och är hjälplöst fast.
43. En sådan ström af blod ur svalget lopp,
 Att detta haf man kan det *röda* nämna.
 Så djuret piskar vågen med sin kropp,
 Att än hon ned till botten synes remna,
 Och än så högt mot himlen sprutar opp,
 Att solen släcks och allt i natt tycks lemna.
 Af bruset, bullret öfver haf och land
 Genljuda skog och berg och fjerran strand.
44. Den gamle Protevs, när han fick erfara
 Slikt larm, ur grottan kom med bråda fjät,
 Såg Roland in och ut i monstret fara
 Och hur han halade till stranden det.
 Då rymde han till hafs och på sin skara
 Ej tänkte mer. I villervallan lät
 Neptunus spänna för delfinkarreten
 Och for till Æthiopen i förtreten.

45. Och Ino, Melicerta om sin hals,
 Och Nereiderna, med hår som strömma,
 Tritoner, Glauker, ej de veta alls,
 De skrämda får, hvar de sig skola gömma.
 Men Roland halar på; vid denna vals
 Begynna djurets krafter ut sig tömma;
 Af möda, kamp och qual det är så trött,
 Att förr'n det stranden når det re'n är dödt.
46. Från ön har strömmat ned en mängd ej ringa,
 För att den sällsamt vilda kampen se.
 Men blinda vantrons bojor dessa tvinga,
 Det goda verk för syndigt hålla de.
 »Det skall oss Protei hat ånyo bringa —
 Så sägs — och vilda vreden näring ge.
 Snart ha vi här i land hans skaror åter,
 Och gamla kriget han förnya låter.
47. »Långt bättre då med bön om fred oss vända
 Till vrede guden, förr'n oss värre sker;
 Och därför må vi den förmätne sända
 I hafvet som försoningsoffer ner.»
 Som eld vid eld sig plägar hastigt tända,
 Tills hela gatan man i lågor ser,
 Så flög från bröst till bröst den vilda hågen
 Att kasta Roland uti djupa vågen.

48. Med slungor, bågar de till stranden springa,
 Med svärd och spjut; och hoptals om hvarann
 Framför och bak de Roland rundt omringa,
 Från när och fjerran vildt de storma an.
 Så rått, otacksamt anlopp icke ringa
 Förvånar riddarn, och ej annat kan:
 För djurets död han ser sig skymfad blifva,
 Då pris och tack man borde honom gifva.
49. Men liksom björnen, förd af Ryssar eller
 Lithauer kring på marknad, när en flock
 Hundrackor på hans väg kring honom skäller,
 För deras anlopp föga fruktar dock
 Och som han ens ej såge dem sig ställer:
 Så föga fruktar Roland denna skock
 Af arga tölpar; med en fnysning bara
 Han lätt förströdde hela deras skara.
50. Och rum han skaffar sig med vändning snar,
 Så fort han börjar Durindana svinga.
 Det dumma pæcket sig inbillat har
 Att utan motstånd honom lätt betvinga,
 Då intet harnesk han på skuldran bar,
 Ej sköld på arm, och andra vapen inga.
 Ty att från fot till hjessa som demant
 Var hård hans hud, det är dem ej bekant.

51. Men hvad med Roland andra ej förmå,
 Det hindras icke han med dem att göra.
 Med tio hugg han dödar tretti; så
 Vid pass det var, jag kan ej räkning föra.
 Snart har han sopat stranden ren; men då
 Han lösa vill den sköna, får han höra
 Från annat håll af stranden nya rop
 Och larm och buller från en annan hop.
52. Ty medan paladinen hållit stängen
 Här mot barbarerna med kraftig hand,
 Var Irlands här förutan motstånd gången
 På flera punkter utaf ön i land.
 Och utan miskund föll der mången, mången,
 Der mord och död sig spred från strand till strand.
 Rättvisa må det eller grymhet vara,
 Men hvarken ålder eller kön de spara.
53. Motståndet intet eller ringa var;
 För oförmodadt öfverfallet skedde,
 Och föga folk den lilla orten har
 Och ingen fanns som styrde dem och ledde.
 Man plundrar deras gods, med eld man far
 Bland husen fram, och brand och mord sig bredde;
 Med jorden jemnas murarne jemväl
 Och lefvande ej lemnas der en själ.

54. Men Roland, som om honom alls ej rörde .13
 Det vilda buller, larm och nederlag,
 Till henne gick, som man vid klippan snörde
 Så grymt, ett hafsvidunder till behag. 157
 Han såg och såg, och sig till minnes förde,
 Allt som han närmre kom, den huldads drag:
 Olympia var det, ja Olympia skön,
 Som för sin trohet fick så ryslig lön; 160
55. Olympia, hon, mot hvilken Amor vände .1 26
 Sitt hån, som ödet se'n så grymt bedrog 11
 Och till Ebuda samma dag just sände 12
 Med rövvarskaran, hvilken henne tog. 13
 Hon också Roland, när han nalkas, kände
 Igen; men, naken som hon var, hon slog 14
 Sitt öga ned; hon djerfs ej blicken höja,
 Än mindre genom ord sin smärta röja. 15
56. Nu Roland frågar, hvilken oblid lott 160M 26
 Till denna ö har kunnat henne drifva, 161
 Då hos sin make, säll till öfvermått, 162
 Han henne lemnat, mer än ord beskrifva. 163
 »Jag vet ej — svarar hon — om, att jag gått
 Från döden fri, jag bör er tacksam blifva;
 Om jag bör klaga, att igenom er
 Ej slut i dag jag på min jämmer ser. 164

57. »Jag bör och måste tacksam mot er vara,
 Att ni mig frälst från död, förskräcklig så —
 Ty att i gapet på det monstret fara,
 Det varit alltför ryslig död ändå —
 Men ej att ni mitt lif har velat spara,
 Ty blott i döden slut mitt qval kan få.
 Jag skall er tacka, vill ni *den* mig sända,
 Som gör på allt mitt lidande en ända.»

58. Hon se'n förtäljer under tårar strida,
 Hur hennes make henne öfvergaf
 Och, då hon sof, sig smög från hennes sida,
 Och hur hon se'n blef röfvad öfver haf.
 Hon under talet söker så sig vrida,
 Som man i färg, i sten plär bilda af
 Diana, när i badet hon ses stanna
 Och stänka vatten på Aktæons panna.

59. Hon barm och sköte döljer bäst hon kan,
 Men rygg och sida mer till spillo gifver.
 Strax Roland henne löser: hade han
 Sitt fartyg här — så önskar han med ifver —
 Att några kläder han åt henne fann!
 Bäst härpå nu han tänker, synlig blifver
 Obert, Hiberniens kung, som veta fått
 Hur med vidundret här vid stranden gått.

60. En riddersman har summit ut — man sagt —
 Och i dess svalg ett väldigt ankar kastat
 Och se'n till stranden dragit det med makt,
 Som man mot strömmen drar ett fartyg lastadt.
 Obert, som sjelf vill se om man har bragt
 För honom sanning, har till stället hastat.
 Imellertid hans folk med eld och svärd
 Förhärjar ön rundtom från fjärd till fjärd.
61. Fast Roland var af vatten öfvergjuten
 Och sölad ned och utaf blod bestänkt,
 Den blod som ymnigt var kring honom fluten,
 Då han i djurets vida gap sig sänkt,
 Af kungen han igenkåns på minuten;
 Så mycket mer som denne genast tänkt,
 Så snart om denna underbragd han sporde,
 Att Roland, ingen annan, henne gjorde.
62. Han honom kände, ty hos kejsarn han
 Växt upp vid hofvet, som han öfvergifvit,
 Då för ett år se'n, att ta kronan an,
 Han efter fadrens död hemkallad blifvit.
 Otaligt ofta ha de sett hvarann
 Och mången stund med samspråk de fördrifvit.
 Med öppna armar mot sin vän han far,
 Se'n hjälmen han af hjessan tagit har.

63. Och icke mindre glad tycks Roland bli
 Att kungen se, än *han* att honom skåda.
 Se'n åter en gång eller två uti
 Sin famn hvarandra hjertligt tryckt de båda,
 Förtäljer Roland det förräderi,
 Som bragt Olympia i en sådan våda,
 Och hvem det gjort: Biren, den falske, som
 Hon minst af alla kunde trott derom.
64. De många prof af kärlek, som hon lade
 I dagen städs, förtäljer han derpå:
 Hur hon, då slägt och gods hon mistat hade,
 För honom ville sist i döden gå.
 Han sjelf bevittnat flera, som han sade,
 Och kunde nog intyga dem också.
 När så han talar, minnet henne sårar,
 De klara ögon fyllas utaf tårar.
65. Dess sköna anlet var, som någongång
 Om våren himlen plär sin fågring röja,
 Då regnet duggar ner och på en gång
 Från pannan solen kastar molnets slöja.
 Som näktergalen då sin ljufva sång
 I grönan lund med nyväckt fröjd plär höja,
 Så badar Amor vingen i den tår
 Som ler, och solar sig i blickens vår.

66. Och i den eld, i sköna ögat brinner,
 Han glödgar gyllne pil'n, och i den bäck,
 Som mellan röda, hvita rosor rinner,
 Han härdar den, och se'n han sigtar käck
 Mot ynglingen, som här försvar ej finner
 I harnesk, sköld och dubbelt pansarbleck.
 Bäst henne han betraktar, får han känna,
 Han vet ej hur, i hjertat såret bränna.
67. Olympias fågring var utaf det slag,
 Man sällan ser; ty sköna ej allena
 Der voro kinder, hår och blickens dag,
 Mun, näsa, skuldrorna och halsen lena;
 Men barmen och den mängd utaf behag,
 Hvars åsyn drägten plär vår blick förmena,
 Af sådan fågring voro, att kanske
 Man ej i verlden skönare får se.
68. Ej nyfälld snö en sådan hvithet har,
 Så lent och glatt ej elfenbenet blänker;
 Som mjölk att se var runda bröstens par,
 När varm hon öfver kärlets bräddar stänker.
 Ett mellanrum emellan dessa var,
 Som mellan kullar två sig yppigt sänker
 En skuggrik däld, förtjusande och skön,
 Der våren än ej smälte vintersnön.

69. De veka sidorna, de höfter runda,
 Det mjella skötet, hvitt och spegelglatt,
 Dem tycks en Phidias blott ha kunnat runda,
 När idealet för hans mejsel satt.
 Skall jag beskrifva för er sammalunda
 Allt hvad hon fåfängt döljer som en skatt?
 Kort sagdt: från hjessan och till foten ned
 Den högsta skönhet stämplar hvarje led.
70. Om Phryger-herden hade henne funnit
 På Idas höjd, då vet jag ej, försann,
 Om Venus hade skönhetspriset vunnit,
 Fast hon de andra båda öfvervann.
 Då kanske aldrig han till Sparta hunnit,
 Att kränka gästvänskapen; hellre han
 Då hade sagt: blif, Helena, du kvar
 Hos Menelaus; denna helst jag tar.
71. Och om hon råkat att i Kroton vara,
 Då Zeuxis denna bild sig företog
 För Junos tempel, och sin ring en skara
 Af nakna sköna rundt kring honom slog,
 Och han, som sökte ett fullkomligt bara,
Ett drag från en, ett från en annan tog;
 Han ingen annan då behöft än henne,
 All skönhets inbegrepp från fot till ännu.

72. Jag tror förvisst, att aldrig än Biren
 Den sköna ohöljd sett; ty jag vill våga
 Att då han aldrig varit så gemen,
 Att henne lemna, rof för nöd och plåga.
 Obert har fattat eld, det vet ni re'n,
 Och kan ej dölja mer sin ömma låga.
 Han söker henne trösta och ge hopp,
 Att ur det onda godt kan växa opp.
73. Till Holland vill han henne sjelf ledsaga,
 Åt henne återställa land och slott
 Och på menedige förrädarn taga
 En rättvis hämd, som ej skall glömmas brådt.
 Med hela Irlands makt han ut vill draga,
 Och det så fort som det är görligt blott.
 Imellertid i husen öfverallt
 Att qvinnodrägter söka han befallt.
74. Ej nödigt var att utom ön man gick
 Att söka dem, ty fler än man kan tälja
 Här funnos; sådana hvar dag man fick
 Utaf de mör, vidundret brukat svälja.
 Man hemtar åt Obert på ögonblick
 En brokig mängd, han blott behöfde välja.
 Så blef Olympia klädd; dock harmas han,
 Att han ej bättre henne kläda kan.

75. Men guld så fint, ett silke pråktigt så
 Ha Florentinska händer aldrig spunnit;
 Så rikt ett stickeri, hvad konst derpå
 Och möda offrats än, man aldrig funnit —
 Ja, var det Pallas' eget verk också —
 Att genom det i fågring *denna* vunnit;
 Att det förtjent de former hölja få,
 Som aldrig, aldrig ur hans minne gå.
76. Af flera skäl, som honom dertill drifva,
 Ses Roland glad åt denna kärlek bli;
 Ty dels han vet att kungen nog skall gifva
 Biren sin lön för slikt förräderi;
 Och dels på sådant sätt skall sjelf han blifva
 Ifrån ett svårt, besvärligt hinder fri.
 Ej för Olympias skull, men henne, som
 Han dyrkar städs, att bistå hit han kom.
77. Att hon ej var der, snart han veta fick,
 Men om hon *varit* der, det ingen sade;
 Ty hela ön var nu i öde skick
 Och ej en själ der döden undgått hade.
 Re'n andra dagen man till segels gick,
 Och alla ut med samma flotta lade.
 Till Irland grefven följde dem också,
 Ty ditåt gick hans väg att Gallien nå.

78. En dag knappt dröjer han på Irlands stränder,
 Och inga böner hålla honom qvar;
 Ty Amor, som i spåren honom sänder
 Af den han älskar, bjuder att han far.
 Han far, och anförtror i kungens händer
 Olympia och hvad denne lofvat har
 Påminner om; men det var öfverflödigt,
 Ty han sitt löfte höll långt mer än nödigt.
79. I största hast sitt folk han sammandrog,
 Och slöt förbund med England undertiden
 Och Skottland; så han Holland återtog,
 Lät ej en fläck af Friesland qvar med friden,
 Förmådde se'n — ty detta var ej nog —
 Till uppror Seeland sjelft, och slöt ej striden
 Förr'n med förrädarns död; men straffet gick
 Ej upp ändå mot brottet han begick.
80. Nu tog Obert Olympia till sin maka,
 Och från grefvinna så hon drottning blef. —
 Men vändom nu till riddaren tillbaka,
 Som natt och dag för fulla segel dref,
 Tills i den hamn de åter föllo slaka,
 Der först han satte ut från strandens ref.
 Och nu, ej mer af vind och våg besvärad,
 På Brigliador han springer fullt bevärad.

81. Jag tror, att under dessa vinterdar
Han minnesvärda saker hann uträtta;
Men som man hittills ej dem sport, så har
Jag ingen skuld, om nu förtiges detta.
Ty Roland städse mera färdig var
Att föra ut en bragd, än den berätta;
Och aldrig blef ett af hans storverk kändt,
Om han ej vittnen haft till hvad som händt.
82. Så obemärkt han denna vinter strider,
Att ingen visste ens hvar hjelten fanns.
Men när det djur, som Phryxus bar, omsider
På nytt bestrålades af solens glans,
Som återförde vårens ljufva tider
Och väckte upp sefirerna till dans,
Då fick man åter Rolands bragder röna,
På nytt de sköto skott och blommor sköna.
83. Bland berg och dal, kring fält och strand han drog,
Och sorg och mödor honom sällskap göra;
Då plötsligt når, vid början af en skog,
Ett långt uthållet jammerskri hans öra.
Sin häst han sporrar, drar sitt svärd och tog
Strax vägen dit, der ropet lät sig höra.
Men hvad som hände se'n, må sparas till
En annan gång, om ni mig höra vill.
-

Tolfte Sången.

1. När från Ideiska modren Ceres vände
I hast tillbaks till enslig dal igen,
Der Encelad, som blixten nedersände,
På skuldran känner Etnas börda än,
Och ej sin dotter fann, när dit hon lände,
Der långt från trampad stig hon lemnat den,
Hon rasade mot kind och barm och öga
Och hår, och ryckte upp två tallar höga;
2. Och tände båda vid Vulcani brand,
Med makt att städse brinna dar och nätter;
Och med en fackla så i hvar sin hand
Hon på sin drakbespända vagn sig sätter
Och söker rundt kring berg och skog och strand
Och fält och dal och sjöar, strömmar, slätter
Och jord och haf; och när den öfra verld
Hon genomsökt, till afgrund styr sin färd.

3. Om Roland hade så, som till begär,
 Eleusis' gudom liknat till förmåga,
 Han skyndat, sökande sin hjertans kär,
 Kring skog och berg och fält och sjö att tåga;
 Han jorden genomsökt och hafvets skär,
 Ja himlen och det hem för evig plåga.
 Men som han ej om vagn och drakar rår,
 Så söker han så godt som han förmår.
4. I Gallien såg han sin förhoppning ramla;
 Nu vill han till Italien, Tyskland gå,
 Castilien se'n, det nya och det gamla,
 Och öfver hafvet hinna Libyen så.
 När så hans tankar efter målet famla,
 Helt plötsligt ångestrop hans öron nå;
 Han skyndar fram, och ser på väldig häst
 En riddare der trafva fram som bäst,
5. Som höll med våld framför sig i sin arm
 En högst bedröfvad mö; af krafter alla
 Hon stretar mot och väsnas och gör larm,
 Likt en förtviflad, och till hjälp hörs kalla
 Den tappre fursten af Anglant, som varm
 Om hjertat blir, då han sin blick tror falla
 På *den*, för hvars skull natt och dag han så
 Frankrike genomsökt i hvarje vrå.

6. Jag säger ej att det var hon, men finna
 Angelika i henne tror sig han.
 När han sitt hjertas mö, sin själs gudinna
 Med våld bortröfvad och förtviflad fann,
 Af harm och raseri han börjar brinna,
 Med tordönsröst han ropar riddarn an;
 Han ropar riddarn an med hot förfärligt
 Och jagar Brigliador framåt begärligt.
7. Ej röfvarn stanna vill, ej heller svara,
 Och tyckes akta blott på bytet sitt;
 Så snabbt han ses emellan träden fara,
 Att vinden ej med honom hölle skridt.
En flyr, *en* jagar så i loppet snara,
 Af klagoropen skallar skogen vidt;
 Tills på en vidsträckt äng dem förde ridten,
 Hvarest det stod ett präktigt slott i midten.
8. Arbetadt skönt, der stod det höga slott,
 Der skilda marmorslag sig brokigt mängde.
 In genom guldbeslagna porten brådt
 Med tärnan i sin arm nu riddarn trängde.
 Med Roland, vild och vred förutan mått,
 I sporrsträck Brigliador hardt efter sprängde.
 När in han hunnit, Roland kring sig ser,
 Men riddare och tärna ses ej mer.

9. Fort steg han af och skyndar oförtöfvadt
 I slottets inre med förtörnadt skick.
 Han löper hit och dit, till dess han pröfvat
 Hvart rum, hvar kammare med örnsnabb blick.
 När han hvar vrå och vinkel genomströfvat
 På nedra botten, uppför trappan gick
 Han ifrigt sökande; men ofvan, lika
 Som nedan, tid och möda honom svika.
10. Guld-, sidenprydda bäddarne här stå,
 Till mur och väggar kan ej blicken sträckas;
 Ty dessa, som det golf han trampar på,
 Af mattor och tapeter rikt betäckas.
 Än upp, än neder Roland löper så,
 Men ständigt måste dock hans ögon gäckas;
 Han spårar jungfrun ej, ej riddarn opp,
 Som med den sköna undan honom lopp.
11. Och bäst han så, till döds förargad snart,
 Än hit, än dit omkring i slottet drifver,
 Han Ferragù, Gradass och Brandimart
 Och Sakripant och andra varseblifver,
 Som sprungo upp och ned med samma fart
 Och lupo blindbock under fåfång ifver;
 Och bittert, högljudt harmas en och hvar
 På slottets herre, som osynlig var.

12. De alla honom söka, och hvar gäst
 Beklagar någon stöld, som han föröfvat;
 En sig beskärmar att han stal hans häst,
 En rasar öfver att hans mö han röfvat;
 En annan öfver annat. Men dock mest
 Att ej ur buren slippa, dem bedröfvat.
 Och mången, som med list han fångat har,
 I veckor, månader han hållit kvar.
13. När paladinen genomsöka hunnit
 Det vida slott fem gånger eller sex,
 Han tänker så: här tiden blott försvunnit,
 Förspild är mödan, här mitt hopp blott släcks.
 Kanhända röfvarn re'n med henne funnit
 En annan utgång och är långt till vägs.
 Så tänkande han åter sig begifver
 På ängen ut, som slottet rundt omgifver.
14. Bäst här en rund han omkring slottet gör
 Och städse ögonen mot marken sänker,
 Att se om intet spår dernedanför,
 Till höger eller venster, ledning skänker,
 Han från ett fönster sig anropas hör.
 Han blickar upp, och hör då — som han tänker —
 Den englaröst, det anlet ser, som har
 Förvandlat honom så från hvad han var.

15. Han hör Angelika med rösten skära
 Bevekligt ropa: »Hjelp, o hjelp mig gif!
 I ditt beskydd min oskuld och min ära
 Jag anförtror, mer än min själ, mitt lif.
 Skall denne röfvarn hand på henne bära
 Uti min Rolands åsyn? Hellre blif
 Då du min baneman med egna händer,
 Än att en så förskräcklig lott mig händer.»
16. Af denna röst bevekt, en gång och två
 Han genomilar åter slottets salar
 Med ångest och bekymmer, men också
 Af hoppet vägledd, som hans själ hugsvalar.
 Han stannar då och då och lyssnar på
 Den röst, som likt den hulda sköna talar;
 Och är han här, från annat håll den hörs
 Och ber om hjelp, och städs han vilseförs. —
17. Men nu till Rudiger. Ni veta fått,
 Hur på en dunkel skogsstig denne rände
 Hardt efter jätten med den sköna brådt,
 Tills på en äng de ut ur skogen lände.
 Så vet då, att han kom till samma slott —
 Om rätt jag säg — dit ödet Roland sände.
 In genom porten jätten sprang i hast,
 Förföljd af Rudiger förutan rast.

18. Så snart han öfver tröskeln nått, sin blick
 Kring gård och gallerier snabbt han sänder;
 Men mö och jätte han ej skåda fick,
 Och hit och dit han fåfångt ögat vänder.
 Och upp och ned från rum till rum han gick,
 Men finner aldrig hvad hans åtrå tänder;
 Och icke heller han begripa kan,
 Hvart röfvarn med sitt rof så brådt försvann.
19. När fyra och fem gånger, ofvan, nedan,
 Han genomströfvat rum och salar, än
 En gång han återvänder dit, och sedan
 Han äfven under trappor letar. Men
 I tanke nu att de nått skogen redan,
 Han ditåt ilar; då en röst, lik den
 Som Roland hörde, sig förnimma låter
 Och honom narrar in i slottet åter.
20. Densamma röst, gestalt, som bilden förde
 Till Roland af Angelikas behag,
 Med Bradamantes Rudiger förförde,
 Som honom bannlyst från hans eget jag.
 Om den Gradass, om den en annan hörde,
 Af dem som ströfva kring här dag från dag,
 För alla bilden utaf *det* just sväfvar,
 Som hvar och en för sig mest eftersträfvar.

21. Ett nytt och sällsamt trolleri var detta,
 Hvaröfver Atlas från Carena bjöd.
 Han så vill Rudiger här sysselsätta
 Med denna oro, denna hjertenöd,
 Att utom ödets verkan honom sätta,
 Som hotar ynglingen med tidig död.
 Se'n ej hans stålborg honom hjälpt, ej heller
 Alcinas list, han dock ej modet fäller.
22. Och ej blott honom, men de andra alla,
 Som högst i Frankrike i rykte stå —
 Att genom dem ej Rudiger må falla —
 Han vet att narra i sitt nät också.
 Och att ej de, som nödgas här sig kalla
 Hans gäster, utaf hunger lida må,
 Så rikligt han med allt försett sitt slott,
 Att riddare och damer må der godt. —
23. Men vändom till Angelika igen,
 Som har den underring, så högt hon skattar,
 Som gör osynlig, bärs i munnen den,
 På fingret buren, hvarje trollkraft mattar.
 När föda, kläder, häst och hvad mer än
 Behöfs, hon funnit uti grottan, fattar
 Hon det beslut att fly från denna strand
 Till Indien åter, till sitt sköna land.

24. Hon gerna velat färden företaga
 Med Roland eller Sakripant, i fall
 Hon fått; ej att hon någon vill behaga,
 Tvärtom mot båda är hon lika kall.
 Men då hon, för att till Levanten draga,
 Så många städer, slott passera skall,
 Så var ett sällskap af behof för henne,
 Och ingen fanns mer trogen än de tvenne.
25. Och vida kring nu jungfrun kosan vände,
 Att söka någon utaf dessa tu,
 Bland städer, byar, skogar utan ände,
 Och ej ett spår af dem hon fann ännu;
 Då slumpen ändtligt dit den sköna sände,
 Der Roland, Sakripant och Ferragù,
 Gradass och Rudiger och andra många
 I sällsam fälla Atlas lyckats fånga.
26. Hon träder in, af trollkarln osedd närmar
 Hon sig och forskar, dold utaf sin ring;
 Hon ser hur Sakripant sig här beskärmar,
 Ser Roland söka under fåfängt spring;
 Hon ser sin egen bild, som Atlas härmar
 För att dem listigt narra slottet kring.
 Hon öfverväger, hvem hon helst bör skatta
 Sitt sällskap värd, och kan beslut ej fatta.

27. Hon vet ej hvem hon företrädet gifver,
 Om grefve Roland eller Sakripant.
 I farans stund med mera kraft och ifver
 Skall Roland henne värna, det är sannt.
 Men blir han ledare, han herre blifver,
 Ej lätt att sätta af, det vet hon grannt,
 När, mätt på honom, hon hans makt vill ända
 Och hem till Gallien åter honom sända.
28. Cirkassern åter lätt hon qvitt sig gör,
 Närhelst hon vill, hur högt hon honom ställde.
 Af detta skäl hon honom välja bör
 Och låtsa som han högt hos henne gällde.
 Hon ringen tog ur mun, och slöjan för
 Sitt anlet så för Sakripant hon fällde.
 Hon tror att *han* blott henne såg, men nu
 Kom Roland till och äfven Ferragù.
29. Der kommo Roland till och Ferragù,
 Som upp och ned i stora slottet springa
 Och utan, innan söka jemt ännu
 Den sköna, som sin dyrkan begge bringa.
 Snart hela skaran lopp till jungfrun, nu
 Då ingen trolldom mäktar dem betvinga;
 Ty ringen, som hon satt på fingret fort,
 Har Atlas' hela plan tillintetgjort.

30. På skuldran harnesk buro, hjälm på hjessa
 Två af de krigare, hvarom jag qväder;
 Ej natt, ej dag de skilde sig från dessa
 I detta slott, som dem så föga gläder;
 Ty långlig vana gör att de ej pressa
 Och dem besvära mer, än andra kläder.
 Den tredje, Ferragù, på hjälmen nära,
 Var rustad ock, ty hjälm han ej vill bära,
31. Förr'n *den* han skaffat sig, som Roland vunnit
 Från brodern till Trojan; det svor han, när
 I floden Aryalías hjälm försvunnit
 Och han förgäfves sökte honom der.
 Och om, fast han så nära sig befunnit,
 Han ej mot Roland lyftat armen här,
 Så var det därför att de icke kände
 Hvarann igen, se'n de till slottet lände.
32. Ty detta ställe var förtrolladt så,
 Att ej man kände här igen hvarannan.
 Så natt som dag de hade pansar på
 Alltjemt och sköld på arm och hjälm på pannan.
 Med spända sadlar deras hästar stå
 Och betslet hängdt på bommen, en vid annan,
 Uti ett stall vid porten, dit man ledt
 Dem in, med halm och hafre rikt försedt.

33. Ej Atlas längre nu förhindra kan,
Att ej i sadeln stiga riddarena,
Som jaga efter denna kind som brann,
De svarta ögon, gyllne lockar lena
Hos sköna jungfrun, som i hast försvann
Och lät sitt sto af alla krafter skena;
Ej alla tre hon vill till sällskap ha,
Fast en i sender kunnat vara bra.
34. När hon så långt från slottet hade hunnit,
Att hon ej längre någon fara ser,
Att denna arga list, som trollkarln spunnit
Mot dem, förmår att verka på dem mer,
Hon lät den ring, der skydd hon ofta funnit,
Emellan rosenläppar halka ner.
Strax hon försvann, som man en rök ser flykta,
Och kvar de stå som narrar och förryckta.
35. Väl hon förut beslutat, som vi känne,
Att vid Cirkasserns eller Rolands hand,
Som under färden skulle följa henne,
Sitt rike nå i fjerran österland;
Men plötsligt fick hon afsmak för de tvenne,
Sin förra plan hon likar ej ett grand;
Hon ingen af dem vill besvära mera,
Och tror sin ring så god som beggedera.

36. Med långa näsor stå de der och skåda
 Än hit, än dit, än gapa på hvarann;
 Liksom en hund, när under jagten bråda
 En hare eller räf i hast försvann,
 Som i ett snår förstack sig i sin våda,
 I något ide, hål en tillflykt fann.
 Angelika tycks detta puts behaga,
 Som, osedd, ler åt hvad de företaga.
37. En enda väg i skogen synlig var,
 Och därför våra riddare förmena,
 Att tärnan före dem på denna far,
 Helst ingen annan fanns än denna ena.
 Främst Roland jagar, Ferragù ej spar
 Sin häst, Cirkassern vill sig ej försena.
 Angelika höll tygeln in och kom
 Bakefter ridande så småningom.
38. När under farten dit man hunnit har,
 Der vägen sågs bland skogens träd försvinna,
 Och de begynte spana lite' hvar,
 Om intet spår i gräset lät sig finna;
 Så vände Ferragù, som städse bar
 Sitt hufvud högt trots alla kaxar stinna,
 Sig om med min, som icke bådar godt,
 Och ropade till dem: »Hvarthän så brådt?

39. »Tillbaka, eller tagen annan stråt,
Så framt ej här I viljen döden skåda!
Min dam att älska eller följa åt,
Det vill jag, tron mig, ingen annan råda.»
Till Sakripant då Roland: »Hör hvad låt!
Hvad värre kan han säga väl oss båda,
Tog han oss för de sämsta slynor ock,
Som nånsin spunnit blånor på en råck?»
40. »Du tölpl! — han säger se'n till Ferragù —
Om jag ej såg att ingen hjälm du hade,
Så skulle jag dig genast lära nu,
Om godt, om ondt var detta, som du sade.»
Spanioren svarte: »Hvarför bryr dig du
Om något, hvarpå sjelf jag vigt ej lade?
Jag mot er båda vill försvara här
Hvad jag har sagt, så utan hjälm jag är.»
41. »Ha! — sade Roland till Cirkassern — gör
Den tjensten mig och gif din hjälm åt denne,
Tills galenskapen jag ur honom kör,
Ty aldrig såg jag maken än till henne.»
»Hvem vore galnast då? — han svaras hör —
Men syns dig billig den begäran, spänne
Du af din egen, att han den må få;
Att narrar tukta, det vet jag också.»

42. »O narrar I! — så Ferragù hörs svara —
 Liksom, i fall en hjälm jag eftertrår,
 Ej länge se'n I skullen utan vara,
 Ty edra då jag tagit, ni förstår.
 Men för att saken till en del förklara:
 Ett löfte gör, att utan hjälm jag går,
 Och vill så gå, tills *den* mitt hår skall pressa,
 Som grefve Roland bär uppå sin hjessa.»
43. »Du tror — så grefven leende nu sporde —
 Att du med blottadt hufvud skall förmå
 Med Roland göra, hvad han en gång gjorde
 Med sonen utaf Agolant? Ja så!
 Men vet du, stod du gent mot Roland, torde
 Du skälfva som ett löf från topp till tå,
 Och ej blott hjälmen afstå, såsom billigt,
 Men dertill ge din hela rustning villigt.»
44. Spaniorens svar då hördes skrytsamt skalla:
 »Ha! Roland ofta jag så hårdt beträngt,
 Att lätt jag kunnat ta' hans vapen alla,
 Och ej blott hjälmen, om till dem jag trängt.
 Och om jag det ej gjort — hur ofta falla
 Oss andra tankar in, än först vi tänkt!
 Jag har ej förr haft lust, men nu jag har,
 Och lätt, så hoppas jag, jag honom tar.»

45. Nu tålmodet paladinen tryter:
 »Du fräcke lögnare, säg, om du kan,
 I hvilket land, och när — så ut han bryter —
 Du var i vapen Rolands öfverman?
 Den paladin, hvaröfver så du skryter,
 Den långt du borta tror, se här står han!
 Låt se, om nu min hjälm du tar från mig,
 Och jag ej förr din rustning ifrån dig.
46. »Ej minsta fördel vill jag ha.» Så sagdt,
 Han löste af sig hjälmen, den han hängde
 På grenen af en bok, och re'n med makt
 Flög Durindana ut, den vildt han svängde.
 Men Ferragù blef ej ur fattning bragt,
 Han svärdet drog och kroppen sammanträngde,
 Så att med det och skölden lyftad han
 Det nakna hufvudet betäcka kan.
47. Och så begynte, svängande en hvar
 Sin häst, att tumla om de kämpar båda.
 I vapenfogarne, der jernet var
 Mer glest och tunnt, der föllo huggen bråda.
 I hela vida verlden ej ett par,
 Mer värdt att mäta sig, var än att skåda;
 Till styrka lika, och till mod också,
 De voro osårbara begge två.

48. Jag tror, min herre, er är re'n beskrifvet,
 Att öfverallt gjord hård var Ferragù,
 På stället när, som uti moderlifvet
 Åt barnet näring ger, ej födt ännu.
 Och tills, åt grafvens mörker öfvergifvet,
 Hans anlet stoftbehöljdes, han med sju
 Hårdt smidda plåtar denna plats, som väckte
 Hans enda fruktan, städse väl betäckte.
49. På samma sätt var fursten af Anglant
 Förhexad, utom på ett ställe bara:
 Han sårbar var i fotens undre kant,
 Och sökte omsorgsfullt att den förvara.
 Det öfriga var hårdt som diamant —
 Om ryktets ord mot verkligheten svara —
 Och mer som prydnad blott, än till ett värn,
 I striden båda klädde sig i jern.
50. Allt bittrare blir kampen, svärden klinga,
 Och fasansfull och grym att se den är.
 Spaniorens, han må hugga eller stinga,
 Ger fulla träffar jemt än här, än der;
 Och hvarje hugg af Rolands skarpa klinga
 Plåt, malja krossar, sliter, sönderskär.
 Angelika, osynlig, undertiden
 Är ensam vittne till den grymma striden.

51. Cirkasser-kungen mellertid — ty han
 Tror jemt Angelika framföre rida —
 Då Ferragù och Roland här han fann
 I striden inbegripna, åt den sida,
 Hvaråt han tror hon flytt då hon försvann,
 Sin häst har sporrat genom skogen vida;
 Så att till detta vilda vapendån
 Blef vittne dottren blott af Galafron.
52. När denna strid, så gruffig och förfärlig,
 En stund hon åsett — hvad ej visste de —
 En strid, som, förd så skoningslös och ärlig,
 För båda tycktes vådlig nog sig te;
 Beslöt hon nu, på något nytt begärlig,
 Att taga hjälmen bort, för att få se
 Hvad verkan detta hos dem skulle vålla;
 Men länge tänkte hon den ej behålla.
53. Att återge den hon i sinnet hade,
 Men först ett spratt att spela lust hon har.
 Hon hjälmen nedtog, den framför sig lade
 Och gaf så akt en stund på detta par.
 Se'n red hon bort, och ej ett ord hon sade;
 Och re'n ett stycke väg hon hunnen var,
 För'r'n någon af dem saken varseblifvit:
 Så långt den blinda vreden begge drifvit.

54. Men Ferragù, som först kom dit att skåda,
 Höll plötsligt in och röt med stämman tvär:
 »Ha, just som dumma narrar har oss båda
 Den riddarn lurat, som var med oss här!
 Hvad lön kan segern väl oss nu bebåda,
 Då sköna hjälmen från oss stal den der?»
 In Roland höll sin häst, åt grenen såg,
 Fann hjälmen ej, och vardt helt vred i håg.

55. Han tror som Ferragù om hvad som hände:
 Att riddarn, som nyss följde deras spår,
 Har tagit den. Och strax han tygeln vände
 Och satte sporrarne i Brigliador.
 Spanioren, när han såg hur bort han rände,
 Strax jagar efter allt hvad han förmår.
 Och när de spåren uti gräset funnit
 Af Sakripant och tärnan som försvunnit,

56. Tog Roland vägen emot venster, ner
 Mot dalen, dit Cirkassern sporrat trägen;
 Men Ferragù sig höll åt berget mer,
 Ditåt Angelika nyss styrde vägen.
 Den sköna till en källa kom, som ler
 I skuggors hägn och, tjusande belägen,
 Till svala brädden vinkar en och hvar
 Och ingen släpper förr'n han druckit har.

57. Angelika steg af vid bäckens strand
 Och tänkte här en stund få ostörd vara;
 Dessutom, med sin underring på hand,
 Hon har ej skäl att frukta någon fara.
 Så snart hon nådde källans gröna rand,
 Hon åt en gren förtrodde hjälmen klara;
 Se'n sökte hon, hvar svalast var och bäst
 Att binda vid det friska bet sin häst.
58. Imellertid Spaniorn, som slumpen leder
 I hennes spår, till källan äfven nått.
 Så snart Angelika fått honom se der,
 Hon strax försvann och sporrar hästen brådt,
 Förr'n hjälmen, som i gräset fallit neder —
 För långt han borta låg — hon med sig fått.
 Knappt hedningen sin blick på henne kastat,
 Förr'n han förtjust emot den sköna hastat.
59. Men hon försvann i blinken, som jag sagt,
 Liksom en dröm vid vaknandet försvinner.
 Han söker öfverallt i skogens trakt,
 Men ack, hans öga henne mer ej finner.
 Han Mahmud, Trevigant, hvar gudamakts
 Förbannar, som i hast han sig påminner,
 Och åter se'n till källan sig beger,
 Der uti gräset Rolands hjälm han ser.

60. Vid första blick han känt den strax igen
 Uppå de ord, som skrifna stå i randen,
 Förkunnande hvar Roland vunnit den,
 Och hur och när och utaf hvem han vann den.
 Strax hufvud, hals beväpnar hedningen,
 Ty trots sin sorg han ej försaka kan den,
 Sin sorg för henne som försvann så snar,
 Liksom i nattens stund en drömbild far.
61. När han med hjelmen hunnit hjessan kröna,
 I lyckan nu blott fattas, tycker han,
 Att återse Angelika den sköna,
 Som liksom blixten lyste och försvann.
 Han sökte öfverallt i skogen gröna,
 Och då allt hopp till slut han gäckadt fann,
 Och intet spår af mön sig finna låter,
 Han vände till Paris, till hären åter.
62. Af sorg beklämd att han ej målet nått
 För sitt begär, han kylde hjertesvedan
 Med tanken, att dock fallit på hans lott
 Nu Rolands hjälm, så som han svurit redan.
 Väl grefven, när han saken veta fått,
 Den spanske riddarn länge sökte sedan,
 Dock han ej hjelmen från hans hjessa drog,
 Förr'n mellan bryggor två hans lif han tog.

63. Angelika, osynlig, ensam fann
 Sin väg igen, med anlete bedröfvadt;
 Hon grämer sig att hjälmen hon ej hann
 Att taga med, när hon vid källan töfvat.
 »Att göra hvad som icke stod mig an —
 Hon säger — Roland jag hans hjälm beröfvat.
 En vacker lön, att börja med, han sport,
 Minsann, för alla tjenster han mig gjort.
64. »I bästa afsigt (det vet Gud, fast illa
 Och mot min väntan se'n det skulle gå)
 Jag hjälmen tog; jag tänkte i min villa
 Att göra slut på grymma striden så,
 Ej att Spaniorens galna åtrå stilla
 Och honom bistå att sin afsigt nå.»
 Så drog hon bort, med sinne djupt bedröfvadt,
 Att paladinen hon hans hjälm beröfvat.
65. Förstämd och missbelåten, nu hon tar
 Den första, bästa väg till Österlandet.
 Hon än förborgad gick, än uppenbar
 Från land till land, allt som hon lämpligt fann det;
 Så efter långan färd hon kommen var
 Uti en skog, der (knappt hon skåda kan det)
 Vid tvenne döda hon en yngling såg,
 Som midt i bröstet genomborrad låg.

66. Men nog om henne; ty här trängas ju
 Mång' andra ting, som ej förtigas kunna.
 Ej heller Sakripant och Ferragù
 Jag kan på länge några rim förunna.
 Från dessa drar mig paladinen nu,
 Som vill att först och främst jag skall förkunna
 De många mödor och bekymmer han
 Stod ut, och dock sin längtans mål ej hann.
67. Som han att okänd gå var angelägen,
 Han skaffar sig en annan hjälm i hast
 Uti den första stad han fann på vägen.
 Om den var god, om någonting der brast
 I styrkan, det gör honom ej förlägen;
 Han vet ju att hans hud är hård och fast.
 Med den betäckt, sin färd han så fortsätter
 I regn, i sol, om dagar och om nätter.
68. Det var den stund, då Febus utur vågen
 Det daggbestänkta spannet körde re'n,
 Och skön Aurora öfver himlabågen
 Just strödde gula, röda rosors sken,
 Och stjernorna för dansen mistat hågen
 Och sløjade försvunno, en och en;
 När, kommande en dag Paris helt nära,
 En härlig lager Roland skulle skära.

69. Han tvenne skaror mött, af hvilka en
 Till Manilard, Noricias konung, hörde;
 Förr var han käck, gråhårig Saracen,
 Nu bättre gaf han råd än klingan förde.
 Den tappre herrskaren af Tremisen
 Den andra utaf skarorna anförde.
 Som fläcklös riddare han priset vann
 I Afrika; Alzird så hette han.
70. De voro trupper, lagda i kvarter
 Med hednahär'n i dessa vintertider,
 Som dels mer nära och dels fjerran mer
 I slott och byar rundtomkring sig sprider.
 Ty då kung Agramant ej god sig ser
 Paris att taga uti öppna strider,
 Han en belägring nu vill fresta på,
 Då ej på annat sätt han det kan få.
71. Och med en tallös här han det belade;
 Ty utom dem, som sjelf han hitfört har,
 Och alla dem, som åtföljt segerglade
 Marsils af Spanien kungliga standar,
 En mängd i Frankrike han soldat hade;
 Ty allt, ifrån Paris till Arles, samt (tar
 Man undan några slott) en del ej ringa
 Utaf Gascogne han lyckats att betvinga.

72. Nu, då orolig bäcken börjar tina
 Sin kalla is i ljumma böljor opp,
 Och solen ses på gröna ängar skina
 Och träd och buskar skjuta blad och knopp,
 Församlar kungen alla skaror sina
 Och dem som följt hans lyckas segerlopp,
 För att nu låta hären mönstrad blifva
 Och bättre fart åt kriget sedan gifva.
73. Fördenskull dessa två med hvar sin här,
 Alzird och Manilard, å väg sig gifvit,
 För att i tid till platsen hinna, der
 Den stora mönstringen beramad blifvit.
 Nu Roland af en händelse kom här
 Att dessa möta, som jag re'n beskrifvit,
 Bäst han, som vanligt, sökte *henne* blott,
 Som honom så i Amors bojor fått.
74. Så snart Alzird den riddarn skåda fick,
 Som ej sin like har i verlden vida,
 Med stolta pannan, med det djerfva skick,
 Som tycks krigsguden sjelf dess rang bestrida,
 Han häpnar för den vreda ljungeldsblick,
 Der vild och trotsig han ser honom rida,
 Och honom tror en väldig kämpe just;
 Dock lyster honom pröfva strax en dust.

75. Ung var Alzird, som oförvägen känd,
 Och satte uti kraft och mod sin heder.
 Han sporrar fram sin häst, mot grefven vänd;
 Men bäst att han dröjt qvar bland sina leder.
 Af Rolands lans vid mötet genomränd
 I bröstet, tumlar han till marken neder.
 Hans häst förskrämd på flykten sig beger,
 Då ingen finns som tyglar honom mer.
76. Mot himlen höjs ett rop med rysligt skall,
 Som höres rundtomkring i luften ringa,
 Så snart man ser, vid unge hjeltens fall,
 En ström af blod ur vida såret springa.
 Fram störtar skaran som ett böljesvall,
 Oordnad, vild, och börjar hugga, stinga;
 Men mest med pilar, som om ned de öst,
 Mot ridderskapets blomma stormas löst.
77. Som borstig hjord från berget rusa plär
 Med gny och flykten nedåt slätten ställa,
 Om vargen ur sin kula gången är,
 Om björnen smög sig ned ett rof att fälla
 Och tog ett ungsvin bort, som luften skär
 Med hesa grymtningar och skrik så gälla:
 Så vilda skaran rusade nu vred
 Der fram och ropte: »Ned med honom, ned!»

78. Vål tusen lansar, svärd och pilar foro
 Mot riddarns harnesk, och mot skölden fler'.
 Mot ryggen klubbor uti farten voro,
 Framför, från sidorna han trängd sig ser.
 Men han, som aldrig kände fruktans oro,
 Ej hopens mängd och vapnens aktar mer,
 Än vargen, som i dunklet smög sig sakta
 I fällan in, plär lammens antal akta.
79. Han blanka klingan höll i handen svängd,
 Som låtit re'n så mången hedning falla.
 Att därför räkna all den stora mängd
 Som föll, det vill ett kinkigt värf jag kalla.
 Re'n forsar blodet utåt vägens längd,
 Som knappast rymma kan de slagna alla;
 Ty hvarken sköld, ej heller hufva ger
 Ett skydd, der Durindana susar ner;
80. Ej yllestoppad drägt, ej duk, som smyga
 Sig ses kring hjessan hvarf på hvarf i ring.
 Och suckar, rop ej blott i luften flyga,
 Men armar, hufvu'n, ben och slika ting.
 På fältet Döden, att sin makt betyga,
 I tusen skräckgestalter irrar kring:
 I Rolands händer Durindana — säger
 Han tyst — min glafven hundrafaldt uppväger.

81. Der falla huggen såsom hagel tätt
 Och re'n begynner allt på flykt sig sprida,
 Fast, då de rusat an, de trott sig lätt
 Uppsluka honom, som sågs ensam bida.
 Ej någon väntar, på så vild reträtt,
 Sitt följte in, ej vännen vid sin sida.
 Till häst, till fot de flykta en och hvar,
 Och ingen aktar hvad för väg han tar.
82. Här Dygden gick omkring med spegeln klara,
 Som visar hvarje själens skrynka bar;
 Men ingen såg ditin; en gubbe bara,
 Hvars blod, ej mod, af ålder sinadt var.
 Långt bättre döden tyckes honom vara
 Än flykten, som blott nesa med sig har.
 Noricias kung jag menar; dristigt ställde
 Han sig mot Roland fram och lansen fällde.
83. Och emot riddarns sköld han bröt den af,
 Men denne ej det minsta stöten kände.
 Med svärdet städs tillreds, ett hugg han gaf
 Åt Manilard, just som förbi han rände.
 Men lyckan gubben bistod; det begaf
 Sig att i Rolands hand sig svärdet vände —
 Ej alltid snörrätt just man hugga kan —
 Dock tumlade likväl ur sadeln han.

84. Bedöfvad kungen föll ur sadeln ner;
 Ej Roland ser sig om, ej hinner bida,
 Men hugger, stympar, slagtar andra fler,
 En hvar tror honom sig i hälen rida.
 Som genom luftens vida rymd man ser
 För höken stararne på flykt sig sprida;
 Så denna hop förfäran rundt förspred,
 En flyr, en faller, en sig hukar ned.
85. Bloddränkta svärdet hör ej upp att jaga,
 För'r'n rundt kring fältet ej ett lif finns kvar.
 Nu Roland tveksam är hvad väg att taga,
 Fast väl bekant för honom landet var.
 Han må till höger eller venster draga,
 Hans tanke städs en annan kosa tar.
 Han fruktar jemt Angelika att söka
 Der hon ej finns, och deras afstånd öka.
86. Städs efter henne spörjande, han drager
 Kring fält och skogar morgon, dag och qväll;
 Och som han från sig sjelf var kommen, tager
 Från vägen han och närmar sig ett fjell,
 Der genom nattens mörker sken en dager
 På afstånd honom mot ur remnad håll;
 Till berget Roland skyndar stegen vända,
 Om der Angelika sig dolt kanhända.

87. Liksom bland låga enebuskar, eller
 Bland stubben på det öppna fält man plär
 Förfölja haren, när en jagt det gäller
 Tvärtöfver åkrar och hvart vägen bär;
 Man till hvar buske, tufva gången ställer,
 Om han tilläfventyrs har gömt sig der:
 Så söker Roland med en rastlös ifver
 Sitt hjertas mö, hvart hoppet honom drifver.
88. Mot denna stråle, som han plötsligt funnit,
 Han skyndar fram, tills dit, der den sig göt
 I skogen ut ur bergets hål, han hunnit,
 Som har en rymlig grotta i sitt sköt.
 Ett törnesnår dess ingång öfverspunnit
 Och liksom mur och vall den rundt omslöt,
 Att dem, som uti grottan funnos, dölja
 För hvem dem ville skada och förfölja.
89. Om dagen svårligen man henne fann,
 Men under natten skenet den förrådde.
 Vål Roland anar hvad det vara kan,
 Men mera visshet dock han eftertrådde.
 Se'n Brigliador han bundit, närmar han
 Sig öppningen så tyst som han förmådde;
 Och mellan täta grenarne han steg
 I hålan in helt oanmäld och teg.

90. Och flera trappsteg gick han neder se'n
 I denna graf, som lifvet innestängde.
 Betydlig grottan var; ur bergets sten
 Med mejsel huggen, hon i rund sig svängde.
 Ej alldeles hon saknar dagens sken,
 Fast genom öppningen blott föga trängde;
 Men från en glugg, som der till höger gick
 I klippan ut, tillräckligt ljus hon fick.
91. En tärna ung, som sågs af fågring stråla,
 Satt midt i grottan vid den eld der brann.
 Knappt femton vårar hennes kinder måla,
 Så vidt vid första blick han sluta kan.
 Hon var så skön, att denna vilda håla
 Han till ett paradys förvandlad fann;
 Fast hennes ögon fyllas nu af tårar,
 Som vittna att en sorg dess hjerta sårar.
92. En gumma satt bredvid; der tycktes råda
 En tvist, som ofta det plär qvinnor hända.
 Men knappt de riddarn inom grottan skåda,
 För'r'n deras ordfejd tog en hastig ända.
 Förbindligt Roland helsade dem båda,
 Som man till damer plär sig artigt vända;
 Och dessa syntes icke tröga vara
 Att riddarns helsning vänligen besvara.

93. Sannt är, de bleknade en smula, då
De plötsligt hörde denna stämman klara
Och barske riddarn sågo för sig stå,
Från topp till tå i jern beväpnad bara.
Dem Roland frågar, hvilken kunnat så
Barbarisk, känslolös, omenskelig vara,
Att här begrafva undan himlens dag
Så älskliga och tjusande behag.
94. Knappt mön, för täta snyftningar, befaller
Så öfver tungan, att hon svara kan,
Och från de rika perlor och koraller
Hvar ton halfbruten blott en väg sig fann.
Så mången tår bland ros och lilja faller,
Der en och annan indracks och försvann.
Ni täcktes mer i nästa sången höra,
Ty nu är tid att slut på denna göra.
-

Trettonde Sången.

1. **D**e voro lyckliga på denna tiden,
De tappra riddersmän, som träffa fått
I skogar, dalar, grottor, skjul och iden,
Tillhåll för ormar, björnar, lejon blott,
Hvad nu mer kännarn, om han ej är vriden,
Med möda träffar ens i marmorslott:
Ungmör, som i sin ålders vårdag gröna
Med rätta bära titeln utaf sköna.
2. Jag ofvan sagt, att Roland träffat har
I bergets sal en mö, som sorgsen gråter,
Och henne frågat hvilken grym barbar
Fört henne dit. Jag nu fortsätter åter.
Se'n mången snyftning öfverstånden var,
Hon börjar att, så kort sig göra låter,
Förtälja med en stämman ljuf och len
För riddarn sina olycksöden se'n.

3. »Väl vet jag, riddare — så hörs hon svara —
 Att mina ord mig komma dyrt att stå;
 Ty utaf *denna* skall dem snart erfara
 Den, som mig här har inneslutit så.
 Dock vill jag sanningen er uppenbara,
 Och med mitt lif det hur det vill må gå.
 Hvad tröst kan mer jag vänta uti nöden,
 Än att en dag han måtte ge mig döden?
4. »Mitt namn är Isabella; dotter var
 Jag af Galliciens kung — O grymma öden!
 Jag sade *var*; nu är jag utan far,
 En dotter blott af sorgen, jämmern, nöden.
 Allt Amors skuld! För allt att tacka har
 Jag honom, som förföljer mig i döden.
 Han först mig dårade med ljufligt smek,
 Och lönligt spann förräderi och svek.
5. »Förr lefde jag i hemmet sälla dagar,
 Ung, firad, ädel, ärbar, rik och skön.
 Arm, ringa nu, jag öfvergifven klagar;
 Och finns än värre lott, jag gjort dess rön.
 Men hör nu grunden — om det dig behagar —
 Till allt det lidande, som blef min lön.
 Och kan du också mitt förderf ej hindra,
 Så skall din ömkan dock min smärta lindra.

6. »Min fader i Bayonne tornering höll —
 Tolf månader se'n dess det nu kan vara.
 Och till vårt land det sig naturligt föll
 Att ryktet drog en talrik riddarskara.
 Och nu, om Amor så mig förhöll,
 Om dygden vet sig sjelf att uppenbara,
 Bland denna mängd Zerbin allena vann
 Mitt pris; en son af Skottlands kung var han.
7. »När jag på fältet honom stråla sett
 Med undransvärda riddarprof, då hände
 Att jag förälskad blef; och oförsedt,
 Att jag ej mera var mig sjelf, jag kände.
 Och dock, hvart än mig denna kärlek ledt,
Den tanken städse hemlig tröst mig sände,
 Att ej till något lågt jag vändt min håg,
 Men till det ädlaste som verlden såg.
8. »Zerbin sågs öfver alla andra blänka
 I tapperhet, i skönhet och behag.
 Uppriktig kärlek tycktes han mig skänka
 Och var ej, tror jag, mindre varm än jag.
 Ej feltes mellan oss — det kan man tänka —
 En tolk af våra hjertans ömma slag,
 När ock vi blefvo skilda mot vår vilja;
 Ty våra själar kunde intet skilja.

9. »Den glada festen snart en ände tog,
 Och min Zerbin till Skottland återvände.
 Vet du hvad kärlek är, så vet du nog
 Hvad natt och dag mitt sorgsna hjerta kände.
 Och jag var viss, att hans bedröfvadt slog
 Af samma längtan, som mitt eget brände.
 Ej kunde mer hans åtrå stilla sig,
 Om han ej medel fann att ega mig.
10. »Som han af olikhet i tro och lära
 (Ty han är kristen, Saracen är jag)
 Förbjöds att af min fader mig begära,
 Beslöt han rövva mig med list en dag.
 Bredvid min födselstad, vid hafvet nära
 Belägen skönt bland gröna fälts behag,
 En trädgård egde jag åt strandens sida,
 Af kullar stängd; framför låg hafvet vida.
11. »Beqväm han platsen tyckte, för att nå
 Hvad af vår skilda tro oss nekadt blifvit.
 Han sätt och medel lät mig veta få,
 Att nå det sälla mål, dit hoppet drifvit.
 Bredvid Sankt Martha en galér alltså,
 Med folk bevärad, han förlagt och gifvit
 I Oderiks utaf Biscaya hand,
 En tapper krigare på sjö och land.

12. »Som sjelf han var förhindrad ut att föra
 Sin plan, emedan fadren honom sändt
 Att kejsar Carl i kriget bistånd göra,
 Han till sin vän, till Oderik sig vändt,
 Som ibland alla, dem han gaf sitt öra,
 Han som tillgifnast städs och trognast känt;
 Och väl han borde så om honom tänka,
 Så framt välgerningar oss vänner skänka.
13. »Med ett beväradt skepp han skulle landa
 Och bort mig föra så på utsatt tid.
 Och ändtligt såg jag denna dag sig randa
 Och höll mig i min trädgård. Mellertid
 Om natten Oderik med mångahanda
 Beväpnadt folk, vid böljor vant och strid,
 Steg vid en flod i land i stadens grannskap,
 Och smög sig till min trädgård med sitt manskap.
14. »Så blef till skeppet ut jag genast tagen,
 För'n saken hunnit bli i staden spord.
 Min tjenarskara, värnlös, skräckbetagen,
 Dels flydde, dels blef dödad, dels, om bord
 På skeppet förd med mig, i bojor slagen.
 Och så jag skildes från min fosterjord,
 Med hvilken fröjd, det kan jag ej utsäga;
 Jag hoppades ju snart Zerbin få ega.

15. »Knappt Mongia förbi vi hunnit glida;
 Då stack till venster upp en väderby,
 Som svepte luften in och hafvet vida
 Och vräkte vågen upp mot himlens sky.
 Se'n kom en vild nordvest från motsatt sida,
 Som växte stund för stund med styrka ny;
 Den växte och tog fart allt mer och mera,
 Att föga hjälpte brassa och lofvera.
16. »Ej hjälper seglen refva, kapa mast,
 Ej hjälper att man skansen nederrifver.
 Vi se hur, mot vår vilja, med all hast
 Mot kusten af Rochelle vårt fartyg drifver.
 Och står ej Han, som väger ödets kast,
 Oss bi, mot klipporna det slungadt blifver.
 Oss vinden bär mer snabbt på bölja hög,
 Än pilen någonsin från bågen flög.
17. »Biscayarn faran såg och tillflykt tog
 Nu till ett medel, som plär vanskligt vara:
 Han satte båten ut i sjön och tog
 Mig med sig ned, samt två utaf sin skara;
 Och om ej dessa hindrat, hade nog
 En mängd oss följt och bringat oss i fara;
 Med svärdet nu tillbakadrefs en hvar,
 Fort linan kapas, och i väg det bar.

18. »Helbregda slutligen vi stranden nå,
 Vi, som i båten oss att rädda hunno.
 Men skeppet sjönk med allt som fanns derpå,
 Och folk och gods i hafvets djup försvunno.
 Till Allförbarmaren jag höjde då
 Min hand, och tacksamt hjertats offer brunno,
 Att han ej vreda hafvet velat ge
 Till rof mitt hopp Zerbin att återse.

19. »Jag kläder, dyrbarheter lemnat qvar
 På skeppet, men ej ville ödet klandra.
 Så länge hoppet på Zerbin jag har,
 Jag gerna hafvet unnade det andra.
 Der båten stött i land, att skåda var
 Ej något hus rundtom, ej stig att vandra;
 Ett berg blott, kring hvars hjessa vinden tjöt
 Och mot hvars fot sig hafvets bränning bröt.

20. »Men här tyrannen Amor, hvilken bryter
 De löften jemt, som han oss gycklar för,
 Och hvar förnuftig plan, som han förtryter,
 Försåtligt trasslar in och argt förstör,
 Nu med en grym, förrädisk nyck förbyter
 Min tröst i sorg, mitt hopp tillintetgör;
 Ty hos den trogne vän, Zerbin mig sände,
 Snart trohet frös och vildt begär sig tände.

21. »Om re'n på hafvet vaknade hans lust,
 Fast ej han vågat der att luft den gifva;
 Om den begynte här på stranden just,
 Der ensligheten tycktes gynnsam blifva:
 Allt nog, han strax beslöt på denna kust
 Att stilla de begär, som honom drifva.
 Men först han ville en utaf de två,
 Som oss i båten följt, aflägsnad få.
22. »Almon han hette, Skottland honom bar;
 En man, Zerbin att tjena städse trogen.
 Med Oderik han honom skickat har,
 Som tapper krigare och redebogen.
 Till denne sade han, att skam det var
 Att släpa mig till fots igenom skogen
 Fram till Rochelle, och därför vore bäst
 Han gick förut att skaffa mig en häst.
23. »Almon, hvars misstro ej förslaget väckte,
 Till staden genast sig i väg beger;
 Ej synlig här, ty skog sig mellan sträckte,
 Den var en mil aflägsen, knappast mer.
 Men för den andre Oderik upptäckte
 Sitt onda uppsåt nu; ty dels han ser
 Sig ej i stånd att qvitt sig honom göra,
 Dels tror han sig på honom lita böra.

24. »Koreb, från Bilbao, hette denne man,
 Hvarom jag talar och som hos oss dröjde.
 I samma hus de uppföddts med hvarann,
 Der samma barndomslekar dem förnöjde.
 Förrädarn därför det ej vådligt fann,
 Om han sin svarta plan för denne röjde;
 Han hoppas, främjandet af vännens håg
 Om hjertat honom mer än hedern låg.

25. »Koreb, som ädelsinnad var och god,
 Vardt vred och kunde hans förslag ej lida;
 Han det förrädiskt fann och egde mod
 Med ord och arm hans uppsåt att bestrida.
 Snart häftig vrede tände bådas blod,
 Och nakna svärden flögo ur sin skida.
 Vid denna syn förfärad, flykten tog
 Jag skyndsamt och försvann i närmsta skog.

26. »Men Oderik, som öfverlägset svingar
 Sitt svärd, i få hugg öfverhand så får,
 Att han Koreb, ett lik, till marken bringar,
 Och skyndar se'n att följa mina spår.
 Jag tror att Amor länte honom vingar
 Att hinna upp mig genom skogens snår,
 Och lärde honom bedja, smickra, smeka,
 Att mig till kärlek, eftergift beveka.

27. »Men fåfängt allt! Jag fast besluten var
 Att hellre dö än honom tillfredsställa.
 Se'n böner, smek och hot han slösat har,
 Och ser hur föga dock hos mig de gälla,
 Till öppet våld han slutligt tillflykt tar.
 Jag fåfängt sökte honom föreställa,
 Hur tillitsfullt Zerbin på honom byggt,
 Hur i hans händer jag mig lemnat tryggt.
28. »Men när jag såg all bön var fåfäng mot
 Hans våld, och intet hopp om hjälp sig tänder,
 När lik en brunstig björn med lystet hot
 Han närmre kom att på mig bära händer,
 Jag mig försvarade med hand och fot,
 Föll honom an med naglar och med tänder,
 let af hans skägg och klöste vildt hans syn,
 Och uppgaf rop som trängde sig till skyn.
29. »Om det var slump, jag vet ej; om kanhända
 För ropens skull, som hördes inåt land;
 Om, då ett fartyg seglar öfverända,
 Här folket rusa plär till hafvets rand:
 Allt nog, från berget såg en hop jag lända,
 Som styrde kosan ned till oss på strand.
 Så snart som Oderik dem varseblifver,
 Han släpper mig och sig på flykt begifver.

30. »Så blef jag, herre, frälst ur bofvens hand
 Af denna hop; men — för att återkalla
 Ett ordspråk, hördt i hopens mun ibland —
 Blott att ur askan och i elden falla.
 Vål fylldes ej min olyckskalk till rand,
 Och ingen var så skändlig bland dem alla,
 Att min person han kränkte för sin lust:
 Ej att hos dem fanns dygd och heder just;
31. »Men därför blott de skonat mig, emedan
 Som mö jag dem betingar högre pris.
 Re'n åtta månader försvunnit, sedan
 Jag lefvande begrofs på detta vis.
 Jag om Zerbin allt hopp förlorat redan;
 Ty — som jag hört af dem tillfälligtvis —
 Man till en köpman re'n mig slutat bort,
 Att till sultanen föra innan kort.»
32. Så lydde ädla jungfruns sorgsna tal;
 Och snyftningar och suckar ofta störa
 Den engaljufva stämman, som sig stal
 I själen in och kunnat tigrar röra.
 Så medan hon förnyar sina qval,
 Kanske dem lyckas mindre bittra göra,
 In trädde tjuge man vid talets slut,
 Beväpnade med liar och med spjut.

33. Den främste, grym och gräslig till att skåda,
 Har blott ett öga, skelande och vildt;
 Det andra för ett hugg han mist i våda,
 Som honom ock från kind och näsa skilt.
 När han får riddarn se hos dessa båda
 I grottan, lyssnande till jungfrun mildt,
 Han säger, till de andra vänd: »Se der
 En fågel, fångad utan allt besvär!»
34. Till grefven se'n han sade: »Aldrig kom
 En man mer lägligt, att min åtrå mätta.
 Jag vet ej om du gissat, eller om
 Du låtit af en annan dig berätta,
 Att jag mig just har önskat vapen, som
 De der, och drägt, som den der bruna, nätta.
 Du kom i sanning i beqvämlig stund,
 Att fylla mitt behof, och det i grund.»
35. Upp Roland sprang och log på bittert vis,
 Och svarte så på hvad som yttradt blifvit:
 »Jag vill dig vapnen sälja till ett pris,
 Som ingen köpman i sin räkning skrifvit.»
 Knappt var det sagdt, förr'n utur grottans spis
 En brand, som rök och gnistor spred, han rifvit;
 Han kastar den med kraft och röfvarn när
 Der näsan hop med ögonbrynen går.

36. Eldbranden båda ögonlocken nådde,
 Men värsta skadan dock det venstra led;
 Ty för den arma del, som än förmådde
 Att ljuset skönja, mörkrets natt han spred.
 Ej härmed nöjdt, det vilda slaget trädde
 Till skurkens lif och sände honom ned
 Till dessa andar, som i blodpöflamman
 Af Chiron hållas med gelikar samman.
37. I grottan stod ett väldigt bord, hvars skifva,
 Fyrkantig, half aln tjock och stor nog var
 Att plats åt röfvarn och hans följe gifva;
 En enda grof, ohuggen fot det bar.
 Och lika lätt som röret plägar blifva
 Framkastadt af Spaniern, det Roland tar
 Med kraftig arm och slungar blocket tunga
 Mot röfvarpaket, hopträngdt i en klunga.
38. *En* krossas bröstet på, en annan magen,
En får sitt hufvud bräckt, *en* arm och ben;
En faller död, *en* tumlar sans betagen;
 Den mindre skadats, är till flykt ej sen.
 Så krossas, sönderbråkas upp i dagen
 Rygg, hufvuden och sidor af en sten,
 När mot en insnärjd ormhop man den måttar,
 Som sig om våren uti solen godtar.

39. Då te sig fall — hvem kan väl räkning föra
 På dem? — *en* dör, *en* flyr sen stjerten gått;
 En annan kan ej mer framåt sig röra,
 Han fåfängt snor och svänger bakdeln blott;
En åter helgonen mer bistånd göra,
 Han slinker undan genom gräset brådt.
 Förskräckligt slaget var, men dock ej borde
 Förvåning väcka — Rolands arm det gjorde.
40. De, hvilka skadats intet eller föga
 (Att sju de voro, säger oss Turpin),
 Att ta' till fötterna ej voro tröga.
 Men strax för dörren står vår paladin;
 Allt motstånd fåfängt var mot hjälten höga,
 De fångnas händer snör med tåg han in,
 Med tåg, som, just till hands för ändamålet,
 Han påfann här i detta röfvarhålet.
41. Se'n släpar han dem ut ur denna graf
 Fram till en rönn, som här sin skugga sträckte.
 Med svärdet Roland högg dess grenar af,
 Och se'n på dem han spis åt korpen räckte.
 Ej någon kedja här sin hulling gaf;
 Att verlden rensa från så skändligt slägte,
 Gaf trädet krokar sjelft för dessa sju,
 Der Roland hängde dem vid hakan nu.

42. Den gamla, som på packets sida står,
 När hon till sista man dem döda finner,
 Med höga tjut och handen i sitt hår
 Tar flykten och bland skogens snår försvinner.
 Hon skyndar fram på knagglig väg och svår
 Med fot, som utaf fruktan styrka vinner,
 Tills vid en flod en krigare hon ser,
 Men hvem han var, jag se'n vill säga er,
43. Och vänder mig till den, som ängsligt beder
 Att Roland ej skall henne öfverge:
 Hon följa vill hvarthän han henne leder;
 Och riddarn skyndar henne tröst att ge.
 Så snart sin glans Aurora åter breder
 Och låter sig med friska rosor se
 I purpurmanteln, strålande och fager,
 Med Isabella Roland dädan drager.
44. På deras färd ej något förekom,
 Att nämna värdt, fast flera dar de rida.
 Till slut en riddare de mötte, som
 Man fången släpade. Jag får ej bida
 Att säga er hans namn; ty hon, hvarom
 Ni ock vill höra, drar mig till sin sida:
 Jag menar Haimons dotter, hvilken jag
 I kärleks smärta lemnade en dag.

45. Den sköna jungfrun, hvilken längtar bara
Att Rudiger skall återvända dock,
Har stannat i Marseille, att det försvara,
Och dagligt afbräck hedningarnes flock
Hon gör. Kring fälten ströfvar deras skara
Och röfvar i Provence och Languedoc;
Men hon sig visar städse undertiden
Så klok i ledningen som djerf i striden.
46. När nu för länge se'n förflutit har
Den tid, då Rudiger bort återvända,
Och ej han kom, hon rädes alla dar
För tusen olycksfall, som kunnat hända.
En dag bland andra, då försänkt hon var
I enslig sorg, hon såg den fé anlända,
Som medelst ringens kraft helbregda gjort
Det hjerta, som Alcinas trollmakt sport.
47. När, efter så lång väntans tid omsider,
Hon henne utan älskarn komma ser,
Hon bleknar, darrar, sådan ångest lider,
Att knappt hon mäktar stå på foten mer.
Men denna vänligt fram till jungfrun skrider,
När hennes fruktan hon förnam, och ler
Med glädtigt anlet att dess sorg fördrifva,
Likt en som goda budskap har att gifva.

48. »För Rudiger ej frukta — hörs hon säga —
 Han lefver och som förr dig dyrkar än,
 Men är ej fri; så listigt gått till väga,
 Din ovän, att han fången vardt igen.
 Och om du önskar honom åter ega,
 Så stig till häst och följ på stund din vän;
 Ty om du följer, jag dig veta låter
 Ett sätt att Rudiger befria åter.»
49. Och se'n förtäljer hon hur allt tillgått,
 Hvad bländverks svek mot honom Atlas spunnit:
 Hur hennes bild att härma han förstått,
 Som om i jättens våld hon sig befunnit,
 Och honom narrat så in i sitt slott,
 Der för hans blickar plötsligt hon försvunnit;
 Och hur han lockade och qvarhöll så
 De damer, riddare han träffar på.
50. »En hvar — hon säger — i besvärjarn tror
 Sig se, hvad mest han åtrår: älskarinna,
 Förtrogen, väpnare och vapenbror;
 Ej ett och samma alla önskvärdt finna.
 Och därför söka de med möda stor
 I slottet kring, och aldrig målet vinna;
 Och åtrån, hoppet är så starkt, att de
 Omöjligt kunna slottet öfverge.

51. »När — för hon fort — du genom skogen drager
 Och når den del som ligger slottet när',
 Besvärjarn dig till mötes är och tager
 Din Rudigers gestalt och gycklar här
 Dig för (ty så hans arga konst bedrager)
 Att af en starkare han ansatt är;
 På det att dig, när du till hjälp vill jaga,
 Han som de andra må tillfångataga.
52. »Att nu den list, som bragt uti hans snara
 Så många re'n, ej fångar dig också,
 Så hör mitt råd: hur lik han än må vara
 Din Rudiger och hur han ropa må,
 Tro honom ej; men när i låtsad fara
 Om hjälp han ber, gif honom döden då.
 Och tro ej att du Rudiger skall döda,
 Men honom blott, som ger dig ångst och möda.
53. »Det svårt dig blir, det kan jag nog förstå,
 Att döda en, med Rudiger så lika;
 Men tro ditt öga ej, förhexadt så,
 Att det på sanningen dig skall besvika.
 Beslut dig nu, förrän vi skogen nå,
 Så visst och fast, att du ej se'n kan vika;
 Ty Rudiger för evigt mister du,
 Om du af feghet skonar trollkarln nu.»

54. Den tappra m $\ddot{u}$ n, till manlig bragd ej sen,
 Med fast beslut f $\ddot{o}$ rr $\ddot{a}$ darns lif att taga,
 Sig v $\ddot{a}$ pnar strax och f $\ddot{o}$ ljer trogna f $\acute{e}$ n;
 Hon vet Melissa pl $\ddot{a}$ gar ej bedraga.
 Och genom odladt land och skogar se'n
 De raskt fram $\acute{a}$ t i l $\acute{a}$ nga marscher draga;
 Melissa vet f $\ddot{o}$ r korta med en m $\acute{a}$ ngd
 Af angen $\acute{a}$ ma samtal v $\acute{a}$ gens l $\acute{a}$ ngd.
55. Men framf $\ddot{o}$ r annat allt de timmar tr $\ddot{o}$ ga
 Bevingar gerna hon med tal om de
 Ber $\ddot{o}$ mda herrskare och hjeltar h $\ddot{o}$ ga,
 Som hon med Rudiger skall verlden ge.
 Den visa sierskan, som om dess $\ddot{o}$ ga
 F $\ddot{o}$ rm $\acute{a}$ tt att in i himlens r $\ddot{a}$ dslag se,
 Vet allt f $\ddot{o}$ rut att s $\acute{a}$ ga och begrunda,
 Som tima skall i sekler hvilka stunda.
56. »O du min $\acute{a}$ dla, visa ledarinna --
 S $\acute{a}$ bar sitt tal ber $\ddot{o}$ mda jungfrun fram --
 S $\acute{a}$ m $\acute{a}$ ngen manlig $\acute{a}$ ttling, som skall vinna
 Ber $\ddot{o}$ m, du l $\acute{a}$ rt mig k $\acute{a}$ nna af min stam.
 F $\ddot{o}$ rt $\acute{a}$ lj mig ocks $\acute{a}$ nu om n $\acute{a}$ gon qvinna
 Utaf min sl $\acute{a}$ gt, om n $\acute{a}$ gon du f $\ddot{o}$ rnam
 Bland denna, v $\acute{a}$ rd f $\ddot{o}$ r dygd och sk $\ddot{o}$ nhet prisa.»
 Och v $\acute{a}$ nligt svarar henne qvinnan visa:

57. »Din ätt skall fostra mödrar, kyska, väna,
 Till kungar, kejsare, en härlig krans;
 Åt ädla hus de glans och stöd förläna,
 Mång' throns uppräterskor och mångt lands.
 Ej mindre de i qvinlig drägt förtjena
 Beröm, än hjeltarne i vapnens glans.
 Om fromhet, klokhet, mod de vittne bära,
 Och stråla framförallt af dygdens ära.
58. »Och skulle jag förtälja om en hvar
 Bland dessa af din ätt, berömmet värdig,
 Det blef för långt; en hvar sitt anspråk har,
 Jag borde ingen då förtiga här dig.
 Jag därför väljer ett och annat par
 Bland tusen, eljest blef jag aldrig färdig.
 I grottan du en vink härom bort ge,
 Då kunde du gestalterna fått se.
59. »Främst vill jag *henne* för din tanke ställa,
 De ädla konsterns vän, hos hvilken jag
 Ej vet hvad egenskaper högre gälla,
 Om vishet, dygd, om skönhet och behag:
 Den ädla och högsinta Isabella,
 Som med sitt ljus upplyser, natt och dag,
 Den sköna stad, vid Mincio belägen,
 Nämn'd efter Oenus' moder, enligt sägen.

60. »Der skall i ädel täflan hon bevisa
 Sig värd i allt sin lysande gemål,
 I täflan om att dygder älska, prisa,
 Och fina seder hylla utan prål.
 Vill *han* på Taro och Neapel visa,
 Der han Italien frälsat med sitt stål,
 Så säger *hon*: som kysk och trogen blott,
 Penelope Ulysses' rykte nått.
61. »Jag mycket stort i få ord sammandrar
 Om denna fru, och mera jag fördöljer,
 Som, enslig, skild från verdens larm, jag har
 Förnummit ur den graf som Merlin höljer.
 Och om jag ut på detta hafvet far,
 Ej Argo's styrman mina segel följer.
 Kort sagdt, allt skönt och godt som man kan tänka
 Skall himmelen och dygden henne skänka.
62. »Till syster hon Beatrix har, som bär
 Det sköna namnet upp: ty utaf alla
 De fröjder, lifvet har att bjuda här,
 Skall skönsta lotten på dess lefnad falla;
 Och hertigen, gemål'n, hon rikt beskär
 Allt hvad man mensklig lycka plägar kalla;
 Men han, då hon ur verlden tages bort,
 I olycksdjupet faller innan kort.

63. »Mohr, Sforza och Viscontis ormbaner,
 Så länge som hon lefver, fruktan väcka
 Från nordens snö till röda hafvet ner,
 Från Indus dit der Calpes fjell sig sträcka.
 Men när hon dör, dem lyckan öfverger;
 I trældom, med Insubrien, att släcka
 Italiens hopp, de plötsligt falla; då
 Hon saknas, slump skall namn af klokhet få.
64. »Der finnas flere med *det* namnet sköna
 Långt förut, kända genom ryktets ljud;
 Af hvilka en skall vigda hjessan kröna
 Med Ungerns diadem, en konungs brud;
 En annan helgondyrkans ära röna,
 När hon har afklädt dödlighetens skrud,
 Och framgent i Ausoniens sköna ängd
 Rökoffer få och löftestaflors mängd.
65. »De andra jag förtiger; ty, som sagdt,
 Det blef för långt att tala om dem alla;
 Fast värda, hvar för sig, att sångens makt
 I toner låter deras ära skalla.
 Jag lemnar mång' Lucrezia ur akt,
 Constanzia, Bianca, hur sig kalla
 De många, som Italiens furstehus
 Dels upphof ge, dels skänka glans och ljus.

66. »Mer än som föll på någon annans lott,
 Din ätt i sina qvinnor lycklig blifver;
 Jag menar ej dess egna döttrar blott,
 Men ock de kyska brudar den sig gifver.
 Och kanske därför Merlin fann för godt
 Att undervisa mig med sådan ifver,
 Att genom mig du skulle kunskap få
 Om hvad jag längtar säga dig också.
67. »Först om Ricciarda vill jag vittne bära,
 Ett mönster utaf hjeltmod och dygd.
 Som ung re'n enka, hon får tidigt lära
 Hur godhet ej mot lyckans hån ger skygd.
 Från fadrens rike sina söner kära
 Hon ser i landsflykt gå till fjerran bygd,
 Ser dem som barn i fiendernas händer;
 Men slutligt sorgen sig i glädje vänder.
68. »Ej glömmmer jag den lysande furstinna
 Af Aragoniens gamla hjelttestam,
 Hvars like ej i Romersk häfd vi finna,
 I Grekisk ej, som vis och sedesam.
 Och så fick ingen lyckans ynnest vinna,
 Ty genom himlens nåd hon fostrar fram
 Ett klöfverblad, Ferrara att besälla:
 Alphons och Hippolyt och Isabella.

69. »Den visa Leonora menar jag,
Som i din sälla stam skall ympad blifva.
Men hur skall efterträderskans behag,
Den andra sonehustruns, jag beskrifva,
Lucrezia Borgia, som dag från dag
I allt hvad skönhet, dygd och rykte gifva
Och lyckans ynnest, städse växer som
En planta, som i ädel jordmon kom?
70. »Som tenn vid silfver, koppar bredvid guld,
Som bleka piln vid lagern evigt gröna,
Som åkervalmon bredvid rosen huld,
Som slipadt glas vid ädelstenen sköna:
Så bredvid denna, som för dygders skuld,
Förr'n hon blef född, jag med beröm vill löna,
Syns hvar och en, som prisats skön och vis
Och utmärkt och fullkomlig på allt vis.
71. »Af allt det lof, man henne skall beskära
I lifvet, allt, hon efter döden röner,
Står högst, att kungadygd hon vetat nära
Hos Herkules och sina andra söner,
Och grunden lagt till denna rika ära,
Som uti fred och krig dem sedan kröner.
Ty ur ett kärll, ett nytt, ej går så brådt
Den lukt, om ond om god, det en gång fått.

72. »Ej vill jag låta uti glömska stanna
 Sonhustrun, Frankrikes Renata, henne,
 Som åt den tolfte Ludvig skänks af Anna
 Utaf Bretagne med glorian kring sitt äne.
 Ty allt som utgör qvinnans dygder sanna,
 Se'n vattnet fuktigt, elden het vi känne,
 Och dagens gyllne vagn kring fästet skenar,
 Allt att Renata smycka sig förenar.
73. »Ej Alda utaf Saxen nu jag ställer,
 Och ej grefvinnan af Celano fram;
 Om Cataloniens Blanka jag ej fäller
 Ett ord och dottern af Siciliens stam,
 Ej om Bolognas sköna Lippa heller,
 Och andra fler; ty om hvad jag förnam
 Om dem jag skulle tälja ett i sender,
 Jag på ett haf sköt ut som ej har stränder.»
74. När så för jungfrun hon berättat om
 Dess ätt och namnen sagt uppå de fleste,
 Hon åter talade om sveket, som
 Bragt Rudiger på nytt i trollkarlns näste.
 Melissa stannade, så snart hon kom
 I grannskap af den gamle skälmens fäste,
 Och ej hon rådligt fann att längre gå,
 Ty Atlas kunde henne röja då.

75. På nytt hon tärnan noga nu påminner
 Om hvad hon redan tusen gånger sagt.
 Se'n lemnar henne hon. Knappt denna hinner
 En timmes väg igenom skogens trakt,
 Förr'n en, som liknar Rudiger, hon finner,
 Och tvenne jättar, som med sådan makt
 Ansätta honom, rysliga att skåda,
 Att han tycks nära döden i sin våda.
76. När *den* hon ser i sådan fara stor,
 Som tecken bär af Rudiger så vissa,
 Misstanken strax i hennes hjerta for
 Och glömd var hvarje föresats. Melissa
 Bär hat till Rudiger, så nu hon tror,
 För någon oförrätt, hon ej kan gissa,
 Och söker med en list, ej hittills spord,
 Den honom älskar narra till hans mord.
77. Hon tänker så: »Är Rudiger ej detta,
 Som städs mitt hjerta, nu mitt öga ser?
 Och ser och känner jag ej nu den rätta,
 Hvem kan jag nånsin se och känna mer?
 Skall till en annans ord mer tro jag sätta,
 Än till det vittnesbörd mitt öga ger?
 Ack, utan ögon, hjertat ensamt lära
 Mig kan, om han är fjerran eller nära.»

78. Bäst så hon tänkte nu, hon höra fick
 En röst, lik riddarns, be om hjälp och klaga,
 Och honom såg i samma ögonblick
 Ge hästen sporrarne och flykten taga;
 Hans båda fiender med hotfullt skick
 I sporrsträck efter honom genast jaga.
 Att följa dem är jungfrun icke sen;
 Mot slottet bar det så i hejdlöst sken.
79. Knappt inom portarne hon hunnit har,
 Förr'n hon fick röna samma trolldomsunder.
 Hon sökte fåfängt öfverallt, i dar
 Och nätter, här och der och ofvan, under,
 Och utan, innan; ty så mäktig var
 Förtrollningen. Och genom Atlas' funder
 Hon ofta riddarn ser och språkar an,
 Men känner honom ej, ej henne han.
80. Men lemnom Bradamante nu; förtreta
 Er ej, att här jag låter henne stå.
 När tid det blir, jag nog skall henne veta
 Att draga fram, och Rudiger också.
 Omvexling plägar ju aptiten reta;
 Så min historia, låter jag den få
 Än löpa hit, än dit, mig tyckes böra
 Bli mindre tröttande i längd att höra.

81. Och många trådar jag af nöden har
 Till denna stora väf, får jag förklara.
 Jag hoppas därför ni ej illa tar,
 Att jag förtäljer hur hvar Morisk skara
 Kung Agramant på fältet sammandrar,
 Att bringa gyllne liljorna i fara;
 Till mönstring sina trupper upp han ställt,
 Att se hur mycket folk han har i fält.
82. Ty utom allt det folk han hade mist
 Till häst och fot i alla dessa strider,
 På höfdingar, helst goda, äfven brist
 Spanioren, Libyern, Ethiopiern lider;
 Och mången skara, månget folk till sist
 Förutan ledning hit och dit sig sprider.
 Att hufvud, ordning åt hvar trupp nu ge,
 Sin här till mönstring han vill samlad se.
83. För att ersätta den förlust man led
 I många slagtingar och strider vilda,
 Till Spanien har Marsil, till Libyen ned
 Han sjelf har sändt, att nya skaror bilda.
 Nu ordnar alla han på deras led
 Och ger befäl åt dessa hopar skilda.
 Men, med ert tillstånd, mönstringens förlopp
 Jag vill till nästa sången skjuta opp.
-

Fjortonde Sången.

1. **I** denna vilda kamp, der Franker strida
Med Morer och Spaniorer, fallit har
Otalig mängd af kämpar på hvar sida,
Dem varg och korp och hungrig örn ej spar.
Och fast väl Frankerhären mer fått lida,
Som alldeles ur fältet slagen var,
Dock Saracenerna sig gladde föga,
Som många furstar mist och herrar höga.
2. Dyrköpta voro segrarne dem så,
Att föga skäl till jubel de dem gifva.
Och om, okuffige Alfons, här må
Hvad timat nyss med gammalt jemfördt blifva,
Så kan den seger, som man torde få
På dina bragders räkning ensamt skrifva,
Som evigt skall Ravennas tårar pressa,
Den, säger jag, förliknas kan med dessa.

3. Normanderhär'n och Aquitanerna,
 Moriner och Picarder sågos rygga;
 Då flög du midt bland Spanska fanorna
 Som stormen fram, på segern redan trygga,
 I spåren följd på segerbanorna
 Af dessa unga, ej för faran skygga,
 Som genom bragder vunno segrens gärd
 Af dig i gyllne sporrar, gyllne svärd.
4. Med denna flock af tappra hjelteleder,
 Som modigt dig i farans stund omgaf,
 Du böjde så de gyllne ollon neder
 Och bröt så väldigt den rödgula staf,
 Att dig höfs lagern och triumfens heder,
 Att liljan ej afbladad föll utaf.
 En annan krans din tinning än förklarar,
 Då du åt Rom Fabrizio bevarat.
5. Roms pelare, Colonna, som du stödde
 Med kraftig arm och upprätthöll med makt,
 Dig hedrar mer, än om de flyktförströdde,
 De stolta skaror all du nederlagt,
 Så många som Ravennas slätter gödde,
 Så många som, från Aragoniens trakt,
 Castilien och Navarra, ryggen vände,
 Då spjut och vagnar ej till gagn dem lände.

6. Men tröst dock mer oss denna seger skänkte,
Än fröjd; ty glädjen mer än vägdes opp
Af sorg att se, hur dödens glafven sänkte
Anförarn ned, Frankrikes stolta hopp,
Och huru samma storm i blod fördränkte
Så många furstar, som med hvar sin tropp,
Att värna egna land och bundsförvandter,
Hit ilat ned för Alpers frusna branter.

7. Att ej vårt sjelfbestånd, vårt lif gick under,
Det ha att tacka denna seger vi,
Som gör att vrede ljugarns blix och dunder
Ej stormar öfver oss med raseri.
Men till att jubla ha vi ringa grunder,
Vid dessa jämmerrop och klagoskri,
Som, klädda uti sorg med kinder våta,
Frankrikes enkor oss förnimma låta.

8. Nu konung Ludvig får af nöden lära
Att nya höfdingar åt hären skänka,
Som, för att rädda gyllne liljans ära,
Mot dessa röfvarskaror hämden länka,
Som djerfts att hand på mödrar, döttrar bära,
Att fromma systrar, helga bröder kränka
Och kasta helga hostian fräckt till jord,
Monstransen röfvande från Kristi bord.

9. Ravenna, bättre hade det dig gått,
 Att ej så länge trotsa segrarns skara,
 Att hellre spegla dig i Brescias lott,
 Än Riminis, Faenzas spegel vara.
 Sänd, Ludvig, hit Trivulz den gamle blott;
 Att manstukt hos ditt krigarfolk bevara
 Och visa dem hvad mängd som plikta fått
 Rundt kring Italien för slika brott.
10. Som Franske kungen nödgas nu med mången
 Anförare på nytt sin här förse,
 Så ock Marsil och Agramant den gången,
 Att nya höfdingar åt hären ge,
 Från de kvarter, der vintern höll den fången,
 På fältet ville honom samlad se,
 Och, der det af behovet syntes vara,
 Befäl och ledning ge åt hvarje skara.
11. Först lät Marsil, och sedan Agramant,
 Tropp efter tropp sitt folk till münstring bringa.
 Främst tågar Cataloniens folk, bekant
 På det standar man Dorifeb ser svinga.
 Se'n kom, men utan konung Fulvirant —
 Ty denne stupat för Rinaldos klinga —
 Navarras folk; i dennes ställe gaf
 Marsil åt Isolier fältherrens staf.

12. Af Balugant förs folket från Leon,
 Grandon Algarbiens skaror har om händer.
 Med brodern till Marsil, med Falsiron
 Sin krigarstyrka Lill-Castilien sänder.
 Men Madarass anförer folket från
 Sevilla, Malaga, och från de stränder —
 Från Cadiz' haf till Cordova det sköna —
 Dem Guadalquivir håller evigt gröna.
13. Nu Stordilan, och så Tessira drar
 Förbi; och se'n lät Baricond sig skåda,
 Granadas thron den förste innehar,
 Lisbon, Majorica de andra båda.
 Tessira, se'n Larbin afsomnad var,
 Som släkting kom att öfver Lisbon råda.
 Se'n kom Galiziens folk, som makten bjöd
 Åt Serpentin, se'n Maricold var död.
14. Toledos, Calatravas folk, hvars fana
 Sig fordom under Sinagon befann,
 Med allt det folk som uti Guadiana
 Sig badade och der sin läskdryck fann,
 För djerfve Matalist på stridens bana.
 Dem från Astorga Blanzardin för an,
 Med dem från Salamanca, Piagencia,
 Från Avila, Zamora och Palencia.

15. Marsils liftroppar Ferragù befalla
 Man ser, med Saragozas tappra här,
 Vål väpnadt folk och djerft der huggen falla.
 Morgant och Malgarin man skådar här,
 Och Malzariss och Balinvern, dem alla
 Från egna länder ödet dref; och när
 Sin egen makt beröfvade de blifvit,
 Marsil en tillflykt i sitt hof dem gifvit.
16. Bland dem är store Follico, bastard
 Utaf Marsil, med Doricont, och äfven
 Bavart och Largalif och Analard,
 Och Archidante, Saguntiner-grefven,
 Och Lamirant och Langiran, ej spard
 I strid, och Malagur, så slug som räfven;
 Och många andra, hvilkas bragder jag,
 När tid det blir, förtälja vill en dag.
17. Se'n Spanska hären så för kungen sin
 Skönt ordnad visat sig, på fältet breder
 För Agramant sitt folk med trotsig min
 Nu Orans kung, af jättevulna leder.
 Den närmsta skaran sörjer Martasin,
 Som Bradamante slog i striden neder,
 Och harmas öfver att en tärna ung
 I stoftet fällde Garamanters kung.

18. Marmonda sändt den tredje skaran; död
 Argost den lemnat i Gascogne, begärde
 Alltså ett öfverhufvud, som af nöd
 Den andra har också, liksom den fjerde.
 Väl Agramant har föga öfverflöd
 På höfdingar, men nöden honom lärde
 Att skaffa, och Burald, Argan, Ormid,
 Att bristen fylla, valdes mellertid.
19. Argan han gifver dem från Libycana,
 Som sörjde Dudrinass, sin svarte drott.
 Brunell anförer dem från Tingitana,
 Med mulen blick och missnöjd med sin lott;
 Ty se'n i skogen, utan att det ana,
 I grannskap utaf Atlas' klippeslott,
 Af Bradamante ringen han beröfvats,
 Han af sin konungs onåd har bedröfvats.
20. Och om han ej vid trädet funnits hade
 Af Ferragùs bror Isolier, som se'n
 Hur saken sig förhöll för kungen sade,
 I galgen dinglat längese'n hans ben.
 På mångas böner dock, som ut sig lade
 För honom, om hvars hals satt snaran re'n,
 Han honom lät den gången ohängd vara,
 Men svor vid första snedsprång att ej spara.

21. Så att det föga var att undra på,
 Att han såg neder, grämd af själapina.
 Man Farurant ser efter denne gå
 Med rytteri och fotfolk från Maurina.
 Liban, den nye kungen, kommer så
 Och förer folket an från Constantina;
 Ty honom kronan och den gyllne staf,
 Som Pinador har burit, kungen gaf.
22. Hesperiens skaror följde Soridan,
 Och Dorilon Settaners fana breder;
 Med Nasamonerna kom Pulian,
 Och Agricult med de Amoners leder;
 Malabufers Fezanerna för an,
 Och Finadur den nästa skaran leder,
 Som kom ifrån Canaria och Marocco;
 Balaster dem, som lydde förr Tardocco.
23. Två skaror nu, från Mulga, från Arzilla,
 Man ser; den andra har sin herre än;
 Den första, hvilken *sin* sett lifvet spilla,
 Ger kungen Corineus, sin trogne vän.
 Den nästa troppen kom från Almansilla:
 Tanfirions förr, han nu Caik ger den.
 Getuliens folk han ger åt Rimedont;
 Med dem från Cosca synes Balinfront.

24. Der kommer Bolgas folk; dess konung är
 Clarind, se'n Mirabald det sett försvinna.
 Se Baliverz! — I hela denna här
 Jag tror en större skälm står ej att finna.
 Och ej jag tror en fana fladdrar här,
 Hvarunder folk mer tappra sig befinna,
 Än dessa, hvilka kung Sobrin för an;
 Och ej finns Saracen mer klok än han.
25. Bellamarinas folk, som fordom lydt
 Gualciott, nu Rodomont för an i striden,
 Algiers och Sarzas kung, som folk på nytt
 Till häst och fot har bringat undertiden.
 Ty medan solen under mulen skytt
 Och stenbock vild var in i skyar skriden,
 Har Agramant till Libyen honom sändt,
 Och för tre dagar se'n han återvändt.
26. En man mer stark och oförskräckt i faran
 I hela Morerhären ej man ser;
 Och för Paris långt mer förskräcklig var han,
 Och skäl det hade frukta honom mer,
 Än Agramant, Marsil och hela skaran
 Som följde hit att slå dess murar ner.
 Och mer än alla, som här vapen bära,
 Han var fiendtlig mot de kristnas lära.

27. Nu Alvaraccas konung, Prusio, kom;
 Se'n lät Zumaras, Dardinell, sig skåda.
 Jag vet ej om korp, ugglas, eller om
 En annan olycksfågel, som plär båda
 Med skrik från tak och träd det onda, som
 Oss förestår, förkunnat för dem båda,
 Att himlen re'n bestämt, att nästa dag
 Dem döden hinna skall i blodigt slag.
28. Nu feltes inga fler på fältets bana,
 Än Tremisens blott och Noricias led;
 Men ingenstädes ser man deras fana,
 Och ingen lemna kan om dem besked.
 Kung Agramant förstår ej hvi mot vana
 De dröjde — tröghet var ej deras sed;
 Då man en väpnare till honom förde
 Från Tremisen, af hvilken allt han hörde.
29. Alzird och Manilard, förtäljde han,
 På fältet lågo jemte många döda.
 »Den riddarn, herre, som oss öfvervann —
 Han fortfor — snart all hären låtit blöda,
 Om mindre fort den lagt på flykten an
 Än jag, som hann att rädda mig med möda.
 Hans svärd på ryttare och fotfolk biter,
 Som vargen får och getter söndersliter.»

30. För några dagar sedan anländ, visar
 Vid Morerhären sig en riddersman,
 Hvars mod och balda kraft man allmänt prisar;
 Ej Östern, Vestern såg hans öfverman.
 Stor ära honom Agramant bevisar,
 Emedan son och arfvinge var han
 Till Agrican, som styrt Tartarefälten;
 Och Mandricard den vilde hette hjelten.
31. Man vidt och bredt hans många bragder sporde,
 Och rundt kring verlden ut hans rykte gått.
 Men hvarför mest likväl han prisas torde,
 Var att i Syrien, i förtrolladt slott
 Han af det harnesk sig till herre gjorde,
 Som fordom Hektor burit, Ilions drott;
 Ett äfventyr så sällsamt och förskräckligt,
 Att re'n förtäljandet är hemskt tillräckligt.
32. När denne talet hör från väpnarns mund,
 Han lyfter pannan stolt, hans ögon låga;
 Och han beslöt inom sig samma stund,
 I djerfve riddarns spår att skyndsamt tåga.
 Dock höll han tanken dold i hjertats grund,
 Om efter andra nu han ej vill fråga,
 Om han befarar att, i motsatt fall,
 Han af en annan förekommas skall.

33. Han väpnarn fråga lät af hvilken art
 Var riddarns drägt, för hvilken alla flydde.
 Och denne svarar: helt och hållet svart,
 Liksom hans sköld; ej tecken hjelmen prydde.
 Och sannt var svaret, herre, uppenbart,
 Ty Roland ej om smycken nu sig brydde,
 Men som hans själ af sorgens dok var täckt,
 Så vill han mörk och dyster ha sin drägt.
34. Marsil åt Mandricard förärat har
 En häst kastanjebrun, men svart allena
 Till mahn och ben; från Friesland modren var,
 Men fadern var af Spanska blodet rena.
 På den nu springer Mandricard helt snar
 Och lät den sedan utåt fältet skena
 Och svor att icke vända om, förr'n han
 Har träffat på den svarte riddersman.
35. Han skaror mötte, hvilka om hvarannan
 För Roland vildt på flykten sig begett;
 En sörja hörs sin son, sin bror en annan,
 Den han för sina ögon falla sett.
 Än dröjer kvar på kinden och på pannan
 Den färg, förskräckelsen och ångsten bredt,
 Och än, af fruktan jagade, de flykta
 Dödsbleka, stumma och liksom förryckta.

36. Ej långt han ridit än, när dit han lände,
 Der för hans blick den grymma synen står,
 Ett vittne om de underverk här hände,
 Dem man förtäljt för Agramant. Han går
 Bland liken fram, dem synade och vände,
 Och vill med handen mäta deras sår,
 Och känner bitter afund hjertat pressa
 Mot den, som bragt om lifvet alla dessa.
37. Som när en varg, en vallhund, der han ströfvar,
 Får se en oxe, död för längese'n,
 Och finner endast horn och ben och klöfvar —
 Det andra slöks af hund och fågel re'n;
 Han ser på hufvudskåln och sig bedröfvar:
 Så gick det här den vilde Saracen;
 Af harm han svor och gränslös afund kände,
 Att till så rikligt mål för sent han lände.
38. Den dagen och den andra halfva spanar
 Se'n efter svarte riddarn ifrigt han,
 Då till en skuggrik äng, kring hvilken danar
 En flod rundtom sin krets, han ändtligt hann.
 En enda ingång smal, der floden banar
 Sin väg åt annat håll, han öppen fann.
 Ett dylikt ställe vid Otricoli
 Man ser af Tiberns bugter danadt bli.

39. Vid sjelfva öppningen han ser en här
 Af riddare i vapen samlad vara.
 Han frågar, hvem som har församlat der,
 Och till hvad ändamål, en sådan skara.
 Anförarn svarar, ty bevekt han är
 Af stolta skicket och af glansen klara,
 Som från hans rustnings ädelstenar sprang
 Och tydde på en riddare af rang.
40. »Granadas konung har oss föreskrifvit
 Hans dotter att ledsaga — ljöd hans svar —,
 Som till gemål åt Sarzas kung han gifvit,
 Fast ryktet derom än ej spridt sig har.
 När emot qvällen åter tyst har blifvit
 Gräshoppan, som sin sång nu icke spar,
 Till Spanska hären då, till fadern föra
 Vi henne; nu hon sofver på sitt öra.»
41. Han, som ej aktar hela verlden stort,
 Vill genast på försök nu pröfva gerna,
 Om dessa, som till väktare man gjort,
 Väl eller illa om sin skyddling värna.
 Han säger: »Skön är damen, som jag sport;
 Se vill jag henne. För mig till er tärna
 På stunden, eller henne för till mig,
 Ty strax fortsätta måste jag min stig.»

42. »Du är mig just en erkenarr, jag ser» —
 Anförarn svarar, och ej mer han sade;
 Ty Mandricard, som fällde lansen ner,
 Hans bröst i blinken genomborrat hade.
 Ej pansardrägten värn mot stöten ger,
 Som honom död till marken genast lade.
 Tartaren skyndsamt drog tillbaks sin lans,
 Ty andra vapen har han ej till hands.
43. Ej svärd han har, ej klubba; när han vunnit
 De vapen, hvilka Hektor en gång bar,
 Men icke svärdet bland de andra funnit,
 Så svor han (och sin ed han hållit har)
 Att, förrän Rolands han förvärfva hunnit,
 Han aldrig något svärd i handen tar;
 Ty Durindana, som Almont så ärat,
 Som Roland bär, har Hektor förr bevärat.
44. Stort är Tartarens mod, som vågar tränga
 I strid så ojemn fram, mot många en;
 Han ropar högt: »Hvem vill mig vägen stänga?» —
 Och rusar fram bland dem med lansen se'n.
 De fälla spjuten brådt, de svärdens svänga,
 Och öfverallt är han omringad re'n.
 Dock sträckte han en väldig mängd i hast
 Till marken liflös ned, förr'n lansen brast.

45. När denne brast, han fattar tunga stången,
 Som än var hel, med båda händer fort,
 Och dödade med den så mången, mången,
 Att aldrig värre slagtande man sport.
 Som Simson bland de Filisté'r, den gången
 Han af kindbågan sig ett vapen gjort,
 Så krossar sköldar han och hjälmbräcker;
Ett slag båd' häst och karl till marken sträcker.
46. De arma kappas om att döden hinna,
 Och faller en, är strax en ann' till hands.
 Dödssättet de långt mera bittert finna,
 Än döden sjelf, i denna vilda dans.
 Olidligt tycks att deras blod skall rinna,
 Dem lifvet röfvas med ett stycke lans,
 Och att de skola med ett vapen slikt
 Ihjel här piskas, ormar, grodor likt.
47. Men när förlusten snart dem märka låter,
 Att döden ej var god på något sätt,
 Och blott en tredjedel nu mer stod åter,
 Begynte resten tänka på reträtt.
 Men grymme Mandricard, som ej tillåter
 En minskning alls i sin förmenta rätt,
 Kan ej fördra' att af den skrämde skaran
 En enda skall med lifvet undgå faran.

48. Som bräckligt rör, när kärret torkat ut,
 Som åkerns torra stubb sig vet försvara
 Mot eldens makt och nordan med sitt tjut,
 Dem kloke landtman vet att sammanpara,
 När lågan allt kringfladdrar på minut
 Och sprakande i fårorna ses fara:
 Så föga dessa egde ett försvar
 Mot tända raseri't hos vild Tartar.
49. När vid den ingång, hvilken dessa gifvit
 Så dåligt värn, nu ingen honom stör,
 Han på den väg, i gräset tecknad blifvit,
 Och vägledd af den klagan som han hör,
 Går att den sköna se, om öfverdrifvit
 Har ryktet, som så fager henne gör;
 Han mellan liken skyndar fram med ifver
 Der floden kröker sig och ingång gifver.
50. Och midt på ängen Doralise nu ser
 Han här (ty så den sköna lät sig kalla);
 Bredvid en gammal ask, som henne ger
 Ett stöd, hon låter högt sin klagan skalla.
 På sköna barmen hennes gråt föll ner,
 Som källan ses ur ymnig åder svalla;
 Och af dess anlet syns det och dess min,
 Hon sörjer andras lott och räds för sin.

51. Vid riddarns åsyn växte hennes oro,
 Der blodbestänkt han kom, med vilda drag;
 Och hennes ångestrop mot himlen foro,
 Af skräck för sig och för sitt följeslag.
 Ty, utom riddarne, i sällskap voro
 Med unga tärnan, värnlös sjelf och svag,
 Dels gamla gubbar, fruar dels och tärnor
 Ifrån Granada, sköna såsom stjernor.
52. Så snart Tartar'n det fagra anlet ser,
 Hvars like ej i hela Spanien finnes,
 Och i hvars tårar (tänk då när det ler!)
 Ett oupplösligt kärleksnät der spinnes,
 I paradiset, ej på jorden mer,
 Han tror sig då; och af hans seger vinnes
 Blott det, att åt sin fånge han sig vill
 Ge fången, och ej vet hur det gick till.
53. Dock vill han ej så gifmild sig bevisa,
 Som att försaka all sin mödas lön,
 Fast hon med gråt och suck en sorg tycks visa
 Så stor, som än beklämt en tärna skön.
 I hopp att snart den skönas smärta lisa
 Och vända uti fröjd, han tänker mön
 Att föra med sig, henne stiga låter
 På gångarn hvit och börjar färden åter.

54. Och damer, gubbar, alla, som på vägen
 Ifrån Granada henne åtföljt, ger
 Han orlof nu och säger gunstbenägen:
 »Jag denna mö ledsaga vill nu mer;
 Hofmästare och amma, tjenstsven trägen
 Jag henne vara vill; farväl med er!»
 Och som de måste låta sig behaga
 Hans ord, med gråt och snyftan bort de draga;
55. Och säga mellan sig: »Hur sorgsen lär
 Ej fadren bli, när han får detta höra!
 Hur vred och gramse den, hon lofvad är!
 Hvad ryslig hämde-ed skall han ej göra!
 Hvi är han ej i nödens stund nu här,
 För att ur dennes händer återföra
 Kung Stordilans så ädla blod, förr'n han
 För långt bort redan med sitt byte hann?»
56. Tartaren, med den rika fångst belåten,
 Som tapperhet och lycka honom gaf,
 Tycks i sin ifver mera efterlåten
 Att söka svarte riddarn nu; i traf
 Det gick förut, nu höll han makligt stråten
 Och tänker blott, hvar han skall stiga af,
 Hvarest ett lämpligt ställe han skall finna,
 Der fritt han kan sin kärlek låta brinna.

57. Han tröstar Doralise bäst han kan,
 Hvars kind och öga sköljs af tårar strida;
 Han diktar hvarjehanda: huru han
 Af ryktet länge drogs till hennes sida,
 Och hur sitt rike, som i storhet fann
 Sin like ej i hela verlden vida,
 Han lemnat, ej att Spanien, Gallien skåda,
 Men endast hennes sköna ögon båda.
58. »Om kärlek värdig gör att kärlek vinna,
 Du bör mig älska, ty jag älskar dig.
 Om ädel börd: hvem kan min rang väl hiinna,
 Då store Agrikan gaf lif åt mig?
 Om rikedom: hvem kan mer rik du finna?
 Ty Gud blott rikare kan kalla sig.
 Om tapperhet: i dag det visadt är dig,
 Att kärlek jag för tapperhet är värdig.»
59. Med dessa ord och många andra slika,
 Dem Amor Mandricard i munnen ger,
 För tärnan ljudande så trösterika,
 Han ljuffigt skingrar ångsten mer och mer.
 Förskräckelsen och sorgen börja vika,
 Som trängt som spjut i hennes hjerta ner,
 Och re'n med mera tålmod den väna
 Åt nye älskarn börjar örat läna.

60. Och re'n hon börjar vänligt svara våga
 Och visa mer tillgänglighet i skick,
 Och vägrar ej att med en mildrad låga
 På honom vända då och då sin blick.
 Hvaraf Tartaren, som ej Amors båga
 Nu träffat första gången, visshet fick,
 Och ej blott hopp, att alltid ej den sköna
 Med köld hans varma åtrå skulle löna.
61. Med detta sällskap, som åt honom skänker
 Så mycken fägnad, glad framåt han skred,
 Tills svala qvällen kom, hvars skymning sänker
 Allt hvad som andas ljuft i slummer ned.
 Re'n halfva skifvan blott af solen blänker,
 Då farten ökande framåt han red,
 Tills ljud han höra får af flöjt och giga
 Och röken ser från hus och kojor stiga.
62. De dessa funno herdekojor vara,
 Ej sköna, men bekvämliga ändå.
 Här väktarn för den hornbekrönta skara
 Emottog riddarn och den sköna så,
 Att båda varmt sin tacksamhet förklara.
 Ej blott i stad och slott ni träffar på,
 Men ock i låga tjällen möter eder
 Gästvänligt folk ibland, af milda seder.

63. Hvad som förhandladt blef i skymningens
 Och nattens timmar mellan dessa såta,
 Jag törs ej säga visst; åt hvars och ens
 Omdöme vill jag saken öfverlåta.
 Dock tror jag, godt de kommo öfverens,
 Ty upp de stodo ej med ögon våta;
 Och Doralise tackar herden gladt
 För äran, han bevist dem denna natt.
64. Och nu från en till annan ort de rida,
 Tilldess de hunno till en flod, hvars våg
 Mot hafvet sågs så tyst och sakta skrida,
 Att, om han flöt, om stod, man rätt ej såg.
 Så klar han var, att ljuset syntes glida
 Till sjelfva bottnen ned, som synlig låg.
 I skuggan här, som sval och skön sig bredde,
 En dam och tvenne riddare sig tedde.
65. Men höga fantasi'n, som samma bana
 Ej städs mig trampa låter, härifrån
 Mig förer dit, der Morer segervana
 Bedöfva Frankrike med larm och dån,
 Der, att till kamp det helga riket mana,
 Dem samlat har Trojans kamplystne son;
 Der Rodomont förvågen dristar svärja,
 Paris att bränna ned och Rom förhärja.

66. Kung Agramant — ty det har nått hans öra,
 Att Englands här re'n öfver hafvet gått —
 Marsil lät kalla, att hans mening höra,
 Och Garbo's kung och hvarje härens drott.
 De samfäldt råda att allt möjligt göra,
 Paris med storm att taga, och det brådt.
 De veta nog att man det aldrig vinner,
 Om ej det sker förr'n dit förstärkning hinner.
67. Oräkneliga stegar, bragta re'n
 Från alla håll, man nu iordningställde,
 Och bräder, bjelkar, flätadt vide se'n —
 Till hvarjehanda nytta när det gällde —
 Och skepp och bryggor; och ej det allen:
 Den första skaran och den andra ställde
 Han upp till storm; och sjelf han ville stå
 Bland dem, som först till anfall skola gå.
68. Men dagen före den, man tänkte lita
 Till vapenlyckan, Carl inom Paris
 Lät prester, munkar, svarta, grå och hvita,
 Förrätta messor på högtidligt vis;
 Och folken, som om bikten sig befitat,
 För att ej afgrunds makter ges till pris,
 Begingo helig måltid, som om alla
 Dödsengeln skulle andra dagen kalla.

69. Han sjelf, med riddare, baroner höga,
 Prelater, furstar, gick till templet, der
 För Herren andaktsfullt han föll till föga
 Och gaf ett fromt exempel åt sin här.
 Med knäppta händer, himlalyftadt öga
 Han bad: »O Herre, fast jag syndig är,
 Så låt ej, för din nåd, den städse blida,
 Ditt tappra folk för mina skulder lida!
70. »Och om det är din vilja att det lider,
 Att straffet rättvist drabbar våra brott,
 Så skjut det upp likväl till andra tider,
 Att ej från fienden det kommer blott.
 Ty om de här förderfva oss omsider,
 Oss, som dock namn af dina vänner fått,
 Vanmäktig skola hedningarne kalla
 Dig då, som låter dina trogna falla.
71. »Och för en enda, som förnekt din ära,
 Der skola hundra sedan falla af;
 Så att omsider Babels falska lära
 Förtrampa skall den tro, som Du oss gaf.
 Beskydda dessa folk, som från oskära
 Och slemma hundar rensat ha din graf
 Och som din kyrka ofta värn beredt
 Och de förvaltare, som Du den gett.

72. »Jag vet att vår förtjenst tillfyllestgöra
 Ej kan och gälda alls vår skuld; helt visst
 Vi på din tillgift föga hoppas böra,
 Betrakta vi vår stora synd och brist.
 Men vill din nåd i räkningen Du föra,
 Så går den hop och planas af till sist;
 Och hoppet om din hjälp vi ej förlora,
 När vi besinna all din miskund stora.»
73. Så kejsarn bad, och fromt och ödmjukt han
 Med krossadt hjerta Gud sitt offer bringar.
 Till bönen knöt han äfven löften an,
 Dem farans storhet, som hans makt, betingar.
 Den varma bönen ej förgäfves brann;
 Hans genius, hans goda engel svingar,
 Med bönen i sin famn, sitt vingepar
 Mot himlen och till Frälsarns fot den bar.
74. Tallösa böner höjdes samma timma;
 Till Gud af slika budskap fördes de.
 Och när de sälla andar dem förnimma,
 De på den evigt kärleksfulle se
 Med fromma ögon, som af ömkan glimma,
 Och samma önskan de tillkännage:
 Att Han må höra dessa böner alla
 Af kristna folken, som Hans hjälp åkalla.

75. Den gränslöst gode, som ej än försmått
 En hjertligt trogen bön af menskoanden,
 Hof upp den blick, der nåd sin thron har fått,
 Och vinkar engeln Mikael med handen:
 »Gå — sade Han — till kristna hären brådt,
 Som nyss af Picardie har hunnit stranden,
 Och till Paris den led försigtigt så,
 Att icke fienden det spörja må.
76. »Men sök först Tystna'n upp och bjud från mig,
 Att på din färd hon dig följaktig blifver;
 Den bästa lederskan hon blifver dig,
 Vid allt som kräfs hon kloka råd dig gifver.
 När detta skett, du dit på gensta stig,
 Der Tvedrägt håller hus, dig brådt begifver;
 Bjud att hon stål och sköre tager med,
 Att tända eld bland Morerhärens led.
77. »Och bland de tappraste hon väcka må
 Oenighet och split, så att de skrida
 Till handgemäng, att en del stupar så,
 En såras, andra fångenskap få lida,
 I vrede andra bort från lägret gå,
 Så att af dem ej kungen hjälp kan bida.»
 Till detta svarar engeln ej ett ord,
 Men flög från himlen neder mot vår jord.

78. Hvarthän den höge Mikael vingen sänker,
 Der skingras molnen, himlen blifver klar.
 En gyllne krets der rundt kring honom blänker,
 Liksom en blixtn genom natten far.
 Den himmelske budbärarn eftertänker
 På färden, hvar, så att ej fel han tar,
 Han söka skall den fiende till orden,
 Till hvilken först och främst han sänd är vorden.
79. Han eftersinnar hvar hon bygga kan
 Och bo, och ändtligt han den slutsats gjorde,
 Att snarast uti kyrkor, kloster han
 Bland fromma munkar henne träffa torde;
 Der talet så sig uteslutet fann,
 Att, der de psalmer sjunga, der de borde
 Med sömn, med föda uppehålla lifvet,
 Kort sagdt, i hvarje rum står *Tystnad* skrifvet.
80. I hopp att der den, som han sökte, hinna,
 Mer snabbt han rör sitt gyllne vingepar.
 Att Friden, Lugnet der skall sig befinna,
 Och Kärleken också, han säker var.
 Men hur bedragen måste han sig finna,
 När inom klostrets port han hunnit har!
 Der fanns ej *Tystnaden*; man honom sade,
 Att blott som skrifven nu hon plats der hade.

81. Ej Fromhet här, ej Ödmjukheten, Friden,
 Ej Lugnet, Kärleken han varseblef.
 De förr här funnits, men i gamla tiden;
 Dem Frosseri och Girighet fördref,
 Hat, Högmod, Afund, Lätja byggt här iden.
 Häröfver engeln högst förundrad blef;
 Och när han mönstrar denna snöda skara,
 Så ser han Tvedrägten här också vara —
82. Hon, som han borde senast af de båda
 Besöka; så den Evige befallt.
 Han hade tänkt Avernens stig få tråda,
 Tänkt bland fördömda finna dess gestalt.
 I *detta* helvete att henne skåda
 Bland bön och messor, minst han trött af allt.
 Förvånad Mikael är att här se vara
 Den, för hvars skull han trött sig långt få fara.
83. Han henne kände strax på brokig drägt,
 Af slarfvor lappad, fler' än kan beskrifvas.
 Än skylde de, än ej; vid minsta flägt,
 Vid hvarje fotsteg af och an de drifvas.
 Med silfver, guld till färg var håret slägt
 Och svart och grått, och tycktes ständigt kifvas;
 Dels fäst i band, och dels i flåtor skildt,
 Dels fladdrande kring bröst och axlar vildt.

84. Af utslag, stämningar och protokoller,
 Betänkanden och klagoskrifter långa
 Hon hade barmen full, i händren håller
 Hon akter, bref, så mycket hon kan fånga;
 Hvad som de arma borgarena våller
 För gods och håfvor städs bekymmer många.
 Framför, bakom, på sidor ses en stat der
 Sakförare, notarier, advokater.
85. Nu Mikael henne kallar, för att sända
 Den arga in bland Morerhärens led,
 Och bjuder henne der en strid att tända,
 Som drar dem alla i förderfvet ned.
 Se'n börjar talet han på Tystna'n vända;
 Och lätt hon borde kunna ge besked,
 Då, för att tända hatets eld behändigt,
 Än hit, än dit hon ströfvade beständigt.
86. »Jag kan ej minnas att på någon ort
 Jag henne sett — så hördes Tvedrägt svara —;
 Väl hennes namn jag ofta nog försport
 Och hört att hon skall djupt förslagen vara.
 Men Listen henne ofta sällskap gjort
 Och finns tillstädes här ibland vår skara;
 Hon kan nog ge den uppgift du begär.»
 Och pekande hon sade: »Der hon är.»

87. Dess drägt var enkel, anletet var hyggligt,
 Och blicken ödmjuk, dräkten allvarsam,
 Och hennes tal så vänligt och uppbyggligt,
 Som Gabriels, när han säger *ave* fram.
 För öfrigt allt var fult och vederstyggligt,
 Fast det vanskapliga man ej förnam;
 Ty hon det dolde under dräkten vida,
 Der ock hon bar förgiftad dolk i slida.
88. Af henne spørjer engeln, hvart han borde
 Sig vända för att Tystna'n råka. »Den —
 Hörs Listen svara — fordom sällskap gjorde
 Med dygderna allen och fromma män,
 Med Benedikt och med Elias' smorde,
 Höll till i klostren, ej förfallna än;
 I skolorna hon äfven trufdes länge
 Hos Archytas, Pythagoras, de stränge.
89. »Men när de helige, de vise gått,
 Som henne hållit på den raka vägen,
 Hon från det godas stråt sig vände brådt
 Och blef för orättrådighet benägen.
 Först smög i natten hon med älskarn blott,
 Med röfvarn se'n, för intet brott förlägen.
 Hon med Förräderi't plär ofta gå;
 Med Mordet har jag henne sett också.

90. »Med falska myntare hon har för sed
 Att uti mörka hålor sig försticka.
 Hon vexlar ofta plats, och sällskap med,
 En lyckträff blott kan dig till henne skicka.
 Dock hoppas jag dig kunna ge besked:
 Om du, när blomstren midnattsdaggen dricka,
 Till Sömnens boning går, hvarest hon plär
 Då sofva, nog du träffar henne der.»
91. Så sannolikt hvad Listen talar låter,
 Fast sanning sällan kom ur hennes mund,
 Att engeln henne tror och skyndsamt åter
 I höjden lyfter sig från klostrets grund.
 I afmätt flygt han vingen sväfva låter,
 Att målet hinna just i rättan stund,
 För att i Sömnens boning (väl han visste
 Hvarest den låg) om Tystna'n ej gå miste.
92. Der ligger i Arabien en dal,
 Långt skild från stad och by, hvart ögat spanar;
 Emellan tvenne berg den ligger sval,
 Beväxt med bokar och med gamla alar.
 Dit in sig aldrig middagssolen stal,
 Dess stråle dit en väg sig aldrig banar;
 Af täta grenar utestängs den så.
 Der ses en grotta ned i jorden gå.

93. En vid och rymlig grotta, hvilken räcker
 Djupt in i berget, göms i skogen skumma;
 Murgrönan slingrande dess mynning täcker,
 Rundtom sig smygande i bugter krumma.
 Här tunga Sömmen på sin bädd sig sträcker;
 Tjock, fet till höger sitter Lätjan dumma,
 Till venster Trögheten, som ej kan gå
 Och knappast orkar att på benen stå.
94. Vid porten minneslösa Glömskan står;
 Hon känner ingen, låter ingen skrida
 Dit in; hon hör ej, intet svar man får,
 Och en och hvar hon jagar från sin sida.
 Derutanför som skildtvakt Tystna'n går;
 Hon filtskor har och brun är manteln vida.
 Åt en och hvar hon vinkar med sin hand,
 Att ej han nalkas får till grottans rand.
95. Sig engeln närmar nu till hennes öra
 Och säger sakta: »Herren bjuder dig
 Att till Paris Rinaldo genast föra,
 Med allt det folk han samlat under sig.
 Men detta skall så oförmärkt du göra,
 Att Ryktet dit ej hitta kan en stig,
 Att ej ett ljud till Morerhären hinner,
 Förrän han plötsligt i sin rygg dem finner.»

96. Ej annorlunda Tystna'n märktes svara,
 Än med en bifallsnick af hjessan blott.
 Hon följde engeln strax med vingar snara,
 Och Picardie i blinken ha de nått.
 Här satte Mikael fart i hvarje skara
 Och förde dem den långa väg så brådt,
 Att på en dag han till Paris dem ledde,
 Och ingen märkte undret som här skedde.
97. Än hit, än dit lopp Tystnaden och lät
 Framför och rundtom dessa skaror alla
 En sky sig lägga, skymmande och tät,
 Fast dagens ljus åt andra håll sågs falla.
 Så digert molnet var, att genom det
 Trumpetens, hornets ljud ej kunde skalla.
 Se'n går bland hedningarne hon och gör,
 Jag vet ej hur, att ingen ser och hör.
98. När nu med sådan hast Rinaldo kom,
 Att väl det sågs en engel honom förde,
 Och under sådan tystnad, att derom
 I Morerhären ej ett ord man hörde,
 Kung Agramant sitt fotfolk, som rundtom
 I hvarje förstad sig till anfall rörde,
 Mot muren re'n vid grafven sammanbragt,
 För att i dag uppbjuda all sin makt.

99. Den som kan talet på de skaror säga,
 Som Agramant nu för mot Carl med hot,
 Den säger ock, hur många träd som ega
 På höga Apenninens rygg sin rot,
 Hur många vågor, kommande långväga,
 Vid hafvets svallning skölja Atlas' fot,
 Och med hur många ögon himlarunden
 Ser älskarns tysta fjät i midnattsstunden.
100. Man hörer klockorna i rymden klaga
 Med täta, fruktansvärda klämteslag;
 Till alla tempel ser man folket draga:
 Hvad händer höjas, böner bes i dag!
 Om guld och skatter kunde Gud behaga,
 Som för vår fåvitskhet de ha behag,
 Då skulle denna dag de helgas skara
 Af guld sett alla sina bilder vara.
101. De gamle klaga, att till sådan möda,
 Så bitter nöd dem ödet skulle spara,
 Och prisa lyckliga de sälla döda,
 Dem grafvarne se'n många år förvara;
 Men starka ungdomen af mod ses glöda,
 Och, föga aktande på nöd och fara,
 De gamles tveksamhet den stolt förkastar
 Och öfverallt till murarne sig hastar.

102. Här kungar, hertigar, baroner stå,
 Markiser, grefvar, paladiner blänka,
 Med inhemskt folk och utländskt äfvenså,
 Beredt för Kristus sina lif att skänka;
 Och för att ned på fienderna slå,
 De kejsarn be att bryggorna få sänka.
 Af deras mod han fröjdas i sin själ,
 Men låter ej dem falla ut likväl.
103. Att kraftigt mota hedningarnes skara,
 På lämpligt sätt uppställer han sin här.
 En ringa flock ses *här* tillräcklig vara,
 Men knappt en hel armé försloge *här*.
 En del på eldarne skall taga vara,
 En del vid skjutredskapen uppställd är.
 Och kejsarn sjelf än hit, än dit ses ila
 Och ordna allt förutan rast och hvila.
104. Paris beläget är på slätten vida,
 I Galliens nafvel, kanske hjerta mer.
 Midt genom staden ser man floden skrida,
 Här går den in, och der sig bort beger.
 En ö han bildar först, och från hvar sida
 Så stadens bästa del sig tryggad ser;
 De andra två (i tre den sammanhänger)
 Vallgrafven utom, floden inom stänger.

105. Som staden milsvidt ut i rund sig breder,
 Från flera sidor den angripas kan;
 Men blott från ett håll Agramant sig reder
 Till storm: sin här ej gerna delar han.
 Åt vester öfver floden han sig neder
 Tillbaka drog, att derfrån falla an;
 Ej stad, ej ort han vill bakom sig lemna,
 Som ej, till Spaniens gräns, han sin kan nämna.
106. Så långt de vida murarne sig sträckte,
 Dem Carl förstärkt och fast förskansat har;
 Med bröstvärn voro vallarne betäckte,
 Tvärmurar, blindhvalf löpte här och hvar.
 Der flodens in- och utlopp fruktan väckte,
 Med grofva kedjor vägen spärrad var.
 Men starkast lät de punkter han förvara,
 Der han det mesta hade att befara.
107. Med Argusblick förutser Pipins son
 Hvar Agramant till anfall ämnar skrida;
 Han kan ej ta' ett steg i någon mån,
 Som man ej re'n beredt sig att bestrida.
 Med Ferragù, med Serpentin, Grandon,
 Med Falsiron, Isolier vid sin sida
 Och Balugant, samt med sin Spanska här,
 Marsil beväpnad stod på fältet der.

108. Sobrin till venster stod på Seinestranden
 Beredd, med Dardinell och Pulian
 Och Orans kung — man jätte kalla kan den,
 Sex alnar höll från fot till hjessa han.
 Hvi för jag pennan ej så snabbt med handen,
 Som dessa folk med vapnen rusa an?
 Ty Sarzas kung, som vreden framåt drifver,
 Svär, ropar, kan ej tygla mer sin ifver.
109. Liksom kring herdens kärll, när sommar ler,
 Kring återstoden af en läcker föda
 Näsvisa flugor svärma fram man ser
 Och surrande de gälla vingar möda;
 Som starar på vinstockarne slå ner,
 När drufvan rodnande begynner glöda:
 Så, luften fyllande med skrik och rop,
 Till anfall stormar hedningarnes hop.
110. Den kristna hären står på muren höga
 Med lans och svärd och yxa, eld och sten,
 Och värnar staden oförskräckt, och föga
 Den aktar hedningarnes trots. Om en
 Och annan döden snappar bort, ej tröga
 De andra äro att ta' platsen se'n.
 För hugg och slag, som tätt uppå dem hagla,
 Tillbaks i grafven hedningarne ragla.

111. Med jern ej blott på fienden man lurar,
 Men hela tinnar, utsprång, dylikt mer,
 Som löst man brutit från de fasta murar,
 Torntak och stora stenblock slungas ner.
 Och kokhett vatten, strömmande i skurar,
 Olidlig pina Morerhären ger;
 Ett sådant regn man icke lätt fördrager,
 Som genom hjelmar går och syn förtager.
112. Det värre väg än jernet vet att leta.
 Och dessa moln af kalk som yra in!
 Och dessa kittlar, sjudande och heta,
 Med olja, svafvel, beck och terpentin!
 Ej tunnband feltes heller, kan ni veta,
 Omfladdrade af eld; med stormens hvin
 Från alla håll de genom luften dansa
 Och bistert Saracenerna bekransa.
113. Men Sarzas kung mot muren mellertid
 Med andra flocken rännt, trots död och fara.
 Utaf Marmondas höfding följd, Ormid,
 Och af Burald, med Garamanters skara.
 Clarind och Soridan gå tätt bredvid,
 Och Settas konung vill ej sämre vara;
 Maroccos följer ock samt han från Cosca,
 Sitt mod att visa täflande de brådska.

114. Uppå sitt röda fladdrande banér
 Har Rodomont ett lejon låtit bilda,
 Som lydigt gapet åt den tygel ger,
 Hans herrskarinna lägger på det vilda.
 I lejonet sig sjelf han gerna ser,
 Och hon, som tyglar det, skall förebilda
 Den sköna Doralise, dottren ung,
 Af Stordilan, ni vet, Granadas kung.
115. Af Mandricard hon röfvats, som vi känne;
 Hvarest, från hvem, jag re'n berättat har.
 Mer än sin thron, än sina ögon tvenne,
 Höll Rodomont den sköna kär. Han spar
 Sin dyrkan ej, sitt mod han helgar henne,
 Och vet ej att i annans våld hon var.
 Om han det vetat, hade strax han gjort
 Hvad innan qvällen än skall blifva spordt.
116. På en gång resas tusen stegar brådt,
 Ett par i bredd på hvarje pinne klänger.
 Den andre drifver på den främst har gått,
 Den tredje i sin ordning denne tränger.
 En drifs af mod och en af fruktan blott;
 Fram måste en och hvar, ty stålet svänger
 Den vilde Rodomont; mot hvar och en
 Det ljungar sår och död, som här är sen.

117. Så dessa tvingas upp på luftig bana
 Bland eld och störtande ruiners brak.
 De andra alla efter ställen spana,
 Der fram att gå är mindre farlig sak.
 Men Rodomont ej sådant har för vana,
 En vådlig väg är bättre i hans smak.
 Der andra göra löften i sin fara
 Och ångest, der han svär och hädar bara.
118. Ett jernhårdt pansar, som en fjällhud var
 Utaf en drake, sågs hans bröst betäcka.
 Hans stamfar det kring sina skuldror bar,
 Som byggde Babels torn att himlen räcka,
 Att jaga Gud från stjernesalen klar,
 Och gripa spiran der med händer fräcka.
 Sköld, hjälm fullkomliga och svärdets stål
 Han smida lät, för samma ändamål.
119. Ej mindre trotsig, vild och oförskräckt
 Var Rodomont, än Nimrod förr sig tedde.
 Han skulle stormat sjelfva himlen fräckt,
 Om blott en väg dit upp från jorden ledde.
 Han stannar ej att se hvar mur'n var bräckt,
 Hvar vattnet, mera grundt, en väg beredde;
 Han störtar, flyger genom grafven fram,
 Till strupen vadande i dy och slam.

120. Lungvåt, af gyttja hölj, han väg sig gör;
 Ej pilregn, eld och sten hans gång fördröjer:
 Så bland det sumpiga Malleas rör
 Ett borstigt vildsvin stundom väg sig plöjer;
 Med bröst, med tryne, betar undankör
 Det allt och breda gator för sig rödjer.
 Den vilde hedning kom, med skölden täckt,
 Och trotsar mur'n, ja himlen oförskräckt.
121. Knappt på det torra Saracenen var,
 Förr'n upp han flög, som af en stormvind buren,
 På breda ställningen, som rest man har
 För folket som en brygga bakom muren.
 Här klöf en hjessa han, och der han skar
 En plätt, mer vid än munken bär tonsuren;
 Der flög ett hufvud, der en arm, och bred
 En ström af blod i grafven forsar ned.
122. Han kastar skölden, tar med båda händer
 Om svärdet och ett hugg åt Arnolf ger.
 Han kommen var från trakt, der Rhenen sänder
 Sin bölja i den salta viken ner.
 Ej mer den arme hugget från sig vänder,
 Än svafvel man mot eld sig värna ser.
 Han föll till jorden, skälvande och dufven,
 Från hjessan sex tum nedan halsen klufven.

123. Han dödar med ett enda tvärhugg bara
 Anselm, Oldrad och Spineloc och Prand;
 Den trånga plats, den sammanträngda skara
 Så mördande gör stålet i hans hand.
 Det första paret Flanderns sorg skall vara,
 Det andra sörja skall Normanders land.
 Orghett från Mainz han se'n beröfvar dagen,
 Från hjessan klufven ända ned till magen.
124. I grafven störtar Andropon, Moskin
 Han ned; den förre bar tiar om pannan;
 Den andre tillbad annat ej än vin,
 Och i ett drag han kunde tömma kannan.
 Han skydde vatten mer än någonsin
 För gift och huggormsblod kan sky en annan.
 Nu dör han här; mest gräms han i sitt fall
 Af tanken, att i vatten dö han skall.
125. Han Ludvig, Provençalen, klöf precis,
 Toulousarn Arnolds bröst han genomrände.
 Så Hubert, Claudius, Hugo, Dionis,
 Från Tours, i dödens natt han blodigt sände.
 Det samma sedan fyra från Paris,
 Satallo, Walther, Odo, Ambald hände,
 Och många fler; jag kan ej säga hvad
 De hette alla, från hvad land och stad.

126. Bak Rodomont ses hopen skyndsamt föra
 Nu stegar upp och klättra oförsagdt.
 Här vilja Frankerna ej mer dem störa,
 På första värnet föga vigt de lagt.
 De veta fienden får nog att göra
 Derinne, har så långt han leken bragt.
 Ty mellan mur'n och andra vallen åter
 En djup och ryslig graf sig skönja låter.
127. Ej endast nedifrån med mod och ifver
 De våra kämpa allt hvad de förmå;
 Men på den inre vallens sluttning blifver
 En annan skara synlig äfvenså;
 Med spjut och pilar den tillbakadrifver
 Den oerhörda mängd som tränger på.
 Den minskats, tror jag, i ej ringa mån,
 Om der ej funnits Ulieno's son.
128. Han bannar en och muntrar upp en annan,
 Och drifver dem med våld mot grafven ner.
 Än hugger han för bröstet, än för pannan,
 Hvem helst på flykten han sig vända ser.
 Han stöter, föser fram dem om hvarannan,
 Vid armar, hals och hår han griper fler',
 Och kastar ned så många hufvudstupa,
 Att knappast de få rum i grafven djupa.

129. Bäst hedningarnes skara på så sätt
 Mer störtade än steg i grafven neder,
 Och se'n på stegarne, som restes tätt,
 Att uppför vallen klättra sig bereder,
 Från marken lyfte Sarzas kung så lätt,
 Som om han vingar haft på alla leder,
 Sin stora, tunga, vapenklädda kropp
 Och satte öfver grafven i ett hopp.
130. Väl tretti fot i bredd höll grafven godt,
 Och som en vindhund öfver den han sprungit,
 Och med så föga buller marken nått,
 Som om filt han sina fötter tvungit.
 Nu högg han rustningar i trasor brådt,
 Som om i bräckligt tenn han klingan stungit
 Och ej i stål, ja som det varit bark;
 Så skarpt hans svärd, och så hans arm var stark.
131. Imellertid de våra — som beredt
 En list för fienden i grafven vida:
 Risknippor och fasciner der de bredt,
 Med beek indränkta; och der fram de skrida,
 Ha Morerna dock ej försåtet sett,
 Fast grafven derutaf på hvar sin sida
 Var fylld från bottnen ända till sin rand;
 Och mängd af käril förstuckits deribland,

132. Med olja, svafvel och salpeter, eller
 Hvad annat slikt, som lätt antändligt är —
 De våra mellertid, ty nu det gäller
 Att hejda hedningarnes galna här,
 Som, re'n i grafven, sina stegar ställer
 Och börjar klättra uppför här och der,
 Vid gifvet tecken nu helt plötsligt sätta
 Från skilda kanter eld uppå allt detta.
133. De spridda lågor samla sig till en
 Och brädd med brädd ett eldhaf snart förbinder;
 Och flamman slår så högt mot himlen re'n,
 Att den kan torka Lunas våta kinder.
 Ett svartbrunt moln, som släcker dagens sken,
 Sig vältrar fram, för sol'n ett mäktigt hinder.
 Ett prassel, brak och knastrande man hör,
 Som när i skyn förskräckligt åskan kör.
134. Hvad ryslig sammanklang, hvad hisklig kör
 Af rop och tjut och höga jammerskriken
 Från arma hopen, som i grafven dör,
 Igenom ledarns öfverdåd besviken,
 Man fasansfullt och hemskt sig blanda hör
 Med sprak af lågor, fråssande bland liken!
 Ej mer, ej mer, o herre, denna gång!
 Jag re'n är hes, och slutar här min sång.

Anmärkningar. *)

Första Sången.

St. 1.

Förr'n han sin faders död fått blodigt hämna.

Trojan, fader till Afrikanske konungen Agramant, hade fallit för Rolands svärd. För att hämnas hans död, företog Agramant kriget mot Carl den Store, Rolands morbror och öfverherre.

St. 2.

Roland — Grefve af Anglant, markis af Brava, son af Hertig Milo och Bertha, Carl d. Stores syster.

St. 3.

— *du Herkul's ädle son* — Ariosto stod i tjänst hos kardinal Hippolyt af Este, son till den afidne hertig Herkules I af Ferrara och broder till den regerande hertigen Alfons I.

St. 4.

Den här omnämnde *Rudiger*, en af diktens hufvudhjeltar, anses som stamfader för huset Este, hvars förhärlikande Ariosto med sitt verk åsyftade.

St. 5.

Angelika — dotter af Galafron, Stor-chan i Catay, en af Bojardo uppfunnen karakter.

St. 6.

Marsil — konung af Spanien, Agramants bundsförvandt.

St. 8.

Rinaldo af Montalban — son af hertig Haimon af Dordogne, kusin till Roland och, näst denne, den berömdaste af Carl d. Stores paladiner.

St. 11.

Grunden till Angelikas hat mot Rinaldo omnämnes st. 77, 78.

---

*) För dessa anmärkningar står öfversättaren hufvudsakligen i skuld hos Gries samt Bojardo's öfversättare, Gottlob Regis.

Än bonden för sitt pris, halfnaken, varm — Afser troligen en i Verona årligen anställd kapplöpning, der man afklädd täflade om priset, ett grönt tygstycke. Se Dante Inf. 15.

St. 14.

Ferragù — Son till Marsil och en af Angelikas många älskare.

St. 26—30.

Argali eller *Argalia*, Angelikas broder, hade blifvit dödad af Ferragù i en tvekamp och af honom tagit det löfte, att han skulle kasta hans lik jemte alla hans vapen i den närbelägna floden. Ferragù utbad sig blott att få behålla hjälmen i fyra dagar, emedan hans var söndersplittrad, efter hvilken tid han ville kasta äfven den i floden till de andra vapnen; men detta hade han hittills uraktlåtit.

St. 28.

Almont hade dödat Rolands fader, Milo af Anglant; Roland nedlade Almont i en tvekamp och fråntog honom hans berömda hjälm. Mambrinos hjälm är bekant ur Don Quixote.

St. 39.

Lanfusa — Ferragù's moder.

St. 54.

Katay — nordliga delen af China, nu Kitay eller Kithay.

St. 57.

— *riddaren af Anglant* — Roland.

St. 70.

Bradamante — Dotter af Haimon, Rinaldos syster.

St. 80.

Angelika hade af Tartarernas konung Agrikan varit belägrad i sitt slott Albracca och vid ett nattligt öfverfall blifvit försvarad af Sakripant.

Andra Sången.

St. 10.

Fusberta var namnet på Rinaldos svärd. Rolands svärd hette *Durindana*, Rudigers *Balisarda*.

St. 15.

Angelikas historia fortsättes Sång. 8, St. 30.

St. 30.

Rinaldos hist. forts. S. 4, St. 51.

St. 32.

Agolants osälla dotter — Galaciella. Bojardo redogör för Rudigers fabelaktiga genealogi på följande vis: Efter Trojas eröfring sökte Grekerna Hektors son Astyanax, för att helt och hållet utrota Priami släkt. Astyanax flydde till Sicilien och förmälde sig sedermera med drottningen af Syracusa, som födde honom en son, vid namn Polydor. Från denne härstammade Clodovik och Constans. Den sistnämnde blef stamfader för en släkt, från hvilken Pipin, Carl den Stores fader ledde sitt ursprung. En ättling af Clodovik var Rudiger, herre af Risa (Reggio). Denne förmälde sig med Galaciella, dotter af Agolant, farfader till Afrikanska konungen Agramant, men blef mördad af sin egen broder Beltram. Beltram ville rödja äfven Galaciella ur vägen, men hon flydde till Afrika och födde der tvillingar, nemligen en dotter *Marfisa* (som spelar en framstående roll i Ariosto's dikt), samt en son, *Rudiger*, från hvilken huset Este skall härstamma. (Se Bojardo's Orl. Innamor. Bok 3, Sång. 5.)

St. 67.

Det gamla hatet mellan huset Mainz och Clermont (från hvilket sednare Bradamante, Rinaldo och Roland härstammade) omnämnes ofta i romanerna om Carl d. St. och hans paladiner. Mainzarne framställas alltid som elaka och förrådiska, isynnerhet familjens öfverhufvud Gau eller Ganelon (Pinabels onkel), från hvilken det italienska ordet *ingannare* (bedraga) lär härleda sig.

Tredje Sången.

St. 5.

Pinabels hist. forts. S. 20, St. 110.

St. 10.

Merlin — den berömda Brittiske trollkarlen, enligt folktraditionen förtrogen och hemlig rådgifvare åt Vortiger och dennes son Vortimer, stiftare af Taffelrunden, lade sig, dertill förledd af sin älskarinna Viviana (Sjöfrun benämnd), i en af honom sjelf uppbygd graf, för att se om den var tillräckligt stor. Genom en trollformel, som hon afnarrat honom, band den illistiga honom fast i densamma. Han dog der, men hans ande kunde ej lemna grafven, och fortfor att tala och profetera. Med poetisk frihet förlade Ariosto Merlins graf till Frankrike.

St. 11.

— *allt som han korp blir eller dufva* — d. v. s. svart eller hvit, förkastad eller utvald.

St. 17.

*af Trojas gamla blod du strömmar två
Till en förena skall, —*

Att Rudiger (enligt Bojardo) härstammar från en sonson af konung Priamus från Troja, är ofvan berättadt. En annan sonson af Priamus, Francus, skall enligt gamla krönikor vara stamfader för det kungliga huset af Frankrike, från hvilket huset Clermont härstammar. Genom Rudigers och Bradamantes förmälning skall alltså dubbelströmmen af det Trojanska blodet åter förena sig.

St. 24—25.

Rudiger blef, som de gamla krönikorna förtälja, kort efter sin förmälning med Bradamante, dödad af en greve af Poitiers. Hans, efter fadrens död, födde son af samma namn slog mördaren och kämpade, såsom Carl den Stores fältherre, mot Desiderius, Longobardernas siste konung. Kejsaren belönade hans tjenster med slotten Calaan och Este, och detta skall vara ursprunget till huset Este.

St. 26.

— *sitt ormbanér* — Ormarne, ursprungligen huset Visconti's vapen, finnas ännu i Mailands vapen.

Insbrers rike — Lombardiet.

St. 30.

Den här omnämnde Rinaldo är densamme, som spelar en så vigtig roll i Tasso's Befriade Jerusalem.

St. 32.

Umbrien — hertigdömet Spoleti.

St. 33.

Ezzelin — Ezzelino da Romano, herre af Padua, en af de grymmaste tyranner, som historien känner.

St. 34.

I sköna landet, vattnad af den ström — Ferrara vid Po.

Phaeton blef, efter sin olyckliga färd med solens vagn, nedslungad i Po (Eridanus); hans systrar blefvo förvandlade i bernstensgråtande poppelträd och hans vän Cygnus i en svan.

St. 35.

Picenum — Marc Ancona.

St. 37.

Isaur och Tronto — floder som utfalla i Adriatiska hafvet.

St. 41.

Så ock den stad, som för de rosor sköna — Rovigo, lat. Rhodigium, af grekiska ordet *ῥόδον*=ros.

Och den som, midt bland fiskedammar gröna — Comacchio, mellan Po's båda armar, ej långt från denna flods utlopp i Adriatiska hafvet. Vid stormar flyr fisken upp för Po och blir lätt fångad i vattnen omkring Comacchio. Jemf. Tasso's Befr. Jerus. S. 7, St. 46.

St. 46.

Herkules I, fader till Alfons I, anförde i kriget mellan Venedig och Florenz (1467) en Venetiansk ryttarskara och höll med denna i träffningen vid Budrio de andra Venetianska trupperna tillbaka på deras flykt, hvarvid han fick ett skottsår i foten, som gjorde honom halt. Fjorton år sednare råkade han sjelf i krig med Venetianerna, som plötsligt öfverföll och förföljde honom ända till Barco, ett slott vid Ferrara; hvarefter han såg sig tvungen att med sina farliga grannar sluta en ofördelaktig fred.

St. 47.

Herkules, rättmätig son och arvinge till den ofvan (42—44) nämnde Niccolò, blef af sin oäkta broder Leonell beröfvad thronen och förvisad till Neapel, der han vid konung Alfons I:s hof utmärkte sig genom sällsynt tapperhet, enkannerligen i en tvekamp med en berömd krigare. Efter Leonells död bemäktigade sig dennes äfvenledes oäkta broder, Borso, herraväldet och erhöll af påfven Paul II titeln af Hertig af Ferrara. Först efter Borso's långa regering besteg Herkules I den honom orättmätigt förhållna thronen.

St. 48.

Herkules I förvandlade träskan omkring Ferrara till fruktbärande fält, omgaf staden med murar o. s. v.

St. 49.

Ett bevingadt lejon är, som bekant, Venedigs vapen. Vid Carl den åttondes ryktbara tåg till Neapel blef Ferrara genom hertigens klokhets förskonadt, under det Italiens öfriga stater hade mycket att utstå genom Fransmännen.

St. 50.

Alfons och Hippolyt — söner af Herkules I.

Tyndareiska svanens söner båda — Castor och Pollux voro söner af Leda, Tyndari gemål, men aflade af Jupiter, under gestalten af en svan. När Castor blifvit dödad, så delade Pollux, med Jupiters tillåtelse, den honom förlänade odödligheten med sin broder, så att de ömsevis lefde hvar ett halfår i olympen och i underjorden.

St. 52.

Om man bör mor, om styfmor henne kalla — menas utan tvifvel den Romerska kyrkan, hvars öfverhufvud, påfven Julius II, Alfons' bittraste fiende, förband sig mot denne med Venedig.

St. 53.

Julius II, tidigare med Alfons förbunden, förde Romagnas folk mot det närgränsande Ferrara, men led på slagfältet mellan Po, Sauterno och Zanniolo ett fullkomligt nederlag.

St. 54.

De i påfvens sold stående Spanjorerna belägrade en vid Zanniolo belägen skans, hvars befälhafvare kapitulerade, men sedan jemte hela

besättningen nedhöggs af Spanjorerna. Alfons återtog skansen och utöfvade en sträng vedergällning.

St. 55.

I det ryktbara slaget vid Ravenna (1512) afgjorde Alfons genom sitt artilleri segern för Fransmännen, mot Spanjorerna och Romarne.

St. 56.

Och himlen, som med gunst på honom tänker,

Som åt August, en Maro honom skänker. — Vid Kardinalen

Hippolyts af Este hof lefde visserligen en på sin tid omtyckt improvisatör, men för öfrigt föga bekant diktare, Andreas Marone; men sannolikt har Ariosto vid anspelningen på Virgilius Maro tänkt på sig sjelf, som han äfven med fog kunde.

St. 57.

Hippolyt var en oförskräckt krigare. Under kriget, som föranleddes genom förbundet i Cambray (1508), lupo Venetianarne med en flotta in i Po och hotade Ferrara. Kardinalen slog dem och förstörde eller tog nästan alla deras skepp.

St. 58.

Med Galliens kungaödotter gör förbund

Den andre Herkules — — — Herkules II, Alfons son och efterträdare, förmälde sig med Renata, Ludvig den 12:tes af Frankrike dotter.

St. 60—62.

De tvenne här omnämnda voro en äkta och en oäkta son af Herkules I, Ferdinand och Julius. De hade inlåtit sig i en sammansvärjning mot sina bröder, Alfons och Hippolyt. Först på afrättsplatsen förvandlades deras straff till listidsfängelse.

St. 69.

Den här omnämnda ring, som i det följande af berättelsen ofta förekommer, tillhörde ursprungligen Angelika. Brunell, en öfvermåttan listig och förslagen hofman hos Agramant, stal, på sin herres anmodan, densamma från hennes finger i hennes slott Albracca.

St. 70.

Rudiger var, såsom re'n är berättadt, kusin till Agramant och blef, efter sin moder Galaciellas död, i största hemlighet uppfostrad af trollkarlen Atlas. När Agramant företog kriget mot Frankrike, blef honom förkunnadt att detta ej kunde aflöpa lyckligt utan Rudigers bistånd, och att ynglingens uppehållsort ej kunde upptäckas utan förmedelst Angelikas ring. Brunell åtog sig, som sagdt, att stjäla densamma, och det lyckades honom.

Fjerde Sängen.

St. 11.

Slavoniens, Tuscians haf — det Toscanska och Adriatiska hafvet, hvilka båda man kan se vid Camaldoli från höjden af Apenninerna.

St. 18.

Hippogryf — ordagrannt: hästgrip.*Rifeiska bergen* — Montes Ripæi eller Rhiphæi, ett berg i yttersta Sarmatien eller Scythien.

St. 40.

Prasild och *Irold*, två riddare, om hvilkas uppoftande vänskap Bojardo i Orl. Innamor. (B. 1, S. 12) förtäljer en rörande historia.

St. 41.

Rudigers och Bradamantes första sammanträffande berättar Bojardo (B. 3, S. 4—5) på följande sätt: I en slagtning mellan Frankerna och hedningarna, vid Montalban, var Bradamante inbegripen i en fruktansvärd strid med Rodomont, konung af Algier. Rudiger ankom härunder och bragte den underrättelse, att Carl blifvit fullkomligt slagen och flydde mot gränsen af Gascogne. Bradamante, förskräckt öfver denna underrättelse, bad Rodomont att få upphöra med striden och följa sin kejsare. Då han ej ville ge sitt samtycke härtill, öfvertog Rudiger, churu tillhörande Morernas här, fortsättningen af striden. Jungfrun aflägsnade sig, men vände, drifven af inre oro snart tillbaka, just som Rudiger hade gifvit sin motståndare ett hugg, som så bedöfvade denne, att han lät svärd och tygel falla. Rudigers ädelmod, som ej ville begagna sig af denna fördel, bevekta Rodomont att uppgifva striden. När han aflägsnat sig, kom det till frågor mellan Rudiger och Bradamante om stånd och namn, och den förre blef icke litet förvånad att i den förmernte Frankerriddaren upptäcka en skön jungfru. Båda kände på samma gång kärlekens makt. I detta ögonblick jagade en trupp Morer förbi; en af dem högg efter Bradamante och sårade hennes obetäckta hufvud. Rudiger, häröfver uppbragt, stormade in på Morerna; Bradamante likaledes. Under stridens fortgång blefvo de älskande åtskilda och sökte hvarandra sedan oafåttligt.

St. 49.

Forts. af Bradamantes hist. S. 7, St. 33.

St. 50.

— *der solen, när hon nått i kräftan, sänker sig* —

Vid tiden för sommarsolståndet går solen in i kräftans tecken. Hippogryfen länkade färdan mot den stora Indiska oceanen, men flög åt vester, öfver Atlantiska hafvet. Rudigers hist. forts. S. 6, St. 17.

St. 52—53.

Den berömda riddareorden Taffelrunden blef, på trollkarlen Merlins uppmaning, instiftad af Uter Pandragor*), en gammal Brittisk konung, och sedermera förnyad af hans son Artus. De här nämnda riddarne voro samtligen medlemmar af denna orden.

*) Vanligen Pendragon (=den bevingade draken).

Femte Sången.

St. 76.

Sankt Andreas' stad — S:t Andrews, fordom Regimunda, den gamla hufvudstaden i Skottland.

Sjette Sången.

St. 13.

— *med gult och grönt i randen* — Det gulgröna, färgen på vissnade blad, var hos de gamla riddarne ett tecken af förtviflan. Jemf. S. 33, St. 46, 47.

St. 16.

Rinaldos hist. forts. S. 8, St. 22.

St. 17.

Det mål, som Herkules för seglarn satt — Abila och Calpe, de båda uddarna vid Gibraltars sund.

St. 19.

Nymfen Arethusa flydde för flodguden Alpheus från Arkadien under hafvet till Sicilien, der hennes älskare ändå upphann henne.

St. 33.

Enligt de gamla romandiktarne skall konung Otto ha herrskat i England under Carl d. Stores tid.

St. 66.

Briareus — en Gigant, som hade hundra armar.

Sjunde Sången.

St. 20.

Gaf ej Assyrisk kung — Konungarne af Assyrien, Ninus' efterträdare, voro kända för sitt frässeri och yppiga lefnadssätt.

För segerherrn från Rom den drottning sköna — Med segerherrn från Rom menas Marcus Antonius (måhända Cæsar); med drottningen menas Cleopatra.

St. 23.

Så fint som spunnet af Arachnes händer — Arachne, Idmons dotter, af Minerva sjelf undervisad i väfkonsten, vågade att utmana sin läromästarinna till en täfingsstrid deruti. Då hon blef besegrad, hängde hon sig sjelf af förtviflan. Minerva förvandlade henne till en spindel.

St. 49.

Bradamantes hist. forts. S. 13, St. 45.

St. 57.

Atys och Adonis — Cybeles och Venus' älskare.

St. 60—63.

Anspelningar på huset Este, hvars stamfader Rudiger skulle blifva.

St. 73.

Hekuba — enka efter konung Priamus af Troja. — *hon från Cumæ* — den berömda Cumæiska Sibyllan. Båda framställas högst älderstigna.

St. 77.

Rabikan — Astolfs häst, förut Argali's.**Åttonde Sången.**

St. 21.

Forts. af Rudigers hist. S. 10, St. 35.

St. 28.

Rinaldos hist. forts. S. 16, St. 29.

St. 42.

Den Argali, min bror, i grafven stjelpyte — Argali eller Argalia hade blifvit dödad i en tvekamp af Ferragh, som ville vinna Angelika.

St. 43.

Det krig, som Agrikan, Tartarernas konung, för Angelikas skull förde med hennes fader Galafron, fyller ett stort rum i första boken af Orl. Innam. Galafron blef fången och Angelika måste besluta sig att i Rolands sällskap fly till Frankrike, dit vi sett henne ankomma i början af Rasande Roland.

St. 45.

Paul och Hilarion — två heliga eremiter, den förre i Egypten, den andre i Palestina.

St. 51.

Med *Ebuda* menar Ariosto förmodligen en af de Hebridiska öarna, i vester från Skottland.

St. 52.

Proteus — en hafsgud, herde för Neptuni sjökalfvar, kunde förvandla sig till allehanda skepnader.

St. 67.

Angelikas hist. forts. S. 10, St. 92.

St. 68.

Och dessa - - - Rinaldo och Sakripant. Se S. 2, St. 15 ff.

St. 73.

Bayrarns — Hertig Nayms af Bayern, Carls gamle vise rådgifvare, åt hvilken han anförtrott Angelika. Se S. 1, St. 8.

St. 85.

Amostant — ett Arabiskt ord, lär vara en benämning för Sara-censka krigshöfdingar.

St. 86.

Och intet afsked han af onkeln tager — Roland var, som vi sett, systerson till Carl d. Store.

Brandimart, Rolands trognaste vän och vapenbroder, spelar i den *förälskade Roland*, liksom i den *Rasande*, en framstående roll.

St. 88.

Brandimarts hist. forts. S. 31, St. 59.

St. 90.

Fleurdelis' hist. forts. S. 24, St. 53.

Nionde Sängen.

St. 15.

Sankt Michel — ett berg i en hafsvik mellan Normandie och Bretagne.

St. 16.

Landrillier — måhända Landernau.

St. 65.

Volana — en af Po's mynningar, i hvilken hafsfisken plär samla sig, den man afskär återvägen till hafvet förmedelst ett slags nät, kalladt *tratta*.

St. 77.

Anteus — en Libysk jätte, son af Neptunus och jorden, blef af sin moder vid hvarje beröring med densamma begåfvad med ny kraft. Herkules omfattade honom med båda armarne, upplyfte honom och qväfde honom sväfvande i luften.

St. 88.

— *den Romerske Senatorn* — Roland var, enligt Bojardo, senator af Rom.

Tionde Sängen.

St. 3.

Som kom Europa att med Asien kifva — Helena, som föranledde Trojanska kriget.

St. 20.

Halcyonerna — Isfåglar. Halcyone, Ceyx' gemål, störtade sig i hafvet, då hon fick se sin makes lik vid stranden. Båda blefvo förvandlade i isfåglar. Se Ovid. Metam. Bok. XI.

St. 34.

Hekuba kom, sedan Troja och hennes hus fallit, som Ulyssis slafvinna till Thracien. När hon fick se liket af sin sista son, Polydor, råkade hon i raseri och utref ögonen på mördaren.

St. 35.

Olympias hist. forts. S. 11, St. 54.

St. 52.

De här omnämnda fyra qvinnor föreställa utan tvifvel de fyra s. k. kardinaldygderna: Rättvisa, Tapperhet, Klokhet och Måttlighet; hvad deras från Grekiskan lånade namn antyda. Öfverhufvud har epikoden om Alcina och Logistilla uppenbarligen en allegorisk betydelse.

St. 56.

— *den stolta Nåden vid Nilens strand* — Cleopatra.

St. 66.

Aquitanien — Sydvestliga Frankrike, Guienne och Gascogne.

St. 71.

Ariosto's utomeuropeiska geografi, hvarvid han till en del rättar sig efter Bojardo, är temligen förvirrad. Sannolikt tjente honom Marco Polo till ledare. *Catay* är förmodligen nordliga delen af China; *Quinsay*, den stora staden *Nanking*; *Mangiara* (hos M. Polo *Mangi*), den sydligare delen af China, hvars hufvudstad Quinsay var; *Imaus*, Himalaya; *Serikanernas land*, Mongoliet; *Hyrkaniens flod*, Kaspiska hafvet; *Sarmatien*, den till Asien gränsande mellersta delen af Ryssland.

St. 92.

Den helge gubben — St. Patrick, Irlands apostel, anlade, enligt legenden, i en håla på denna ö en skärseld, i hvilken de lefvande kunde rena sig från sina synder.

Elfte Sången.

St. 3.

Xenokrates från Chalcedon, Platos lärjunge, en för sin återhållsamhet berömd filosof i forntiden.

St. 4.

Med denna ring hon trollerit förstörde
Vid Merlins sten och Malegys belog — När Angelika första gången med sin broder Argalia kom till Frankrike, lät hon uppslå

sitt tält vid Merlins graf. Malegys, en mäktig trollkarl och kusin till Rinaldo, öfverföll henne der om natten för att döda henne, men blef genom anblicken af hennes skönhet förd på andra tankar. Han trodde sig genom sina trolspråk ha försänkt henne i en djup dvala; men ringen, som hon bar på sitt finger, omintetgjorde hans afsigt. Hon vaknade, tog med sin broders bistånd honom till fånga och sände honom till sin fader Galafron i Catay.

Med den hon Roland lät och många andra

Ur Dragontinas bojar frie vandra — Fén Dragontina höll Roland jemte andra riddare fångna i en förtrollad trädgård. Angelika löste förmedelst sin ring förtrollningen och befriade riddarne.

St. 5.

Med den osynlig ur det torn hon gått,

Der elak gubbe henne fången gjorde — En gammal tjenare hos konung Polyfern af Orgagna hade genom list lockat Angelika i ett torn, för att der kvarhålla henne för hans herres räkning. Afven här hjälpte henne ringen ur klämman.

St. 12.

De här anförda namnen på herdar och herdinnor äro lånade ur Virgili Ekloger. — Angelikas hist. forts. S. 12, St. 23.

St. 21.

Rudigers hist. forts. S. 12, St. 17.

St. 45.

Ino, Melicerta om sin hals — Ino, Kadmi dotter, flyende för sin rasande gemål, den Thebanske konungen Athamas, störtade sig i hafvet med sin son Melicerta eller Melicertes. Båda blefvo då förvandlade till hafsgudomligheter.

St. 58.

Aktaon, öfverraskandē Diana i badet, blef af henne förvandlad i en hjort.

St. 71.

Krotonienserna (egentl. Agrigentinarne) läto måla en Juno af den berömdē målaren Zeuxis, hvarvid de skönaste fruntimmer i staden tjänade som modeller.

St. 82.

Men när det djur, som Phryxus bar — Den vädur, på hvilken Phryxus, för att undkomma sin styfmoder Inos försåt, genom luften flydde från Thebe till Colchis, blef af gudarne försatt i den himmelska djurkretsen. Vid vårens början inträder solen i vädurens tecken.

Tolfte Sången.

St. 1.

När Ceres från ett besök hos gudarnes moder Cybele återkom till Sicilien, der hon lemnat sin dotter Proserpina i den sköna dalen Enna vid Ætnas fot, hade denna blifvit bortröfvad af Pluto. Efter långt sökande återfann Ceres henne äntligen i underjorden.

Der Encelad, som blixten nedersände — Enceladus, en af de himmelstormande Giganterna, blef af Jupiter nedstörtad med blixten och begravnen under berget Ætna.

St. 3.

Eleusis' gudom — Ceres, hvars mysterier firades i Eleusis.

St. 22.

Rudigers hist. forts. S. 22, St. 20.

St. 31.

— *brodren till Trojan* — Almont.

St. 43.

— *sonen utaf Agolant* — Almont, från hvilken Roland vann hjälmen på Aspramonte.

St. 48—49.

Ferragù kunde blott säras i nafveln, Roland i hälen, såsom Achilles.

St. 59.

Trevigant — De gamle romandiktarne gifva Saracenerna en gudomlighet med detta namn.

St. 65.

Angelikas hist. forts. S. 19, St. 17.

Trettonde Sången.

St. 15.

Mongia — en landtudde i Biscayaviken.

St. 36.

Till dessa andar, som i blodpölflamman

Af Chiron hållas med gelikar samman. — Många upplagor af Ariosto ha *Charon* i st. för *Chiron*. Men de båda af skalden sjelf besörjda upplagorna af 1516 och 1532 ha *Chiron*. Ariosto afser 12:te sången i Dantes Helvete, der tyranner och våldsvarkare blifva straffade i sjöar af kokande blod. Centauren Chiron och hans medhjelpare drifva de fördömde, så snart de vilja dyka upp, med pilskott tillbaka i djupet.

St. 37.

*Med samma lätthet, hvarmed röt plär blifva
Frankastadt af Spanjorn —*

Rörkastandet, juego de cañas, var ett i Spanien brukligt riddarspel, hvilket fordrade mycken vighet och behändighet.

St. 40.

Turpin (=Tulpin=Tilpin, Johan) skall ha varit erkebiskop af Rheims på Carl d. stores tid. Dock är detta lika omtvistadt, som hans författarskap af den lefvernesbeskrifning öfver Carl d. store, som utgör hufvudkällan för romanerna och dikterna om Carl och hans paladiner.

St. 42.

Den gamla qvinnans hist. forts. S. 20, St. 106.

St. 44.

Rolands och Isabellas hist. forts. S. 23, St. 53.

St. 59.

Den ädla och högsinta Isabella — dotter af Hertig Herkules I af Ferrara, syster till Alfons och Hippolyt.

Ocnus, son af nymfen Manto, skall ha byggt staden Mantua vid floden Menzo (Mincio) och uppkallat den efter sin moder.

St. 60.

Isabellas gemål var Gian Francesco Gonzaga, markgreffe af Mantua. Han slog Fransoserna under Carl VIII vid floden Taro och hade stor del i deras fördrivande ur Neapel.

St. 61.

Argo's styrman — Tiphys hette styrmannen på skeppet Argo, på hvilket de berömda Grekiska hjeltarne foro till Colchis, för att hemta det gyllene skinnet.

St. 62.

Till syster hon Beatrix har — Beatrix af Este, förmäld med hertigen af Mailand, Ludvig Sforza, med tillnamnet *Mor* (nägra härleda Ludvigs tillnamn *il Moro* af ett födelsemärke, liknande ett mullbär (*mora*), som han skall haft på bröstet).

St. 63.

Efter sin gemåls död blef Sforza af Ludvig XII beröfvad sina stater och förd fången till Frankrike.

Viscontis ormbanér — Mailands vapen.

Calpes fjell — klipporna vid nordliga stranden af Gibraltar.

Insubrien — Lombardiet.

St. 64.

En annan Beatrix af Este var gemål till Mathias Corvinus, konungen i Ungern. En tredje af samma namn var nunna i ett kloster vid Padua och blef efter sin död förklarad för helgon.

St. 67.

Ricciarda — dotter till markgreffen af Saluzzo och gemål till Niccolò af Este. Hon lefde ännu, när hennes son Herkules I besteg den honom länge undanhållna faderliga thronen. (jempf. anmärkn. till S. 3. St. 47.)

St. 68.

— *Den lysande furstinna* — Leonora af Aragonien, Herkules I:stes gemål.

St. 69.

— *den andra sonchustruns* — Lucrezia Borgia, andra gemål till hertig Alfons I, Leonoras son, var redan förmäld med denne, när hans fader dog. Hon var Leonoras närmaste efterträderska på den hertiglga thronen.

St. 70—71.

Lucrezia Borgia var dotter af den illa beryktade påfven Alexander VI. Om hennes lif före hennes förmälning med Alfons (hon hade redan förut haft två män) ha historieskrifvarne icke mycket berättligt att förtälja; att hon var utmärkt skön och klok lider intet tvifvel.

St. 72.

Renata, Lucrezias svärdotter, gemål till Herkules II, var dotter till Ludvig XII i Frankrike.

— *Anna*

utaf Bretagne med glorian kring sitt änne — Ludvigs XII:tes gemål.

St. 73.

Bolognas sköna Lippa — märkvärdig derför, att hon var dotter till Jacopo Ariosto, en af skaldens förfäder. Obizzo af Este förälskade sig i henne och tog henne med sig till Ferrara. Efter tjugoårig förbindelse lät han viga sig vid henne på dödsbädden (1347); tre af hennes söner kommo efter hvarandra till regeringen. Genom bröderna till denna Lippa blef Ariostos slägt förflyttad till Ferrara.

Fjortonde Sången.

St. 2.

Slagtningen vid Ravenna, på hvilken skalden anspelar, stod påskdagen 1512 mellan Fransmännen, på hvilkas sida hertig Alfons befann sig, och de förbundna spanska och påfliga trupperna. Segren tycktes vända sig på de sednares sida, då plötsligt Alfons så kraftigt anföll dem i flanken med sitt artilleri, att de råkade i oordning och med stor förlust af manskap, tross och kanoner grepo till flykten.

St. 3.

Moriner — ett Gallisk folkslag, som bodde i trakten af nuvarande Boulogne.

St. 4.

— *de gyllne ollon* — Påfven Julius II:dres (af huset *della Róvere* =stenek) familjvapen var en ek med gyllne ollon.

— *den rödgula staf* — de förbundna spanska och påfliga truppernes kommandostaf. Liljorna voro, som bekant, Frankrikes vapen.

St. 5.

Roms pelare, Colonna — Fabrizio Colonna, anförare för de påfliga trupperna, blef i slagtningen vid Ravenna sårad och af Alfons tillfångatagen. Fransoserna yrkade enträget denne tappre fältherres utlemnande; men Alfons vägrade att uppfylla deras begäran, lät i Ferrara läka Fabrizio's sår och återsände honom fri till Rom.

Då spjut och vagnar ej till gagn dem lände — Spanjorerna betjenade sig i denna strid af ett slags vagnar, som voro bevärade med spjut (och skjutvapen), i likhet med de gamles lievagnar.

St. 6—7.

Fransmännens glädje öfver denna seger förbittrades genom förlusten af deras utmärkte öfverfältherre *Gaston de Foix*, som vid förföljandet af den flyende fienden blef dödad af ett bågsnitt. Guicciardini uppskattar båda härarnas gemensamma förlust till minst 10,000 man i döda (andra vida högre), af hvilka en tredjedel på Fransmännens sida. Men den segrande hären led genom öfverfältherrens och många andra betydande anförars död en så stor förlust, att segern nästan var att förlikna vid ett nederlag.

St. 9.

Fransmännen hade redan före slagtningen belägrat staden Ravenna. Den erbjöd nu kapitulation; men under sjelfva underhandlingen trängde en del af den franska hären genom en bresch in i staden och förfölvade der, förbittrad af den lidna förlusten, den fasansfullaste grymhet. Icke stort bättre hade det kort förut gått staden Brescia. Rimini, Faenza och många andra städer i nejden läto häraf varna sig och gifvo sig frivilligt åt Fransmännen.

Sänd, Ludvig, hit Trivulz den gamle blott — Gian Jacopo da Trivulzio, marskalk af Frankrike, en sträng, men rättvis och mänsklig härförare, begäres här af Ludvig XII, för att förbättra krigstukten i den franska hären. Att Fransmännen städse i Italien voro beryktade för utsväfningar och dålig manstukt, är känt nog, äfvensom ock, att de genom sammansvärjningar (t. ex. den Sicilianska aftonsången) och hemliga mordanslag ofta fingo plikta därför.

St. 19.

Huru Brunell genom Bradamante blef beröfvad trollringen, förtäljes i början af fjerde sången.

St. 25.

*Ty redan solen under mulen skytt
Och stenbock vild var in i skyar skriden* — Under det solen
är i dessa djurkretsens tecken (från d. 21 Novemb. till d. 21 Januar.),
är hon för det mesta omtöcknad af moln.

St. 31.

På hvad sätt Mandricard förvärfvade sig Hektors vapen, berättar
Bojardo i Förälsk. Roland Bok. 3, Sång. 1—2.

St. 33.

Jemför S. 8, St. 85.

St. 64.

Mandricards och Doralises hist. forts. S. 23, St. 71.

St. 66.

Garbo — Algarve i Portugal.

St. 88.

Med Benedikt och med Elias' smorde — Den helige Benedikt
grundlade det berömda klostret *Monte Cassino*. Profeten Elias till-
skrifves stiftelsen af Carmeliter-Orden.

Pythagoras och hans lärjunge Archytas ålade sina lärjungar tyst-
nad som den strängaste pligt.

St. 120.

Mallea — en låglänt, sumpig trakt i Ferraresiska landet, der
vildsvin ännu uppehålla sig i stor mängd.

St. 127.

Ulieno's son — Rodomont.

Tryckfel.

Sid.	v.	16	r.	1	står: <i>er</i>	läs: <i>er,</i>
»	50	»	58	»	1 » <i>det</i>	» <i>allt</i>
»	63	»	18	»	5 » <i>drotter</i>	» <i>drottar</i>
»	67	»	32	»	5 » <i>En der</i>	» <i>Den der</i>
»	68	»	35	»	6 » <i>Picinum</i>	» <i>Picenum</i>
»	72	»	46	»	3 » <i>Budris</i>	» <i>Budrio</i>
»	78	»	65	»	3 » <i>länga</i>	» <i>länga</i>
»	81	»	72	»	7 » <i>viktigt</i>	» <i>riktigt</i>
»	334	»	31	»	3 » <i>Aryalias</i>	» <i>Argalias</i>
»	337	»	39	»	8 » <i>råck</i>	» <i>rock</i>
»	365	»	28	»	7 » <i>let</i>	» <i>Slet</i>
»	388	»	13	»	1 » <i>skåda,</i>	» <i>skåda:</i>
»	411	»	81	»	8 » <i>Tvedrågten här</i>	» <i>här Tvedrågten</i>

6000145279

Göteborgs universitetsbibliotek

PAUL SANDER
Bibliotek
Göteborg

